

साधनमाला ।

SĀDHANAMĀLĀ

Vol. I.

EDITED BY

BENOYTOSH BHATTACHARYYA, M. A.

Life Member Asiatic Society of Bengal

Central Library,
Baroda.

1925.

Published by Newton Mohun Dutt, Curator of State Libraries, for
the Government of H.H. the Maharaja Gaekwad of Baroda

Printed at the Baptist Mission Press,
41, Lower Circular Road, Calcutta

Price, Rs. 5.

PREFACE.

HIS HIGHNESS MAHARAJA DR SIR SAYAJI RAO GAEKWAD, G.C.S.I., G.C.I.E., LL.D., in the course of his memorable Address delivered before the Convocation of the Benares Hindu University on the 19th January, 1924, dwelt at length on the necessity of breadth of vision in the field of Indian scholarship, and warned all scholars "to avoid that most terrible of errors, the narrowness of thought, which at the end stifles thought and individuality". His Highness's words were not mere words of empty counsel: he was laying down a principle which he had consistently followed throughout his life. In the matter of scholarship His Highness's breadth of vision induced him to institute a thorough examination of the Jain Bhandars of Jaisalmer and Pattan. This search again led to the discovery of two unique and priceless Buddhist MSS which were long supposed to have been lost to the world in their original Sanskrit. His Highness, in course of the same address, also announced the discovery of these two MSS. The first is the *Nyayapraveśa* of Dinnaga, who is reputed to be the first systemiser of Indian Logic, and the second is the *Tattvasamgraha* of Śantaraksita with the *Pañjika* of Kamalaśīla. Both these scholars will ever be remembered in Indian history for having introduced Buddhism and Buddhist culture into Tibet. Great is the achievement consequent on the breadth of vision, which once on the part of the ancient Jains, led to the preservation of these unique works in their Bhandars, and again on the part of His Highness, led to the discovery and publication of these works. Furthermore, actuated by his characteristic love of ancient Indian culture, His Highness graciously promised his powerful support

definite plan, as can be seen from a glance at the synopsis of contents. The work begins with two Sādhanas for Trisamayarāja, who is to be identified with Amoghavajra, one of the five Dhyaṇi Buddhas. They are followed by three Sādhanas of Vajrasana Buddha who is generally confounded with Gautama Buddha, but who, as a matter of fact, is none other than the Dhyaṇi Buddha Aksobhya himself. Only one Sādhanā (No. 3 in a single MS gives the *Namasūtra* as:

ॐ वज्रसूक्तं अक्षयम्,

but as his Vjāmantra is "Hum" the Vjāmantra of Aksobhya, and as the Sādhanā No. 3 (p. 18, l. 17) describes Vajrasana as Aksobhya and also as he shows the Bhūmispaṣa Mudra or the Mudra of Aksobhya, it is clear that Vajrasana and Aksobhya must obviously be the same. Aksobhya gets the epithet of Vajrasana as his *Iśānānta* is the Vajra and as he sits in the *Lāṅgāparyānta* attitude. The Sādhanas of Vajrasana are succeeded by a number of Sādhanas devoted to the different varieties of Avalokiteśvara, the All-Compassionate Bodhisattva who according to Karandavyūha, refused salvation though fully entitled to it, until all creatures of the Universe were in possession of the Bodhi knowledge. Thirty-seven Sādhanas (6-43) are devoted to his various manifestations, namely, Sadākṣari Lokēśvara, Lokāntika, Halahala, Vajradharma, Khasarpana, Saṅghatā, Padmanārtteśvara, Haritātithatyaśāmodbhava, Trilokyaśāntakara, Nilakantha, Mayādakṣarṇa-Lokēśvara, Sugatasandarsana and Pretasantarjita. The Sādhanas of Avalokiteśvara are followed by 41 Sādhanas (44-84) devoted to the different forms of Mañjuśrī, namely, Sthiracakra, Vādirat, Mañjuśrīśa, Arambhāna, Vāraṅga, Dharmadhātuvācīśvara, Aval, Sādhanāśānta, Mahārājaka Mañjuśrī, Abhayaśānta, Vāraṅgaśānta, Dharmasākṣarāśānta-Mañjuśrī. Nāmasūtra 27, 28, 29

Mañjuvājra. Śādhanaṣ of Mañjuśrī are again followed by four Śādhanaṣ (85-88) ascribed to another Bodhiṣattva, Candamahāroṣaṇa, the principal figure in the *Tantra* of the same name. Then follow the Śādhanaṣ for the worship of a long series of female divinities, who are generally designated by the name of Tārā though the method of their worship and their outward forms differ widely from one another. The Śādhanaṣ from No. 89 right up to the end of this volume are devoted to the worship of these female divinities, namely, Khadirvant Tārā, Mahattarī Tārā, Varada Tārā, Vaiśya-Tārā, Vajra-Tārā, Aṣṭamahābhaya Tārā, Mahācīna Tārā, Mṛtyuvañcana Tārā, Sita-Tārā, Sādhujaṅkla-Tārā, Jaṅguli-Tārā, Dhanadā-Tārā, Śragdharā-Tārā, Durgottāriṇī Tārā, Viśvamatā, Prasanna-Tārā, Ārya-Tārā, Mahāśrī-Tārā, Vidyujjvālakarālī (a form of Ekajātā) Ekajātā, Cundā, Mārīci, Prajñāparamitā, Saraṣvatī and Bhṛkūtī. Different kinds of manifestations, each with its different form and colour and individual procedure of worship, can also be observed from the Śādhanaṣ ascribed to them. This is, then, in short, the plan, if indeed, the methods employed can be said to show any plan.

When the *Sādhanamāla* was undertaken for publication, the difficulties of the task were not fully realised at the outset. One of the principal difficulties was the language. The *Sādhanamāla*, for all intents and purposes, is written in Sanskrit, but the Sanskrit used here is far from what we usually understand by the word. It is the Sanskrit of the Buddhists,—similar to that employed in the *Mahāvastu Avadāna*, the *Lalitavistara*, the *Śikṣasamuccaya*, the *Kārandavyūha*, the *Saddharma-Pundarīka*, and similar works. There is indeed in the book a scarcity of Vernacular or Prākṛit words which are found in abundance only in the Mantras and the Dhāraṇis.

The language of the *Sādhanamālā* is extremely flexible, with great laxity as regards grammatical rules. Its vocabulary contains words which are impossible according to Sanskrit Grammar, e.g., देवती "goddess" परमि "perfection" लम्बावयेन "should be hung" सुष्कलायित "fried dry" and so forth.

In the matter of Sandhi the language is very loose, especially where the Visarga (.) is concerned. The Sandhi in तनः अनादि, for instance, according to rules ought to be तनोऽनादि. In the *Sādhanamālā* the correct form is sometimes given but generally we find तन अनादि, तनो अनादि or तन अनादि. Similar examples can easily be multiplied.

Further, in conjugating the Sanskrit roots, the language has made a havoc in the grammar, e.g., ध्यायन् for ध्यायेन्, ददाति for ददति, विपुनाति for विपुन, देन् for ददन्, and so forth. As regards Orthography none of the MSS of the *Sādhanamālā* make any distinction between व and व, ङ and ञ, न and ण, or between medial vowels इ and ई or उ and ऊ, the queerest thing in this respect is perhaps the use of Anusvara (') and Visarga (:) together, especially in MSS A, C, Na and Nb. As regards declension also, instances like विश्वनाथे instead of विश्वनाथे, (p. 240) आकाशमि instead of आकाशे are not infrequently met with in this language. The *Sādhanamālā* takes a great delight in changing the gender. A most characteristic example is इतो मुने सपर्यायणे (p. 251 l. 21) instead of इतो मुने सपर्यायणे, besides, the use of neuter for masculine in अकारि शिरसि अक्षय instead of अकारः शिरसि अक्षय and the use of the masculine वक्षान् instead of वक्षसि in neuter gender are also characteristic of the language now presented to the public.

Regarding metre, rules are very frequently ignored, and this offence is doubly aggravated by loose grammar to suit the exigencies in particular cases. In:—

वक्षपाश्रुतथाश्रुमच्छरोद्यतदक्षिणाम् (p 179). for instance. a particle तथा has been included in a long compound; in रक्तउत्पलधारिणीम् two vowels are kept in juxtaposition without being joined together by the rules of Sandhi. Sometimes unnecessary words are introduced in the line, for instance अकान्तपादौ युष्कौ वसुनीलरूपौ (p. 70) in a śloka in the *Upajāti* metre; also, in दक्षिणे घृषनारा तु हृष्यां चन्द्रे ताकारमम्भवाम् (p. 197) in an *Anuṣṭubh* śloka. Sometimes also an additional line is introduced in a śloka of four lines, for instance, प्रमाणमेतन् कथितं जिज्ञेन on p. 70. l. 12.

It may not be out of place to mention here the method adopted in editing this most difficult work—one written in a very outlandish language. Here the arrangement of the Sādhanas as found in the A, C, N and Na has generally been followed. New Sādhanas not occurring in individual MSS have been inserted in the middle, and in their appropriate places. Regarding different readings, the one that approaches nearest to correct Sanskrit has generally been adopted. As regards Orthography slight changes have been made, while the correct Sanskrit spelling has in most cases been adopted, and care has been taken not to disturb the fantastic grammatical construction. In spelling words, the MSS do not generally agree; some give the correct Sanskrit form, while others show various degrees of incorrectness. In such cases, the nearest correct spelling in Sanskrit has been adopted in the text, the incorrect forms being given in the footnotes. The *Acarya* (ऽ) marks are given very rarely in the MSS, so most of them have been added by the editor. At the end of the verses, in many instances *Anuscāra* (ः) is not changed, tho m (म्) Uniformity has been secured in this respect throughout the book, whenever there has been any Vernacular as to the omission of letters or words, additional ones or words have been inserted in square

brackets []. When, however, the reading given on the text has been found to be obviously incorrect, the correct form has been given on the body of the text, the incorrect form being enclosed within single brackets () and whenever any editorial liberty has been taken with regard to the text, it has been so stated in the footnotes. Whenever again, passages or words could not be understood a query enclosed within single brackets (?) has been added thereafter. As regards the different readings, suggestions given in the footnotes will be found to be copious and exhaustive, and the readers will it is hoped, extend their indulgence if some unnecessary readings are found therein. They are there for those ingenious readers who are ever ready to discover some hidden meaning in all obscure passages. The reading, which seemed to be correct and most expressive has always been stated on the body of the text, while all others have been put down in the footnotes and from these readings the readers will have ample opportunities to exercise their own imagination.

The present edition of the *Sadhvanamala* is based on eight different MSS which are enumerated below with a short description of each. The MSS Na and Nb, being very corrupt, it was not found necessary to collate the text with these completely—neither could we get opportunities to so collate them. But minute attention has been paid to the rest.

1. A. It is a complete MS though full of spelling mistakes, omissions and repetitions. Spelling mistakes are ten per line on an average. It belongs to the Library of the Asiatic Society of Bengal and is described in the *Descriptive Catalogue of Sanskrit MSS in the Government collection* vol. I, under No. 74.

2. B. The original which is dated N.S. 283 (A.D. 1163) is now in the Cambridge University Library.

Being old it is in some degree correct, though omissions and errors are quite numerous. It has yielded several new Sādhanas which are pointed out in the footnotes in their respective places. It is incomplete in the beginning and in the middle and a few leaves are lost at the end also. This MS has been described under No. Add. 1686 on page 174 in the *Catalogue of the Buddhist Sanskrit MSS in the University Library, Cambridge*, by Bendall. An authenticated copy of this MS is preserved in the CENTRAL LIBRARY, BARODA

3 C It is a paper MS belonging also to the Cambridge University Library. It is a grossly incorrect copy made by Amrtānanda the Residency Pandit in Nepal when Brian Hodgson was the Resident there. The date given in the post-colophon is N S 939 corresponding to A.D 1819. It is described in *Bendall's Catalogue* under No 1593 on page 132. In arrangement it is similar to A, N and Nb. A and C commit the same kind of mistakes and repetitions, and it appears therefore that the original in both these cases was the same.

4. N This MS in palm-leaf is in an excellent state of preservation, though some leaves at the end have been blurred and erased by constant handling. It is by far the best MS of *Sādhanamālā* and is mostly correct. It is divided into two parts, the division being purely arbitrary, and is written in a character similar to that employed in the MS of *Pañcarakṣā* which is dated in Śaka 1211, corresponding to A.D. 1289, and is preserved in the Bengal Asiatic Society's Library. This MS of *Sādhanamālā* therefore appears to have been written sometime between A.D. 1275 and 1300. It is described in MM. Haraprasad Shastri's *Catalogue of palm-leaf and paper MSS belonging to the Durbar Library, Nepal*, vol II, on page 83.

PREFACE.

5 Ab The original MS in palm-leaf Library of the Asiatic Society of Bengal treated copy of this MS is also preserved in the CENTRAL LIBRARY, BARODA, and the text has been collated therewith. The readings found are rather whimsical and disagree with MSS in many respects. In arrangement also regular, as can be seen from the description of in the *Catalogue of Sanskrit MSS in the Government Collection* under No 111 on page 178 ff where the Sādhanas contained therein has been given. The of the MS is more akin to the triangular variety Brāhmi, and the date of the writing may be placed where in the beginning of the 12th century.

6 Ba Two copies of this paper MS are existence, one in the Library of the Asiatic Society Bengal, and another, in the CENTRAL LIBRARY, BARODA. It is incomplete, the first and the last part being written in a different and a much later hand. The writing of the MS appears to be about 300 years old in arrangement it generally follows the MS A, N and with occasional omissions. For a description of this MS see *A Descriptive Catalogue of the Sanskrit MSS in the Government Collection*, vol. I, under No. 112 on page 179 ff. where a list of Sādhanas is also given. This MS, the last leaf, gives the date as N.S. 224 corresponding to A.D. 1101, which seems to be the date of the original MS because, the writing is so late that it cannot warrant us in placing the present MS so early.

7 Na It is a very defective paper MS written in a very modern hand and is full of errors and omissions. It is numbered 603 in the Library register of the Nepal Durbar Library and is dated in V.S. 1958. It begins with the Trisamayārāja Sādhanas and ends with the Śoḍaśabhujā-Mahākāla Sādhanas and contains about

PREFACE

is also called साधनमाला in the *Catalogue* though the colophon is obliterated by constant handling. The palm-leaf MS Ab has no end and no last colophon, the blank obverse side bears the title साधनसमुच्चय in a very late hand. B has neither the end nor colophon, but it has been called साधनमाला in the *Catalogue*. Only in MS Nb we find the name साधनमाला in the colophon of every Sadhana, the number being given in every case. A glance at the Sadhanas given on pp 200-6 in the second volume of *Catalogue of Paper and Palm-leaf MSS in the Library, Nepal*, will show that in arrangement MS Nb follows none of the other MSS of the साधनमाला though the actual Sadhanas are found in others. It appears therefore that the same collection of Sadhanas is designated in some MSS as साधनसमुच्चय and in others as साधनमाला. The sense of the two words being entirely the same, and the majority of the MSS being entitled साधनमाला we have chosen this title. There are Tibetan translations of this work, and there also both the titles are found, the only difference being in the arrangement of the Sadhanas.

Now that the title of the MS has been discussed, we will proceed to discuss its beginning and the end. The MS A begins with the Trisamavaraja Sadhana (No. 1), B is incomplete in the beginning, C begins with the Vajrasana Sadhana, (No. 3), N begins with the Trisamayaraja Sadhana (No. 1), Ba is incomplete in the beginning, while Na also begins with the Trisamayariya Sadhana (No. 1), so, we can take it for granted that the Sadhanamala commences with the Sadhana for Trisamayaraja which begins with -सुखसुखसुख इति, etc. But we must leave the palm-leaf MS Ab and the paper MS Nb alone, as the first begins with the Vajravataha Sadhana, and as both have arrangements entirely of their own not

The Mantras and Dhāraṇis were employed generally for the good of mankind such as curing of diseases, saving of people from fierce and dangerous animals, prevention of diseases, and snake-bites, etc. These were equally employed for evil purposes, such as *Vaśīkarana*, 'bewitching', *Māraṇa*, 'destruction of enemies' and *Ucāṭana*, 'destruction of dwelling houses,' and so forth. More about these afterwards.

Cordial and grateful thanks are due to our revered Dewan Sahib, HIS EXCELLENCY SIR MANUBHAI N MEHTA, Kt., C.S I., M A., LL B., for his keen and sympathetic interest in this work, for his munificent grant for its printing and for his sustained encouragement.

Heartly acknowledgments are also made to our assistant, the excellent Jain Pandit, Mr Lalchand Bhagwandas Gandhi, who has rendered invaluable service by carefully revising the proofs, and by his numerous suggestions and emendations for improving the text. He is a deep and well-read scholar of the old school, and his extensive knowledge of *Apabhramśa* and grammar has proved to be of great helpfulness.

THE EDITOR

विषयानुक्रमणिका ।

1	त्रिमयराजमाधनम् (परिहितकुमुदाकरमते)	...	१
2.	त्रिमयराजमाधनम् (परिष्कृतकाकरगुप्तस्य)	...	१५
3.	वक्षामनभट्टारकमाधनोपदेशविधि	..	१८
4	वक्षामनमाधनम्	...	२२
5	वक्षामनमाधनम्	.	२४
6	आर्यभट्टस्यगोमहाविद्यामाधनम्	...	२६
7.	कारकवृद्धाद्यायेन घट्टस्यलोकेश्वरमाधनम्	.	२८
8.	लोकनाथमाधनम्	...	३१
9	सर्वज्ञानप्रभाधनशालाहलपरितोषग्रन्थसमाधि	...	३१
10.	वक्षधर्ममाधनम्	.	३३
11.	आर्यभट्टस्यगोमहाविद्यालोकेश्वरभट्टारकोपदेश- परम्परायातमाधनविधि	३४
12.	[घट्टस्यगोमाधनम्]	.	३६
13	आर्यसुसर्पलोकेश्वरमाधनम्	...	३०
14	सुसर्पलमाधनम् (पद्माकरमते)	३८
15	सुसर्पलमाधनम्	.	४२
16.	आर्यावलोकितेश्वरसुसर्पलमाधनम्	.	४६
17.	सिंहनादमाधनम् (परिष्कृतवधुन चन्द्रधरस्य)	...	४०
18.	लोकेश्वरमाधनम्	..	४८
19	लोकेश्वरमाधनम्	५०
20	सिंहनादमाधनम्	.	५१
21	सिंहनादाधारिणी	..	५२
22.	सिंहनादमाधनम्	५३
23.	सिंहनादधारिणी	.	५४
24	सुसर्पललोकेश्वरमाधनम् (स्यावि-अनुपमरहितस्य)	...	५४
25	सिंहनादलोकेश्वरमाधनम्	..	६२
26	सुसर्पलमाधनम्	..	६४
27.	शालाहललोकेश्वरमाधनम्	६५
28.	आर्यशालाहलमाधनम् (प्रज्ञापालितस्य)	६६
29.	शालाहलमाधनम्	७२
30	द्वन्द्वलोकेश्वरलोकनाथमाधनम्	७५

31.	पद्मनक्षेत्रमाधनम्	७६
32.	पद्मनक्षेत्रमाधनम्	७७
33.	हृदिहृदिहृदिवाहनीहृद्वमाधनम्	७७
34.	हृदिहृदिहृदिवाहनीहृद्वशोकेश्वरमाधनम्	७८
35.	शेनीश्वरगुरुशोकेश्वरमाधनम् (मन्त्रपादस्य)	७९
36.	शेनीश्वरगुरुशोकेश्वरमाधनम्	८१
37.	गुरुशोकेश्वरमाधनम्	८३
38.	शोकेश्वरस्य वाद्याधिकारविधिः	८४
39.	शोचकट्यायांशोकेश्वरमाधनम्	८६
40.	मायाजालकमायांशोकेश्वरमाधनम्	८६
41.	शोचकारमायामुखाधारश्री	८७
42.	सूर्यनिलन्दुर्गशोकेश्वरमाधनम्	८८
43.	देवमन्त्रविंशशोकेश्वरमाधनम्	८९
44.	शिवशिवमाधनम्	८९
45.	शिवशिवमाधनम् (मूलकस्य)	९३
46.	मन्त्रशोचमाधनम्	९४
47.	वार्हटाटमाधनम् (वसिष्ठनित्यामसिद्धकस्य)				९६
48.	वसिष्ठशोचशोभाशिव वार्हटाटमन्त्रशोचमाधनम्				९८
49.	वार्हटाटमाधनम्				१०३
50.	मन्त्रशोचमाधनम्				१०४
51.	द्विधावल्गुनाशन आर्षशोचवार्हटाटमाधनम्				१०६
52.	वार्हटाटमाधनम्				१०६
53.	वसिष्ठशोचवार्हटाटमाधनम् (वसिष्ठशोचशिवस्य)				११०
54.	मन्त्रशोचशोभाशिव वार्हटाटमाधनम्				११०
55.	आर्षवचनमाधनम् (आर्षवचनस्य)				११२
56.	आर्षवचनमाधनम् (मूलकस्य)				११४
57.	आर्षमन्त्रशोचशोभाशिवशोच				१२०
58.	वसिष्ठशोचवचनमाधनम्				१२१
59.	वसिष्ठशुभशुभमाधनम्				१२२
60.	वसिष्ठशुभशुभमाधनम्				१२६
61.	वसिष्ठशुभशोचवचनमाधनम्				१२७
62.	वसिष्ठशुभशोचवचनमाधनम्				१२८
63.	वसिष्ठशुभशोचवचनमाधनम्				१२९
64.	वसिष्ठशुभशोचवचनमाधनम्				१२९
65.	वसिष्ठशुभशोचवचनमाधनम्				१२९
66.	वसिष्ठशुभशोचवचनमाधनम्				१२९
67.	वसिष्ठशुभशोचवचनमाधनम्				१२९
68.	वसिष्ठशुभशोचवचनमाधनम्				१२९

67	निर्देकश्रीरमाधनम्	१३०
68	वापसाधनम्	१४१
69	महाराशनीलामङ्गुलीमाधनम्	१४१
70	मङ्गुलीमाधनम्	१४२
71	आर्षेनिर्देकश्रीरमाधनम्		..	.	१४२
72.	निर्देकश्रीरमाधनम्		.	.	१४५
73.	अभिमन्युमाधनम् (रत्नाकरस्य)				१४६
74	वसनीस्तम्भद्वारकमाधनम्				१४७
75	वादाधिकारमङ्गुलीमाधनम् (आचार्य-शुभाकरस्य)				१४८
76.	मङ्गुलीमाधनम्	१५१
77.	विद्याधरपिटकौपलङ्गिन-मङ्गुलीमाधनम्	..		.	१५१
78	विद्याधरपिटकप्रतिबद्ध-मङ्गुलीमाधनम्	.		.	१५२
79	प्रज्ञाशक्तिविधि (रविशुभस्य)	१५३
८०.	प्रज्ञाचक्रमङ्गुलीमाधनम्		.	.	१५४
81	धर्मशङ्खनमाधिमङ्गुलीमाधनम्	..			१५०
82	आर्षेनामभङ्गीनिमाधनम्	..		.	१५८
83	मङ्गुलमाधनम्	.	.	.	१६१
84.	एकाक्षरकल्पमाधनम्	१६०
85.	चण्डमहाशौचकमाधनम् (प्रभाकरकीर्ति)				१६८
86	चण्डमहाशौचकमाधनम्			.	१७२
87.	चण्डमहाशौचकमाधनम्	१७२
88.	चण्डमहाशौचकमाधनम्	१७३
89	आर्षेणदिव्यश्रीतारासाधनम्	१७६
90.	महामौलारामाधनम्	१७६
91.	वरदतारासाधनम्	१७७
92	वज्राधिकारतारासाधनम्	१७७
93	वज्रतारासाधनम्	१७७
94	वज्रतारासाधनम्	१७९
95.	वज्रतारासाधनम्	१७८
96	वज्रनागसाधनम् (आर्षेनामाङ्गुलस्य)	१८४
97.	वज्रनागसाधनम् (महापरिश्रितस्यविह-धर्माकरमत)	१८५
98.	तारासाधनम् (परिश्रितस्यविह-अनुपमरक्षितस्य)	...			२००
99	आर्षेणमहाभयतारासाधनम्	२००
100	महाचीनकमार्षेतारासाधनम्	२०७
101.	महाचीनकमतारासाधनम् (शान्तरक्षस्य)	२०८
102.	मरुत्तणतारासाधनम्	२११

139	ओडियानमारीचीनाघनम्	२८५
140	द्वादशभुजगह्वर्यं ओडियानखाधिष्ठानकममारीचीनाघनम्				२८६
141	अशोककान्तामारीचीनाघनम्		२८८
142	कल्पोक्तमारीचीनाघनम् (आचार्यगर्भपादानाम्)				२९०
143.	मारीचीनाघनम्	.			२९६
144	मारीचीविद्युत्तानाघनम्		...		२९७
145.	मारीचीनाघनम्		२९९
146	नङ्गिमारीचीनाघनम्		३०३
147	आर्यमारीचीघरवर्गीपाठोपरेश	.	.		३०५
148	पर्यंशवरीनाघनम्				३०६
149	पर्यंशवरीनाघनम्	..	.		३०८
150	आर्यपर्यंशवरीनाघरवर्गी				३०८
151.	शुद्धप्रज्ञापारमितानाघनम्	.			३१०
152.	कनकरत्नप्रज्ञापारमितानाघनम्				३१२
153	पीतवर्णनङ्गिमप्रज्ञापारमितानाघनम्				३१३
154	मितप्रज्ञापारमितानाघनम् (कुलस्य लङ्कदत्तपुत्रस्य)				३१३
155	शुद्धप्रज्ञापारमितानाघनम् (पद्मवर्धनस्य)				३१५
156	कनकरत्नप्रज्ञापारमितानाघनम्	.			३१७
157	प्रज्ञापारमितानाघनम्	.			३१८
158	कनकरत्नप्रज्ञापारमितानाघनम्				३२०
159.	प्रज्ञापारमितानाघनम् (आचार्य-अनङ्गस्य)				३२१
160	[प्रज्ञापारमितानुतिः]				३२५
161	वचनरत्ननीलाघनम् (श्रीघरस्य)		..		३२६
162	महालक्ष्मीनीलाघनम्	.			३२८
163	वचनरत्ननीलाघनम्				३३०
164	[वचनरत्ननीलाघनम्] (भवोदयस्य)				३३१
165.	वचनोक्तानरत्ननीलाघनम्				३३५
166	वचनरत्ननीलाघनम्		३३७
167	लक्ष्मणमारीतन्त्रोद्भूतं वचनरत्ननीलाघनम्		३३८
168	वचनरत्ननीलाघनम्		..		३३९
169	शुद्धनीलाघनम्		३४१
170.	शुद्धनीलाघनम्	३४२

साधनमाला

1.

ॐ नमः सर्व्वबुद्धयोधिमतकेभ्यः ।

श्रीमच्चिसमयं वन्दे सर्व्वसम्पत्सुखोदयम् ।
भवदुर्गतिविग्रहानां चिन्तारत्नमिवाद्भुतम् ॥
अस्त्येय साधनं सम्यक् पूर्व्वार्थ्यारिहोदितम् ।
किन्तु विस्तरभीरुणा संक्षिप्तमुपदिश्यते ॥

इह खलु श्रीचिसमयराजे महातन्त्रराजे महातन्त्रे
मन्त्रमण्डले रजोमण्डले वा विधियामन्याधिकारो मन्त्री
तदुक्तसमयमम्बरस्यः पूर्व्वसेवां चिकीर्षुः पर्व्वता-
रण्यादिषु गुहासुहारात्मनयनादिषु वा विविक्तविजनेषु
मनोरमेषु वसन् आदौ तावदिमां मूलविधां बुद्धप्रति-
माया अग्रतो मण्डलकं पुष्पाभिकीर्णं हत्वा प्रणम्य
योधिचित्तमुत्पाद्य सर्व्वबुद्धयोधिसत्त्वेभ्य आत्मानं नियंत्य
तत्प्रणामात्मन्बन् जापमभ्यसन् सहस्रं जपेत् । ततः
सर्व्वमन्त्राणां षष्ट्यापः हतो भवति । सर्व्वरक्षादि-
मन्त्रायास्त्य सिद्धा भवन्ति । तथेयं विद्या—

* A reads रत्नमण्डले ।

* रजोमण्डले dropped in all other MSS except N

* A reads चिकीर्षुः ।

* ANa मण्डलकं ।

* •स्य in N.

* ANa •स्य ।

* ANa •पितम् ।

नमः सर्वबुद्धबोधिसत्त्वानां अमला मन्तारका अनन्त
 मसुताः सर्वजिना अमीमनिष्ठा वरदा मम देन्तु अत्युदा
 वरमग्रं मम सर्वदा अनन्तम् । तत्र दमे वज्रपदाः । अर
 असम समं समन्तानन्त धर्मं ते खण खण महावीराचं
 सम सम असहमहावले कण कण महावरायिके हह हा
 वज्रवज्राह्वये धर धर हुँ हुँ मण्डलं समवला अतिक्रमे कु
 कुरु तुरु तुरु सर्वथा सर्वं हि ज्वल ज्वल अग्रे अग्रिणि
 फट् स्वाहा ।

ततः सर्वकर्मावरणक्षयार्थं सर्वतयागतहृदयं गतादा
 तेनैव विधिना अष्टमहसं जपेत् । महर्मदृपणानन्तर्यादि
 कर्मावरणं प्रहीयते । इदं च तत्—

नमस्त्रैयधिकानां तथागतानां सर्वत्राप्रतिहतावाप्ति
 धर्मतावलीनां ॐ असम सम समन्ततोऽनन्ततावाप्ति
 शासनि हर हर स्मर स्मरण विगतराग बुद्धधर्मं ते मर म
 समवला हस हस चय चय गगनमहावरं लक्षणं ज्व
 ज्वलनसागरे स्वाहा ।

ततः स्वपराभ्युदयसाधनाङ्गमेवं पूर्वसेवाविधिमु
 तिष्ठेत् । तत्रादौ प्रातरेवोत्थाय सर्वबुद्धबोधिसत्त्वानां
 स्वामिनो" अध्यासयेत् । एवं प्रणमेत्—

लोकधातुघनन्तेषु यावन्तः मसुता जिनाः ।

कायेन मनसा वाचा ता-

प्रणमाम्यहम् ॥

१ ANa ०५४ ।

२ ANa अममममन्ता ।

३ ANa ०५४ ।

४ ANa थं ।

५ ANa

॥ sic. १५७

ततो बोधिचित्तमुत्पादयेत्—

उत्पादयामि सम्बोधी चित्तं बोधाय देहिनाम् ।

भद्रचर्यां चरिष्यामि सर्वसत्त्वहितोदयाम् ॥

ततः सर्वविघ्नविनाशार्थमचलहृदयममोघचण्डं वज्र-
मुद्रां बद्धा चिरुच्चारयेत् । तत्रेयं वज्रमुद्रा । दक्षिण-
हस्तमूर्ध्नि प्रसृतं कृत्वा वृद्धाङ्गुष्ठेन तर्जन्यग्रमांक्रमेत् ।
शेषा वज्रनशणाः । मन्त्रः । नमः समन्तवज्राणां चाट्
अमोघचण्ड महारोपण स्फाटय हुँ भ्रमय भ्रमय हुँ चट् हाँ
माँ । स्वस्तिकं च बध्नीयात् । श्लिष्टाङ्गुलिमभ्यन्तरमुष्टिं
कृत्वा मध्यमे स्त्र्यौ तर्जन्यौ चाङ्गुष्ठाय ईपत्संस्फो-
धारयेत् । मन्त्रः । ॐ हर हर महानिमित्त हुँ फट्
स्वाहा ।

ततो मुखशौचादिकं कृत्वा सुखासनोपविष्टः पटपुस्तक-
प्रतिमादीनामन्यतमत्याग्रतो दशदिक्स्थितबुद्बोधिसत्त्वा-
नवलम्ब्य मुक्ताकुसुमावकीर्णं मण्डलकं कृत्वा पूर्ववद्
गायया सर्वाङ्गतः प्रणम्य बोधिचित्तमुत्पाद्य एव सर्व-
बुद्बोधिसत्त्वेभ्य आत्मानं निर्यातयेत् । अहमेवंनामा
सर्वबुद्बोधिसत्त्वानामात्मानं निर्यातयामि सर्वथा सर्व-
कालं प्रतिपृच्छन्तु मां सर्वबुद्बोधिसत्त्वा अधितिष्ठन्तु मां
महाकारुणिका नाथाः सिद्धिवरदायकाश्च भवन्त्विति ।

ततः सर्वपापानि देशयेत् । सर्वपापान् रागद्वेष-

१ ANa अमोघचण्ड० ।

२ तर्जन्यौ dropped in ANa

३ NNa ममत्तं ।

४ Na •वज्रदायका• N •वज्रदाका• ।

५ ANa •पापादुःखम्• ।

६ N •न्ययया ।

७ A इषदं ।

८ ANa मण्डलं ।

मोहजान् सार्व्वकालिकानशेषान्' देशयामि यथा बुद्धा भगवन्तो जानन्तीति ।

'ततः पुण्यमनुमोद्यम् । सर्व्वबुद्धबोधिसत्त्वानां ये पुण्य-
ज्ञानसम्भारा लौकिकलोकोत्तरास्त्रैकालिकान्तानग्यानु-
मोदनयाऽनुमोदेया यथा बुद्धा भगवन्तो जानन्तीति ।

ततः पर्यङ्गावस्थित इमां समयमुद्रां वधीयात् ।
प्रणामाञ्जलिः शिरसि स्थितः समयमुद्रा । मन्त्रः । नमः
सुसिद्धे' साधनि अग्रे करुणे वरदे तयि तयि अतिबले
नमोऽस्तु' वरसिद्धिदायकेभ्यो' महाकृपेभ्यः स्वाहा । अनया
सर्व्वमुद्रामन्त्राणां समयः सन्दर्शितो भवति ।

ततः पूर्व्ववद् वज्रमुद्रां बद्ध्वा अचलहृदयमनुस्मरेत् । नमः
समन्तवज्राणां अचल कालचण्ड साधय' हुँ फट् । ततो
वज्रोष्णीपमुद्रां शिरसि न्यसेत्, दक्षिणमुष्टौ अङ्गुष्ठकं
स्थितकं कुर्यात् । मन्त्रः । नमः सर्व्वबुद्धबोधिसत्त्वानां
विशिखायि नमोऽस्तु ते । समन्तांचिगुणाचलाग्रधर्मे
विधुनाहिं' क्लेशदुःखजालान् जगतः सर्व्वमुखान् ददाहि'¹
चाशु तवेदं त्रिसमये कुरु स्वाहा । अनया मन्त्री
महायानान्न परि'ह्यते निर्विघ्नसिद्धिश्च भवति । पुनश्च
महां महारक्षां पञ्चसु स्थानेषु न्यसेत् । महारक्षा
भवति । उत्तानमञ्जलिं कृत्वा कन्यसा'नामिके करमध्ये

¹ N drops अशेषान् ।

² N drops ततः..... जानन्तीति ।

³ ANa नमो ।

⁴ ANa •माघये ।

⁵ A समन्तादसमन्ता ।

⁶ sic A ददाहि ।

⁷ A •इमन्वया, Na हत्याना• ।

⁸ ANa सुसिद्ध ।

⁹ ANa वरदादिभ्यो ।

¹⁰ ANa विशिखायि ।

¹¹ A वयुना हि, Na विधुनादि, N विधुनादि ।

¹² A •मात्रानुपदि ।

कन्यमा बद्धिःसूचीपदवनता अनामिका तस्या उ
अङ्गुष्ठो न्यसेत् । मध्यमा सूचौ पूर्वा तस्याः पार्श्वे तज्ज
कुञ्चित्वा तृतीयपर्वे न्यसेत् । असहा नाम महामु
मन्त्रः । नमः समन्तवज्राणां ॐ हं स्फाटयामहे हुं प

ततो महाकवचमुद्रया अजितवज्रया कवचं कुर्यात्
कन्यसाङ्गुष्ठौ शङ्कुलाकारेण अन्याः संसक्तमूलमध्यां
अजितवज्रा । मन्त्रः । नमः समन्तवज्राणां ॐ हं
वज्रमये वरकवचे हो वज्र वज्र हुं फट् ।

तदेवं मारादिभिः सुतरामष्टयो भवति । एवमा
रक्षां कृत्वा स्थानरक्षां कुर्यात् । तत्र वज्रासनमुद्र
यासनं वज्रमयमधितिष्ठेत् । पर्यङ्कं बद्ध्वा उत्तानवा
करस्योपरि दक्षिणकरं निवेशयेदुत्सङ्गे वज्रासनमुद्र
मन्त्रः । नमः समन्तवज्राणां ॐ हं हुं वज्रासने
हुं फट् ।

ततो वज्रमण्डपमुद्रया स्वस्थानं वज्रमयमधितिष्ठे
प्रणामाञ्जल्या तर्जनीहयमनामिकाद्वयं च मध्यपर्वम
मभ्यन्तरतः प्रवेश्य चतुःस्थूणाकारेण शिपाः सूच्याकार
वज्रमण्डपमुद्रा । मन्त्रः । नमः समन्तवज्राणां ॐ हं
वज्राग्रभुवने मं हुं फट् । ततो वज्रप्राकारं तन्मुद्र
न्यसेत् । उत्तानमञ्जलिं कृत्वा अनामिकाद्वयं म
न्यस्य मध्यमा सूची तर्जनीयुगलं वज्राकारेण तृतीयप

¹ सूची dropped in ANa.

² ANa ५ ५ ।

³ ANa मध्यमा ।

⁴ ANa सरामवृष्टौ ।

⁵ ANa मधः ।

⁶ ANa पार्श्वे ।

⁷ N संक० ।

⁸ ANa ५ ।

⁹ ANa दुत्तमाङ्गे ।

¹⁰ A वज्रभुवने ।

न्यसेत् अङ्गुष्ठौ च पार्श्वतः^१ । प्राकारमुद्रा । मन्त्रः । नमः
समन्तवज्राणां ॐ हँ हुँ वज्रमण्डले बन्ध बन्ध हुँ फट् ।

ततस्तदुपरि वज्रपञ्जरं तन्मुद्रया न्यसेत् । प्रणामा-
ञ्जलेरनामिकायुगलं तर्जनीयुगलं विपरौतपृष्ठभ्रमिति ।
अनामिकातर्जन्यारुपरि चक्रेण तावेव^२ देव्यो^३ त एव देव्ये
विपरौतपृष्ठभ्रमं मध्यमा सूची तथा कनिष्ठिकाङ्गुष्ठौ ।
पञ्जरमुद्रा । मन्त्रः । नमः समन्तवज्राणां ॐ हँ हुँ वज्राग्र-
भुवने^४ मुः हुँ फट् ।

ततो वज्रज्वालावहितस्तन्मुद्रया^५ न्यसेत् । अभय-
करस्योपरि वामं संहताङ्गुलीकं दक्षिणेन भ्रामयेत् ।
वज्रज्वाला । मन्त्रः । नमः समन्तवज्राणां ॐ हँ हुँ वज्र-
ज्वाले^६ हुँ फट् ।

ततः सीमां वधीयात् । दक्षिणकरमुध्यां तर्जनीमुच्छ्रितां
कृत्वा दक्षिणेन भ्रामयेत् । असीमा नाम सीमावन्धनी ।
अस्या मन्त्रः । नमः समन्तवज्राणां ॐ हँ हुँ महासीमा-
बन्धे बन्ध बन्ध वज्रे वज्रिणि हुँ फट् ।

ततः स एवं कृतरक्षापरिकरः स्वस्थानस्थितेभ्य एव
बुद्भवोधिसत्त्वेभ्यस्तथागतसम्भवमुद्रया अर्थं^७ प्रकल्पयेत् ।
ततस्ते समन्वाहरन्ति सिद्धिवरदायकाश्च भवन्ति । मुष्टि-
करसंस्थानां कनिष्ठिकाभ्यां विकसिताभ्यां तथागत-
सम्भवमुद्रा । मन्त्रः । नमः सर्वबुद्भवोधिसत्त्वानां आः
अमलविक्रान्ततेजिनि अरजे स्वाहा । ततो वाह्यगन्धा-

^१ ANa अङ्गुष्ठौ पार्श्वतः ।

^२ A देव्यो ।

^३ ANa ० हि तन्मुद्रया ।

ANa पट्या ।

^४ A भावेव ।

^५ ANa ० भुवन ।

^६ ANa omitt वज्रज्वाले ॐ ।

^७ ANa अर्थं ।

^८ ANa ० म्यामा ।

धूपचारासम्भवे अचलवज्रमुद्रया परिणोध गन्धादीन्
 प्रति प्रतिस्वमन्त्रैरष्ट वारानभिमन्थ्य पुजां कुर्यात् । तत्र
 गन्धमन्त्रः । नमस्त्रैयधिकानां सर्वतथागतानां असम-
 गन्धोत्तमे भगवति स्फुर हिमं गगनकं महोदयेसर्वार्थ-
 साधनि स्वाहा । पुष्पमन्त्रः । नमस्त्रैयधिकानां सर्वतथा-
 गतानां आवर्त्तावर्त्तमहापुष्पवति स्वाहा । धूपमन्त्रः ।
 नमःस्त्रैयधिकानां सर्वतथागतानां अग्ने अग्रशिखे
 धूमशिखे स्वाहा । दीपमन्त्रः । नमस्त्रैयधिकानां सर्वतथा-
 गतानां आसन्ते ज्वलन्ते दीपज्योतिशिखे स्वाहा ।
 नैवेद्यमन्त्रः । नमस्त्रैयधिकानां सर्वतथागतानां अरर
 परर करर बलिदे बलिं ददाहि महाबलि स्वाहा ।
 ततो दशदिग्लोकधातुग्नितचित्रपूजाङ्गान्येवं निर्यातयेत् ।
 प्रणामाञ्जलिं बद्धा ये असमा अपरिग्रहा दशदिग्लोक-
 धातुपु पूजाङ्गविशेषाः स्थलजा रत्नपर्वतकल्पदृष्टाद्यो
 जलजाः सामुद्ररत्नादयः कनकपङ्कजादयश्च ये चान्ये
 सर्वलोकधातुपु दिव्यमनुष्यकाः सर्वरूपशब्दगन्धरस-
 स्पर्शाद्यस्तान् सर्वान् बुद्धवीधिसत्त्वेभ्यो निर्यातयामौत्यु-
 दाहरेत् । मनोमयास्तु पूजामेघानिवं प्रवर्त्तयेत् । पूर्ण-
 मुद्रां सङ्कुचिताग्रप्रणामाञ्जलिं स्रष्टाणां बद्धा एयं वदेत् ।
 सर्वबुद्धवीधिसत्त्वाधिष्ठानवलेन समप्रणिधिपुण्यवलेन

१ N गन्धाद्यं, ANa गन्धाद ।

२ ANa •सम्भवे । The second प्रति is dropped in ANa.

३ N स्कारदिमः ।

४ ANa •दृष्ट ।

५ N अग्रशिखे ।

६ ANa •द्विष ।

७ ANa •द्विष ।

८ ANa •द्विष ।

९ N निवेद्यं ।

१० ANa •धातु ।

११ ANa •मोघ ।

१२ ANa सङ्कुचिता ।

१३ ANa •द्विषः ।

विद्यामन्त्रवलेन च सर्व्वबुद्धबोधिसत्त्वपर्यन्तएडनेषु वरो-
 दाराः समन्तभद्रबोधिसत्त्वचर्याभिर्निर्हता^१ महापूजा-
 मेघाः प्रसरन्तामिति चिन्तयित्वा इमां पूजाधिष्ठानकर्त्तॄणां
 महाविद्याराज्ञीमष्टौ वारानुच्चारयेत् । नमः सर्व्वबुद्ध-
 बोधिसत्त्वानां सर्व्वथा उद्गते स्फुर^२ हिमं गगनकं समन्ततः
 स्वाहा ।

ततः सर्व्वबुद्धबोधिसत्त्वानां विचित्रगुणवर्णमङ्गीति-
 मेघसमुद्रा धर्ममङ्गीतिमेघसमुद्राश्च सर्व्वलोकधातुविशे-
 धकाः सर्व्वत्र प्रवर्त्तन्तामिति चिन्तयित्वा इमां स्तुति-
 सङ्गीतिमेघाभिर्निर्हारकर्त्तॄणां^३ विद्याराज्ञीमष्टौ वारानुच्चार-
 येत् । नमः सर्व्वबुद्धबोधिसत्त्वानां सर्व्वत्र मङ्कु-
 सुमिताभिन्नाराशिनि नमोऽस्तु ते स्वाहा । ततः सर्व्व-
 लोकधातुसमुद्रेषु सर्व्वत्र सर्व्वसत्त्वात्मभावसमाः सर्व्वबुद्ध-
 बोधिसत्त्वनिर्माणमेघाः सर्व्वारम्भणेभ्यो नित्र्यार्थं सर्व्व-
 सत्त्वानां सर्व्वदुःखानि प्रणमयन्तु सर्व्वलौकिकलोकोत्तर-
 सम्पदे यावत् समन्तभद्रकायादिभुद्धिं प्रापयन्विति^४
 चिन्तयित्वा इमं^५ महाविद्याराजमष्टौ वारानुच्चारयेत् ।
 नमः सर्व्वबुद्धबोधिसत्त्वानां नमोऽस्तु ते महावज्र सर्व्वसत्त्व-
 हितङ्ककर तिष्ठ सर्व्वत्र सर्व्वेषां धर्माणामधिष्ठाय स्वाहा ।
 सर्व्वं चैतत् पूजादिवां मन्त्रादिवलेनावितथं सम्भवतीति
 अद्देयम् । कुशलमूर्त्तं चैतत् अनुत्तरसम्यक्मन्वोधावेवं परि-
 णामयेत् । यथा बुद्धा भगवन्तो अभ्यनुजानन्ति परिणाम्य-

^१ ANa • रङ्गा ।

^२ ANa • नादि० ।

^३ ANa • षत् इति ।

^४ ANa • सर्व्वधर्मां० ।

^५ ANa म्भ ।

^६ ANa • कायादि ।

^७ ANa इमां ।

^८ ANa सर्व्वेषु तत्र ।

मानमेतत् कुगलमूलं तथाहं परिणामयामीत्यनेन पुत्र्ये-
नाहं समन्तभद्रचर्यया बोधिमभिसम्बुध्य सर्व्यसत्त्वानपि
समन्तभद्रचर्याशुद्धौ प्रतिष्ठापयामीति ।

ततः सर्व्यबुद्धबोधिसत्त्वाधिष्ठानप्रतिष्ठाभाधं तन्मुद्रां
बद्धा पूर्वोक्तं गताशरमनुस्मरेत् पञ्चाशरं वा । हस्त-
द्वयमन्योन्येष्टं संसक्तमूर्द्धमुखाङ्गुलीकं मंथोष्ठ्य तर्जनी
कनिष्ठिके च शङ्कुस्त्राकारेण मध्यमानामिकाष्ट्योर्मध्ये
अङ्गुष्ठद्वयं सममूर्द्धमुखं धारयेत् गताशरमुद्रा । पञ्चाशर-
मुद्रा तु सम्पुटाश्रनिं हत्वा तर्जनी द्वयेनाङ्गुष्ठाग्रं पीडयेत्,
शेषान्तु तथैव रूच्याकाराः । मन्त्रः । नमः सर्व्यबुद्धबोधि-
सत्त्वानां आः वीर हूं खं ।

ततः सर्व्यमुद्रामंग्रहभूतं समन्तावभामोष्णीषं धर्मचक्रं
वा धर्मीयात् । प्रसृतसमोत्तानाभयपाणिनाऽनामिके वर-
मध्ये नखेन नखं परिधायाङ्गुष्ठाग्रेण न्यसेत् । कन्दरीं
रूच्याकारेण संहताग्रीं तथैव मध्यमे "समनखशिखासंसक्तं
मध्यप्रदेशिन्यौ रूच्याकारेण समन्तावभामोष्णीषम् । एवं
तर्जनी मंचार्यं नखेन" नखसामभेत मण्डलाकारेण ।
धर्मचक्रमुद्रा । अमयोदयात्मकं मन्त्रः । आः मं हूं । ऊं
भुन यातय विन्द चक्रेण वज्रिणि हूं अनयोरन्यतरां वद्धा

* ANa ०५७A

* N ०५६वर्षमि

* ANa ०५७B

* ANa नखंशेना.

* ANa ०५७C

* ANa ०५७D

* ANa drop नखे हृत्वादि

* ANa ०५७E instead of ०५७F

* N read नखं नखे

* ANa ०५७A.

* ५ dropped in ANa

* ANa ०५७C.

* ANa ०५७D

* ANa ०५७E.

मन्त्रं सकृदुच्चार्य स्थितो निपणो वा जपेत् । मारादिभि-
नांभिभृयते, सिद्धियास्याभिमुखीभवति । ततः ग्रीष्मिद्धयं
तावद् धर्मोदयमुद्रां बद्ध्वा तन्मन्त्रमनुस्मरेत् । वाम-
हस्तेन मुष्टिं बद्ध्वा तर्जनीकनिष्ठाङ्गुष्ठी च प्रसारयेद्बुद्धं
धर्मोदयमुद्रा । मन्त्रः । नमः सर्व्वबुद्धवोधिसत्त्वानां आ-
सर्व्वया सर्व्वत्राणके स्वाहा । स्वमुद्रया च मन्त्रं सकृदुच्चार्य
समयं दर्शयेत् । स्वमुद्रा तु यथायोगं वेदितव्या ।

ततः सर्व्वबुद्धवोधिमत्त्वप्रणामान्मन्त्रजापमभ्यमनं
यथाभिलषितं मन्त्रं न द्रुतं न विलम्बितं असत्सङ्कल्पवर्जितं
मन्त्राक्षरगतचित्तं तावज्जपेत् यावन्न वेदो भवति । तत
उत्थायार्यं गण्डव्यूहादिस्त्राणि तथागतहृदयं सकृदनुस्मृत्य
वाचयेत् । पूजयित्वा अन्ततः प्रणम्य वा भुञ्जीत । भुञ्जता
चानेन मन्त्रेणाहारमष्ट वारानभिमन्वितं कृत्वा 'अग्रपिण्डं
सर्व्वबुद्धवोधिसत्त्वोभ्यो निवेद्य मध्यमात्रया भोक्तव्यम् ।
तत्रायं मन्त्रः । नमः सर्व्वबुद्धवोधिमत्त्वानां ॐ वलन्दे-
तेजोमालिनि स्वाहा । भुक्तशेषाद् वार्याचलायामोधचण्ड-
हृदयेन सकृदभिमन्व्योत्सृष्टपिण्डो द्रातव्यः । स तत्रानु-
वन्धः सुखमिद्वितां ददाति । भुक्तविश्रान्तश्च पापदेश-
नादिकं कृत्वा सहस्राराम एव तिष्ठेत् । यदि शक्तो
भवति अपराह्नेऽपि सर्व्वमेतत् रक्षादिपरिकरं पूजादिकं
च कृत्वा जपेत्, नो चेत् पूर्व्वाल्लकृतमेव रक्षादि'

• ANa मन्त्र ।

• N • भयम् ।

• ANa • तदापार्यं ।

• ANa वलन्दे

• ANa कृत्वा

• ANa वदितव्या

• ANa एव चित्त

• ANa अथ ।

• N तत्रानुबद्ध

• ANa

अविमर्जितं 'स्थितमेव दृढमधिमुच्यार्याचलवजमुद्रया
समन्त्रया विमानुत्सार्य पञ्चाशरादीनामन्यतमेन मुद्रा-
महितेन रथां कृत्वा पूजास्तुत्यादिकं विधाय पूर्व्ववत्
जापं कुर्यात् । विकाले च प्राकारपञ्चरादिकं विसर्ज्य
रश्मिमान्निन्या कवचं कुर्यात् । अन्योन्याङ्गुलिशिष्टा-
मभ्यन्तरमुष्टिं कृत्वा मध्यमे सूच्याकारेण प्रसारयेत् तर्जनी-
युगलं तस्यास्तृतीयपर्वे न्यमेत्, अङ्गुष्ठौ च पार्श्वतः ।
रश्मिमान्निनीमुद्रा । मन्त्रः । नमस्त्वैयधिकानां तथा-
गतानां महाममयगतिं गते समते मम सर्व्वथा सत्त्व-
चाणके धर्मधात्वभ्यन्तरमङ्गते स्वाहा । पूर्व्वरात्रापरराव-
जागरिका च महर्मस्वाध्यायादिना कर्त्तव्या । मध्यमे यामे
मञ्चकरहितायां शय्यायां सर्व्वबुद्धबोधिसत्त्वान् सर्वाङ्गतः
प्रणमन्नेव स्वपेत् विज्ञप्तिं च कुर्यात् । अधितिष्ठन्तु मां सर्व्व-
बुद्धबोधिसत्त्वा अनुत्तरमिद्विवरदायकाय भवन्तु सर्व्वोप-
द्रवांश्च प्रशमयन्त्विति । अयमेव च विधिः 'प्रत्यहं यावत्
पौर्णमास्यां सप्तजापो वा यावद् वा सिद्धिनिमित्तानि
प्रादुर्भवन्ति । ततः पौर्णमास्यादितिथिषु कृतभक्तच्छेदोप-
वासः पोषधमम्बरी पद्मवोपविष्टः कुशगिडकोपविष्टो
वा चैत्यपटपुटपुस्तकप्रतिमादीनामन्यतमस्याग्रतः 'कृत-
कुसुमावकीर्णं भण्डसकः कृतरथापूजादिपरिकरः पूर्व्व-

१ ANa स्थितमेव ।

२ ANa •यागक ।

३ ANa प्रणम ।

४ ANa •पामध ।

५ A •कृतमुक्त ।

६ ANa भुग्वा ।

७ ANa प्रणमेत् न च भवेत् ।

८ प्रत्यहं dropped in ANa.

९ ANa चैत्यपट ।

१० N •वर्त ।

वद् धर्मोदयमुद्रां वद्धां तन्मन्त्रमनुस्मरेत् । ततः स्वदेव
मुद्रां वद्धा तन्मन्त्रं मन्नाष्टं वागनुच्चार्य ममयं दृश्ये

ततः सर्वबुद्धबोधिसत्त्वान् प्रणम्य चक्रपूजादिकं गृही
ममन्तभद्रतयागतकायादि शुद्धिमभिलषन् स्वममौहि
मिहो हृदयमाधाय सर्वबुद्धबोधिसत्त्वप्रणामान्मन्
जापमभ्यसन् सर्वबुद्धबोधिसत्त्वपुण्यज्ञानमभारा
मोदनाभ्यामचेतनया मन्थारागात् प्रभृति तावत् ज
यावत् अहंरात्रे ह्य्योदये वा तच्चक्रादिकं अ
प्रज्वलति । ज्वलिते चाकाशात् बुद्धोत्पाद् इव मह
निमित्तानि पुष्पदण्डिदुन्दुभिध्वनिदिव्यधोपतथागतना
कारादीनि बुद्धदेवकम्पनादीनि चात्यद्भुतानि भव
सर्वविद्याधरकुलानि च मन्त्रिपतन्ति । तैरभिपिच्यते
सर्वलोकधातुषु बुद्धबोधिसत्त्वाराधकः पञ्चाभिन्नः सर्वबु
बोधिसत्त्वाभिनन्दितो बोधिसत्त्वचर्याचारौ विद्याधररा
भवति अनन्तविद्याधरस्त्रीपरिवारः सुखानुयायी न
तस्मात् कायाहीयते । तेनैव च कायेनानुपूर्वमभारो
चयतः सर्वबोधिसत्त्वभूमिराक्रामति यावद्भिमसंबुद्ध
चैति । अन्याथ बुद्धबोधिसत्त्वदर्शनचिन्तामणिभद्रघटादि
सर्वलोकिकलोकान्तरमिद्वयोऽनेनैव विधिना सामान्
विषयपटप्रहणेन वा विधिना तन्त्रमवलोकः निर्वि
चिकित्सः २ प्राधनीयाः । नियतं मिथ्यन्तीत्ययमुपायवत्

१. ००००००००
२. ००००००००
३. ००००००००
४. ००००००००
५. ००००००००

- * A मन्नाष्टं
- * ANa • हेतवशा •
- * A चाहुता •
- * A • यत्न

साधनविधिः अनुपायैस्तु यथाशक्ति साधनं कर्त्तव्यम् ।
यद्योक्ते नाहं शक्त इति नावसादितव्यम् । अन्तत एका-
मप्यात्मरक्षां कृत्वा मीमावन्धनं च पूजादिकं च चिन्तयित्वा
तन्मन्त्रानुच्चार्य यावदिच्छं जपेत् साधयेद् वा । वीर्यानुरूपं
कर्मानुरूपं चावश्यमेव सिध्यति । एकोऽपि वैसोक्यं रक्षितुं
शक्नोति तन्वचनानात् । अमोघसिद्धियायं त्रिसमयराजः
निर्विघ्नसिद्धिः । मनोपितविधिरिति पूर्वसेवादिविधि-
रहितं सर्वबुद्धयोधिसत्त्वासम्बन्धमात्रं कृत्वा जगदर्थचित्तेन
मन्त्रानुष्ठानम् ।

अत्र च येन तेनापि विधिना मनोपितेन वा
मन्त्राः साध्यमानाः सिध्यन्ति । तद्यथा अत्रैवोक्तं
विविक्तविजने स्थाने मङ्गलिकायपरिवर्जिते सत्त्वाननु-
तापिना विनापि 'पूजया विनापि पटेन विनापि
स्नानादिसमुदाचारेण विनिपतितेनापि साध्यमवश्यं
सिध्यतीति । पुनरुक्तं द्वे चात्यद्भुते । यथा यथा मन्त्राः
साध्यन्ते तथा तथा अनुरूपा भवन्ति । येन च विधिना
योज्यन्ते तेनैव सिध्यन्तीति । पुनरप्युक्तम् —

बोधिचित्तं हृदं यस्य निःशङ्का च मतिर्भवेत् ।

विचिकित्सा न कर्त्तव्या तस्येदं सिध्यति ध्रुवम् ॥

इति । तस्माद् वीर्यमुत्पाद्य विचिकित्सां विहाय साधयि-
तव्यमवश्यं सिध्यति । अत्र च सिद्धार्यिना' समयरक्षणे

१ ANa नावसादितव्यं, N नावसादितव्यं ।

२ A •नुच्चार्य ।

३ ANa •पूजा ।

४ ANa योक्तान्ते ।

५ A अतिभवेत् ।

६ A •निर्विघ्नं ।

७ A विना ।

८ ANa हृदयस्य ।

९ ANa •

हृदतरयत्नवता भाव्यम् । तन्मूलत्वात् सर्वसिद्धीनां च
 स च समयः । न सद्भिः प्रतिशोभ्यः, न गुरुष्वमन्यना
 कार्या, न मद्यपानं कार्यं, न मञ्जशय्या कार्या, न
 वज्राकारा भक्षणिया न लङ्घनीया इत्येवमादिरवश्यं तन्ने
 ज्ञातव्यः । विस्तरभयात् न लिख्यते । ज्ञातुमिच्छता च
 त्रिसमयत्रापिनार्याचलहृदयेनामोघचण्डेनैव वज्रमुद्रा-
 युक्तेन सर्वमृत्तिकादिस्नानीयद्रव्याभिमन्त्रणदृष्टोत्सारण-
 सौमावन्धादिकं कार्यम् । तेनैव सर्वविघ्नाः प्रणाम्यन्ति ।

॥ इति त्रिसमयराजस्य साधनं समाप्तम्
 कृतिरियं पण्डितकुमुदाकरमतिपादानाम् ॥

2

सम मन्त्रं वदन्तौ धर्मिणः ।

असमाचलाः समतसारधर्मिणः
 करुणात्मका जगति दुःखहारिणः ।
 असमन्तसर्वगुणसिद्धिदायिनो
 असम्लाचलाः समवराग्रधर्मिणः ॥
 गगनमभोपमकला न विद्यते^१
 गुणेशरेणुकणिकेऽप्यसीमिके^२ ।
 सदसच्चधातुवरसिद्धिदायिषु
 विगतोपमेषु असमन्तसिद्धिषु ॥
 सततामला करुणवेगतोत्थिता
 प्रणिधानसिद्धिरविरोध^३धर्मता ।
 जगतोऽर्थसाधनपरासमन्तिनी-
 मततं विरोचति महाकृपात्मनाम् ॥
 न निरोधतां करुणचारिकाकुला^४
 व्रजते^५ चिन्मोकिं वरसिद्धिदायिका ।
 अमितामितेषु सुसमाप्तितां गतां
 गतिं गतेऽपि 'अहो सुधर्मता ॥
 त्रिमयेऽग्रसिद्धि वरदा ददन्तु^६ मे
 वर'^७ दानताग्रगतितां गताः सदा ।

^१ ANa वैद्यते ।

^२ A वैदिबोधः ।

^३ Na व्रजते ।

^४ AN 'गतिं' ।

^५ AN वरात् ।

^६ 'अमोमिके dropped in A.

^७ A अचला ।

^८ ANa 'लोकाव' ।

^९ A अ ।

^{१०} A दायाव' ।

3.

'नम' शापतमाश्रये तथागताय ।

नत्वा सर्व्वतथागतान् गुणगणाधारान् परार्थं गुरोः

श्रीवज्रासननामभूषिततनोः संमारदोषप्रहैः ।

अस्पृष्टवरबुद्धताद्मशमं 'तत्साधनं तच्चतो

नानावर्णतथागतादिरचनादेहं 'तथा निस्थिते' ॥

ततः पुरतो भगवन्तं वक्ष्यमाणविधिना वर्णभुजादि-
समन्वितबुद्धं 'सर्व्वतथागतादिममन्वितं विचिन्त्य पुष्या-
दिकं प्रयच्छेत् । ॐ नमो अशोभ्याय हुँ ॐ वज्रपुष्ये
हुँ स्वाहा । प्रत्येकं वारत्रयं दद्यात् । ॐ नमो वैरीचनाय
ॐ ॐ वज्रपुष्ये हुँ स्वाहा । ॐ नमो रत्नसम्भवाय चाँ
ॐ वज्रपुष्ये हुँ स्वाहा । ॐ नमोऽमिताभाय ह्रीँ ॐ
वज्रपुष्ये हुँ स्वाहा । ॐ नमोऽमोघसिद्धये' खँ ॐ वज्र-
पुष्ये हुँ स्वाहा । ॐ नमो लोचनायै 'लीँ ॐ वज्रपुष्ये
हुँ स्वाहा । ॐ नमो मामक्यै माँ ॐ वज्रपुष्ये हुँ
स्वाहा । ॐ नमः पाण्डुरायै पाँ ॐ वज्रपुष्ये हुँ
स्वाहा । ॐ नमस्तारायै ताँ ॐ^{१०} वज्रपुष्ये हुँ स्वाहा ।
पुनरप्यशोभ्यरूपवज्रासनाय प्रभूतप्रभूततरं पुष्यं
दद्यादनेनैव क्रमेण । ॐ वज्रधूपे हुँ स्वाहा, ॐ वज्र-

^१ N नमो बुद्धाय, A नमो वक्ष्यामनाय ।

^२ C मत्साधनं ।

^३ AN तदा ।

^४ A कथ्यते । ^५ सर्व्वतथागतादिममन्वित found only in Ab

^६ ॐ dropped in A.

^७ A वक्ष्यसम्भवाय ।

^८ C निद्रि ।

^९ C लं

^{१०} ॐ dropped in C.

विभाव्य, ततः स्वहृदि चन्द्रमण्डले हुंकारपरिणतवज्रं तद्वज्रवरटके चन्द्रमण्डलोपरि हुंकारं तत्सर्वं परिणाम्य ज्ञानमत्त्वं समयमत्त्ववद् विचिन्तयेत् ।

ततः शिरसि चन्द्रमण्डलं तस्योपरि उंकारपरिणतं चक्रं शुक्लवर्णं तन्मध्ये चन्द्रम्यउंकारं वेति^१ भगवतः कायविशुद्धिभावना । कण्ठे चन्द्रमण्डलं तस्योपरि आः-
'कारपरिणताष्टदन्तपद्मं रक्तवर्णं तन्मध्ये चन्द्रमण्डलस्य आःकारमिति भगवतो वाग्विशुद्धिभावना । नाभेरूर्ध्वं चन्द्रमण्डलं तस्योपरि हुंकारपरिणतं वज्रं कृष्णवर्णं तन्मध्ये चन्द्रमण्डलस्य हुंकारमिति भगवतश्चित्तविशुद्धि-
भावना । बुद्धत्वफलदायिनी बुद्धसिद्धिरिति । ततः आकाशस्थितं भगवन्तं हृद्दीजरश्मिना आकृष्य जः हुं वं होः इत्यष्टारचतुष्टयेन पुरतः म्थापयेत् । तस्मै अर्थ्य-
पाद्याचमनं^२ प्रोक्षणं च दद्यात् । पथात् शीरादिभोजनं प्रयच्छेत् इत्यमृतास्वादो विहितः । ततः सर्वबुद्धान् नमन्यामीत्यनया स्तुत्या^३ स्तुतिं कुर्यात् । ततो ज्ञानमत्त्वेन सह समयमत्त्वमेकीकृत्य समयस्त्वं समयस्त्वं^४ समयमहं ॐ आः हुं^५ इत्यनेन मन्त्रेणाह्वयं कुर्यात् । पथाद्

^१ Ab •कृतं वक्षः । ^२ AN •प्रोक्षः । ^३ C मन्त्रमि० ।

^४ A चमनं । ^५ ANC मण्डलस्योपरि ।

^६ AN आकारः । A तन्मध्ये ।

^७ Ab omits आः कारमिति ... •मण्डलस्य ।

^८ A •मण्डलं ।

^९ N हृद्दीजरश्मि, C रश्मिना Ab हृद्दीजरश्मि ।

^{१०} N •पायनं, C •पाचनं । ^{११} AC प्रोक्षं ।

^{१२} A •तास्वादो । ^{१३} लुप्ता dropped in AN.

^{१४} N adds a third समयस्त्वः । ^{१५} ॐ dropped in N.

भावनान्मित्रो जपं कुर्यात् । ॐ आः वज्रं हुं मः
इति जपमन्त्रः । पद्यात् मस्य ह्रस्वोर्धो पुण्यं परिमल
विमज्जं विहरेत् यथेच्छयेति । अनेन पुण्येन मन्त्रः
मत्त्वास्तयागतज्ञानप्राप्ताः शीघ्रं भवन्तु ।

॥ यजामनभट्टारकं माधनोपदेशविधिः परिमलात् ।

4.

पूर्वोक्तेन विधानेन शून्यताभावानन्तरं चन्द्र-
मण्डले नीलं हुंकारमकारादिमितपोऽश्वरं परिवेष्टितं
ततः मितककारादिचतुस्त्रिंशद्भ्यश्चनपरिवेष्टितं सर्वमेत-
त्परिणम्य चन्द्रमण्डलं तदुपरि पुनस्तद्देव बीजं
तत्परिणामेन पीतवज्रं तद्वरटकेऽपि तद्बीजं सर्वमेतत्
परिणम्य श्रीमदजामनबुद्धभट्टारकमात्मानं ऋटिति
निष्पादयेत् । द्विभुजैकमुखं पीतं चतुर्भारसंघटितमहा-
सिंहासनवरं, तदुपरि विश्वपद्मवज्रे वज्रपर्यङ्कमस्थितं
वामोत्तङ्गस्थितवामकरं भृस्पर्गमुद्रादृष्टिणकरं बन्धुकरा-
गारुणवस्त्रावगुण्डिततनुं सर्वानङ्गप्रत्यङ्गानेचनकविग्रहं
विचिन्त्य ॐ धर्मधातुस्वभावात्मकोऽहमिति श्रद्धयाह-

A' ज चट ।

A अयं

Ab त्रिसंघटिता

• मन्त्रं dropped in Ab.

C • मामध्य

• N पूर्वोक्तम् ।

A बोद्धव्यम् ।

A तस्मिन् ।

• A मन्त्रः ।

• AN विद्याम् ।

C • मस्यम् ।

चन्द्रम्यपीतमंकारं, जिह्वायां चन्द्रस्यं रक्तमंकारं, ललाटे
चन्द्रस्यं श्यामस्कंकारं, स्तनमध्ये चन्द्रस्यशुक्लमंकारं चिन्त
येत् । तदनु ज्ञानमन्त्रभाषणां कृत्वा गिरमि चन्द्रमण्डलो
परि ॐकारजं मितमष्टाक्षरं तदुपरि चन्द्रस्यं ॐकारं
कण्ठे चन्द्रोपरि आःकारजमष्टदलपद्मं तन्मध्ये चन्द्रस
आःकारं, हृदि चन्द्रम्यहुंकारजं वज्रं स्वबीजगर्भं काय
वाक्चित्तविशुद्ध्या च षट्देवं भावयेत् । इति भगवन्त
माखेटं यावद् भाषयित्वा मन्त्रं जपेत् । तत्रैष मन्त्रः
ॐ आः वज्रं हुं स्वाहा ।

॥ इति वज्रामनमाधुमं समाप्तम् ॥

१ C शंकारं ।

२ A आकारं ।

३ A वज्रमन्त्र ।

४ AN आकारं ।

५ A एवमर्थः ।

6.

आद्यं च उक्तं गोमहाविद्यायै नमः ।

आदौ तावन्मन्त्री सुखामनोपविष्टः मुखशौचादिकं
 कृत्वा 'स्वहृदि चन्द्रम्यमित्तोःकारविनिर्गतस्त्रिभिर्गुरु-
 बुद्धबोधिमत्त्वान् पुरतो बुद्धादीन् दृष्ट्वा सम्पूज्य विशरण-
 गमनादिकं कुर्याद् रत्नत्रयं मे' शरणमित्यादिना ।
 यावन्तः मन्त्राः मन्त्रसंग्रहेन संगृह्यताः अगुञ्जा वा
 त्रगादुञ्जा वा संश्लेषिता वा श्रापपादुक्ता वा रूपिणो वा
 अरूपिणो वा मंत्रिणो वा अमंत्रिणो वा नैयमंशाना-
 मंत्रिणो वा यावत् कियत् मन्त्रधातुः प्रशयमानः प्रशय-
 त्ते मन्त्रं मया अन्वयधिशेषनिर्व्याणधारी प्रतिष्ठापयि-
 त्तया इति । ततः 'ॐ सभायगुहाः सर्वधर्माः स्वभाव-
 इहोः' इति वाच्यमुच्चारयेत् । तदनु शून्यतां मुहूर्त-
 माचरयेत् । तदनन्तरं 'स्वहृदये मितपद्मोपरि चन्द्र-
 इव इव मन्त्रोपरि मितशोःकारं ततो नियतं नैकारमि-
 त्तमन्त्रं ध्यात्वा तेन सर्वमन्त्रानामगोपा'नादिकाम-
 न्त्राणां शरणदिक्रमसमूहं सञ्चरन्तं विगोपयन्ते' । तत्

ॐ सभायगुहाः सर्वधर्माः स्वभाव-
 इहोः इति वाच्यमुच्चारयेत् । तदनु शून्यतां मुहूर्त-
 माचरयेत् । तदनन्तरं 'स्वहृदये मितपद्मोपरि चन्द्र-
 इव इव मन्त्रोपरि मितशोःकारं ततो नियतं नैकारमि-
 त्तमन्त्रं ध्यात्वा तेन सर्वमन्त्रानामगोपा'नादिकाम-
 न्त्राणां शरणदिक्रमसमूहं सञ्चरन्तं विगोपयन्ते' । तत्

पुनस्तच्चैव प्रवेशयेत् । तत्परिणतमात्मानं लोकेश्वररूपं
सर्व्वामकारभूषितं शुक्रवर्णं चतुर्भुजं वामतः पद्मधरं,
दक्षिणतो अष्टास्रचधरं, अपराभ्यां हस्ताभ्यां हृदि संपुटा-
अग्निस्थितं ध्यायात् । दक्षिणं मणिधरं तद्वर्णं भुजा-
न्वितं पद्मान्तरोपरिस्थं वामे तथैव अपरपद्मस्थां पद्म-
धरौ महाविद्याम् । ततः ॐ महासुख वज्रसत्त्व जः हुँ वै
ह्रीः मुरतस्त्वं अमलमल्लहोः अः अः अः अः इत्यधिष्ठान-
मन्त्रं राजमुच्चारयेत् । एवं ध्यात्वा ततो लोकेश्वरात्म-
हृदयं चन्द्रमण्डलादष्टास्रचाकारं शुक्रवर्णं मुखेन निर्गत्य
नाभौ प्रविशन्तं चक्रं भ्रमणयोगेन इमं^१ मन्त्रराजं सर्व्व-
बुद्धहृदयचिन्तामणिकल्पं पश्येदनिमित्तयोगेन । ततो जपं
कृत्वा "भ्रमणप्रवेशनादिकं प्राच्याचिरेणैव"^२ कालेन श्राद्धः
'रूपावान् गुरुभक्तो योगी मिष्यति ।

ॐ मणिपद्मे हुँ इति^३ जापमन्त्रः । तत उत्थानकाले
इमं मन्त्रराजं^४ मुच्चारय्योत्तिष्ठेत् । ॐ वज्रसत्त्व समयमनु-
पालय^५ वज्र^६ मत्त्वत्वेनोपतिष्ठ, हृदो मे भव, सुतोष्यो मे भव;

^१ A प्रवेशयन् ।

^२ ध्यायान् omitted in Ab.

^३ A तद्वर्णं N तत्तद्वर्णं ।

^४ A पद्मस्था ।

^५ A वृत् ।

^६ Ab मन्त्रम् ।

^७ Ab ध्यात कृत्वा ।

^८ AN • हृदये ।

^९ A • भवतः ।

^{१०} AC, इष, Ab इदं ।

^{११} A भ्रमणप्रवेशनादिकं, BN भ्रमणप्रवेशना ।

^{१२} A प्राच्यादि ।

^{१३} A कृत्वा ।

^{१४} इति dropped in AN

^{१५} A मुच्चारयेत् ।

^{१६} A • पालयतः ।

^{१७} A • मत्त्वो जेते ।

करे अष्टमालाधरं, वामकरे' पद्ममणिविभूषितं, दो
हस्ती संयुक्ती मर्कुराजेन्द्रमुद्रा हृदि संस्थितं ततोऽहङ्कारं
कुर्यात् अहमेव लाकेश्वर इति । ततो ज्ञानसत्त्वमाह्वय
यथोपदेशतः स्वमन्त्रेणार्थपाद्यादिकं दद्यात् । समाजमुद्रया
ष्कीकृत्यानेन मन्त्रेण सह विन्यसेत् । ॐ सुरतवज्र
अललननहोः समयस्त्वं समयस्त्वं समयमहम् । यथोप-
देशतो अभिपेककवचपट्टवन्धाधिमोक्षणसमतालपूजा-
स्तुतिं च कृत्वा भावनापूर्वकं जपं कुर्यात् । स्वहृदि
चन्द्रोपरि पङ्कजरं प्रदोषमालामिव गृहान्तरद्योतिनीं
पश्येत् । मन्त्रः ॐ मणिपद्मे हुँ । अक्षरस्रष्टं जपेत् ।
ततो द्वितीयतृतीयेन विगतकल्मषो भवति, पञ्चानन्तर्य-
कारिणोऽपि कौटिजापेन सिद्ध्यति । तत उत्यातुं कामो-
ऽर्थादिकं दत्त्वा विगिष्टाहङ्कारेण विहरेत् । चतुःसन्ध्यं
जपित्वा कुशलमूलं परिणम्याभिप्रेतमिदये अर्धरात्रौ
ज्ञानमयं विमर्ज्य गताक्षरं चोच्चार्य कायवाक्चित्त-
रशां च कृत्वा यथामुखं विहरेदिति । यदि रोगादि
नागयितुं इच्छति तदा यथोपदेशतः पुष्यनक्षत्रेणापतित-
गोमयेन भट्टारकम्याग्रतयतुरसं मण्डनकं कुर्यात् ।
अभिप्रेतपङ्कजरविदग्धितं सष्टोत्तरगतं जपेत् । यामामेन
सिध्यति न संगय इति ।

॥ कारण्डव्यूहाध्यायेन रचितं माघनं समाप्तम् ॥

A N ३०२४ .	' अक्षर' इत्या०	' मन्त्र dropped in A
' A ३०२४०० ।	' A ३०२४०००० ।	A ३०२४०००
A ३०२४००		' A ३०२४००
' A ३०२४०० ।		A ३०२४००, १' इत्यादि

8

पूर्वविधानेन चन्द्रमण्डलं सप्ततृतीयकं बीजं त्रयो-
दशाकान्तं इन्दुविन्दुविभृषितं तेनैव निष्यन्नं श्रीमल्लोक-
नाथं जटामकुटधरं शान्तं चन्द्रांशुमिव निर्मलं सर्वा-
लङ्कारभृषितं वामेन पद्मधरं दक्षिणे वरटं पद्मचन्द्रा-
सनस्थं भावयेत् । हस्तद्वयेन मुष्टिं कृत्वा मध्यमपद्म-
संकोचमिव अनया मुद्रया मुद्रयेत् । ततो जापं
कुर्यात् ॐ मणिपद्मे ह्रीं । अक्षरलक्षणं विगतकल्मषो
भवति, द्वितीये तृतीये स्वप्नानि पश्यति, पञ्चानन्तर्य-
कारिणोऽपि कोटिजापेन मिथ्यति ।

॥ श्रीमल्लोकनाथसाधनं समाप्तम् ॥

9.

ह्रीःकारज्ञाननिष्यन्तो 'हालाहलो' 'महद्वपुः ।
चिनेत्रं त्रिमुखं चैव जटामकुटमण्डितम् ॥
अर्धचन्द्रधरं देवं कपालकृतशेखरम् ।
जिनविम्बजटान्तःस्थं सर्वाभरणभृषितम् ॥
सितारविन्दनिर्भासं शृङ्गारादिरसान्वितम् ।
पद्भुजं हसितं वक्रं व्याघ्रचर्मसुषाससम् ॥

१ मध्यमं ।

२ A हालाहलो ।

३ A मण्डितं ।

४ A त्वघ्रादि ।

५ C महावपुः ।

६ C • चर्मोद्यमशालव ।

दक्षिणे करे वरदं द्वितीये चाष्टमालिकम् ।
 तृतीये शरनर्त्तनं वामे पद्मविभृषितम् ॥
 द्वितीये कुचधरं चैव तृतीये धनुरेव च ।
 दक्षिणे त्रिशूलं चैव सर्पेण परिवेष्टितम् ॥
 वामे पूर्णकपालं तु पुष्पैर्नानासुगन्धिभिः ।
 रक्तपद्मस्थितं चैव ललिताष्टोपमंस्थितम् ॥
 रत्नाचलगुहान्तःस्थं भावयेद् योगचिन्तकः ।
 स्फुरद्बुद्धमयैर्विम्बैः^१ विविधैः प्रातिहार्यकैः ॥
 सर्व्वीहारं तु भुञ्जानो निर्विकल्पसमाधिना ।
 अन्तर्जालो जपेन्मन्त्रान् भावयेत् क्रमयोगतः ।
 क्षिप्रं च प्राप्यते बोधिरनुत्तरसुखावहा^२ ॥

॥ सर्व्वकामप्रमाधनहालाहलपरितोषणवज्रा
 नाम समाधिः ॥

^१ A •मालिका ।

^२ A •मद्ये A •मन्त्र ।

^३ A •तास्तय० ।

^४ A मयोन्मथं

^५ A •सुतामहा ।

^६ A पदितो वम० ।

तदन्ते न्यन्य ङीःकारं धम्मैर्नरात्म्यभावनम् ।
 एत्या संख्याय्यं तस्माच्च रत्नारम्भोन् नभःममान् ॥
 तस्य लोकेश्वराकारं जगत म्यावरजद्गमम् ।
 एत्या मम्मोधिमाचार्यं ज्ञातं तद्वि प्रवेश्य च ॥
 तं ङीःकारं पराएत्य भूटिति ज्ञानयोगतः ।
 तं गितं रत्नारम्भं तु पद्मराग ममद्युतिम् ॥
 पञ्चबुद्धेर्नकुटधरं 'एषेणोत्फुल्ललोचनम् ।
 यामतो म्यर्षया नाम्नं पृत्वा पीडुणपक्षकम् ॥
 पद्मं विद्यालयन्तं च हृदि दक्षिणपाणिना ।
 मयुरोपरि मध्यमे निपणं चन्द्रमण्डले ॥
 मत्पपय्यं ह्यमाभुज्य 'मशुद्धाररसोत्सयम् ।
 धृत्यान्तःस्यमहाकर्म कृटागारविहारिणम् ।
 भावयेद् वज्रधर्माग्यं नित्यं बोधिमयाप्नुयात् ॥
 भाषणाविश्रो हृद्यन्ते न्यन्य मान्नामिवाविशित-
 चित्तो जपेत् । तच्चायं जप्यो मन्त्रः ॐ वज्रधर्मं ह्रीः ।

॥ माधनोपायिका संशिता वज्रधर्मस्य ॥

१ A जो कार ।

२ C •सर्वं ।

३ N चर्भोत्फुल्ललोचनं । A चर्भोत्फुल्लनं ।

४ N •वज्रधर्मं ।

५ A महाकर्मणः ।

६ AN संख्याय्यं ।

७ AN •मुकुट ।

८ A •मातुष्य ।

९ A •धर्मस्य ।

11.

नम षड्भ्रमीनोर्केश्वराय ।

सम्यक् 'परहितोद्युक्तमनमाऽऽलम्ब्य देहिनाम् ।
 निःशेषदुःखापशमं सत्सुखे च प्रतिष्ठितम् ॥
 तन्मना हृदि मञ्चिन्त्य भावयेच्छुभ्रदीधितिम् ।
 तत्प्रभाभिः स्फुरन्तीभिस्तनुं' स्वामवभामयेत् ॥
 विश्रम्य विधिवन्मन्त्री मंहृत्य मद्दितक्षितः ।
 स्फुटमुच्चारयेन्मन्त्रं श्वेतदीधितिभास्वरम् ॥
 स्वनाभिमण्डलेनैवं प्रवेश्य हृदि मंहरेत् ।
 इति कुर्वन् विधा ध्यायात् कायवाक्चित्तशोधनम् ।
 तत्र स्वदेहमस्येन कायादेः शुद्धिमात्मनः ।
 बहिर्गतेन मन्त्रेण प्राणिनां तु विचिन्तयेत् ॥
 दृष्टोच्चारितमन्त्रोत्थं पुरतो देवतात्रयम् ।
 मन्त्रोच्चारणमंहारक्रमात् प्रत्येकमाचरेत् ॥
 विचित्रपूजानिर्माणं तन्निष्पादनमेव च ।
 परिपूरिं ततः शुद्धिमिष्टार्थे परिणामनाम् ॥
 मन्त्रजापं ततः कुर्यात् विधिनाऽन्ते जपस्य तु ।
 पूजादि पूर्ववत् कृत्वा देवतां हृदि मंहरेत् ॥
 समाधिप्रतिलभादौ चतुःमन्ध्यमिमं विधिम् ।
 कुर्वन् लक्षं जपेन्मन्त्री विजनेषु गृहादिषु ॥

१ AC' मंहृदि० ।

१ A प्रभाविष्करोती०

२ A मन्त्र० ।

२ ABN मन्त्रेण

३ A प्राणिनां विधि०, N प्राणिनां भुवि ।

४ (' मन्त्रेण)

BN तन्निष्पादन०

श्यामचिन्तां विना कार्यां जापस्फुरणमंस्कृतैः ।
पापघयादौ मज्जेष चतुरस्रं च मण्डनम् ॥
कारयित्वा पटाद्यन्य पुरो ध्यात्वाद्यथा विभुम् ।
मण्डनार्घने मर्षां वा हत्वा कुर्यादभुन् विधीन् ॥

सधायं देवताकारोपदेशः —

पर्यङ्कितं मितं साष्टमान्नाजं सम्पुटाञ्जलिम् ।
दृष्ट्वा विभुं तत्प्रतिमां देवीं वीरामनाश्रिताम् ॥
श्याम्यां तु चिन्तयेत् पीतां वामे रत्नच्छटाभृताम् ।
रिक्तमव्यकरां रत्नमालिं वीरामनानुगाम् ॥

॥ 'इत्यार्यपङ्कटरी' महाविद्यालोकेश्वरभट्टारकोपदेश-
परम्परायात्साधनविधिः ॥

१ A श्यामचिन्तोपिना ।

२ A मर्षांम्वा, C मर्षांम्वा ।

३ A •शुभा श्चमं ।

४ AC विभु मना • ।

५ A •पङ्कटरी • ।

६ A स्फुरणश्रुतैः ।

७ A •मानाजं, C •मणोजं ।

८ AC रत्न •

९ AC इत्याचार्य्य • ।

ममक् परहितोद्युक्तमनमाऽऽत्मन्य देहिनाम् ।
 निःशेषदुःखापगमं मत्मुखं च प्रतिष्ठितम् ॥
 तस्मिन्ना हृदि मञ्चिन्य भावयेच्छुद्धीधितिम् ।
 तत्राभाभिः स्फुरन्तीभिस्सन्तं स्वामयभामयेत् ॥
 विश्रम्य विधिवत्सन्ती मंहृत्य मद्दितस्त्रिः ।
 स्फुटमुच्चारयेत्सन्तं श्रुतद्वीधितिभाम्बरम् ॥
 स्वनाभिमण्डलेनैयं प्रवेश्य हृदि मंहरेत् ।
 इति कुर्वन् त्रिधा ध्यायात् कायवाक्चित्तगाधनम् ।
 तत्र स्वदेहसंस्थेन कायादेः शुद्धिमात्मनः ।
 बहिर्गतेन मन्त्रेण प्राणिनां तु विचिन्तयेत् ॥
 दृष्टोच्चारितमन्त्रोत्थं पुरतो देवतात्रयम् ।
 मन्त्रोच्चारणसंहारक्रमात् प्रत्येकमाचरेत् ॥
 विचित्रपूजानिर्माणां तन्निष्पादनमेव च ।
 परिपूरिं ततः शुद्धिमिष्टार्थे परिणामनाम् ॥
 मन्त्रजापं ततः कुर्यात् विधिनाऽन्ते जपस्य तु ।
 पूजादि पूर्ववत् कृत्वा देवतां हृदि मंहरेत् ॥
 समाधिप्रतिलभादौ चतुःसन्ध्यमिमं विधिम् ।
 कुर्वन् सप्तं जपेन्मन्त्री विजनेषु गृहादिषु ॥

1 AC मंहृदि ।

2 A प्रभातिस्फुरन्ती ।

3 A ममव ।

4 ABN ०सैनं ।

5 A प्राणिनां विधिः, N प्राणिनां भुवि ।

6 C मन्त्रीयं ।

7 BN तन्निष्पादनम् ।

श्यामचिन्तां विना^१ कार्यो जापस्फुरण^२संस्कृतैः ।
पापशयादी सर्वत्र चतुरस्रं च मण्डलम् ॥
कारयित्वा पटाद्यत्य पुरो ध्यात्वाथवा विभुम् ।
मण्डलार्घनमर्घां वा कृत्वा कुर्यादमून् विधीन् ॥

तत्रायं देवताकारोपदेशः —

पर्यङ्किनं सितं साष्टमालाजं^३ सम्पुटाञ्जलिम् ।
दृष्ट्वा विभुं तत्प्रतिमां देवीं वीरासनाग्रिताम् ॥
आर्यां तु चिन्तयेत् पीतां वामे रत्नच्छटाभृताम्^४ ।
रिक्तमव्यकरां रत्नमौलिं वीरासनानुगाम् ॥

॥ 'इत्यार्यपड्दशरी'महाविद्यालोकेश्वरभट्टारकोपदेश-
परम्परायातसाधनविधिः ॥

^१ A श्यामत्रिकोपिता ।

^२ A मघोत्वा, C मर्घात्वा ।

^३ A •षट्त्रा भटमं ।

^४ AC विभुं मना • ।

^५ A •षड्दशर • ।

^१ A स्फुरणस्कृते ।

^२ A •मालाज, C •मनोर्ज ।

^३ AC रत्न •

^४ AC इत्याचार्य • ।

11.

२३३ अथवासीनःकेपुत्राय ।

सम्यक् परहितोद्युक्तमनसाऽऽलम्ब्य देहिनाम् ।
 निःशेषदुःखापशमं मत्सर्वं च प्रतिष्ठितम् ॥
 तन्पना हृदि मञ्चिन्य भावयेच्छुभ्रद्वीधितिम् ।
 तत्रभाभिः स्फुरन्तीभिस्तनुं स्वामयभामयेत् ॥
 विश्रम्य विधिवन्मन्त्री संज्ञत्य मद्दितकृतः ।
 स्फुटमुच्चारयेन्नन्यं श्वेतद्वीधितिभास्वरम् ॥
 स्वनाभिमण्डलेनैवं प्रवेश्य हृदि मंहरेत् ।
 इति कुर्वन् त्रिधा ध्यायात् कायवाक्चित्तगाधनम् ॥
 तत्र स्वदेहमस्येन कायादेः शुद्धिमात्मनः ।
 बहिर्गतेन मन्त्रेण प्राणिनां तु विचिन्तयेत् ॥
 दृष्टोच्चारितमन्त्रोत्थं पुरतो देवतात्रयम् ।
 मन्त्रोच्चारणसंहारक्रमात् प्रत्येकमाचरेत् ॥
 विचित्रपुजानिर्माणं तन्निष्पादनमेव च ।
 परिपूरिं ततः शुद्धिमिष्टार्थे परिणामनाम् ॥
 मन्त्रजापं ततः कुर्यात् विधिनाऽन्ते जपस्य तु ।
 पूजादि पूर्ववत् कृत्वा देवतां हृदि मंहरेत् ॥
 समाधिप्रतिलम्भादौ चतुःसन्ध्यमिमं विधिम् ।
 कुर्वन् लष्टं जपेन्मन्त्री विजनेषु गृहादिषु ॥

१ AC संर्षि० ।

२ A प्रमातिष्कृतौ०

३ A ममव० ।

४ ABX ०नेनेव ।

५ A प्राणिनाश्च विचि०, N प्राणिना मुचि० ।

६ C मन्त्रौषे० ।

७ BN तद्विख्यातव० ।

12.

कृत्वा पङ्कशरीसाधने भगवान् ममणिपुस्तकाद्वित-
 पद्मधरः, मणिधरस्तु पुस्तकरहितमणिपद्मधरः, पङ्कशरी
 तु मणिरहितपुस्तकपद्मधरा । पूजामन्त्रः ॐ नोऽङ्गय
 पुत्रं प्रतीक्ष्य स्वाहा एवं धूपं दीपं इत्यादि बोधयम् ।
 चन्द्रदेवतायां तत्सम्बोधनं कार्यम् । ज्ञानमण्डलाकृष्टावयं
 मन्त्रः, ॐ महामुग्ध यज्जसत्त जः हुं यं होः सुरतत्त्वं
 यज्जसत्तस्य होः यः यः यः यः ॥

[पङ्कशरीसाधनम्]

13.

मम ममंसाय

इत्यम सत्यकामो मृषामभोपरिवष्टः कृतमृगागोचार्दिष्ट
 मृषावदवर्तते अर्हति अकारेण चन्द्रमाण्डलं विभाष्य
 मृषावर्ति मृषावर्ति कारं मृषावर्तिभवाकृष्टाप्रतोःस्वर्गं मृषावर्ति

ॐ नोऽङ्गय	ॐ नोऽङ्गय
पुत्रं प्रतीक्ष्य	पुत्रं प्रतीक्ष्य
स्वाहा	स्वाहा
एवं धूपं दीपं	एवं धूपं दीपं
इत्यादि बोधयम्	इत्यादि बोधयम्
ॐ महामुग्ध	ॐ महामुग्ध
यज्जसत्त जः हुं	यज्जसत्त जः हुं
यं होः सुरतत्त्वं	यं होः सुरतत्त्वं
यज्जसत्तस्य होः	यज्जसत्तस्य होः
यः यः यः यः	यः यः यः यः

बोधिमच्चादीनानीय हृदीजरगिमसम्भवपुजामेघः सम्युज्य
पापदेशनादिकं कृत्वा चतुर्ब्रह्मविहारभावनां च तत
शून्यतां भावयेत्, ॐ शून्यताज्ञानवज्रस्वभावात्मको-
ऽहमिति चाधितिष्ठेत् । तदनु पूर्व्ववत् श्रीःकारं विभाव्य
गगनकुक्षरे संस्कार्य्यं मंहृत्य तदुद्धृतं लोकेश्वरमात्मानं
भावयेत् शीतांगुकोटिप्रभं जटामकुटिनं अमिताभहत-
शेखरं सर्व्वाम्बुकारविभूषितं 'स्मेरमुखं अर्द्धपयस्कं
पद्मचन्द्रामनस्यं दक्षिणेन परदं 'यामेन पदापरम् ।
दक्षिणपार्श्वे आर्य्यतारामुधनकुमारौ यामपार्श्वे भृकुटी-
हयग्रीवौ । ततः शिरसि ॐकारं, कण्ठे आकारं,
हृदि हुंकारमिति मञ्चिन्त्य खेटपय्यन्तं यावत् तिष्ठेत् ।
वेदे तु मन्त्रं जपेत् । तथायं मन्त्रः ॐ श्री स्यात् ।

॥ इत्यार्य्यखसर्पणलोकेश्वरमाधनम् ॥

१ ॐ dropped in A

२ A अंशः ।

३ A अक्षरं, B अक्षरः ।

४ C के ।

५ A अक्षरं ।

६ A अक्षरं ।

कोटिकिरणावदातं देहं ऊर्ध्वं जटामकुटं अमिताभशिरं
 विश्वनलिननिपणं शशिमाण्डले अर्धपर्यङ्कनिपणं सकला-
 लङ्कारधरविग्रहं श्मेरमुखं दिरष्टवर्षद्वैतीयं दक्षिणे
 वरदकरं वामकरेण मनान्कमलधरं कर्वागन्तपौषप-
 धाराभ्यवहाररमिकं तद्धः समारोपितोर्ध्वमुखं महा-
 कुष्ठिमतिश्लगमतिशितिवर्णं स्वचीमुखं तर्पयन्तं
 श्रीमत्पौतलकाचनोदरनिवासिनं करुणास्त्रिधवलोकनं
 शृङ्गाररसपर्युपासितं अतिशान्तं नानान्दशगाल्लङ्कितम् ।

तस्य पुरतस्तारा दक्षिणपार्श्वे सुधनकुमारः । तत्र
 तारा श्यामा" वामकरविधृतं मनान्कमुत्पलं दक्षिणकरेण
 विकाशयन्ती" नानान्कवारवती अभिनवर्यावनोद्भिन्न-
 कुचभारा । सुधनकुमारश्च कृताञ्जलिपुटः कनकाव-
 भासिद्युतिः" "कुमाररूपधारी वामकक्षविन्ध्यस्तपुस्तकः
 सकलालङ्कारवान् ।

पश्चिमे भृकुटी हयग्रीव उत्तरे । तत्र भृकुटी चतुर्भुजा
 हेमप्रभा जटाकलापिनी" वामे त्रिदण्डकमण्डलुधारि-
 हस्ता दक्षिणे "वन्दनाभिनयाशस्त्रधरकरा त्रिनेत्रा ।

१ ABNC' उद० ।

२ ANC अमिताभकृत० ।

३ A दत्तजालधर० ।

४ AN •दशोभा, Ab •देह ।

५ A नववकर ।

६ BCb •लितपौषप, AC' व्यादुष ।

७ A •नामिकं ।

८ •मतिशितिवर्ण dropped in Ab.

९ AC' तर्पयन्त ।

१० ABNC' •स्त्रिधावलोकने ।

११ Ab श्यामवर्णा ।

१२ A omits •कुचभारा । सुधन०, (' •कुचतारा ।

१३ Ab •भासिद्युतिः ।

१४ A माररूप० ।

१५ A नववर्षयो ।

१६ N श्यामा० ।

पद्मधारौ दक्षिणेनामृतधारास्रवद्वरदः सत्त्वपर्यङ्कासीनः ।
 अग्रतस्तारा कनकश्यामवर्णा उन्नतपीनपयोधरा सर्वा-
 लङ्कारभृषिता उत्पलकलिकासन्नकरद्वयार्पितनेत्रा । तदनु
 सुधनकुमारः कनकोज्ज्वलः रत्नाभरणो रत्नमकुटौ वाम-
 कक्षावमक्तकमलिकः कृताञ्जलिपुटः । तदनु भृकुटौ
 जटामकुटिनी मूर्द्धि चैत्यालङ्कृता कनकोज्ज्वला रक्तवस्त्र-
 परिधाना दक्षिणहस्तेन नमस्कारं कुर्वाणा अपरेणाश-
 मालाधरा वामकराभ्यां विदण्डीकमण्डलुव्यग्रा । तदनु
 हयग्रीवो ज्वलद्वासुरः पिङ्गलोर्ध्वकेशः नागाभरणो रक्तवर्णः
 लम्बोदरो व्याघ्रचर्माम्बरः दण्डहस्तः । एवं पञ्चात्मको
 भगवान् भावनीयः सपरिवारः पूजयितव्योऽप्येवंविधः ।
 ततः कृतमण्डले तत्रादौ मण्डलं कृत्वा रक्षां कुर्यात् ।
 ॐ मणिधरि यत्रिणि रक्ष रक्ष मां हुं फट् स्वाहा ।
 ॐ वज्ररेवे हुं मण्डलमन्त्रः । ॐ आगच्छ भगवन्
 मण्डलकमिंहामने ॐ आः इति मन्त्रकृतोऽधोपगारां
 कृतमण्डलमध्यमिंहामनोपरि महसद्वलपद्मस्यं पञ्चात्मकं
 पूजयेदिति । तत्र पूजामन्त्राः— ॐ वज्रपुण्ये हुं । ॐ
 वज्रपुषे हुं । ॐ वज्रगन्धे हुं । ॐ वज्रालिके हुं ।
 ॐ वज्राक्षरे हुं । इति संपूज्य संस्तुत्य मन्त्रजापं कुर्यात् ।
 ॐ सर्वतयागतपूजामेघप्रसरसमूहे हुं । पूजाधिष्ठान-

* A drops धारा ।

* C विदेवा ।

* AC • • • मणिष ।

A • • • • ।

* A' • • • • • ।

* A • • • • ।

* A वलाभरणी ।

* AN वरणा • • ।

* A • • • • • ।

मन्त्रः ॐ आः तां सुं मूं हं फट् फट् स्वाहा । ॐ
 सर्वतयागतसुललितनमिर्तनमामि भगवन्तं जः हुं वं होः
 प्रतीच्य कुमुमाञ्जलिं नाथ होः इति वन्दनामन्त्रः ।
 ॐ सुः स्वाहा इति विसर्जनमन्त्रः । ॐ ख ख खाहि
 खाहि एह एह एहन्तु माव्वभौतिका इमं वनिं
 स्वाहा इति वनिमन्त्रः । अथ पूजारम्भकाले एवमुच्चार्य
 चित्तं शोधनीयं यत् सर्वदुयरितेभ्यो विरतिं करोमिं,
 सर्वबुद्धबोधिसत्त्वशिष्टां शिष्टिष्ये, यावत् पूजाविधिं न
 ममर्थयामि । यद्येवं न क्रियते तदा रागजं द्वेषजं
 मोहजं कुशलमूलं स्यात् । इह सर्व एव सत्त्वा रागद्वेष-
 मोहाशयाः । तथाहि रागजकुशलमूलेन नन्दोपनन्दौ
 नागराजानी, द्वेषजेन रावणः, मोहजेन वैश्रवणो
 यथा भूतः । इत्यतो रागद्वेषमोहादीन् परिहृत्य चित्त-
 विशुद्धा करुणामयचित्तेन सर्वार्थेषु दानादिकुशल-
 मूलानि कर्तव्यानि ।

॥ इति खसर्पणसाधनं समाप्तम् ॥

१ A ॐ आ तां सुं मूं हं फट् स्वाहा । २ A •माञ्जलिमन्त्रः ।
 ३ A खाहिदि । ४ A •पुरोवि ।
 ५ A शिष्टे । ६ A ममर्थयामि, N ममर्थयामि ।
 ७ A सर्वंत्वा । ७ A रागकुं ।
 ८ A शान्तं C समकः । ९ A चित्तशुद्धा ।

16.

‘नमः रामपंथाय ।

प्रथमं तावन्मन्त्रो सुखामनोपविष्टः स्वहृदि अकारेण
चन्द्रमण्डलं ततः ह्रीःकारं सितवर्णं तद्गुह्यतमित्त-
रग्निभिरग्रतोऽम्बरे गुरुबुधबोधिसत्त्वान् पश्येत् । तान्
स्वहृद्बीजरग्निभिः सम्पूज्य पापदेशनादिकं कुर्यात् ।
ॐ शून्यताज्ञानवज्रस्वभावात्मकोऽहमिति अधिष्ठयेत् ।
आत्मानं शून्यतायां ध्यवन्नाक्य पूर्वोक्तह्रीःकारेण स्फुरण-
संहरणक्रमेण लोकेश्वररूपमात्मानं भावयेत् मर्वाङ्ग-
सितवर्णं जटामुकुटमण्डितम् अमिताभकृतशेखरं मर्वा-
भरणभृपितं अर्द्धपर्यङ्किनं दक्षिणे वरदहस्तं वामे पद्मधरं
पद्मचन्द्रासनस्थम् । दक्षिणपार्श्वे आर्य्यवमुधारासुधनैः,
वामपार्श्वे भृकुटीहयग्रीवौ । भगवतः शिरसि चन्द्रे ॐ
कण्ठे आः हृदि हुं एवं विभावयेत् । ध्यानात् विन्त्रो
योगी मन्त्रं जपेत् । तत्रायं मन्त्रः ॐ ह्रीः स्वाहा ।

॥ आर्यावलोकितेश्वरखुमर्षणसाधनं समाप्तमिति ॥

17.

कम. सिंहनादाय ।

द्विभुजैकमुखं शुक्लं त्रिनेत्रं सिंहवादनम् ।

सिंहनादमहं वन्दे सर्वव्याधिहरं गुरुम् ॥

आदौ तावन्पत्नी मुखगोत्रादिकं कृत्वा मनोऽनुकूले
स्थाने सुखामनोपविष्टः शुक्लश्रकारपरिणतं चन्द्रमण्डलं
तदुपरि शुक्लह्रीःकारं हृदि पश्येत् । तद्रश्मिभिर्स्त्रीधातु-
कमवभान्याकनिष्ठभुवनवर्धनं सिंहनादं सर्वगुरुबुद्ध-
बोधिमत्त्वानाकृष्य पुरत आकाशदेशे संस्थाप्य तदनु
पूजापापदेशनादिकं कृत्वा चतुर्भ्रमविहारान विभाव्य
शून्यताज्ञानवज्रस्वभावाः^१ सर्वधर्माः ॐ शून्यताज्ञान-
वज्रस्वभावात्मकोऽहं इत्यनेन मन्त्रेण शून्यतामर्पितयेत् ।
ततः प्रणिधानमनुस्मृत्य शुक्लपंकारपरिणतं कमलं^२
तदुपरि शुक्लश्रकारपरिणतं चन्द्रमण्डलं तदुपरि शुक्ल-
श्राःकारपरिणतं श्वेतसिंहं तदुपरि शुक्लश्रकारपरिणतं
श्वेतपद्मं तद्वरटके शुक्लह्रीःकारं स्फुरद्रश्मिविभरं एतत्
सर्वं परिणम्य सिंहनादरूपमात्मानं पश्येत् सर्वोद्भूतशुभं
द्विभुजं एकमुखं त्रिनेत्रं जटामुकुटधरं अमिताभालङ्कृत-
शिरसं महाराजलीलया स्थितं सिंहासने व्याघ्रचर्माम्बर-
धरं स्फुरत्यश्चतयागतं अमलानितपञ्चषीरं अर्द्धचन्द्रा-
लङ्कृतं धामदन्तस्थितशुक्लपद्मोपरि सितखड्गे तत्समीप-
स्थितं शुक्लपद्मोपरि नानामुग्निकुसुमपरिपूर्यं शुभकरोटकं

^१ A जो ।

^२ N मन्त्राय, C मन्त्राय ।

^३ A का ।

^४ A (ह) ।

^५ A मन्त्राय ।

^६ A omits चन्द्रमण्डलं ।

^७ N अर्द्ध ।

^८ N मन्त्राय ।

दक्षिणे मितपद्मोपरि मितफणिवेष्टितं मितत्रिशूलदण्डं
 एवंभूतं भगवन्तं ध्यात्वा ध्यानात् खिन्नो मन्त्री मन्त्रं
 जपेत् । तत्रायं मन्त्रः ॐ आः मिंहनाद् हुं फट्
 स्वाहा । विधिरत्र प्रतिमाकृतेः^१ पटगतस्य वा भगवतः
 पुरतः प्रतिमण्डलमेकवारधारण्या । तत्रेयं धारणी—
 नमो रत्नत्रयाय नम आर्यावलोकितेश्वराय बोधि-
 मन्त्राय महामन्त्राय महाकारुणिकाय तद्यथा ॐ अकटे
 विकटे निकटे कटकटे करोटवीर्ये स्वाहा । अपतित-
 गोमयमभिमन्त्र्य अष्टौ मण्डलकान् कुर्यात् । प्रतिमण्डलं
 त्रयोदश वारान् आवर्त्तयन् धारणीं प्रतिमण्डलामलित-
 शेषगोमयं धारण्या^२ सप्त वारानभिमन्त्र्य तेन व्याधिं
 प्रनेपयेत् । सप्तमे दिवसे त्रयोदशे दिवसे 'एकविंशति-
 तमे या पञ्चानन्तर्यकारिणोऽपि मिध्यन्ति' यदि न
 मिध्यन्ति तदाऽहं पञ्चानन्तर्यकारिणी स्याम् ।

॥ मिंहनादसाधनं समाप्तम् ।

विधाय साधनं धन्यं यद्ग्लामि शुभं मया ।

मिंहनादन्य नायस्य निर्व्याधि न्यात् ततो जगत् ॥

। कृतिरियं पण्डितावधूतश्रीमदद्वयवज्रपादानाम् ॥

१ अद्विमाकृते

१ AC reads विकटे after विकटे

२ अकारको, N अकारको, C अकारका

२ A बाधि

३ A अद्विमाकृते

३ AC मिध्यन्ति

४ AC अद्विमाकृते

४ A अद्विमाकृते

18.

शमो लोकनायाय ।

पूर्ववत् क्रमयोगेन लोकनायं शशिप्रभम् ।
 शीःकाराक्षरसंभृतं जटामुकुटमण्डितम् ॥
 वज्रधर्मजटान्तःस्थं अशेषरोगनाशनम् ।
 वरदं दक्षिणे हस्ते वामे पद्मधरं तथा ॥
 क्षलिताशेषसंस्थं तु महासीम्यं प्रभास्वरम् ।
 'वरदोत्पलकरा मौम्या तारा दक्षिणतः स्थिता ॥
 वन्दनादण्डहस्तस्तु 'हयग्रीवोऽथ वामतः ।
 रक्तवर्णा महारौद्रो व्याघ्रचर्माम्बरप्रियः ॥
 'तद्वरदकाष्ठदले पद्मे मैत्रेयादिं [च] विन्वसेत् ।
 मैत्रेयः पीतवर्णय नागपुष्पवरप्रदः ।
 दितिगर्भः श्यामवर्णः कलशं चाभयं तथा ॥
 वज्रपाणिय शुक्लाभो वज्रहस्तो वरप्रदः ।
 खगर्भो 'नभःश्यामाभो चिन्तामणिवरप्रदः ॥
 मञ्जुघोषः कनकाभः खड्गपुस्तकधारकः(रिणः) ।
 गगनगञ्जो रक्तवर्णो नीलोत्पलवरप्रदः ॥

1 A शीःकाराक्षरम् ।

1 AC शशिप्रभारायनायनम् ।

2 A वरदोत्पलकरा, B वरदोत्पला ।

3 C 'हयोवोऽर्थम् ।

3 C रक्तवर्णः ।

4 The passages from तद्वरदकाष्ठदले.....मद्यजस्त्यानुसागत
 cannot be found in any other recension except A

5 MS तद्वरदकाष्ठदले ।

5 MS चिन्तामणो ।

6 MS गगनगञ्जा ।

विष्कम्भी तु शारवर्णो रत्नोत्तमवरप्रदः ।
 समन्तभद्रः पीताभी रत्नोत्पलवरप्रदः ॥
 धृपादिचतुर्देवी च 'वज्राङ्कुश्यादिद्वारगाः ।
 वर्णायुधे यथापूर्वं मण्डलत्यानुसारतः ॥
 एवंविधैः समायुक्तं लोकनाथं प्रभावयेत् ।
 सर्व्वक्लेशमलातीतो भवेत् पूर्णमनोरथः ॥

अथ मन्त्रः ॐ ह्रीः स्वाहा ।

॥ इति लोकनाथसाधनं समाप्तम् ॥

19.

'लांयौजात् मय्यं पूर्व्ववद् विधाय शुद्धिपर्य्यन्तं ततो
 लां परिणम्य लोकनाथं चन्द्रप्रभं सर्वाभरणोज्ज्वलं
 शटामुकटिनं पद्मचन्द्रोपरि पर्य्यङ्कितं वामे पद्मधरं दक्षिणे
 वरदं चिन्तयेत् । समयमुद्रा । मुष्टिद्वयं बद्धा मध्याङ्गुन्यौ
 पद्ममंको'चाकारेण योजयेत् । ॐ मणिपद्मे हुं मन्त्रं
 जपेत् ।

॥ लोकेश्वरसाधनं समाप्तम् ॥

१ 3! ~ वज्राङ्कुश्यादि ।

२ A' ला ।

३ A' ला ।

४ A . मन्त्राणां ।

२०० सिंहनादाय ।

प्रथमं मुखशोचादिकं कृत्वा सुखासनस्यो योगौ स्वहृदि
 सूर्यमण्डले आःकारं दृष्ट्वा पुरतो गुरुबुद्धादीनानीय पाप-
 देशनादिकं कुर्यात् । ततः शून्यतामामुखीकृत्याधिष्ठाय
 च प्रणिधिमनुस्मरेत् । ततः अकारपरिणतं चन्द्रं तस्यो-
 परि ॐकारपरिणतं रक्तपद्मं तदुपरि आःकारपरिणतं
 श्वेतसिंहं तस्योपरि चन्द्रे शीःकारसम्भवं सिंहनादभट्टारकं
 श्वेतं जटामकुटिनं चिनेचं द्विभुजं तपस्विवेशधरं महा-
 राजलीलया स्थितं वामहस्तादुत्थितपद्मोपरि ज्वलदूर्ध्वखण्डं
 दक्षिणे सितत्रिशूलं सितफणिवेष्टितं वामे नानासुगन्धि-
 पुष्पैः पूर्यं श्वेतकपालं अमिताभमुकुटिनं स्फुरत्पञ्चतया-
 गतं महानिर्माणरूपिणं ध्यायात् । जपमन्त्रः ॐ आः शीः
 सिंहनाद हुँ फट् ।

॥ इति सिंहनादसाधनम् ॥

१ A आकारे ।

२ A has इति after this.

३ AC अकारे ।

पद्भुजं स्मेरवक्रं च व्याघ्रचर्माम्बरप्रियम् ॥
 वरदं दक्षिणे पाणौ द्वितीये चाक्षमालिकम् ।
 तृतीये शरनर्त्तनं च वामे चापधरं तथा ।
 द्वितीये सितपद्मं च तृतीये स्तनमेव च ॥

वामजानुना सितां स्वाभं देवीं दधानं । वामेन कमल-
 धरां दक्षिणेन भुजेन भगवदालिङ्गनपरां कुसुमशोभित-
 जटाकलापां । दक्षिणपार्श्वे सूर्यवेष्टितं विशूलं, वामपार्श्वे
 पद्मस्यकपालं नानासुगन्धिकुसुमैः सम्पूर्णं, रक्तपद्मचन्द्रे
 लीलाद्वेषस्थितं विभावयेत् भगवन्तम् । ततो मन्त्रं जपेत्
 ॐ वज्रधम्मं ह्रीः ।

॥ इति हालाहललोकेश्वरसाधनम् ॥

28.

‘ममो हालाहलाय

मिहं हालाहलं नत्वा जगद्धाधिविनाशनम् ।

महामायामयं तस्य वक्ष्यामि साधनक्रमम् ॥

तथादीं तायम्नन्वी कश्चिन्मनोऽनुकूले पृथिवीप्रदेशे
 स्थित्वा आचनुत्यन्नाः सर्वधर्माः प्रकृतिपरिनिवृत्ता माया-
 म्ब्रह्मगन्धर्वनगरोपमा इत्यधिमोक्षेण आध्यात्मिकमेवमहं-

1 N. मर्त्य

1 A. हालाहला C. हालाहला

2 A. महाविनाशदेवो

2 B. begins, Fol. 43

3 इ. लोकात्मनिवृत्तम् ।

4 T. & S. *Upana* is only to be found in Ab

ज्ञानमधिष्ठाय दशदिगन्तपर्यन्तलोकधातुव्यवस्थितान्
बुधबोधिसत्त्वविद्याक्रोधगणानवलम्ब्य ॐ सर्व्ववित् पूर पूर
आवर्त्त आवर्त्त हेरित्यनेन विविधपूजामेषान् स्फारयित्वा
मनसाभ्यर्च्यभावेन प्रणम्य धरणीतलविन्ध्यस्तजानु-
मण्डलो हृदि कृताञ्जलिरिवं ब्रूयात् ममन्वाहरन्तु मा
बुधा भगवन्ता बोधिसत्त्वा महाकृपाविद्यादेव्या महाक्रोधा-
सर्व्वलोकधातुव्यवस्थिताः—

आबोधिंशरणं यामि बुद्धं धर्मं गणोत्तमम् ।

ददामि तेभ्य आत्मानं प्रतिपद्यन्तु नायकाः ॥

अनादिमति संसारे संसरता मयास्मिन् या जन्मनि
यत्कायवाक्यमनोभिः पापकं कर्म रत्नधयाचार्य्यापाध्याय-
मातापिताभिष्टुभिष्टुणीसामान्यसत्त्वानां सायद्याभ्याग्यानं
संवर्त्तनीयं दारिद्र्यं संवर्त्तनीयं व्याधिं संवर्त्तनीयं । अथवा
यत् स्वतः कर्म कृतं कारितमनुमोदितं च तत्सर्व्वं युष्माकं
पुरस्तात् यदा मद्यः कृतं यद्य तत् सर्व्वं अनिमित्तयोगेनानु-
पलम्भमानः प्रतिदेशयामि । अनन्तभूयोऽप्येवं कारिष्यामि ।
यद्य प्रथमचिन्तोत्पादमुपादाय यावदनुत्तरा मम्यब्-
सम्बोधिर्यापद्य निरूपाधिगेषो निर्व्याणधातुरवान्तरे सर्व्व-
बुधबोधिसत्त्वविद्याक्रोधगणत्रायकद्रव्यैकबुधानां अन्धेषां च
पृथग्जनानां कुशलमूलं तत्सर्व्वमनुमोदयामि । बुध-
पमस्तापदनुमोदनया—

उत्पाद्यामि परमं बोधिचित्तमनुत्तरम् ।

यथा चैयधिका नायाः सम्बोधौ कृतनिदयाः ।

ॐ चैतत् कुशलमूलं परिणामयामि । मम्यब्सम्बोधौ

उत्सम्बुहयतिंतया परिणामयया ततो वज्राब्धि-

विभाव्य ॐ सर्वतथागतसंगिताः सत्त्वानां सर्वसिद्धयः
संपद्यन्तां सर्वतथागताश्च मामधितिष्ठेताम् । ॐ स्वभाव-
शुद्धाः सर्वधर्माः स्वभावशुद्धोऽहमिति उदीरयन् स्वशि-
रसि मुञ्चेत् । अत एव स्वभावशुद्धाः सर्वधर्मा विमोक्षात्
विघ्नोपशमो भवति इति नाव मन्देहः कार्यः । प्रोक्तविकल्प-
प्रवन्धाद् विघ्नान् ।

तदनु स्वहृच्चन्द्रे अकारोद्भवहृदयं स्फुरद्मितमयूषं
विन्यस्य सर्वधर्मनैरात्म्यं भावयेत् । तेभ्यः स्वहृदया-
शरेभ्यो रश्मिभेदान् मंस्कार्थं तत् सम्पश्येत् स्थिरचलान्
सर्वभावान् । हान्नाह्नलरूपं निष्पाद्य विचिन्तयेत् तत्रैवं
प्रवेश्य साद्योपमं सकलं जगदित्यवगच्छन् आत्मानं
हान्नाह्नलरूपं—

शशाङ्ककोटिमंसृष्टं जटामकुटधारिणम् ।
मितारविन्दनिर्भासं नीलकण्ठं त्रिनेत्रकम् ॥
महापद्मगममुद्धतरक्तपद्मोपरि स्थितम् ।
रत्नाचमगुहान्तःस्थं व्याघ्रचर्माम्बरमुवाममम् ॥
पर्यङ्केन समाधिग्यं स्थितं चतुर्भुजधिराजितम् ।
कुण्डिकाशुभ्रं यौरं अमिताभकृतगोमरम् ॥
विशुभ्रमुर्ध्वमृद्धानं कुम्भिकावहृद्यष्टकम् ।
चिन्तयेत् तस्य वामेन दृशिण्येन कपालकम् ॥

कुमुदपरिपूर्णं कुम्भिकां च कृतकणं भगवन्तमयनाकयन्तम् ।

ततः पश्चान्नविन्यासं मुद्राभिर्मन्यमं हताभिः कुर्यात् ।
उत्तानभाजो करयोर्निबन्धपार्थं चान्ततया शिगायाः
पद्मद्विगौयं मन्त्रं सम्पूजत् । न्यन्येन तान्ना करपार्थतय
मूषमुष्टयम् ।

अस्या एव तु मुद्रायान्तर्जन्या विपरीततः ।
 वेष्टयित्वा च तान्नाभ्यां अथष्टभ्य शिरो भवेत् ॥
 द्रुमामेव न्यमेत् मूर्द्धि विपरीतप्रयोगतः ।
 शिखा भवति तन्मैय दान्नाह्वयनिर्पेयिनः ॥
 पृथग् सुष्टिद्वयं बद्धा मध्यमे क्षतग्रहणे ।
 तारे शूची च तानी च पार्श्वतः कथंचो भवेत् ।
 विशिष्य तान्नाभ्यामेव कल्पयेदस्त्रकर्मिभिः ॥

तारा तर्जनी, तान्नाह्वयः, धाराह्वयिका, मध्या
 शिखीति पर्यायः । अथानां मुद्राणां मन्त्रा भवन्ति । ॐ
 सः स्वाहा दान्नाह्वयद्वयः । ॐ ज्वलनि स्वाहा शिख ।
 ॐ प्रज्वलनदीपाय स्वाहा शिखा । ॐ चण्डाय स्वाहा
 कथञ्चः मूर्ध्वाङ्गे । अनन्तशक्तिगर्भां फट् अमर्त्तं करद्वये ।
 तदेव मयमेवाहं आर्य्यदान्नाह्वय इत्यहङ्कारचानात्मानं
 दान्नाह्वयं भाषयेद् यावत् वेदो न आयते । इति च वेदे
 म्यह्वयन्ते स्वज्वालह्वयकारं विन्यस्य तन्नाभ्यामेवमासिनि च
 पर्यान्तेषु मन्त्रेषु—

मन्त्राह्वयानि विन्यस्य कुर्यात् जपं समाहितः ।
 इदं वा जपेन्मन्त्रं दान्नाह्वयमद्यापि वा ।
 इन्द्रमन्त्रकोटिजो तु दान्नाह्वयं लक्षणद्वयम् ।
 मर्त्यया तस्य मिथश्चि सार्वभौम्याप्येवमिन्द्रः ।
 यावदिन्द्रं जपं कृत्वा भाषतामपि इहितिः ।
 इन्द्रादिभ्या ततो नार्थं धेययेत् कृत्स्नमुद्रया ।

अथ पटविधानेन मन्त्रमन्त्राह्वयविशुद्धिर्हति तदा
 पटे पुनर्विचारं कर्तव्यं इत्ययं पटविधिः ।

29.

नत्वा हास्ताहत्तं भक्त्या सर्वांगापरिपूरकं ।
 संक्षेपादुच्यते तस्य माधनं करुणात्मनः ॥
 आदौ मनोहरे स्थाने सुलिते चन्द्रनादिना ।
 श्रवतार्यं पटादिस्थं भगवन्तं पूजयेदिति ॥

पुष्पादिढौकनमन्त्रः ॐ वज्रपुष्पे हुं, ॐ वज्रधूपे हुं,
 ॐ वज्रदीपे हुं इत्यादिना । ॐ सर्वतयागतपूजामेघ-
 प्रसरममूहे स्फुरे हिमं गगनकं हुं सर्वपूजाढौकनमन्त्रः ।

प्रपूज्य पुरतस्तस्य निपद्य च सुखामने ।
 मैत्रीं विभाव्य जगति करुणां च महाक्षपः ॥
 विन्ध्यस्य हृदये मन्त्रं ह्रीःकारं चन्द्रपृष्ठतः ।
 पश्येद्गंगनमापूर्णं सम्बुद्धैः मन्त्रतैः स्फुटम् ॥
 श्लोकारांगुजं पूजाभिस्तान् प्रपूज्य गतभ्रमः" ।
 देशनाद्यं तु पापादेर्यिदध्यात् पुण्यवृद्धये ॥
 विरद्वशरणाद्यग्यं मन्त्रमेनमुदीरयेत् ।
 सर्वधर्माग्रनैरात्म्यं द्यौतकं करुणामनः" ॥

ॐ स्वभावगुहाः सर्वधर्माः स्वभावगुहोऽहमिति ।

A सुनि	A दीपन.
AN' इवादि	* AN omits ॐ
* A अश्विन, Ab पुश्विन ।	* A ज्योतिष
A' एतद्	* B परेद्रुगवला.
* AN' मन्त्रेणनत्	" ज्योतिषीगुह.
* C मन्त्र, A' इत्यम	* A मन्त्र मूले.
* A अस्मिन्नाद्यः ।	* A अस्मिन्नाद्यः, B' अस्मिन्नाद्यः

मन्वार्यमामुखीकुर्वन् सर्व्यं वस्तु महात्मना ।
 'प्राद्यग्राहकनिर्मुक्तं भावयेत् ज्ञानमात्रकम् ॥
 प्रत्यात्मवेद्यं तं दृष्ट्वा श्रीःकारं शशिसंख्यितम् ।
 तज्जमजं सितं 'ध्यायात् श्रीःकारान्वितपुष्करम् ॥
 ततः संस्कार्य्य बुद्धौषं जगद् बुद्धं विधाय च ।
 पुनः प्रवेश्य तत्रैव भृयाद् हालाहलः स्वयम् ॥
 त्रिमुखः पद्भुजः शान्तो रत्नाचमगुहाश्रयः ।
 रक्तपद्मस्थिते' चन्द्रे ललिताशेषसंख्यितः ॥
 'सितपीतमहानीलमूलयामेतराननः ।
 व्याघ्रचर्माम्बरस्यष्टः सर्वाभरणमन्दरः ॥
 वरदाशशरान् सर्व्ये घामे सत्कामिनीकुचम् ।
 सितपद्मं च कौद्रुडं विधागं करपादपैः ॥
 कपालं वामतो 'न्यस्य नानापुष्यैः प्रपुरितम् ।
 विषभृष्टेष्टितं सर्व्ये विशूलं च तथाभुजं ॥
 श्रमिताभमणिसङ्घुडः कपाललतशेखरः ।
 शशिसखण्डयुतोत्तुङ्गजटामकुटमण्डपः ॥
 'विधृतकल्पनाजालः स्फुरद्बुद्धौपरानिकः ।
 इत्थं हालाहलो भृत्वा स्वाहात्कण्ठशिरःम् च ॥

१ A लालकण्ठः ।

२ A शशिसखण्डयुतः, Ab शशिसखण्डयुतः ।

३ Ab शशिरः ।

४ For this Caran A has 'सुखी' 'सुखी' 'सुखी' 'सुखी' ।

५ Ab लालः ।

६ A drop of (सुखी) 'सुखी' ।

७ Ab 'सुखी' ।

रूपादिकामान् भुञ्जानो निरन्तागेषकल्पेन ।
 'प्राप्तोत्यनुत्तरां बोधिमचिरात् माधकीप्तम ॥
 स्त्रित्वा माधनं प्राप्तं यन्मया शुभमुत्तमम् ।
 तेन ह्यत्र जगद् भूयादचिरेण ह्यन्नाहम् ॥

॥ ह्यन्नाहम्माधनं ममात्मिति ॥

पूर्वोक्ताविधानेन विश्वपद्मचन्द्रे रक्तशोःकारपरिणत पद्म
 नैश्वरमात्मानं भाषयेत् सत्त्वपर्यङ्कनिपण्ण द्विभुजैकमु
 रक्तं सकलात्मकारपरं अमिताभमुकुटं कामपाशं पाण्डर
 वामिनीसमाश्रितं चालिङ्गनाभिनयगितवामभुजैक रक्त
 पद्मपरं नर्तनाभिनयेन रञ्चीमुद्रया विक्राशदपरदर्शन
 कारम् । ततः ॐ कायवाकुचितवज्रवभाषाकाकींश्च हति
 मन्त्रमुच्चारयेत् । तदखण्डं दिशुः पददंष्ट्री चिम्बदम् ।
 तथापद्मरक्तपद्मं पूर्व्यपक्षं विन्ताकिमी शुक्ला रक्तपद्मपरा,
 दर्शिकापक्षे तारा हरिता पलाशपद्मपरा, दर्शिकापक्षे
 भूरिणी पीता चक्रमीमांशुलपरा; उत्तरपक्षे शुकुनी शुक्ला
 पीतपद्मपरा; पूर्व्यकोणदले पद्मवामिनी पीता शार्ङ्गिक

1 A omits from २५४००००० . . . २५४००००० . . . २५४
 the Colophon and part of the text . . .
 2 २५४००००० . . . २५४००००० . . .
 3 २५४००००० . . . २५४००००० . . .
 4 २५४००००० . . . २५४००००० . . .

धरहरिहरहिरण्यगर्भनानायोगिनीगणा नृत्यवाद्यादिकं-
 [कुर्वन्ति] नानाभूतगणादिनानानरशिरःकपालमाला-
 दृतं तथा नानाच्छत्रचामरादिकं पश्येत् । एतादृशं ममये
 अमिताभस्तथागतः शिरसि द्रष्टव्यः । ईदृशमात्मानं
 विचिन्तयेत् । पथान्नाभेरुपरि सूर्यमण्डलं रश्मिमयं
 विचिन्त्य तस्योपरि वामे शक्तिबीजं हृदि क्रोधबीजं
 आःकारस्वरभूषितं इति 'भाव्यमन्त्रः' । एतत् सर्वं ध्यात्वा
 वज्रात्मकमन्त्रोच्चारणं कृत्वा वज्रात्मकं चिन्तयेत् । ॐ
 गृह्यताज्ञानवज्रस्वभावात्मकोऽहं इति वज्रात्मकमन्त्रः ।
 एतद्वाभ्यासयोगेन धुननकम्पनावेशनं कृत्वा अद्वैतज्ञान-
 मुत्पद्यते । स योगी द्विरद्वत् गर्जति, मदिगामत्त
 इव पञ्चवर्णं विहरति । यदि पञ्चवर्णं न विहरति
 तदा तस्य देहे धुननकम्पनावेशनादिकं न तिष्ठति ।
 एवं प्रतीत्यैव पञ्चवर्णं विहर्तव्यम्' तेन मिद्धिः स्यात् ।
 मिद्धे सति परदेहे धुननकम्पनावेशनं कृत्वा रागहेपा-
 दिकं निषेधयति । यथा मिद्धिर्मेन विद्धं ताम्रं कृपातां
 त्यजति तथा शरीरमेवाद्वैतरमेन विद्धं रागहेपादिकं
 त्यजति । श्रीः हूं यां जप्यमन्त्रः । ॐ श्रीः अः ई
 हारोति यथेश्वरी स्वाहा हारोतिमन्त्रः । ॐ आं क्रीं

* Ab reads इति नदृशं च न नृत्यमन्त्र

* ANC च नृत्यमन्त्र

* हर्षेति present only in Ab.

* Ab इदं वादयन् च नदृशं च . * N इदं च . * ANC इदं च

* ABC इ इ इं AB इं इं च, N इं इं च

* ANC इ इं च Ab इं च, B इं इं च

श्रीं सकलगणयोरपीरेश्वरीणां परिकरैः अ अ अयतर
अयतर अयतरन्तु दशदिग्नाकवासा इष्टं यन्निं गृह गृह
पुं स्वाहा यन्निमन्त्रः ।

॥ इति मरुदपाटयतामि आदिद्यामविनिमंगरैः
यशस्करनािकेश्वरसाधनं समाप्तम् ॥

सर्ग-३१५५५५

श्रीं चिदि चिमदि विजोमि विजोमि अगुच अगुच
परिवारं भे यशमानग यशाना । पुंमैःपाटुन कया
पयात् साधनसारभेत् । दशदिगापाटुं नागपुत्रे
देवोदयमदिमं आग्योयनाकितेधरगुपारक रत्नदर्शे रत्न
मान्वाभ्यराजुनिपनं पाशाङ्गुपनवीनारं अदुर्गं नृप
रैकरयं रत्नं अयमवताभोजनं विभक्तदयैः अगुच अगुच
विचिन्तयेत् विमानयम् । अदुर्गदुर्गेना अदुर्गदुर्ग-
गृहयात् । साधनानि विद्यं पुत्रं यः साधनानि
विमानादावादापुत्रयम् । अदुर्गदुर्गेना अदुर्गदुर्ग-
गृहयात् ।

॥ इति मरुदपाटयतामि आदिद्यामविनिमंगरैः
यशस्करनािकेश्वरसाधनं समाप्तम् ॥

लिकां साधयित्वा प्रतिशक्तिं चतुरङ्गुलप्रमाणां कृत्वा-
निर्धूमे खदिराङ्गारे मन्त्रमुच्चारयन् त्रिसन्ध्यं तापयेत्
यस्य नाम्ना स वशी भवति । वज्रोद्कभावितलवर्णं
परिजप्याष्टोत्तरशतवारं यस्य प्रदीयते स भक्षितमात्रेण
वशी भवति ।

॥ रक्तलोकेश्वरसाधनं समाप्तम् ॥

38.

पूर्वोक्तविधानेन तथैव शून्यतानन्तरं रक्तह्रीःकारज-
रक्तपद्मं तन्मध्ये रक्तत्राःकारपरिणतमाय्यावलोकितेश्वरं
रक्तवर्णं ('जटामकुटधरं') अमिताभगर्भजटामकुटधरं वाम-
करगृहीतरक्तपद्मं तत् च दक्षिणकरेण विकाशयन्तं विविधा-
सङ्कारवस्त्रविभृषितमात्मानं निष्पाद्य स्वहृदये ह्रीःकारज-
रक्तपद्मदलेषु षोडशस्वरपरिणतरूपान् शुभ्रधमरान्
चिन्तयेत् । ततः साध्यहृदयेऽपि पूर्ववत् पद्मं विचिन्त्य
स्वहृदिस्थपद्मात् स्ववज्रमार्गेण धमरान् निःस्सार्यं
ॐ धमराः साध्यहृदि पद्मामृतमाकर्षय जः इति मन्त्रेण
साध्यवज्रे प्रवेश्य तत्पद्मस्यामृतं धमरैराकृष्य तान् पुन-

¹ AC मदेन प्रतिशक्तिं ।

² AC मन्त्रो ।

³ AC यत् प्रदीयते ।

⁴ ABCN वशी ।

⁵ This जटामकुटधरं seems to be redundant.

⁶ AC निष्पाद्य ।

रपि तद्वज्रेण निष्कान्य स्वयज्जमार्गेण तत्रैव प्रवेष्ट्य
 तद्धितागृतमधुबिन्दुमुद्गिरतन्नाम् पश्येदिति । मन्त्र ३
 हुं तावद् भाययेद्द्विषष्टेष्टं यावद् दिनानि मम । माध
 च पादयोः पतन्तं ध्यायादिति ।

॥ निवेश्यरन्त्य यस्याधिकारविधिः ॥

३१

श्रीमद्भगवद्गीता

प्रथमं तावत् माधवः प्रातरुत्थाय शूद्राणां कृष्ण
 पर्यङ्गेनोपविश्य हृदये प्रथममन्त्रपरिष्कृतश्चन्द्रमाहर्षेणपरि
 पीतश्रीःकारं विभाव्य तत्प्राणोद्दिश्यात्प्राणोद्दिश्यात्
 मानसामीय तदादेशेन पीजात् स्वादितापुष्पपुष्पदिशि
 शंभुश्च तावत् पुरतः पापदेशनादियं विभाव्य ईश्वरदिशम्
 ईश्वरविदारभावनां च कुर्यात् । तदनन्तरं कृष्णं कृष्णं
 वान् शून्यस्वभावं विभाव्य ३) स्वभाष्यपुरा स्वभाष्य
 स्वभावमुद्गोद्गमिति मन्त्रमावर्त्तयेत् । तदनन्तरं कृष्णं कृष्णं
 प्रथममन्त्रं चन्द्रमाहर्षं तदुपरि पीतश्रीःकारं पीतश्रीः
 रत्नपदं तदीजाधिष्ठितं तत् मध्यं परिष्कृतं कृष्णं
 पीतपदं चन्द्रमाहर्षितज्जलमकुण्डितं चर्मताम्रं परिष्कृतं
 तिरःप्रदेशं रत्नपदोपरिष्ठितं कृष्णमाहर्षितज्जलमकुण्डितं

'मुण्डमालालङ्कृतशरीरं नम्रं सर्वाङ्गसुन्दरमात्मानं भटिति
प्रत्याकलय्य हृच्चन्द्रे ह्रीःकारमध्यवर्ती ॐ आः हुं
मुनिवरयज्ञे ह्रीं हुं जः इति मन्त्रमष्टास्त्रवाकारं जपेत् ।
पञ्चानन्तर्यकारिणोऽपि लक्षजापात् सिध्यति ।

॥ मायाजालकमाय्यावलोकितेश्वरसाधनम् ॥

41.

नम आर्यावलोकितेश्वराय बोधिसत्त्वाय महासत्त्वाय
महाकारुणिकाय तद्यथा ॐ चल चल चिन्नि चिन्नि बुलु
बुलु कुलु कुलु मुलु मुलु हुं हुं हुं हुं फट् फट् फट् फट् पद्म-
हस्ते स्वाहा । दिने दिने पञ्च वारान् धिसन्ध्यमुद्यारयेत् ।
गर्दभोऽपि ग्रन्थगतत्रयं पृच्छति । पद्महस्ता धारणीयम् ।
नम आर्यावलोकितेश्वराय बोधिसत्त्वाय महासत्त्वाय
महाकारुणिकाय तद्यथा ॐ धरणीधरे धराधरे भद्रे
सुभद्रे स्वाहा । सोमग्रहे सूर्यग्रहे वा पञ्चगव्येन प्रक्षाल्य
अष्टोत्तरशतमापान् मुखे प्रक्षिप्य तावज्जपेत् यावत् सुप्तो
भयति । लोकाद्यस्य षट्प्रतिमाया अघतो भूत्वा एतेन
प्रदोषं प्रक्षाल्य चन्दनेन अघतितगोमयेन वा मण्डलकं
कृत्वा शुचिमाधारमुत्तरमापकं द्वारि स्थापयित्वा स्वयं

* A मुला, N नात्रंमुल-

A ४ *

* A ४ न ४ न, C ४ न ४ न ।

* वाक्यं omitted in C

* AC न ४ न ४ न ।

* AC न ४ न ।

AC एतेषोऽप्याह ।

* A ४ न ४ न, N ४ न ४ न ।

वज्रपर्याङ्गिनं समाधिमुद्रोपरि' नानारत्नपरिपूर्णकपाल-
धारिणं षण्णयचर्मकृतयज्ञोपवीतिनं व्याघ्रचर्माम्बरधरं
निराभरणं नीलकण्ठं नीलगुल्फिकाविशिष्टकण्ठं पार्श्वद्वये
परम्पराभिसम्बद्धपुच्छसमणिकणाविशिष्टभगवदवलोकम-
'परौर्द्धमुत्तङ्गणसर्पदयोपलक्षितमात्मानमेवं विभावयेत् ।
न्तो मन्त्रं जपेत् । तद्यथा मन्त्रः ॐ स्फुलिङ्गाद्-
वाम हा ।

। इत्यपरिमितानुशंसं नीलकण्ठाख्यायामोक्तेश्वर-
साधनं समाप्तम् ॥

॥

पुण्योक्तिविधानेन प्रस्यताभाष्यनामकारमाकाशे वैष्णो-
द्वयार्थोत्पत्तं काव्यविशयव्यपारिणतं यत्रप्राकारं यत्रपञ्चरं
अ विनायकं लक्षणे विरामगानं तस्य अ मध्ये रत्नाष्टदल-
कल्पे लक्षणे अ नीलकण्ठोकारमनायं भगवन्तमायाय
निर्दिष्टं कल्पेन प्रयाणोदये उद्योगादुत्पत्तितं
दक्षिणदिशि च दक्षिणभूमे मितरत्नदशालम्बुदये तथा
दक्षिणदिशि च दक्षिणभूमे दक्षिणभूमे इत्यन्तद्वाराद्गुण
दक्षिणदिशि च दक्षिणभूमे दक्षिणभूमे दक्षिणभूमे
दक्षिणदिशि च दक्षिणभूमे दक्षिणभूमे दक्षिणभूमे

'मुण्डमालालङ्कृतशरीरं नम्रं सर्वाङ्गसुन्दरमात्मानं भूटिति
प्रत्याकलय्य हृच्चन्द्रे ह्रीःकारमध्यवर्तीं ॐ आः हुं
मुनिवरचञ्जे ह्रीं हुं जः इति मन्त्रमक्षरवाकारं जपेत् ।
पञ्चानन्तर्यकारिणोऽपि लक्षजापात् सिध्यति ।

॥ मायाजालक्रमार्यावलोकितेश्वरसाधनम् ॥

41.

नम आर्यावलोकितेश्वराय बोधिसत्त्वाय महामत्त्वाय
महाकारुणिकाय तद्यथा ॐ चल चल चिलि चिलि चुलु
चुलु कुलु कुलु मुलु मुलु हुं हुं हुं हुं फट् फट् फट् फट् पद्म-
हस्ते स्वाहा । दिने दिने पञ्च वारान् विसन्ध्यमुच्चारयेत् ।
गर्दभोऽपि ग्रन्थशतत्रयं शृण्वति । पद्महस्ता धारणीयम् ।
नम आर्यावलोकितेश्वराय बोधिसत्त्वाय महामत्त्वाय
महाकारुणिकाय तद्यथा ॐ धरणीधरे धराधरे भद्रे
सुभद्रे स्वाहा । सोमग्रहे सूर्यग्रहे वा पञ्चगव्येन प्रष्टव्यं
अष्टोत्तरशतमापान् मुखे प्रष्टिष्य तावज्जपेत् यावत्स मुक्तो
भवति । लोकनाथस्य पटप्रतिमाया अप्रतो भूत्वा एतेन
प्रदीपं प्रज्वाल्य चन्दनेन अपतितगोमयेन वा मण्डलकं
क्षत्वा शुचिमाचारमुत्तरसाधकं द्वारि स्थापयित्वा स्वयं

* A मुजा. N नारंमुज.

A ३ *

* A चल चल, C जमु जमु ।

* धराधरे omitted in C.

* AC = धरणात् ।

* AC = ३. १० ।

* AC = एतेषोऽप्येत्यर्थः ।

* A मुजमा. N नृजमा. ।

वज्रपर्यङ्कितं समाधिमुद्रोपरि नानारत्नपरिपूर्णकपाल-
धारिणं शोभयचर्मकृतयज्ञोपवीतिनं व्याघ्रचर्माम्बरधरं
निराभरणं नीलकण्ठं नीलगुणिकाविशिष्टकण्ठं पार्श्वद्वये
परस्पराभिसम्बद्धपुच्छमणिफणाविशिष्टभगवदवलोकन-
'परीक्षितमुखकृष्णसर्पद्वयोपलक्षितमात्मानमेवं विभावयेत् ।
ततो मन्त्रं जपेत् । तथायं मन्त्रः ॐ म्फुमिद्वाद्-
हाम ह्यः ।

॥ इत्यपरिमितानुशंसं नीलकण्ठार्यावलोकितेश्वर-
साधनं समाप्तम् ॥

40.

पूर्वोक्तविधानेन शून्यताभावानन्तरमाकाशे रेफो-
द्भवस्वर्यस्यहुंकारजविश्ववज्रपरिणतं वज्रप्राकारं वज्रपञ्चरं
च विभाव्य तन्मध्ये घोरश्मशानं तस्य च मध्ये रक्ताष्टदल-
कमलं तन्मध्ये च नीलह्रीःकारमम्भवं भगवन्तमार्याव-
लोकितेश्वरं कृष्णवर्णं प्रत्यालौढस्यं स्वर्यमण्डलस्थितं
पञ्चमुखं चिनेचं द्वादशभुजं मितरक्तदक्षिणमुखद्वयं तथा-
पौतहरितवाममुखद्वयं दक्षिणभुजैः डमरुखद्वाङ्गाङ्कुश-
पाशवज्रशरधरं वामभुजैस्तर्जनीकपालरक्तकमलमणि-
चक्रचापधरं दंष्ट्राकरालसकलवदनं पणमुद्रोपेतं सार्द्र-

१ A • मुक्ता

२ AC

३ B • वीत ।

४ A • पराङ्गं ।

'मुण्डमालालङ्कृतशरीरं नम्रं सर्वाङ्गसुन्दरमात्मानं भटिति
प्रत्याकलय्य हृद्यन्त्रे शीःकारमध्यवर्ती ॐ आः हुं
मुनिवरवज्रे ह्रीं 'हुं जः इति मन्त्रमष्टाक्षवाकारं जपेत् ।
पञ्चानन्तर्यकारिणोऽपि लक्षजापात् सिध्यति ।

॥ मायाशालकमार्यावलोकितेश्वरमाधनम् ॥

41.

नम आर्यावलोकितेश्वराय शोपिमन्त्राय महामन्त्राय
महाकारुणिकाय तद्यथा ॐ चल् चल् चिन् चिन् चुन्
चुन् कुन् कुन् मुन् मुन् हुं हुं हुं हुं फट् फट् फट् फट् पद्म-
हस्ते स्वाहा । दिने दिने पञ्च यारान् धिमन्थमुत्तरयेत् ।
गर्दभोऽपि ग्रन्थगतत्रयं गृह्णाति । पद्महस्ता धारणीयम् ।
नम आर्यावलोकितेश्वराय शोपिमन्त्राय महामन्त्राय
महाकारुणिकाय तद्यथा ॐ धरणीधरे' धराधरे भद्रे
सुभद्रे स्वाहा । सोमग्रहे सूर्यग्रहे वा पञ्चगव्येन प्रष्टान्य
अष्टोत्तरशतमापान् मुखे प्रक्षिप्य तावज्जपेत् यावत् मुक्तो
भवति । लोकनादस्य पटप्रतिमाया अप्रतो भूत्वा एतेन
प्रदीपं प्रज्वाल्य चन्दनेन अपतितगोमयेन वा मण्डलद्वं
कृत्वा शुचिमाचारं मुत्तरमाधकं द्वारि स्थापयित्वा स्वयं

* A कुला. N सांख्यत.

A ३ *

* A चल् चल्, C जन् जन् ।

* वाक्यं omitted in C

* AC ०४५५५५५५ ।

* AC ०४५५५५५५ ।

* AC ०४५५५५५५ ।

* A कुला. N सांख्यत.

'मुण्डमालालङ्कृतशरीरं नमं सर्वाङ्गसुन्दरमात्मानं भटिति
प्रत्याकलय्य हृद्यन्त्रे ह्रीःकारमध्यवर्ती ॐ आः हुं
मुनिवरवज्रं ह्रीं हुं जः इति मन्त्रमक्षस्तृत्वाकारं जपेत् ।
पञ्चानन्तर्यकारिणोऽपि लक्षजापात् सिध्यति ।

॥ मायाजालक्रमार्यावलोकितेश्वरमाधनम् ॥

41.

नम आर्यावलोकितेश्वराय बोधिसत्त्वाय महामत्स्याय
महाकारुणिकाय तद्यथा ॐ चल चल चिन्नि चिन्नि चुन्नु
चुन्नु कुल्लु कुल्लु मुल्लु मुल्लु हुं हुं हुं हुं फट् फट् फट् फट् यद्म-
हस्ते स्वाहा । दिने दिने पञ्च वारान् त्रिसन्ध्यमुच्चारयेत् ।
गर्दभोऽपि ग्रन्थशतत्रयं यत्नाति । पद्महस्ता धारणीयम् ।
नम आर्यावलोकितेश्वराय बोधिसत्त्वाय महामत्स्याय
महाकारुणिकाय तद्यथा ॐ धरणीधरे' धराधरे भट्टे
सुभट्टे स्वाहा । सोमग्रहे सूर्यग्रहे वा पञ्चगव्येन प्रष्टव्यं
अष्टोत्तरशतमापान् मुखे प्रष्टव्यं तावज्जपेत् यावद्य मुक्तो
भयति । लोकनायन्य पटप्रतिमाया अप्रतो भूत्वा एतेन
प्रदीपं प्रज्वाल्य चन्दनेन अपतितगोमयेन वा मण्डलकं
कृत्वा शुचिमाधारं मुत्तरमापकं द्वारि स्थापयित्वा स्वयं

* A मूल. N नारदमुत्तर.

A ५५ ।

* A चल चल, C चुन्नु कुल्लु ।

* धराधरे omitted in C.

* AC • हृद्यन्त्रे ।

* AC • हुं-ने ।

* AC धरोपोन्वात् ।

* A मुत्तरमा. N मुत्तरमा. ।

43

इति शून्यताभावनानन्तरं श्वेतह्रीःकारोद्भवं जटा-
मुकुटिनं पद्मभुजं प्रथमभुजद्वयेन वरदौ द्वितीयभुजद्वयेन
रत्नपुस्तकौ तृतीयभुजद्वयेन अष्टमालात्रिदण्डिकां सर्वा-
लङ्कारभूषितं व्रत(अष्ट)स्तवधारिणं सौम्यमूर्त्तिं पद्मोपरि
चन्द्रमण्डले स्थितं श्वेतवर्णं विभावयेत् । मन्त्रश्च तथैव ।

॥ प्रेतसन्तर्पितलोकेश्वरसाधनम् ॥

44.

वसः स्थिः चक्राय ।

श्रीमद्गौर्गिरिमा'निरस्तसकलधान्तिप्रतानोऽज्यमं
प्रोद्यद्गीरगभस्तिविम्बयिमलं बुधं च' बालाकृतिम् ।
विधाणं करवालमुद्गतरुचिं प्रधां च नत्वादरात्
आत्मानुभर'णाय लिख्यत इदं तद्यत्करलं मया ॥
'दिल्लनन्तान् सुमश्चिन्त्य सर्वज्ञान्' ज्ञानमागरान् ।
सन्वस्तानेक'सत्प्रीषपरिचारसमुद्यतान् ॥

1 A श्रीमद्गिरिमा०, (1) श्रीमद्गौर्गिरिमा० ।

2 ACNAb इदं च

3 Ab • लक्ष्मिः ।

4 AC दिव्यदाम्ना, Ab दिव्यदाम्ना

5 ACNAb सर्वदाम्ना ।

6 A • लक्ष्मिः, C • लक्ष्मिः, N • लक्ष्मिः ।

46.

ममः श्रीशक्तिगद्गद्गोवाय ।

प्रथमं तावत् मुखप्रक्षालनादिकं कृत्वा मृदुमुक्ता-
नोपविष्टः स्वहृदि पैकारजपद्मस्योपरि अकारेण चन्द्र-
ण्डलं तस्योपरि मैकाररश्मिनाकृष्याकनिष्ठभुवनयन्त्रिं
रनादिसंमिद्धमञ्जुश्रीकुमारं पुरतो विभाव्य ततो बाह्य-
जां पुष्पपूपादिकां कृत्वा अभिवन्द्य च पथात्
पदेशनां पुण्यानुमोदनां पुण्यपरिणामनां पिशाचग-
मनं बोधिचित्तोत्पादं अध्येषणां आत्मभाषनित्यांतनां
त्वा चतुर्वेद्यविहारान् भावयेत् । पुनः सकलवस्तुतत्त्व-
ारमंग्राहकभृतां शून्यतां विचिन्तयेत् ॐ शून्यता-
ानवज्जम्बभावात्मकोद्दमिति । पुनः प्रणिधानमनुमन्त्र्य
तिभाममाधं स्वकायं व्यवनेष्य स्वहृदि पद्मचन्द्रस्योपरि
रकारबीजरश्मिना सर्व्यतयागतप्रवेशेनात्मानं मञ्जुश्री-
पं विभावयेत् । पौतवर्गे धारयानमुद्रापरं रक्षाभरतं
द्रमुकुटिनं वामेनीत्यलं सिंहासनगतं अष्टोभ्यान्त-
ौलिनं चन्द्रामनं चन्द्रप्रभं भाषयेदात्मानम् । ततो
दक्षिणपार्श्वे सुंकारबीजमम्भवं सृपनकुमारं जाम्बारक्षा-
रखोऽज्वलं रक्षमुकुटिनं सर्व्यधर्मकपुस्तकवटानिदिभं
संपुटाश्लिपुर्व्यकं तिष्ठेत् । वामपार्श्वे यमारिः कृष्णवर्णः
सुंकारबीजोद्भवः विहृताननः मुहुरहस्तः पित्रोऽर्चय

* A शून्यता ।

* शून्यता is dropped in At

* N adds पुष्पपूपादिकां विषयं तिष्ठेत् after सिंहासने ।

* A यमारिः ।

* A यमारिः ।

वादिराट्साधनम् ।

गुरुहताज्ञो ध्यानमन्त्रक्रियायाः
 नहि सकलविशेषाख्यापनेऽहं समर्थः ॥
 बुश्रियो यदि कुतूहलचेतमापि
 संराधनं भगवतः सततं विधत्ते ।
 आराध्य सद्गुरूपदं मतिमांस्तथापि
 जाज्ञान्यकारनिकरं नियतं भिनत्ति ॥
 शुकुमारसाधनमिदं सम्यग् गुरोराज्ञया
 वा मन्दधिया मया यदमितं पुण्यं समामादितम् ।
 गममपात्य मत्वरमयं श्रीमञ्जुवज्रोपमः
 शौचिन्तामणिकल्पदृशमदृशोऽप्यास्तां समस्ता जनः ॥
 ॥ श्रीमद्वादिराट्साधनं समाप्तम् ।
 । कतिरियं पण्डितश्रीचिन्तामणिकल्पदृशेति ॥

48.

० मो मङ्गलाया

सत्कुङ्कुमारकुमारकरूपमक्षौ
 संबुद्धरश्मिनिहतामितमोहजालाम ।
 पारौन्द्रबहुलनितामनमन्त्रधर्म-
 व्याख्याकरं नमत कामद्वादिराजम् ।
 प्रथमं प्रातरुत्थाय पं विश्वपद्मे तु हृदि ।
 शं-चन्द्रमण्डलन्योर्ध्वं श्रींकारं कुङ्कुमारणम् ॥

१ A हिवलि ।

२ A नविहितः ।

३ A ट. N क ।

• AC परमितं ।

• A वागोद्, C वागोद् ।

पथाद् दिष्टु दशस्ववस्यिततनूनानीय तै रग्निभिः
 सर्वानिव गुरुन्तथैव सुगतान् श्रीबोधिसत्त्वानपि ।
 कृत्वा तान् पुरतो मनोरथमयं निष्पाद्य पुजाविधिं
 नानापुष्पसुगन्धिधूपवि'विधाकारेण संपूजयेत् ॥
 पापादेरपि द्देशनादिपुरतस्तेषां विदध्यात् ततः
 ताने'वांशुभिरेकतामुपगतान् रोमाव लीनां बिलैः ।
 पुञ्जाकारतया प्रविश्य हृदये दृष्ट्वा ततस्तद्वयं
 ध्यायन् मोहमहाद्रिपाटन'पटुं श्रीमञ्जुवज्रं विभुम् ॥
 स्वच्छं पोङ्गवत्सराकृतिधरं शार्ङ्गलपृष्ठमितं
 व्याख्यात्याकुलपाणिपद्मयुगलं वामार्धपर्यङ्किनम् ।
 दीर्घं नापि न चापि स्वर्च्यमममं सौन्दर्यराश्याश्रयं
 रत्नमार्गमणिप्रकारयियिधानङ्कारमालाकुलम् ॥
 नामचं माप्यमत्यं मुकुरतलमिव स्पष्टविम्बायमानं
 ध्यात्वा यौवं कुमारं मकलजन परिचाण्डं यादिनायम् ।
 पथादात्मानमेव व्यपगतकल्पं मञ्जुवज्रम्य मूर्च्या
 ध्यायेद् दीर्घं न यावद् भयति भगवता तुच्छदेहो मनीषी ॥
 तान् रान् तथा मान् व्यञ्जनक्रमसंहितम् ।
 ध्यानात् मित्रो जपेन्नन्यं आकारं मानुनामिकम् ॥
 अदर्शित विज्ञेयं महारिषेव वाचा
 विमलममलवृद्धेः प्रयत्नोप्यन्ति मन्तः ।

१. सुदृश्ववस्यित

२. सुदृश्ववस्यित

३. सुदृश्ववस्यित

४. सुदृश्ववस्यित

५. सुदृश्ववस्यित, सुदृश्ववस्यित, सुदृश्ववस्यित

१. सुदृश्ववस्यित

२. सुदृश्ववस्यित

३. सुदृश्ववस्यित

४. सुदृश्ववस्यित

५. सुदृश्ववस्यित

प्रवरगुरुदत्ताज्ञो ध्यानमन्त्रक्रियायाः
नहि सकलविशेषस्यापनेऽहं समर्थः ॥

मञ्जुश्रियो यदि कुतूहलचेतमापि
संराधनं भगवतः सततं विधत्ते ।

आराध्य महुरुपदं मतिमांस्तथापि
जायान्धकारनिकरं नियतं भिनत्ति ॥

मिन्मञ्जुकुमारमाधनमिदं सम्यग् गुरोराज्ञया
कृत्वा भन्दधिया मया यदमितं पुण्यं समामादितम् ।

नायाममपान्य सत्वरमयं श्रीमञ्जुवज्रोपमः
श्रीचिन्तामणिकल्पदृशमदृशोऽप्यास्तां ममस्तो जनः ॥

॥ श्रीमद्वादिराट्माधनं समाप्तम् ।

। कृतिरियं पण्डितश्रीचिन्तामणिदत्तव्यति ॥

48.

१०० मङ्गलाष्टक

सन्तु कुमारगुणकुमारकरुपमधमौ
संबुद्धरश्मि निहतामितमोहजालाम ।

पारौन्द्रबहुलनितामनमन्त्रधर्म-

व्यायाकरं नमत कामदवादिराजम् ॥

प्रथमं प्रातरुत्थाय पे विश्वपद्मे तुं हृदि ।

शं-चन्द्रमण्डलस्योर्ध्वं शींकारं कुङ्कुमारुणम् ॥

१ A चिन्ताम ।

२ AC परमितं ।

३ A नविहितः ।

४ A शरीरं, C शरीरं ।

५ A G. N. n ।

49.

नमो मञ्जुश्रिये ।

पूर्वोक्तविधानेन शून्यताभावनानन्तरं विद्यपद्मोपरि चन्द्रमण्डले रक्तञ्जोकारं दृष्ट्वा तद्रग्निभिः समानीत-
 तथागतज्ञानमत्रैव प्रवेश्य तत्परिणामनोत्पन्नं तन्मध्य-
 चन्द्रस्थं तद्दीजं तद्दिनिर्गतर्ग्निभिर्वादिराड्मञ्जुश्रौरूपं
 जगन्निष्पाद्य निजबोज एव प्रवेश्य तत्परिणतमात्मानं
 भटिति मञ्जुश्रियमभिनिष्पादयेत् । द्विभुजैकमुखं पीतं
 ललिताक्षेपमुद्रया सिंहासनस्य व्याख्यानमुद्रामल्लौल-
 करद्वयं रत्नमकुटिनं दिव्यालङ्काररूपितमुत्पलवाम-
 भुजाधिष्ठितमूर्त्तिकमष्टाभ्यमकुटिनं एवं समयमत्त्वमुत्पाद्य
 हृद्दीजसमाकृष्टज्ञानसत्त्वं पुरतो दृष्ट्वा समयस्त्वं दृश्यद्वीः
 समयस्त्वं समयोऽहं समयस्त्वमहमिति समयचोदनां कृत्वा
 जः हुँ वँ ह्रीः इति चतुर्बौजाष्टरैराकर्षणादिकं कार-
 येत् । मन्त्रस्त्वयमेव वर्णमन्दोहराजः ।

॥ इति वादिराट्साधनं समाप्तम् ॥

१ AC • ताकन्तर ।

२ A • ककारं, C • ज्ञोकारं ।

३ A has समयमत्र पुरतो दृष्ट्वा after दृष्ट्वा ।

४ AC • कर्षादिकं ।

पूर्वोक्तविधानेन प्रथमं हृदौन्दुमध्ये वीजं पष्ठस्य पञ्चमं
 मस्वरेण पूरितं शून्यद्वयदेवेनाक्रान्तं तदीजरगिमज-
 बुद्धवोधिसत्त्वान् दृष्ट्वा पूजयित्वाभिवन्द्य च अनेन
 त्वेण ॐ वज्रपुष्पे हुँ, ॐ वज्रधृषे हुँ, ॐ वज्रद्रीपे
 , ॐ वज्रगन्धे हुँ, ॐ वज्रनैवेद्ये हुँ । ततो रत्नत्रयं मे
 ारणमित्यादि पठेत्, प्रणिधानपूर्वकं सर्वधर्म्मनैरात्म्यं
 भावयेत् ॐ शून्यताज्ञानवज्रस्वभावात्मकोऽहम् । ततो—

वीजं मायोपमाकारं धैधातुकमणोपतः ।
 दृश्यते स्पृश्यते चैव यथा माया हि सर्वतः ।
 न चोपलभ्यते चैव सर्वान्य जगतः स्थितिः ॥

इत्यधिमुच्य ॐ स्वभावशुद्धाः सर्वधर्म्माः स्वभाव
 शुद्धोऽहम् । पूर्वोक्तवीजनिष्पन्नं श्रीमञ्जुवज्रं पञ्चवीरक-
 शंखरं कुमारं सर्वाभरणभृपितं कुङ्कुमारुणं वामनोत्पलं
 दक्षिणेन लीलाया स्थितं सिंहासनस्थमात्मानं बुभार
 रूपेण चिन्तयेत् । अन्य मुद्रा भवति— हस्तद्वयं मस्यु-
 त्पलविकचमंस्थिता । हृदूणाकण्ठमूर्द्धे वा लक्ष्म्यापः
 ॐ वागीश्वरं मुः ।

॥ मञ्जुपोपसाधनम् ॥

१ वीजं dropped in A.

२ ॐ वज्रगन्धे ॐ not to be found in A

३ AC पञ्चवीरकं ।

४ A हस्तद्वयं

५ AC पूर्वधृषे

६ AC वज्रद्रीपे

पैकारजं रगिममयं मनो'हरं
चन्द्रप्रभं तं विद्धीत पृष्ठतः ॥

ज्वलन्गभस्तीन्यय चाक्षराणि
पृथुप्रभावानि विभावयेच्च ।
अज्ञानशीलं विधमन्ति तानि
कुर्वन्ति सुज्ञानमनाविलं च ॥

चक्रं भ्रमत् शीघ्रमधो विचिन्त्य
मोहान्धकारं विधमत् समस्तम् ।
मदीय तन्नियन्तमेव पश्येत्
शशाङ्कविम्बं दृष्टदंशुजालम् ॥

शशाङ्कतो वै पृथुरगिममेधं
निःसृत्य पश्येत् दृष्टदिग्ब्रजन्तम् ।
मध्वानलङ्घ्य तथात्मदेह-
मागत्य चान्त्ये प्रविशन्तमिन्दौ ॥

मद्वरपचनमन्त्रं मंत्रपन् मन्त्रिमुग्धो
दृष्टमतिरूपदेशात् भावयन्नागु भृमीः ।
वरविमलमनोज्ञाः पारमौद्यापि सर्वाः
प्रदत्तविमतिदोषाः प्राप्नुयात् ता जिनानाम् ॥

वरगुरुविवर्ज्यमहम्भंतेभैः
मुगतगणपुरस्ताद् योऽभिपिक्तो विधानात् ।
मुमतिरत्रितमिचन्नेन मंत्रान्यतं हि
मद्वरपचनचक्रं त्रिभिर्नां बुद्धिमिह्यै ॥

संप्रन्य चक्रं सुविधानमग्रं
 पुण्यं मयाऽऽप्तं विपुलं ममन्तात् ।
 यत् तेन लोकौ निखिलो जिहतापः
 मग्मश्रुषोषोऽस्तु सुखैकनिष्ठः ॥
 ॥ अरपचनमाधनम् ॥

56.

ममोऽरपचनमाध ।

प्रथमं तावत् मन्त्री मनोऽनुकूले प्रदेशे सुखामनोप-
 विष्टः स्वाहाद्यादिवर्णाद्भवेन्दी चतुर्थस्य चतुर्थं बीजमीकारान्तं
 बिन्दुद्वयसंयुतं विभाव्य ततस्तत्कारनिकरैरपमारित-
 क्रैगान्यकारैरुदयो मीधीकरुणामुदितोपेष्टेति चतुर्दश-
 विहारं भावयेद् पश्यमाणक्रमेण । का मीधी ! या
 सर्वसत्त्वेकपुषं प्रेमता । का करुणा ! या बिदुष-
 दुःखितानां मथ्यानां संसारसागरादुद्धरणकामता । का
 मुदिता ! उत्पादितकुशलमूलपरभोग्यव्यांदिषु हृष्ट-
 चित्तता । कोपेष्टा ! सर्वेषु प्रतिधानुनयपरहितधर्मतायां
 स्वरसवाहिनी प्रवृत्तिरिति चतुर्दशविहारभावना-
 मन्तरं स्वाहादीजरश्मिभिरिव निर्गतसमस्ताकाशदेशव्यादि-

* A omits अरपचन ११०० including the col. phon.
 and part of the next Sadhana.

* Ab ०४१ ।

* N ०४१४० ।

* AC ०३०७१

प्रहीनदोषार्थगणान् सधर्मा-
नवेत्य भक्त्या शरणं प्रयामि ॥

इति विशरणगमनम् ।

संश्रित्य जैनं परिशुद्धमार्गं

ब्रह्मेन्द्ररुद्रप्रभृतिघनघर्मम् ।

इत्थं मयोपार्जितपुण्यवृन्दाद्

उत्पादयाम्येप सुबोधिचित्तम् ॥

इति जिनमार्गाश्रयणबोधिचित्तोत्पादी । एवं सप्त-
विधानुत्तरपूजानन्तरं गुरुवचसा वाङ्माध्यात्म्यग्रन्थतां
विभाव्य पुनःसहृदीकरणार्थं ॐ स्वभावशुद्धाः सर्व-
धर्माः स्वभावशुद्धोऽहमिति गायामुच्चार्य तदनु स्वचित्तं
प्रतिभासमात्रं स्वच्छाप्रतिघरूपमादिस्वरोद्भवेन्दुमण्डला-
कारेण स्वचित्तं विचिन्त्य तदुपरि पूर्वोक्तबीजं तदिन्दु-
बीजपरिणतं खड्गं स्फुरद्रूपं तदनु मुष्टिमध्ये शशधरोपरि
पूर्वोक्तबीजं ततः खड्गबीजपरिणतं मञ्जुषोपं शर-
काण्डसमप्रभं दशदिगालोककरनिकरधरं द्विभुजं कुमारा-
कृतिं सव्येन समस्ताज्ञानोच्छेदनैकपरप्रज्ञाखड्गव्यग्रकरं
श्रवसव्येनोपायभूतसकलशास्त्रकलापुण्यैकपुस्तकव्यग्रपाणिं
सर्वालङ्कारभूषितं रक्ताम्बरधरं ध्यानैकनिष्ठं प्रबुद्ध-
पद्माननं कामसदलेक्षणं उत्पादितमहापुरुषलक्षणं
इन्द्रनीलमणिसन्निभाकुञ्चितपञ्चवीरं सिताष्टदलकम-
लेन्दी वज्रपर्यङ्केनोपविष्टं सर्वतयागतज्ञानस्वरूपं मञ्जु-
श्रीरूपमात्मानं विभाव्य, एवं समयसत्त्वाहङ्कारवान्

१ Ab • लरेव ।

२ ANC • मरे

१ Ab रत्न ।

योगी स्वहृदि अकारनिष्पन्नं शुभ्रमष्टारचक्रं स्फुरत्किरण-
 गणैरगेषाज्ञानविध्वंसनकरं दक्षिणायत्तक्रमेणास्त्रं भ्रमद्-
 दृष्ट्वा तदुपर्यन्तरीशो आदिवर्णाद्भवेन्दुमण्डलं तदुपरि
 पञ्चाशरं यथाक्रमेण ज्वलन्मममङ्गागं सरागमकं ममस्ता-
 ज्ञानोच्छेदकरं गुरूपदेशतो विभाव्य देवताकारनिष्पाद-
 नानन्तमी मन्त्री स्फुरणादिकं कृत्वा जपं कुर्यात् ।
 अथवा हृदीन्दुमध्ये शुभ्राकारनिष्पन्नमरपचनाव्यं मितं
 सर्वालङ्कारभूषितं हृष्टं ध्यानैकनिष्ठं वज्रपर्यङ्केनोपविष्टं
 दक्षिणवामकराभ्यां 'असिपुस्तका धारयन्तं इन्द्रनील-
 सकलाकुञ्चितपञ्चचौरधरं स्फुरद्दिन्दुममाननं वदतां वरं
 स्ववीजेन्दुयुक्तहृदयं विभाव्य, तस्य पुरतः शुद्धरेफोद्भव-
 जालिनीप्रभं 'अरपचनवद् द्विभुजादियुक्तं स्वहृदीन्दौ
 स्ववीजाधिष्ठितं दृष्ट्वा तदनु पृष्ठतः मितपकारनिष्पन्नं
 चन्द्रप्रभं स्वहृदीन्दौ बीजमयुक्तमवलोकाय ततो दक्षिणे
 शुभ्रचकारनिष्पन्नां केशिनीं मितां सर्वालङ्कारभूषितां
 पौनपथोधरां 'भव्यावसथ्येनासिपुस्तकधरां स्वहृदीन्दौ
 बीजान्वितां विचिन्त्य एवं उत्तरेण शुद्धनकारनिष्पन्ना-
 मुपकेशिनीं च स्वहृदीन्दौ बीजममन्वितां विभाव्य सर्वा-
 नरपचनमदृशान् विचिन्तयेत् । इत्थं देवतागणहृद्बीज-
 किरणस्फुरणमंहरणैर्जगद्ज्ञानवृन्दमुच्छेदयन् धर्मामृत-
 सकलशास्त्रशिल्पकलापैः सर्वसत्त्वान् मन्तर्पयन् मुहुर्मुहुः
 स्वच्छाप्रतिघरूपमात्मानं विभाव्य गुरूपदेशतः समा-

१ AN शुभ्रं दृ०, C शुभ्रमनु दृ० ।

AC •मन्त्रिपु०

२ ANC omit अरपचनवद् द्विभुजादियुक्तं ।

• Ab •शान्वितं

३ Ab •मन्त्र० ।

• ANC omit.

४ ANC omit.

मध्ये मञ्जुश्रियं न्यस्येद् रक्तवर्णं पूर्व्वेण जालिनीप्रभं
 हरितवर्णं रेफाक्षरेण दक्षिणेन केशिनीं पीतवर्णां
 चकारेण पश्चिमेन चन्द्रप्रभं चन्द्रवर्णां चकारेण
 तकारेण उपकेशिनीं रक्तवर्णां लिखेत् । वरदमुत्पलकरं
 मञ्जुश्रियं वामेन पद्मधरं वरदं जालिनीप्रभं उत्पल-
 करदहस्तामुपकेशिनीं वरदपद्महस्तं चन्द्रप्रभं रक्त-
 पद्मधरां केशिनीं वरदकरां च । नाभिमूत्रे चक्रमष्टारं
 मन्तं वह्निसमप्रभं तदुपरि चन्द्रमण्डलं तस्योपरि
 वतुरारं चक्रं चक्रान्तर्गतान्यक्षराणि ध्यायेन्मन्त्राक्षराण्येव
 देवताविम्बम् । तेषां हृदये तान्येवाक्षराणि । ततः
 कलान् वर्णान् सर्व्वरसगुणोपेतान् दशदिग्ब्यापकानिति
 भावत् ।

॥ आर्यमञ्जुश्रीभट्टारकभावनोपदेशः ॥

१ AC यस्यायेत् ।

१ AC भाष्यं चा० ।

१ AC रेफोद्धरेत् ।

सद्योऽनुभवमञ्जुश्रीसाधनं साधु कथ्यते ।
 प्रज्ञार्थिजनार्थैः प्रज्ञाविषयामोहहानये ॥
 प्रथमं 'तावद् योगी कचिन्मनोऽनुकूले प्रदेशे अकार-
 स्वरोद्भवेन्दुस्थितधीःकारबीजविनिर्गताङ्कुशाकाररश्म्या-
 छटारपचनादेः पूजादिकं विधाय शून्यतां भावयेत् ।
 ततश्चिन्ताकारपरिणतकुमुदबन्धुस्थितधीःकाराभिनिवर्ति-
 तां निमित्तनिस्त्रिंशं पश्येत् । तद्ग्रे आदिस्वरपरिणताजो-
 परि अस्तिबीजं सर्वमेतत् परिणम्य खड्गपुस्तकधारिणमा-
 कुञ्चितपञ्चचौरं रक्तवस्त्रयुगयुतं शृङ्गारवेशधारिणं स्मित-
 विकसितवदनं शशाङ्कान्तितुल्यगोभं विश्वदलकमलम्य-
 'बहपर्यङ्कं सद्योऽनुभवारपचनरूपमात्मानमीक्षेत् । ततः
 स्वहृद्यादिस्वरपरिणतमस्पृशदटारचक्रं तदुपर्यङ्कुरीमाषेण
 जनितमसिं तत्कोटिचन्द्रं च पूर्वोक्तखड्गबीजविराजितं
 खड्गादिपरिणामेन च तथैव मञ्जुपोषं विभावयेत् । तद-
 च रेफजखड्गादिस्वरमोपपीशस्थितरेफं विभाव्य खड्गादि-
 परिणतं जालिनीकुमारं भगवद्रूपं पश्येत् । तथा
 तथैव पञ्चमाद्यक्षरेण चन्द्रप्रभं दक्षिणे तथैव चकारि-
 केशिनीं स्तनभरविराजितां नायरूपां वामे चोपकेशि-
 नकारेण तथैव च सर्वेषां स्वहृद्विशकारे सितं स्व-

१ A • भवरो, NC • ववाटे ।
 २ ANC • दिक्षित • ।
 ३ AC • महं प • ।
 ४ ANC • १ प्रो • ।

• AC भावरे • ।
 • AC • पुनपुन • ।
 • Ab • मं वत • ।
 • Ab • भाव • ।

बीजं विचिन्तयेत् । ततो नायकहृद्बीजविनिर्गतांश्चा-
 तृष्टज्ञानसत्त्वेन सहैकतां च चक्रं च शीघ्रं भ्रमत् चन्द्रस्य-
 ष्वताचतुष्टययुक्तं चात्मानं स्थितं अशेषवाङ्मयं स्फुरण-
 षंहरणं च ध्यायात् । ध्यानात् खिन्नो जपेन्मन्त्रम् । तत्रायं
 मन्त्रराजः अरपचनधीः इति ।

सद्योऽनुभवमञ्जुग्रीसाधनं पुण्यमाचितम् ।

यत् कृत्वा तेन लोकोऽस्तु मञ्जुघोषसमः सदा ॥

॥ सद्योऽनुभवारपचनसाधनम् ॥

59.

बीजेभ्यः स्फारयेद् रश्मौनुच्छासेनाथ रश्मिभिः ।

निःश्वांसौघैर्ज्ञानसत्त्वं बीजेष्वाकृष्य संहरेत् ॥

विश्रम्य ज्ञानसत्त्वाद्यबीजकस्फारसंहृती ।

श्वासस्य स्थिरधीः कुर्यात् निर्गमागमयोः क्रमात् ॥

असिंविधुवरबीजं चन्द्रबिम्बोपरिस्थं

क्रमगतिपरिण्डं विद्रुतापत्तिशुद्धम् ।

तदनु च मतिपुञ्जं मञ्जुघोषादिरूपं

भवति सु(कु)मतिचक्रं कोटिमोष्टाप्रदं च ॥

१ C • ताद्या • ।

१ ANC विपरं ।

२ AC • माद्ये • ।

२ N • स्वाप्यं ।

३ AC • विपर • ।

विधौ बीजासितम्बुष्टिचन्द्रबीजानि रोचिषाम् ।
रश्मीकृत्य गतायाते चिन्तयेत् पञ्च देवताः ॥

पूर्वोक्तविधानेन शून्यताभावनानन्तरं विश्वपद्मसूर्यं
पीतवैकारबीजपरिणतं भटिति वज्रानङ्गमञ्जुश्रीभट्टा-
रकमात्मानमभिनिष्पादयेत् पीतवर्णमेकमुखं चिनेचं
पद्भुजं 'जटाधरं' द्विरष्टवर्षं सशृङ्गारं प्रत्यासीढपदं
खड्गबाणदर्पणधरं दक्षिणकरत्रयं कार्मुककुवलयकंकण-
धारिवामकरत्रयं दिव्याभरणवसनभृषितमशोभ्यमुकुटिनं
ध्यात्वा मदनप्रयोगेन भावयेत् । तथाहि—

इपुणा तु कुचं विद्धा अशोकैस्ताडयेद् हृदि ।
खड्गेन भीषयेत् साध्यां दर्पणं दर्शयेत् ततः ।

उत्पलेन पदं बद्धा आकर्षयेत् स विद्वन्नाम् ॥

मुक्तकेशामिति । ॐ अमुकीमाकर्षय मञ्जुषोप श्रीः जः ।

॥ इति वज्रानङ्गभट्टारकसाधनं समाप्तम् ॥

कलिकाशरेण विद्धा महारागमूर्च्छापतितां च तां
 विलोक्य शृङ्खलयेव कार्मुकेन तच्चरणयुगलं गाढमावद्ध
 स्वपृथ्वीतोत्पलनालमयेन पाशेन गले बद्धा समाकृष्य
 स्वपादयोर्निपात्याशोकेन हृदयं सन्ताड्य निरभिमानीनीं
 कृत्वा खड्गेन भीषयित्वा अनन्तशरणां कृत्वा पुनर्द्वर्षणे-
 नात्मीयसंस्थां मुक्तकेशां विवस्त्रां अतिरागविह्वलां
 विरहकातरतरामतिभक्तां दर्शयित्वा स्वसंवेद्यमात्मानु-
 रागं कारयेत् । ॐ अमुकीमाकर्षय मञ्जुघोष ह्रीः जः
 इति स्वमन्त्रं नामसहितमेकाग्रमना जपेत् । एवमनन्त-
 रोक्तक्रमेण शुक्लप्रतिपदमारभ्य यावच्चतुर्दशीमयुतमात्रं
 जपेत् । पुनः पौर्णमास्यां महतीं पूजां विधाय सकलां
 रात्रिं जपेत् । ततः प्रभाते सा नियतमागच्छति ।
 आगतां च तां महामुद्रादिसिद्ध्यर्थो स्वदेवतापूजाशयेन
 यथासुखमुपभुञ्जीत ।

॥ वज्रानङ्गमञ्जुश्रीसाधनं समाप्तम् ॥

१ A omits; Ab •नालो• ।

२ ANC •निर्षां• ।

३ ANC •यास्यी• ।

४ Ab •माधमं• ।

५ ABNC •इप• ।

६ BAb omits •मञ्जुघो• ।

65.

प्रथमतः क्वचिद् विज्ञाने मनोहासिणि गुची भृष्टदेशे
 मृदुमस्तरकाद्युपविष्टः चिदुःखदुःखितमनन्तं सच्चधातुमव-
 लोकाय मयैते सच्चा मञ्जुधोषपटवोमामाद्य तत्पट एव
 निर्व्विशेषाः प्रतिष्ठापनीया इति करुणया ममुपम्यापिता
 अनुत्तरचित्तरविशेषचतुष्किक्काचतुष्कोपगोभितचन्द्र-
 घटितगन्धकुटीतले विलतविचित्रवितानविनम्वमानगन्ध-
 पुटपरिमलभावितान्तराने भ्रमङ्गन्धनुद्यमभुकरश्रंगी-
 पटविद्युत्तपुष्पप्रकररत्ननिर्मितविविधमिंहामनस्यायिनो
 गुरुबुद्धबोधिसत्त्वानवलम्ब्य चेतसा पञ्चोपचारया नृत्यगीत-
 वाद्यादिस्वरूपया च पूजया सम्पूज्य मम दारिद्र्यं न
 किञ्चिदन्यदस्तीति च शरीरं निर्यात्य, बुद्धं शरणं गच्छामि
 इत्यादि वचसा रत्नत्रितयशरणं उपेत्य पापं देशयित्वा
 पुनरकरणमंवरं विधाय पुण्यं चानुमोद्य भूटिति मकलं
 शून्यमालोकयेत् । ततो नियतमेवैतदर्थं पश्यन् शनैः
 स्वभावशुद्धमन्त्रं त्रिरुच्चारयेत् । तदनन्तरं च तथैव शून्यता-
 वाचकमन्त्रमपि वारचयं आवर्त्तयेत् । ततो भूटिति
 त्रिलोकमालोकमयीमालोकयेत् । तदनु स्वहृदि पर-
 माक्षरपरिणते पीयूषगभस्तिविम्बे शुचिरोचिषा धीःका-
 रेण निर्वर्त्तितं निशितधारं कृपाणमवधारयेत् । तन्मुष्टि-
 स्थिते च प्राचीनवर्णनिष्पादिते श्वेतभानौ खड्गवीजं

१ A • पददेशे ।

१ A • कुट • ।

२ A प्रकरकनि • ।

२ AC • मन्त्रपरिवार • ।

३ A • कौकमपि व्यालो •, NC • कौकमपि मालो • ।

४ A • परिणमते ।

पश्येत् । आत्मना सह पञ्चवर्णपरिणत्या च वामकर-
कलितपुस्तकं तदितरहस्तविन्ध्यस्तप्रज्ञाखड्गं पञ्चरत्ना-
लङ्कतमकुटं आकुञ्चितपञ्चचौरं बन्धूककान्तिवसनयुगलं
यथायथमुचितस्थाननिवेशितरुचिरशृङ्गाराभरणं स्मित-
स्फुरत्कपोलस्थलं शरदभ्रवृन्दमिवैकत्र कृतावस्थानमन्ध-
कारचकितमिव पुञ्जीकृतमालोकयेत् । ततः स्वहृदि सर्व-
वर्णग्रामणीपरिणतमष्टारचकं भ्रमदङ्गुरीमात्रेण स्पृशन्
तदुद्भूतमिन्दुबिम्बं तत्र च तर्जनितमणिलतां तन्मुष्टौ
च तथाभूतमेव मञ्चयं स्वदेहे रोचिःप्रवाहेन
भावयन्तमिव निरन्तरं दिगन्तराणि निर्यङ्घ्रिपञ्जोतिपि
विश्रदलकमनोपरि स्थितमकलङ्कशशाङ्कमण्डले रचित-
निविडवज्रपर्यङ्कस्थितं मञ्जुश्रियमात्मानमवनोकयेत् ।
तत्र च तदेव महाम्राणमष्टारमीयेत । खड्गादिपरिणामेन
च प्रागुक्तवर्णचिह्नादिममन्वितं मञ्जुघोषं भावयेत् । तदग्र-
पृष्ठयोय स्वस्वबीजजनितनिस्त्रिंशानुमोटोत्पादितेन्दु-
धिम्बात्मनीननिदानैः सूर्य्यप्रभचन्द्रप्रभौ नायकाकृतौ
चिन्तयेत् । अनेनैव विधिना विचित्रपरिधानोत्तरीये
चिरत्नमुकुटिन्यौ स्वानुरूपाभरणभूषिते केशिन्युपकेशिन्यौ
सव्यायसव्यवर्तिन्यौ ध्यायात् । पञ्चानामष्टारचकदेव-
तानां तथाविधस्वहृदयकुमुदिनीम्राणनाये स्वस्वबीजं
नीहारकरगौरजटिलं पश्येत् । ततो नायकमनोऽन्तःस्थ-

N • रत्नचक्र • ।

A ततो अर्था • ।

* A • रत्नोपरि • ।

* AC repeat ततः अष्टारि.....तथाभूतमेव after this.

A • शानुत्पादि •, C • शानुत्पादौ • ।

* A • रत्नचक्र • ।

* A • रत्नोपरि • ।

* AN • अ • ।

बीजकिरणनालिकां कुटिभकोटिं गिरमा निर्गत्य सकल-
 चैधातुकमवभामयन्तीमामनकमलटने धारयित्वा ममय-
 सत्त्वाभिन्नस्वरूपं ज्ञानमत्त्वमानयन्तीं विभावयेत् । तेन
 चाग्रतोऽवम्यितेन मनसा विहितविविधपूजनेन हुं वं जः
 होरित्युच्चारयन्नेक्यंमालम्बेत । तदनन्तरं भूटिति म्यिर-
 दक्षिणावर्त्तित्वरितमष्टारचक्रं भ्रमत् चन्द्रमाण्डलम्यिताय
 पञ्चार्य्यं देवतायला निरीक्षेत । अथ रोमकूपविवरैः
 निःसृत्य सकललोकमवभान्य आमनसृगलाञ्छनानन्तरं
 प्रविशन्तं मयूखममूहं पुनः पुनः यावत्वेदं चिन्तयेत् ।
 ध्यानविरमथ क्रमेण परिणतं शरत्काण्डपाण्डुराणि
 वदनतो निर्गच्छन्त्यष्टाराणि विचिन्तयन् षडष्टारं मन्त्र-
 राजं जपेत् । अत्रापि विमुख उत्थाय यथासुखं देवताहं-
 कृतिर्विहरेदिति ।

छपाणपाणेर्वरवाचि 'चञ्चलं
 गिरां' गुरोर्मञ्जुवरस्य साधनम् ।
 विलिख्य सम्प्रापि मयेह यद्वितं
 प्रयातु तेनाशु जनो जिनास्पदम् ॥

॥ अर'पचनसाधनम् ॥

१ A • द्वैद्य • ।

२ AN • राशि • ।

३ AN • चक्षुर्णि • ।

४ A मयद्वितं ।

५ परिलुप्त • dropped in AN.

६ AN वदनो ।

७ A गिरं, N गिराद् ।

८ AC • पचन • ।

66.

श्रीवज्रधर्मं धूतदोषजालं
 वाङ्मण्डलस्फारितरश्मिजालम् ।
 समस्तसम्बुद्धवचःस्वभावं
 वाक्साधनं संप्रणिपत्य वच्मि ॥
 मन्त्रं^१ स्वभावेन विशुद्धरूपं
 प्रोच्चार्य बीजानिसल्लालितः सन् ।
 मायामरीच्युदकचन्द्रकल्पं
 विभावयेल्लोकमिमं समग्रम् ॥
 पङ्कारबीजप्रभवं विभाव्य
 विश्वाम्बुजं सर्व्वविशुद्धरूपम् ।
 'अकारजन्मानमनन्त'भासं
 मंशुद्धचन्द्रं च कलासमग्रम् ॥
 पुनथ गुह्यं परमं पवित्रं
 बीजाक्षरं प्रष्टारदंशुजालम् ।
 बन्धूकपुष्पद्युतिमन्निकाशं
 वाचां प्रपञ्चप्रसरैकहेतुम् ॥
 तदीजमभूतमभृतदोषं
 समाधिमुद्रार्पितपाणिपद्मम् ।
 वज्रासनस्थं करुणाभिरामं
 श्रीवज्ररागं परिशुद्धरागम् ॥

A मन्त्र०, N मन्त्रो । * A विशुद्धरूपं, AbNNbC विशुद्धरूपः ।

A बीर्यानील०, NNbc बीर्यानील० । * Ab अक्षर० ।

Ab •भासरं ।

रोमोद्गरोद्भूतविशुद्धबुद्धं
 जीमूतजालैर्जगतो हितानि ।
 कुर्वन्तमत्यन्तविशुद्धबुद्धिं
 विभावयेत् सर्वजगत्स्वभावम् ॥

हृच्चन्द्रबिम्बे कुम्भिशं निरौश्य
 ज्वालाभिरुद्गामितमव्यनोकम् ।
 'ह्रंकारनादादुपपन्नरूपं
 पञ्चात्मकं निर्गतबुद्धमेधम्' ॥

तन्मध्य'स्योष्फुटकोटिपीठ-
 नियष्टदेहं विभयायभासम् ।
 महाशरं यिशातं भुरिभृतां
 मन्तानदुःसप्रसरान्धकारम् ॥

तन्यो घटघातमरोचितानं-
 शोलाकैर्विम्वामलरम्यरागैः ।
 प्रजाप्रदृतां शुभवाक्पूरतिं
 जिह्वां विनिष्पाद्य च यज्जभृताम् ॥

तदग्रभागे स्फुलितोदरागै
 त्रिषुन्तयेन तस्यमुद्गरगोचिः ।
 आत्मप्रभावेरनिवाग्यैर्यै-
 श्चिन्त्रांगयेट वादिवरप्रभावम् ॥

१. ४४४

२. ४४४

३. ४४४, ४४४, ४४४

४. ४४४

५. ४४४, ४४४, ४४४, ४४४

१. ४४४

२. ४४४, ४४४, ४४४

३. ४४४

४. ४४४, ४४४

५. ४४४

प्रतिष्ठाणाभ्यामवलोपपत्ते-

वाक्साधने^१ सिद्धिमुपागतेऽस्मिन् ।

गद्येन पद्येन^२ वदत्वजस्रं

शास्त्राणि चिदाणि च वेत्ति योगी ॥

शास्त्राणि चिदाणि करोत्यवश्यं

स्वयं महार्थानि जगन्निमित्तम् ।

जानाति चामौ परचित्तवृत्तौ

रागाद्यवद्योप^३हृताय तास्ताः ॥

तस्मिन् समाधौ दृढतां प्रयाते

'सुहृत्सतीवस्फुटनिश्चयेन ।

समस्तबुद्धास्पदमूर्तिधारी

भवत्वसौ^४ नात्र विचारणीयम् ॥

अभ्यासयोगेन भवन्ति पुंसां

भूतान्यभूतानि पुरःस्थितानि ।

कामाकुलानामिव रम्य^५रामा-

यित्तानुयाताननुयोगयुक्तिः^६ ॥

इति कुशलमुपाज्जितं मया यद्-

विदधतु^७ तेन जना जिनाग्रसदसौम् ।

^१ A वाक्साधने ।

^२ The MS Ba proper begins here and follows A, N and C materially in arrangement.

^३ NCBBa •दृष्टिं ।

^४ Ab •द्विजाय ।

^५ A सगुह्यं, N स्वगुह्यं ।

^६ A भगवत्समौ ।

^७ / अभ्यासके ।

^८ A रथ्यं, Ba रथ्यं ।

^९ C •मुक्ति ।

^{१०} ANCBBa •विद्यत ।

विगतभयविपाटगोकुगन्त्यां
 गगधररगिममनो रमां ममीहे ॥
 अविशतकुगन्तानुरक्तचित्ता
 गुरुवरमन्त्रमुपोपदेगगोन्नाः ।
 इति मकमं कुं नापनीतर्वात्त-
 त्रियमनुयान्तु ममाधिवग्यदुर्पाः ॥
 अहमपि मुजनो भवेयमुर्ध-
 उर्जमन्तनं न्नायन्नीमध्ययत्तिं मुत्तिः ।
 गुरुतरकरुणः कपाम्ममाली
 जलधरपुर्णघनाभिनीमन्त्रमीः ॥
 कृतं मुजनभद्रेण याचां साधनमुत्तमम् ।
 एतेन साधयेत् याचं याचामीश्वरतां व्रजेत् ॥
 ॐ आः ह्रीः हुँ ॥

॥ वाक्साधनम् ॥

¹ Ab •रमाच्च ।

² ANC यतिहमल • ।

³ ABa •सावर्त्ति•, B •सावलिमध्य• ।

⁴ This Mantra is found only in B.

⁵ The Colophon is read differently as वाग्दधनाधनं समाप्तमिति in Ab.

⁶ Ab •लोला ।

⁷ ABa •वधा ।

⁸ Ab •माला ।

सिद्धैकवीरमश्रुषोपसाधनार्थं चतुरस्रमण्डलकं कृत्वा
तन्मध्ये ॐ वज्रसत्त्वसिद्ध हुं स्वाहेति पुष्यं दद्यात्
पूर्वादिदिशु ॐ वीरसत्त्व अधिष्ठान हुं स्वाहेति पुष्यं
दद्यात् । ॐ समयसत्त्ववीर हुं स्वाहेति पुष्यं दद्यात् । ॐ
अशयसत्त्वज्ञान हुं स्वाहेति पुष्यं दद्यात् । ॐ
ज्ञानसत्त्ववज्र हुं स्वाहेति पुष्यं दद्यात् । एवं पृषादिय
दद्यात् । पूर्वादिदिशु ॐ यमान्तकाय हुं स्वाहेति पुष्यं
दद्यात् । ॐ प्रज्ञान्तकाय हुं स्वाहेति पुष्यं दद्यात् । ॐ
'पज्ञान्तकाय हुं स्वाहेति पुष्यं दद्यात् । ॐ विप्रान्तकाय
हुं स्वाहेति पुष्यं दद्यात् । 'आग्नेयादिदिशु ॐ टिक
राजाय हुं स्वाहेति पुष्यं दद्यात् । ॐ नीलदण्डाय हुं
स्वाहेति पुष्यं दद्यात् । एवं ॐ महाबलाय हुं स्वाहा
ॐ अशलाय हुं स्वाहेति पुष्यं दद्यादिति मण्डलपुत्र
'यथाविभवतः कार्या । अध्यात्मपूजार्थं शुद्धिममुदाचारं
भूत्वा मनोऽनुकूले प्रदेशे सुखासनीपविष्टः स्वहृदये मित
पङ्कारपरिणतसितपद्मवरटके अकारपरिणतचन्द्रमण्डल
स्थोपरि सित ॐकारं पञ्चवर्णरश्मिकं भावयेत् । तत
निःसृतरश्मिभिरापादतन्नाट् बालाघपर्यन्तप्रामं भाव्यते
तद्द्रव्यवभासेन पञ्च स्कन्धा विशोध्यन्तं, अनादिकात्मौन
रागद्वेषमोहादययापनीयन्ते । तेषामपगमात् ततः पञ्च

N . मन्त्रो .

* Instead of स्वाहेति इत्य दद्यात् the words स्वाहा only is
all places in this Sādhana

* ANC वज्रसत्त्वसिद्ध ।

* N1a स्वाहाहे .

* ABa समयसत्त्व .

* N . पुष्यं .

* AC drops वज्रसत्त्वसिद्ध स्वाहा .

स्कन्धाः पञ्चतथागतस्वरूपा भाव्यन्ते ततस्ते रश्मयो बीजा-
क्षरे प्रविशन्तश्चिन्तनीयाः । ततो निर्मलीभृतचित्तसन्ताने
करुणामैत्रीमुदितोपेक्षा भावयेत् । तत्र दुःखाद् दुःखहेतोः
समुद्धरणलक्षणा करुणा, जगदेकपुत्रप्रमलक्षणा मैत्री,
व्यवसायसंसिद्धुपायदर्शनात् प्रहर्षणं मुदिता, बीजाक्षर-
मेव मञ्जुघोपरूपेणात्मानं निष्पादयितुमवधाय अष्टलोक-
धर्मेषु उपेक्षणं उपेक्षा । इत्थं चतुर्व्रह्मविहारं भाव-
यित्वा पुनर्बीजाक्षरान्निःसृतरश्मिभिः पङ्क्तिकसत्त्वानां
रागद्वेषमोहमानादिसमस्तदोषा अपनीयन्ते । सत्त्वान्
निष्केशीकृत्य प्रतिनिवर्तन्ते रश्मयो बीजाक्षरे प्रविशन्ति ।
पुनर्बीजाक्षरान्निःसृत्य रश्मयः परिशुद्धसत्त्वधातुं स्वकीये-
नावभासेनावभास्य सिद्धैकवीरमञ्जुघोपरूपेण गगनतल-
मापूर्य्य प्रतिनिवर्तन्ते रश्मयो बीजाक्षरे प्रविशन्ति । पुन-
र्बीजाक्षरान्निःसृत्य रश्मिभ्यो निर्गतपूजादेवीभिः सिद्धैक-
वीरमञ्जुघोपभट्टारकः पुष्पधूपादिभिः पूज्यते । पूजितः सन्
प्रसन्नो भवति । ततस्तेषामग्रतः पापदेशना-अकरणसंवर-
पुण्यानुमोदना--पुण्यपरिणामना--आत्मभावनिर्यातना-
मार्गाश्रयण-त्रिशरणगमन बोधिचित्तोत्पादाः क्रियन्ते ।
पश्चात् पूजादेवत्यो बीजाक्षरे प्रविशन्ति । पश्चात्—

कृतो वः सर्व्वसत्त्वार्थः सिद्धिर्दत्ता यथानुगा ।

गच्छध्वं बुद्धविषयं पुनरागमनाय मुः ॥

इति विमर्जयेत् । एतेन पुण्यसम्भारार्थं योगी जग-
दाकल्पयति । यदेतत् घटपा^मकटल्पयनदेवकुलपर्व्वतादि-

१ दृशान् found only in only

२ ABa पृष्णन्ते ।

३ ABa *सम्भारश्चानसम्भारा

४ ANBa चर्षयं ।

५ Ba *विषये ।

चराचरं तत् सर्व्वं प्रतिभासमात्रं विचारेण प्रति-
 भानोपमं मायास्वप्नसदृशम्, अहमपि निःस्वभावः स्वप्नो-
 पम इत्थं शून्यतां भावयन् शून्यतादृढीकरणाय मन्त्रं
 जपेत् । ॐ स्वभावशुद्धाः सर्व्वधर्माः स्वभावशुद्धोऽहमिति
 चिन्तयन् प्राकृतशरीराहकारं त्यक्त्वा योगचित्तमात्रेणाव-
 तिष्ठति । पद्यात् चिन्तयति किमर्थं अहं शून्यतायां
 गतस्तिष्ठामि । जगदर्थो मया कर्तव्य एषं चिन्तयन्
 तच्चित्तं सितपङ्कारूपेण दृश्यते । तत्परिणतं च मित-
 पञ्चपञ्चं च पद्मं तद्वरटके अकारपरिणतचन्द्रमण्डले अका-
 रादिषोडशस्वरान् द्विगुणीकृत्य द्वाविंशत्यक्षरविशुद्ध्या
 तत्परिणतचन्द्रमण्डलं भावयेत् । तस्योपरि मित ॐकारं
 भावयेत् । 'आदर्शज्ञानस्वभावात्मकोऽहं इति पठति ।
 ततः ककारादिचतुस्त्रिंशदक्षराणि पदक्षरप्रवेशात्
 चत्वारिंशदक्षरं द्विगुणीकृत्य अशीत्यनुब्यञ्जनविशुद्ध्या
 तस्योपरि द्वितीयं चन्द्रमण्डलं तयोरेकीभावात् समता ।
 ततः समताज्ञानवान् समताज्ञानस्वभावात्मकोऽहमिति
 पठति । चन्द्रस्योपरि ॐकारं भावयेत् । तत्परिणतं च
 हेतुफलभूतं नीलोत्पलं भावयेत् । तस्य वरटके चन्द्रस्य-
 ॐकारं भावयेत् । ततः प्रत्यवेष्टाणाज्ञानवान् प्रत्यवेष्टाणा-
 ज्ञानस्वभावात्मकोऽहमिति पठति । ततो बीजाक्षरादिःसृत्य
 रग्निभिः पङ्क्तिकमध्वानामन्त्रयेत् । यत्सिद्धैकधोररूप-
 निष्पन्ने भयि मदीयशरीरे प्रविश्य मञ्जुश्रीमुखं

ABa इति ।

* N पदद्वयं ।

* A भाव ।

ANC धोररूपेण ।

* C नित्येत् ।

* N वरटके, C वरटके ।

* Ba ००१६५५ ।

* A वरि वीरटके ।

10

1945년 10월 10일

1. 1945년 10월 10일 10시 30분경 서울역에서
 2. 1945년 10월 10일 10시 30분경 서울역에서
 3. 1945년 10월 10일 10시 30분경 서울역에서
 4. 1945년 10월 10일 10시 30분경 서울역에서
 5. 1945년 10월 10일 10시 30분경 서울역에서
 6. 1945년 10월 10일 10시 30분경 서울역에서
 7. 1945년 10월 10일 10시 30분경 서울역에서
 8. 1945년 10월 10일 10시 30분경 서울역에서
 9. 1945년 10월 10일 10시 30분경 서울역에서
 10. 1945년 10월 10일 10시 30분경 서울역에서

1945년 10월 10일 10시 30분경 서울역에서

1945년 10월 10일 10시 30분경 서울역에서

1945년 10월 10일 10시 30분경 서울역에서

1. 1945년 10월 10일 10시 30분경 서울역에서
 2. 1945년 10월 10일 10시 30분경 서울역에서
 3. 1945년 10월 10일 10시 30분경 서울역에서
 4. 1945년 10월 10일 10시 30분경 서울역에서
 5. 1945년 10월 10일 10시 30분경 서울역에서
 6. 1945년 10월 10일 10시 30분경 서울역에서
 7. 1945년 10월 10일 10시 30분경 서울역에서
 8. 1945년 10월 10일 10시 30분경 서울역에서
 9. 1945년 10월 10일 10시 30분경 서울역에서
 10. 1945년 10월 10일 10시 30분경 서울역에서

1945년 10월 10일 10시 30분경 서울역에서

1945년 10월 10일 10시 30분경 서울역에서

1945년 10월 10일 10시 30분경 서울역에서

1945년 10월 10일 10시 30분경 서울역에서

1945년 10월 10일 10시 30분경 서울역에서

शुभदृष्टार्थम् । ततः सर्वपापं प्रतिदेशयामि सर्वपुण्यमनु-
मोदयामि तच्चानुत्तरबोधौ परिणामयामि श्रावोपे-
बुद्धं धर्मं सहं शरणं गच्छामि उत्पादयामि 'सम्बोधि-
चित्तम् । ततो भगवन्तं निजबीजेन सदैकीभृतं हृष्टा सर्वं
वैधातुकं स्थावरं जङ्गमं प्रतीत्यसमुत्पन्नं स्वप्रमाया-
प्रतिबिम्बोपममविचारसहं विचिन्त्य प्रकृतिप्रभाम्बरमेव
केवलं परिशुद्धमात्मानं भावयेत् । ॐ स्वभावशुद्धाः सर्व-
धर्माः स्वभावशुद्धोद्दमित्यनेन हृदीकुर्यात् । पुनः प्रणि-
धानबलैत्यक्षचन्द्रमसि मं वीक्ष्य तद्रश्मिस्फुरणमेश्रु-
वज्रमात्मनि प्रवेश्यात्मानं मंकारोद्भयं ध्यायात् शरदिन्दु-
कराकारं पञ्चचीरकं सर्वाभरणभूषितं घामकरे नीला-
त्पलधरं दृष्टिगणकरे वरदं विश्वकमलचन्द्रासने पर्यङ्क-
स्थितम् । ततः स्वहृदीन्दी मंचन्द्रकान्तिसणिप्रभारश्मिभि-
र्गगनोदरवर्त्तिभिर्जगद्यै कुर्वन्तं देदीप्यमानं तापद्
भावयेत्, यावत् खेदो न भवति । भावनाविद्यो मन्त्रं
जपेत् ॐ वाकोदं नमः । उपहृदयं वा जपेत् ॐ
ह्रीः हुँ । ततः शताक्षरं पठित्वा मञ्जुवज्राक्षरैरेगोत्थाय
तथैव विहरेदिति । पण्मासेन वागौश्वरतामामाटयति ।
सतताभ्यासयोगेन इदं जन्मनि बुद्धत्वमपि माधयति ।
एवं ध्यानस्थितः पूर्वमेवासप्तमष्टाणि जप्त्वा स्वशादि-
सिद्धयः साधनीयाः । ततः सोमपक्षे चतुर्थपक्षे वा
जातिनिवृत्तपठितं खड्गं स्वहस्तेन गृहीत्वा चन्द्रमपश्यन्

१ Ab बुद्धबोधौ ।

२ Ra सम्बोधि

३ A ०बोध, BC ०बोधेव, AbBa ०बोधे ।

४ ०वर्त्तिव० III AC.

५ AN रोप० ।

६ ABA पतवाप्या०, A पतवाप्या० ।

तावज्जपेद् यावन्मुक्तो भवति खड्गविद्याधरो भवति । एवं
 वज्रचक्रत्रिशूलशरमुद्गरपाशाङ्कुशादीनि अञ्जनपादलेप-
 तिलकवशीकरणद्रव्यानि मेलयित्वा साधनीयानि ।
 'विद्याधरसाधनानि संस्कृत्य साधनीयानि । शीरभक्तेन
 दधिभक्तेन वा सष्टेन सशर्करेण पात्रं पूरयित्वा हस्तेन
 'चावष्टभ्य जप्त्वा भक्षण्यैः पञ्चशतायुर्भवति । सापान्
 मुवे प्रक्षिप्य जपेद्भुरिता भवन्ति तानभ्यवहृत्य कवि-
 भवति श्रुतिधरो वाग्मी मेधावी च भवति । बिल्वानां
 लक्षहोमेन वैलोक्यराज्यमासादयति । यथालब्धसित-
 कुसुमानां चतुर्लक्षं हुत्वा वाक्लिङ्गिर्लभ्यते वागीश्वर-
 ममत्वं च । 'एतास्तपश्चब्रूहिहोमेन वा चतुर्लक्षमात्रेण
 यद्विष्णोमाकर्षयति पातालकन्यां वा । ब्राह्मीचूर्णं
 विडालपदमात्रमष्टशताभिमन्त्रितं प्रभाते मण्डलकं कृत्वा
 यथायिभवं भगवन्तं सम्पूज्य एतेनारनालेन वा पिबेत् ।
 'वचामर्हतोमकप्रमाणं तथैवाभिमन्त्र्य एतेन शीरेण
 तैलेन वा माममेकं पिबेत् जडतागहृदमूकत्वं विन-
 श्यति । पणसासेनाश्रुतान्यपि शास्त्राणि प्रत्यष्टौभयन्ति,
 न ज्ञातुं विनश्यन्ति । श्रुतिधरो मत्तकोक्तिमभुरस्वरः
 स्पष्टवाक्यो भवति ।

१. Ea. • अर्धशतौ • ।

२. 'शर found in BAB

३. After this A abruptly brings श्रुतिधरो • • मानारपति
 from below

४. NAB विद्याधरसाधनानि, Bx विद्याधरसाधनानि •

५. Ea. चावष्टभ्य • • • ABx. • एष •

ANC. • संमते • • A. • लमम, Bx. • लमलं, Ab. • लमल वः

६. Ea. हुनेषु • • • A. • वाचामर्हं, Ab. • वषोर्हं

N. • अर्धशतौ •

'तथायं शताक्षरमन्त्रः—ॐ वज्रसत्त्व समयमनुपान्तर
वज्रसत्त्वत्वेनोपतिष्ठ, हृदो मे भव, सुतोष्यो मे भव, सुपोष्ये
मे भव, अनुरक्तो मे भव, सर्वसिद्धिं मे प्रयच्छ, सर्वकर्मो
च मे चित्तं श्रेयः कुरु, हुँ हृहृहृहृ ह्रीः भगवन् सर्वतया
गतवज्र मा मे मुञ्च, वज्रीभव महासमयसत्त्व आः ।

॥ आर्यसिद्धैकवीरसाधनम् ॥

72.

पूर्वोक्तविधानेन शून्यताभावनानन्तरं सितधरोपरि
शुक्ल-अकारजचन्द्रे सितधोःकारपरिणतमात्मानं मञ्जु
श्रीभट्टारकं सिद्धैकवीरनामानं सर्वार्हपवले पर्यङ्गनिपण
मेकमुगलं द्विभुजं दक्षिणे धरदं वामे नीलोत्पलपा
दिव्याभरणसुन्दरं विविधपरिधानं भटिति निष्पा
शिरःकण्ठहृदये चन्द्रस्य ॐ-आः-हुँकारान् पश्येत्
आःकारहुँकारयोर्मध्ये च धोःकाररश्मिभिर्जगदये कारय
मन्त्रं जपेत् ॐ वज्रतौष्टुदुःखच्छेदप्रदाद्यानमूर्त्ति
द्यानकाय वागौश्वर अरपच'नाय ते नमः ।

॥ सिद्धैकवीरसाधनम् ॥

73.

भमोऽभिमन्त्रणाय^१ ।

सुन्दरानन्दनिःस्यन्द^२ शास्तुः सम्भोगविग्रहम् ।
नत्वा मंष्टोपती यश्ये भृङ्गानन्दस्य साधनम् ॥

आदौ तावद् रक्ताब्जपुञ्जप्रतिमं 'श्रीहेरुक रूपमात्मानं
निष्पाद्य विज्ञप्तिमात्रं च त्रैधातुकमाकलय्य' स्वहृदये च
सुरक्तपोडशाईद्लमहोत्पलकर्णिकायामानिकानिमंष्टोप-
रूपी सकलबुद्धगुणानुरक्तायकारहुंकारौ मनसाऽभि-
सिख्य ततस्ताभ्यामकारहुंकाराभ्यां सुरक्तमधुरमरौचि-
निचयं निश्चार्थं तेनैव चार्द्रकर्मोरजप्रतिममरोचिनिचयेन
सत्त्वभाजनलोकान् विशोध्य तेषां च कायवाक्चित्तैः सह
एकीकृत्यानीय तयोरेव अकारहुंकारयोर्विन्दौ प्रवेश-
येत् । 'ततोऽकारहुंकारपरिणतं भ्रमरमिथुनं मसृण-
कुरुविन्दरत्नोपमं परमकारुण्यमकरन्दपानमत्तं अनवरत-
मुक्तातिदीर्घनादहुंकारमधुरविग्रहं नैरात्माहेरुकस्वभावं
विचिन्तयेत् । ततोऽस्यैव हृदि कौसुमभरागरञ्जित-
जलविन्दुसहस्रौ सविषयस्तस्माकारहुंकारौ पश्येत् ।
तदनु तन्मिथुनं प्रश्वासवायुरयारूढं नासिकाविवरेण
निःसृत्य त्रैधातुकसंस्थितानां सत्त्वानां कायवाक्चित्तानि
विशोध्य गृहीत्वा च पुनराश्वासवायुमारुह्य तेनैव पथा
स्वहृत्कमलकर्णिकायां प्रविशेत् । प्रविश्य चानौतकाय-
वाक्चित्तानां स्वकायवाक्चित्तैः समतामधिमुञ्चेत् । एवं

१ Ab • मयनाय ।

२ A मङ्गयो • ।

३ A • कस्यय ।

४ A रत्नौ च ऊंकारः, NC रत्नौ अकारः ।

५ A तथा अकारः, C आकारः ।

६ नाद dropped in A.

७ सत्त्वानां dropped in Ab.

विधायामादितं पुण्यमलिमन्मयसाधनम् ।

यद्यत्तुच्चैर्जनस्तेन भूयात् श्रीकरुणाचलः ॥

सुदहविल्लभाण हिअश्चं मअणांलसधुस्सिरं कश्चं जेण ।

रअणंकरेण रईअं अलिवम्महसाहणं तेण ॥

॥ अलिमन्मयसाधनम् ॥

74.

१ नमो मञ्जनापाय ।

प्रथमं तावत् निराभासीकृत्य मचराचरं तदुद्धृत्य
मात्मानं अष्टयर्पाकृतिं श्रोतयणं सर्व्यान्लङ्कारभूषितं भाययन्
मञ्जुपोषं, नाभिदेशे हुंकारेण सूर्य्यमण्डलं, तदुपरि
होत्रारेण विपित्रोत्पलं, तन्व्योपरि चन्द्रमण्डलं भाययेत् ।
तदुपरि वज्रतीक्ष्णं कनकयणं सर्व्यान्लङ्कारभूषितं दक्षिणे
करे मङ्गं वामे करे प्रज्ञापारमितापुस्तकं ह्योन्द्रिय-
समापत्त्या भावयेत् । ॐ वज्रतीक्ष्णं सुरतस्त्वं(त्यं) मनसा
अपेत । स्वदेवतामाण्डलचक्रं प्रति भाषयेत् । मञ्जुपोष-
स्य यं इदं देव जन्मनि भवति— ॐ शून्यताज्ञानवश-
स्वभावात्सकौण्डं, ॐ वज्राभिषेकं सर्व्यबुद्धा ददन्तु माम् ।

॥ वज्रतीक्ष्णभट्टारकस्य साधनं समाप्तम् ॥

१ इति — अत्र मन्त्रविधानं सुदह महाराजस्य परितोक्तं इति ।

इति मन्त्रविधानं अलिमन्मयसाधनं इति ।

२ A. मन्त्रोः, N. मन्त्रोः । ३ Ab. अष्टय, B. अष्टयः ।

४ B. अष्टयः अष्टयः इति । B. अष्टयः अष्टयः इति ।

५ The ... found ... Ab. See Vol. 29

आखण्डलं चापि चतुर्दशोर्द्ध^१-
 दिर्नैरलं ते^२ वशमानयन्ति ॥
 लब्धं मया सद्गुरुमन्निकाशात्
 श्रीमञ्जुघोषैकविधानमेतत् ।
 इत्यत्र किञ्चिन्न विकल्पनीयं
 भवेद्विदं किं न च सम्भवेद् वा ॥
 आकृष्टिमेतां खलु चित्तसंज्ञां
 शुभाकराख्येन यद्योपदिष्टाम् ।
 कुर्वन्तु सन्तः परिमुच्य सर्वान्
 कृता मयाऽस्य गुरुणापि चैषा ॥
 यन्मेऽत्र किञ्चित् कुशलं सुनिर्मलं
 प्राप्तं लिखित्वा वरपदपदाष्टम् ।
 तेनैव सत्त्वा निखिला भवन्तु^३
 श्रीमञ्जुनाथेन सहैव^४ युक्ताः ॥
 ॥ कृतिरियमाचार्यशुभाकरपादानाम् ।
 एतानि साधनवराणि मया लिखित्वा
 सर्व्वेण यत् कुशलं माप्तमतीव शुद्धम् ।
 तेनैव लोक इह मौख्यकरं जिनत्वं
 प्राप्नोतु ह्यनभवंभीतिरतिप्रकृष्टः ॥
 । वश्याधिकारमञ्जुश्रीसाधनम् ॥

^१ Ba • हंशादे. N • हंशाद्धं ।

^२ A • नैरलम्. NC • नैरलम् ।

^३ AC मया नद्. N मयास्मद्. ।

^४ Ba भवत् ।

^५ Ba नपैव ।

^६ C कृतिराचार्यम् ।

^७ AN • मवात् ।

^८ A भोतिप्रकृष्टः ।

^९ A वश्याधिकी ।

76.

मञ्जुश्रीसाधनं ब्रुहमगुना साधु कथ्यते ।

मंशितमतिविष्यष्टमज्ञानतिमिरापहम् ॥

पूर्वोक्ताविधानेन 'स्वहृष्टे' पीतमुःकारपरिणतं मञ्जु-
कुमारं विमुखं पद्भुजं कुङ्कुमारुगनीलमितदक्षिणोत्तर-
वदनं मन्त्रपर्यङ्कितं तद्दशाक्षपरदं दक्षिणकरधयं प्रशा-
पारमितापुस्तकनीलात्पल चापयट् यामकरधयं मञ्जुहार-
कुमाराभरणनिवसनादिकं नानापुष्पमहागोभाचीरधय-
विराजितं तथागतपरमाणुपरिपटितमात्मानं ध्यात्वा
ॐ सुः इति मन्त्रं जपेत् ।

॥ मञ्जुश्रीसाधनम् ॥

77.

पूर्वोक्ताविधानेन शून्यताभावनानन्तरं पद्मे चन्द्र-
मण्डलोपरि मितविन्दुं विभाव्य स्फुरणादिपूर्वकं तत्परि-
णामेन मितपीःकारजं केवलमेव मितं अरपचनमञ्जुश्रियं
स्वबीजहृदये विचिन्त्य ॐ पीः स्वाहेति मन्त्रं जपेत् ।

॥ इति विद्याधरपिटकीयमंशितमञ्जुश्रीसाधनम् ॥

१ A ब्रुहमगु कथ्यते ।

१ B drops स्वहृष्टे ।

२ Ba = चापयामः ।

78.

विदध्यादादितो मन्त्री बुद्धादीनां प्रपूज'नम् ।
 पुण्यानां परिणामाद्यं ततो मैत्र्यादिभावनाम् ॥
 हृच्चन्द्रविम्बमध्यम्यं मन्त्री विन्दुं विचिन्तयेत् ।
 दिवाकरकरोत्सृष्टहिमविन्दुममप्रभम् ॥
 तद्विन्दुकिरणैर्ध्यायात् प्रतिरोमविनिर्गतैः ।
 जगत् सर्व्वं 'वितस्त्र्यादिक्रमेण विपदौकृतम् ॥
 सितधीःकाररूपं च विन्दुमन्तर्गतविपम् ।
 दृष्टारपचनं पश्येत् तत्सर्व्वपरिणामतः ॥
 अन्तर्निहितधीःकारं हृदि दृष्टेन्दुमण्डलम् ।
 नासया 'निःसरेत् पथात् तन्मरीचिकदम्बकम् ॥
 मञ्जुघोषाकृतीन् सत्त्वान् ध्यायादुच्छ्वासवायुना ।
 निःश्वासवायुना पथाद् धीःकारे मंहरेदमून् ॥
 स्वाहान्तं प्रणवाद्यं तु मन्त्रबीजाक्षरं जपेत् ।
 शरच्चन्द्रकराकारं हृच्चन्द्रमण्डलस्थितम् ॥

॥ विद्याधरपिटकप्रतिबद्धमञ्जुघोषसाधनम् ॥

१ ANBa • दोषाद्य पूज • ।

२ ABa वितस्त्र्यादि • ।

३ ANC निःसरत्पश्येत् ।

79

प्रदीपकनिकाकार'निर्माणाछेन्दुमध्यगः ।

हँकारद्रावको वीरो रवि'गुप्तेन देशितः ॥

हँ आः प्रज्ञावृद्धाधिकारः' । भटिति मञ्जुश्रीयोग-
लम्ब्य नाभी चन्द्रमण्डलोपरि सितविन्दुं प्रदीप-
निकाकारं सरग्मिकं विचिन्त्य शिरसि सितहँकार'-
नाहतं लम्बमानमस्तकं सरग्मिकं ध्यायात् । तदनु-
न्दुरग्मिना मञ्जोद्य द्रवीभूतेन हँकारेण तं विन्दु-
प्रापयन् स्थिरचित्तो मन्त्री न चिरेण प्रज्ञामभि-
प्रेयतीति ।

नाभिदेशोपरि व्यक्तरक्तधर्मोदयान्तरे ।

पञ्चारनीलदम्भोलिकरो(रटो)ङ्गामिततेजसः ॥

सितहँकारतो जातं शिरः सन्धिविनिर्गतम् ।

पश्येन्नादं नभोव्यापिधृम्वहँकारसम्भवम् ॥

नादो रग्मिरेखा ।

॥ इति प्रज्ञावृद्धिविधिः ॥

१ Ba • कलिकालो ।

२ Ba • वृद्धिकारः ।

३ A • भूतेनाहं, B भूतं हं ।

४ A हविः ।

५ N • उंकारः ।

६ A पश्येदाहं ।

80.

गुरुपादं मदा नत्वा वज्राचार्यं तथैव च ।
 प्रणम्यादौ लिखिष्यामि मञ्जुश्रीर्येन सिध्यति ॥
 सत्त्वपर्यङ्कमासीनो हृदीन्द्रायः'कार'भृषितम् ।
 शङ्ख'कुन्दोज्ज्वलं बीजं विश्वरगिमसमाकुलम् ॥

तैर्निष्पन्नाः 'सम्बुद्धगुरुबोधिमत्त्वा महर्द्धिकाः, तान्
 दृष्ट्वा पूजयेदनेन मन्त्रेण ॐ वज्रपुष्पे हुँ, ॐ वज्रधूपे
 हुँ, ॐ वज्रदीपे हुँ, ॐ वज्रगन्धे हुँ, ॐ वज्रनैवेद्ये
 हुँ । ततः—

रत्नत्रयं मे शरणं सर्वं प्रतिदिशाम्यघम् ।
 अनुमोदे जगत्पुण्यं बुद्धबोधौ दधे मनः ॥
 आवोधेः' शरणं यामि बुद्धं धर्मं गणोत्तमम् ।
 बोधौ चित्तं करोम्येष स्वपरार्यप्रसिद्धये ॥

उत्पादयामि' वरबोधिचित्तं
 निमन्त्रया'म्यहं सर्वसत्त्वान् ।
 इष्टां चरिष्ये वरबोधिचारिकां
 बुद्धो भवेयं जगतो हिताय ॥

इति । प्रणिधिपूर्वकं सर्वधर्मनैरात्म्यं भावयेदनेन मन्त्रेण
 ॐ शून्यताज्ञानवज्रस्वभावात्मकोऽहम् ।

१ Ab वं ।

४ A •भुतो, N •भृषिते, Ab •भृषिताः ।

२ Ba •कुण्डो • ।

५ Ab सम्बुद्धं गुरुबुद्धं बोधिमत्त्वमहर्द्धिकाः ।

३ Ba व्याबोधौ ।

६ ABa adds परमं after उत्पादयामि ।

७ B •मि अहं, N •मि अह, C •मि वज्र, AbBa •मि अह ।

बीजं मायोपमाकारं^१ वैधातुकमशेषतः ।

दृश्यते स्पृश्यते चैव यथा माया हि सर्वतः^२ ।

न चोपलभ्यते चैवं सर्वस्य जगतः स्थितिः ॥

इति अधिमोक्षं कुर्यात् । ततोऽनादिकासीन-
ममत्कल्पनावीजमपनीय स्वभावशुद्धिमधिमुञ्चेत् ॐ
स्वभावशुद्धाः सर्वधर्माः स्वभावशुद्धोऽहमिति । ततः
पूर्वोक्तबीजनिष्पन्नं खड्गं तत्सहस्रमध्ये चन्द्रमण्डलं तस्यो-
परि पूर्वोक्तबीजं तत्सर्वपरार्हत्या मञ्जुश्रीरूपमात्मानं
विचिन्तयेत् अहमेव सर्वजगत्पतिरिति पद्मचन्द्रा-
सनस्यं सत्त्वपर्यङ्कसमासीनं शशिप्रभमनेककिरणस्फुरणै-
र्व्याप्तनभःस्थलं विचित्रं परिधानं जगदानन्दस्वरूपं शुक्ल-
वर्णं मनोरमं पञ्चवीरं महावीरं सर्वालङ्कारभूषितं
दक्षिणे उद्यतखड्गकरं वामहस्तेन हृदि गृहीतपुस्तकम् ।
ततो मुद्रां बध्नीयात् । हस्तद्वयेन सम्पुटाञ्जलिं कृत्वा
'तर्जनीभ्यामनामिकानखौ पिधाय उत्पलवद् विकचसंस्थिते
हृदूर्णाकण्ठमूर्धसु विन्यस्य' मन्त्रेण पथ्यान्नाभेरधो 'धुंका-
रेण शुक्लवर्णमयत्यपचसदृशं चिन्तयेत् चन्द्रमण्डलम् ।
तस्योपरि अष्टमस्य चतुर्थं प्रथमपौडमेन भूषितं सप्तमस्य

^१ A adds विचिन्तयेत् after •पमाकारं ।

^२ After the second line A has—

न चोपलभ्यते चैव यथामाया हि सर्वतः ।

^३ ANC •शुद्धिमधि• ।

^४ Ab तत्सहस्रं, A तत्सहस्रं ।

^५ ANC •विचित्रवस्त्रं ।

^६ B तर्जनीभ्यां विधाय, Ab तर्जनीभ्यां चना• ।

^७ ANCBa न्यस्य ।

^८ AN धुंका• ।

^९ भूषितं is found only in Ab.

द्वितीयेन प्रथमं चतुर्थेन च भूपितं तन्निष्पन्नां पङ्कज-
कलिकां नाभेरुपरि हँकारेण विकसितां चिन्तयेत् ।
तस्योपरि चन्द्रमण्डलं तस्योपर्यङ्गुलान्तरं त्यक्त्वा 'पडर-
चक्रं सतेजः तस्यारेपु द्वादशमाघाणां 'युग्मयुग्माक्षरं
न्यसेत् । प्रत्येकारस्योपरि मूलमन्त्रस्यैकैकाक्षरं विन्यस्य
चक्राभ्यन्तरवरटके धीःकारं मकिरणं नियत्नं भावयेत् ।
बाह्यवरटके कालियोगं म'मुज्ज्वलं ङञ्जणनमाक्षररहितं
चिन्तयेत् । पुनरूर्ध्वतोऽङ्गुलमन्तरं त्यक्त्वा चन्द्रमण्डलं
तस्योपरि अरपचन इति दृष्ट्वा शीघ्रतरं चक्रं अमट्टु भावयेत् ।
पण्णामान् यावत् जपेदनेन मन्त्रेण ॐ वज्रतीक्ष्णं 'मुः ।
प्रतिदिनमयुतमेकं जपेत् । ततो जहोऽपि वाक्पतिर्भवति,
'मेधावौ ग्रन्थमहसं गृह्णाति, अविच्छिन्नसंस्कृतवक्त्रा
महाकविः सर्वशास्त्रपारगः । सिद्धे सति खड्गविद्याधराधि-
पतिर्भवति, विद्याधरोभिः सह क्रीडति । इदं चक्रवरं
गूढमाचार्योपदेशेन बोद्धव्यम् ।

प्रज्ञाचक्रमिदं श्रेष्ठं लिखित्वा यः फलोदयः ।

तेन लोकः समस्तोऽयं मञ्जुश्रीपद्माप्नुयात् ॥

॥ प्रज्ञाचक्रमिदं मञ्जुश्रीभट्टारकस्य साधनं समाप्तम् ॥

¹ ANC चकार० ।

² C युगयुगा० ।

³ Ab •बाला० ।

⁴ C मृग्यपदसमा० ।

⁵ A •मम० ।

⁶ ANC छं, B अ, Ab अ ।

⁷ A omits मेधावौ, ... •धराधिपतिर्भवति ।

⁸ Ab •धरो भवति ।

⁹ इदं.....बोद्धव्यं dropped in AbBa

¹⁰ The Colophon is read as नाममद्वीत्याद्याधेन लिख्यमाणस्य
असं समाप्त in ANCBa and as मञ्जुश्रीपद्माप्तं समाप्तं in B

81.

'नमो मङ्गल्ये ।

तत्रेयं धर्मशङ्खसमाधिः । सितवर्तुलवारुणमण्डलोपरि
 मकेशराष्टदसपद्मवरटके मरणापगताः^१ सर्वधर्मा इति
 द्योतकमंबौजनिष्पन्नं द्विभुजं शुक्लवज्रपर्यङ्कोपरि समाधि-
 हस्तं कुमाराभरणं पञ्चचौरं स्वच्छनिर्मलज्ञानस्वभावं
 मञ्जुश्रीरूपमात्मानं भावयेत् । स्वहृच्चन्द्रोपरि पद्मे खंका-
 रेण शङ्खं तन्मध्ये ॐ वज्रजिह्व रं इति वज्रजिह्वां,
 जिह्वोपरि रक्तपद्मे समाधिसमापन्नममिताभवुद्धं तदुपरि
 तालुनि^२ वंकारमधोमुखं अमृतविन्दुं सवन्तं एवमनुक्रमेण
 पश्चमासपण्णामपर्यन्तं भावयेत् । सिद्धौ लब्धनिमित्तो
 मण्डलमालिखेत् । बाह्यतश्चतुरस्रं चतुर्द्वारं द्वारपाल-
 समन्वितं लास्या-माल्या-गौता-नृत्या-पुष्पा-धूपा-दीपा-
 गन्धाय बाह्यमण्डले न्यसनोयाः । तदभ्यन्तरे वर्तुलं
 शुक्लकरेखादृतं 'अरं तन्मध्ये शुक्लपद्मं एवं लिखित्वा
 कार्तिकफाल्गुनवैशाखादिपौर्णमास्यां पूजानैवेद्यादि-
 पूर्वकं वसिं दत्त्वा समाहितो मण्डलमध्ये वज्रपर्य-
 ङ्केनोपविष्टो मञ्जुश्रीरूपपरावृत्तममिताभवुद्धरूपमात्मानं
 धर्मधातुसमं प्रभास्वरं भावयेत् । ततः सर्वतथागतानां
 कायवाक्चित्तमुद्राः सर्वदिगायाताः स्वकायवाक्चित्तेषु
 प्रविष्टा दृढीभृता इति स्थिरचित्तः स्वहृच्चन्द्रपद्मस्थितं

^१ C repeats from the beginning to मङ्गलोपरि समाधिः
 भावयेत् ।

^२ A मरणाप गताः, N मरणाप गताः ।

^३ Ba सं० ।

^४ AB तालुनिं ।

^५ ABa चतुर्द्वारं ।

शङ्खं स्पष्टं पश्येत् । तं परिनिवार्यावस्थितसर्व्वाक्षरस्वभाव-
 केशरविन्दुभ्यो वाक्परमाणवः कण्ठदेशं प्राप्य स्वररूपा
 भवन्ति । स्वरान्नादो नादादक्षररूपा जिह्वामासाद्य
 वज्राकृतिपरम्परया निःशेषाकाशद्योतनकराः सर्वाकाश-
 स्फुरन्नादावरणपोडशघोषाकारास्ताः पश्यन् घोषेण
 पूरयन् गगनं ॐ 'वाक्येद् नम इति मन्त्रं जपेत् ।
 पर्यङ्कमभिनन्दन् सकलां रात्रिं जपतश्च सिद्धिनिमित्तानि
 भवन्ति । जिह्वया रश्मयः स्फुरन्ति । 'सिद्धोऽमीति
 शब्दश्च श्रूयते । ओष्ठाद् दन्तेभ्यश्च विचित्रा रश्मयो
 निश्चरन्ति । ततः प्रभृति यथाचिन्तितपद्वाक्यवृत्त-
 गाथामन्त्रविद्याहृदयादीनि शङ्खादयत्नत एवं निश्चरन्ति ।
 अनधिगतानि च शास्त्राण्यधिगच्छति, करोति च ।
 सर्वज्ञत्वं चाचिरादेव भवति ।

॥ इति धर्मशङ्खसमाधिमञ्जुश्री-
 साधनं समाप्तम् ॥

१ ANC व्यञ्जना वा० ।

२ A वाच्येद् ।

३ Ba निश्चै सति० ।

82.

५मो मङ्गलधरे ।

शं तावत् साधकः प्रातरुत्थाय मुखशोचादिकं कृत्वा
 एहं प्रविश्य सुखासने पर्यङ्गेनोपविश्य स्वहृ-
 त्त्रे रक्तगौरमुःकारं भावयेत् । ततस्तन्मरीचिसञ्चयै-
 कारैराकृष्य भगवन्तं वक्ष्यमाणवर्णमुखभुजचिह्ना-
 तं पुरतो विभाव्य मनोमयपुष्पधूपादिभिः सम्पूज्य
 ः पापदेशनादिकं सर्वं विधाय मैत्र्यादिब्रह्मविहार-
 पं विभाव्य सर्वधर्मशून्यतामामुखीकृत्य ॐ शून्यता-
 ज्जस्वभावात्मकोऽहमिति मन्त्रेणाधितिष्ठेत् । तत
 ये हुंकारेण पञ्चसूचिकं वज्रं सवीजं विभाव्य
 षभिः यथायोगं वज्रप्राकारं वज्रपञ्जरं वज्जारं वज्र-
 भूमिमारमातलमवलम्ब्य वज्रमयरश्मीभूय वज्र-
 राट् बहिर्गन्धादिरूपेणावस्थितं पश्येत् । तदनन्तरं
 काराभ्यन्तरे झीःकारेण पद्मं पद्मोपरि अकारेण
 ण्डलं तदुपरि रक्तगौरवर्णं मुःकारमनेकबुद्धस्फुरण-
 णाकारं विभाव्य तत्परिणतं मञ्जुश्रीभट्टारकं रक्त-
 पद्मचन्द्रोपरि वज्रपर्यङ्कनिषण्णं प्रथममुखं रक्तं
 ङ्गं नौलं यामे शुक्लं इति विमुखं हस्तचतुष्टयेन
 योगं प्रप्राखङ्गधनुर्बाणयोगिनं रत्नकिरीटिनं द्वाविंश-

From the beginning to •चतुष्टयं विभाव्य is written
 differently in Ba as follows:— पूर्वोक्तविधानेन सहस्रि
 पद्मचन्द्रे रक्तगौरं मुकारं भावयेत् । तदग्रिमनाकृष्य भगवन्तं पुरतो
 विभाव्य ततो पुष्पादिभिः सम्पूज्य तदये पापदेशनादिकं सर्वं विधाय
 चतुर्ब्रह्मविहारैः विभाव्य ।

स्रक्षणाशीत्यनुव्यञ्जनविराजितं कुमारं कुमाराभरण-
भूपितमात्मानं विभाव्य 'हृदयपद्मचन्द्रोपरि सत्त्वपर्यङ्क-
निपणां सत्त्ववतीं शुक्लां वामे स्पृष्ट्या घण्टाधरां दक्षिणे
हृद्युत्कर्षणयोगेन वज्रधारिणीं ऊर्णायां तथैवावस्थितां
रत्नवज्रीं पीतां करद्वयेन शिरसि पुष्पमालां वध्नयन्तीं
कण्ठे पद्मवज्रीं रक्तगौरां वामेन सगर्वगृहीतपद्मनालां
दक्षिणे तत्पत्रविकासिनीं पूर्ववदेवावस्थितां मूर्धनि कर्म-
वज्रीं हरितवर्णां त्रिसृचिकवज्रान्वितहस्तद्वयेनात्मौयमूर्धानं
धारयन्तीं तथावस्थितां विभाव्य ॐ वज्राङ्कुश जः, ॐ
वज्रपाश हूँ, ॐ वज्रस्फोट वँ, ॐ वज्रावेश होः इत्येभि-
र्मन्त्रैः पद्मचन्द्रोपरि यथाक्रमं ज्ञानमण्डलमाह्वय्य प्रवेश्य
बद्ध्वा वशीकृत्य वज्रमुष्टिद्वयं बद्ध्वा तर्जनीकनिष्ठाभिः
शृङ्खलां कृत्वा रचितवज्रचक्रमुद्रया उत्तानतः स्वमुखव्यव-
स्थापितया अर्घ्यपाद्यपुष्पधूपादिभिः सम्पूज्य भूटिति
स्वशरीरे प्रवेशयेत् । तदनु सर्वतयागताभिपेकपूर्वक-
मद्योभ्यमौलिनमात्मानं विचिन्तयेत् । मन्त्रः ॐ सर्व-
धर्माभावस्वभाव विशुद्धवज्र अ आ अं अः प्रकृति-
परिशुद्धाः सर्वधर्मा यदुत सर्वतयागतज्ञानकायमञ्जु-
श्रीपरिशुद्धितामुपादायेति अ आः सर्वतयागतहृदय
हर हर ॐ हूँ ह्रीः भगवन् ज्ञानमूर्तिवागौश्वर महावाच
सर्वगगनामलसुपरिशुद्धधर्मधातु ज्ञानगर्भ आः इति मन्त्रे-

1 From हृदयपद्म.....मद्योभ्यमौलिनमात्मानं विचिन्तयेत् is found only in A and C

2 A दक्षिणेभ्य ।

3 A च मुष्टि ।

4 A पश्चादिभिः ।

5 AC त्रिसृचिक ।

णादिमध्यावसानाधिष्ठानपूर्वकं नामसङ्गीतिं प्रत्यहं प्रति-
मन्थ्यं चीन् वारान् एकवारं वा पर्यङ्कमभिनन्दन् समा-
हितः सन् पठेत् । एवं तावत् पठेद् यावत् 'सिद्धि-
निमित्तानि न पश्यति । तदनन्तरं यथातन्त्रं सिद्धे-
रूपायमनुतिष्ठेदिति ।

॥ आर्थ्यनामसङ्गीतिसाधनं समाप्तम् ॥

83.

ॐ श्रीगणेशाय ।

भूत्वा श्रीमञ्जुवज्रोऽहं कुर्यां सर्वार्थसम्पदम् ।
सत्त्वानां भ्रमदृष्टोनामित्यादौ परिभावयेत् ॥
हृत्तन्त्रे 'न्यस्य मन्त्रं पूजयित्वाऽभिवन्द्य च ।
गुरुं मन्बुद्धसन्सूर्तिं गच्छेत् विशरणदिक्म् ॥
रत्नत्रयं मे शरणं सर्वं प्रतिदिशाम्यघम् ।
अनुमोदे जगत्पुण्यं बुद्धबोधौ दधे मनः ॥
स्वभावाभावतः शून्यं 'निर्निमित्तमहेतुकम् ।
प्रलिपिरहितं सर्वं वस्तुहापगमात्सतम् ॥

ॐ शून्यताज्ञानवज्रस्वभावात्मजोऽहम् ।

१ A reads भद्रादिना after •मङ्गोति ।

२ A ।मङ्ग० ।

३ A न्यस्यमन्त्रेः ।

४ A अ० ।

च्यसं' शुक्लोच्चसंस्थानं विश्वाङ्गवज्रमध्यगे ।
 चैत्यं विभाव्य सम्बुद्धं वज्रसत्त्वं सविद्यकम् ॥
 प्रवेश्यास्येन 'तस्यैव स्वचित्तं वज्रनिर्गतम् ।
 च्यशरौभूतंमञ्जे तु होःकारद्वयरञ्जितम् ॥
 तत्प्रभाभिस्तु तत्कायं विनीनं चिन्तयेत् ततः ।
 चन्द्रारुणरसावेशमललादिषु संभृतम् ॥
 स्थगितसर्वदिग्देव्यशोदनागोतितत्पराः ।
 उत्थानाय विचिन्त्यात्मजगत्सौख्यप्रसिद्धये ॥
 त्वं वज्रचित्त भुवनेश्वर सत्त्वधातो
 चायाहि मां रतिमनोऽज्ञमहार्यकामैः ।
 कामाहि मां जनकसत्त्व महाप्रबन्धो
 यदीच्छसे जीवितं मञ्जुनाथ ॥
 त्वं वज्रकाय बहुमत्त्वप्रियाङ्गचक्र
 बुद्धार्थयोधिपरमार्थहितानुदर्शो ।
 रागेन रागममयं मम कामयस्व
 यदीच्छसे जीवितं मञ्जुनाथ ॥
 'त्वं वज्रवाच मकमस्य वि ॥ ११७ ॥
 नाकार्यकार्यकरणे सदा
 कामाहि मां सुरतचर्यं मम
 जीवितं म ॥

• A

• A :

• A :

• This

ed in A

त्वं यज्जवाय समयाप्र मष्टाद्वितायं
 मस्योपियंशतिभक्तः समतानुकम्पी ।
 कामादि मां गुणनिधिं बहुरत्नभृतं
 यदोष्टमे ज्ञीयितं मञ्जुनाथ ॥
 ततोऽपि भगवन्तं तद्देवो गौत्वनुरोपतः ।
 मायाबहन्तु मंचिन्त्य मन्त्रार्थ[च] विभाषयेत् ॥
 स्युरदुष्टोपनिर्माणाप्रमापितजगद्ययः ।
 स्वतस्योद्वय चिन्तात्थमञ्जुवज्रः स्वयं भवेत् ॥
 कुन्दुमारुणसंमूर्तिर्नोन्मिसितघयाननः ।
 भुजद्वयममाश्रितस्वाभयिद्याधरान्यष्टक ॥
 खड्ग्याणभुजयापनीमोत्पलपरिग्रहः ।
 विशदनाक्षचन्द्रयो वज्रामनगशिप्रभः ॥
 भयमद्वाट् दि ममारः सममद्गोविरागकृत् ।
 श्रीमञ्जुवज्रमव्यात्मा मव्यां मायां विचिन्तयेत् ॥
 ॐ धम्मं पातु स्वभावात्महोऽष्टम् ।

ततः प्रवेशयेत् चीजैश्चतुरादिषु सत्प्रभैः ।
 शिं थं खं ग्वांमिन्धेभिः सञ्जीवार्योपसाधनम् ॥
 शितीशकुलिशाकाशनेकेशस्कम्भिभद्रकान् ।
 यद्वज्रायतनान्येव मौरिणां मण्डलं स्थितम् ॥
 स्वशिरःकण्ठहृदन्त्रे ॐ आः हुं मन्त्रसत्प्रभैः ।
 कायवाक्चित्तवज्रैस्तु मन्त्राधिपतिभावनम् ॥

* A • चिन्तायं ।
 * AN ॐ ।
 * AN भाषणं ।

* C मन्त्रे ।
 * A • कण्ठहृदन्त्रे • ।

ॐ सर्वतथागतकायवज्रस्वभावात्मकोऽहम्, ॐ सर्व-
तथागतवाग्ब्रह्मस्वभावात्मकोऽहम्, ॐ सर्वतथागतचित्त-
वज्रस्वभावात्मकोऽहम् ।

त्रिवज्रलक्षणं वीर्यं हृज्जानसत्त्ववैजतः ।

सर्वांशवर्तिसम्बुद्धविद्यार्चिःकुलसेकभृत् ॥

चक्षुःकायाद्यधिष्ठानस्वमन्त्रोद्भवभामिनीम् ।

शिरोहृन्नाभिगुह्ये चरणे कायादिवज्रिभिः ॥

पश्येद् ॐ हुमिति स्वाच्चाहाख्यैः पञ्चाङ्गसत्प्रभाम् ।

'कायेशाशोभ्यरत्नेशामिताभामो घसिद्धिभिः ॥

'वज्राब्जयोगसम्भूतान् सर्वदिग्भ्यः सुमंस्थितान् ।

संबुद्धान् संजपेद् योगी रूपवज्रादिभिस्तथा ॥

ॐ सर्वतथागतपूजावज्रस्वभावात्मकोऽहम्, ॐ सर्व-
तथागतानुरागेण वज्रस्वभावात्मकोऽहम् ॥

'सर्वधर्मैस्तु यं देवं प्रतिशब्दसुशब्दैः ।

स्वाहङ्कारपरावेगे स्वमनोऽधिपदैवतम् ॥

नमस्ते वरदवजाय भृतकोटि नमोऽस्तु ते ।

नमस्ते शून्यतागर्भ बुद्धवोधि नमोऽस्तु ते ॥

बुद्धराग नमस्तेऽस्तु बुद्धकाय नमो नमः ।

बुद्धप्रीति नमस्तुभ्यं बुद्धमोद नमो नमः ॥

1 N •मैह• ।

1 A भगवते ।

2 A वावेना• ।

3 वजाब्ज•.....भावात्मकोऽहं is found only in C

4 A omits सर्वधर्मैस्तु.....बुद्धराय नमो नमः ।

बुद्धस्मित नमस्तुभ्यं बुद्धहाम नमो नमः ।
 बुद्धवाच नमस्तेऽस्तु बुद्धभाव नमो नमः ॥
 अभवोद्भव नमस्तेऽस्तु नमस्ते बुद्धमभव ।
 गगनोद्भव नमस्तुभ्यं नमस्ते ज्ञानसमभव ॥
 मायाजाल नमस्तुभ्यं नमस्ते बुद्धनाटक ।
 नमस्ते सर्व्वसार्व्वेभ्यो ज्ञानकाय नमोऽस्तु ते ॥
 विश्वमारविदन्यच्च दहनं सोक्तपञ्चकम् ।
 अक्षरैरमृतं भुक्तं कायवाक्चित्तशुद्धिदत् ॥
 हेतुशक्तिरचिन्त्या हि रागादिविगत'धमः ।
 एषेव च परैर्वोधिं प्राप्नोति हि जगौ मुनिः ॥
 'अक्षरान्तर्गतं मन्त्रं स्फुरत्कायादिवज्रिभिः ।
 आकाशं व्याप्य मन्त्रान्ते मंहरंस्तं जपेत् सुधीः
 एवं जपन् खेदे' तु मूर्ध्निन्दौ प्रणवाद्रितः ।
 आप्यायने प्रयात्याथ बोधिचित्तं जपेत् पुनः ॥
 स्वप्नमायादिवत् सर्व्वं सर्व्वं कार्य्यं जगद्धितम् ।
 मञ्जुवज्रत्वनिष्पत्तौ भाषयेदनिशं प्रभुम् ॥
 हतपूजादिको मन्त्री सज्जने जातसस्पृहः ।
 अक्षराहितसम्बुद्धं ध्यायात् कायादिकल्पितम् ॥
 प्रज्ञोपायात्मकं तत्त्वं जगदेतेन वञ्चितम् ।
 जगतस्तत्त्वनिष्पत्तौ प्रणिधानं तु हृदयेत् ॥
 श्रीमतो मञ्जुवज्रस्य भाषनात्तद्युभादतः ।
 मञ्जुश्रीज्ञानकायः स्यां जगत्सर्व्वभूतप्रदः ॥

१ A रागादिविगत, C बोजादिविगतः ।

२ A अक्षरा ।

यदा च द्रष्टुकामः स्यां प्रष्टुकामश्च किञ्चन ।
 तमेव नार्थं पश्येयं मञ्जुनायमविघ्नतः ॥
 दृशद्दिग्ब्योमपर्यन्तं सर्व्वसत्त्वार्यसाधने ।
 यथा चरति मञ्जुश्रीः सैव चर्या भवेत्सम ॥
 यावती प्रथमा कोटिः संसारस्यान्तवर्जिता ।
 भावयन् सत्त्वहितायैव चरिष्याम्यमृताक्षरोम् ॥
 यावन्तः सर्व्वबुद्धा वै निर्हता लोकचान्धवाः ।
 तेषां च गामनार्थं तु चरिष्यामि युगे युगे ॥
 बालदारकरूपेण विचरिष्यामि सर्व्वतः ।
 मन्यरूपेण सत्त्वानां विनश्यामि तदा तदा ॥
 प्युत्थाय मञ्जुनायस्य यत्नं गयं समाहितः ।
 सर्व्वेद्वैयतरूपांस्तु विषयानुपान्तं जपेत् ॥
 शुद्धेन्द्रियप्रयोगेन त्रिमुक्त्वात् पद्भुजांस्तथा ।
 चक्रवज्रमहारत्नपद्ममङ्गुलपङ्कजयुधान् ॥
 रूपशब्दमहागन्धरसम्पृष्ट्यधार्म्मिकान् ।
 क्वायकुम्भिनगरद्वैगांमिताभामोषभावजान् ॥
 पञ्चविषयरूपांस्तु सर्व्वबुद्धावबोधतः ।
 स्वाधिदैवतयोगेन स्वपरायैव पूजयेत् ॥
 भौत्रजं शयनं ध्यानमामनं म्यानमेव च ।
 स्वाधिदैवतयोगेन सर्व्वमेवं प्रकल्पयेत् ॥

सैन्यवत् चुर्णयित्वा सप्त वारानभिमन्थ्य अष्टौ पुरयेत्, अष्टौ-
 शूलमपनयति । गजविष्टोत्थितगर्जनसम्भवां छत्रिकायां
 किङ्गुकपत्रं बद्ध्वा मृद्वग्निना पक्वां शुष्कनापितां सुस्रोष्णां
 सैन्यवच्चुर्णतां कृत्वा सप्त वारानभिमन्थ्य कर्णौ पुरयेत्
 तत्तद्गतादुपशमयति । प्रसवनकाले स्त्रिया गूढगर्भायाः
 शूनादिभृताया 'आटरूपमूलं' निष्प्राणहोदकेन पिष्ट्वा
 नाभिदेशे नेपयेत् सुखेन प्रसवति । कष्टगन्धं या पुरुषं
 पुरागणतमष्टगतवारानभिमन्थ्य पाययेत् नेपयेत् तत्प्रदेशं
 तत्तद्गतादेशे निःगन्धं करोति । अजीर्णविषादिकातिमारं
 शूने च भीयर्बन्धं या मधुगं सप्त वारानभिमन्थ्य भक्षयेत्
 तस्माद् व्याधितो(धीनः) मुच्यते, तदहनि स्वस्थो भवति ।
 प्रसवपरिष्किण्याः प्रसवकाङ्क्षिण्या अथमन्धामूलं गव्याशोरेण
 पिष्ट्वा आभोद्य पश्चद्विंशतिशतेन चतुर्काले पाययेत् पर-
 दावर्जितेन मयद्वीमभिगम्येत, जनयति मृतम् । एका-
 दिवद्विद्विद्वयद्विद्विद्वयत्तुयंक्रमततनित्यज्वरेषु पाययन् पृत-
 मंदुर्जं अष्टगतमन्त्रितं भक्षयेत् स्वस्थो भवति । डाकिनीमह-
 द्दोतेषु आत्मामूलं अष्टगताभिमन्त्रितं कृत्वा निरीक्षयेत्
 स्वस्थो भवति । बालमातरं पृतनवैतालकुमारमहादिषु
 मर्त्यमानुषदृष्टवाङ्मण्डोतेषु आत्मनो अष्टगताभि-
 मन्त्रितं कृत्वा दृष्टोत्तमनाकं स्पृशेत्, स्वस्थो भवति । एक-
 जलेनाम्बरश्या, द्वित्रितेन महाश्या, त्रित्रितेन एहरश्या,
 चतुर्त्रितेन प्रामश्या, पञ्चत्रितेन भगरश्या, षष्ठं यावत्

A ७ १५७०

B ३ ००१५७०

A' ००१५७०

* A' १५७०

* A १५७०, १६०१५०

* A १५७०००

पद्मजनेन कटकचक्ररक्षणं कृता भवति । शतानि चापराणि
 द्युद्रकामाण्यनुष्ठानान्यपि करोति । अनेनेय मन्त्रेण स्त्रीः
 प्रदरादिरोगेषु अन्तस्त्वपमृत्तं शीरेण पिष्ट्वा अष्टशताभि-
 मन्त्रितं कृत्वा शीरेणान्नाद्य पिबेत् स्वस्या भयतीति ।

तान्तरान्तममायुक्तमान्तामोस्वरशोभिताम् ।
 इन्द्रहृदिन्दुनाऽऽकान्तनिषिं दृष्ट्वा जपेद् गुरी ॥

॥ शकादारकान्यकान्तियप्रयोगः ममातः ॥

85.

शमो बुद्धाय ।

अथनिनिहितजानुः सव्यहस्तैकाग्रः
 तदितरकरमुष्टौ तर्जनीसक्तपाशः ।
 निविटपनशरीरयण्डरुक् चण्डचटुः
 शमयतु भवविप्रं विप्रहन्ताचलोऽयम् ॥
 दशदिष्टु म्रियता बुद्धा बोधिसत्त्वाश्च नायकाः ।
 तेभ्यो नानाविधां पूजां कृत्वा पुष्पादिभिर्धिया ॥
 सन्त्रस्तान् दुःखितान् दृष्ट्वा प्रयच्छेदात्मविग्रहम् ।
 मन्त्रौ शुभाभिदृष्ट्यर्थं कुर्यात् 'पापस्य देशनाम् ॥
 ततोऽनुमोद्य सम्बुद्धबोधिमत्यगणस्य च ।
 शीघ्राशीघ्रादिसत्त्वानां कृत्वां पुण्यं स्वभावतः ॥

चिरत्नशरणापन्नः सम्बोधी दृढनिययः ।
 'भावयेच्चतुरी ब्रह्मविहारांस्तु यथाक्रमम् ॥
 'शून्यांस्तस्यक्षणयोगाद्निमित्तानहेतुतः ।
 प्रणिधानविनिर्मुक्तान् भावान् भावाद् विभावयेत् ॥
 विश्वाब्जस्वर्यमध्यस्थं ध्यायात् हुँकारसम्भवम् ।
 रक्तचक्षुर्द्वयं वीरं द्विभुजं रत्नमौलिनम् ॥
 सद्यः पापहरं नायं ययेच्छापरिपूरकम् ।
 अतसौपुष्पसङ्काशं 'स्फुरद्दुडांशुनिर्मलम् ॥
 निष्पीड्यमानदंष्ट्रोष्ठं सर्वाभरणभृपितम् ।
 वामे तर्ज्जिनिकापाशं भृमावारूढजानुकम् ॥
 खड्गव्यग्रोग्रहस्तं च 'श्रीमहाचण्डरोपणम् ।
 केकराष्टं महाघोरं भयन्यापि भयङ्करम् ॥
 समयसत्त्ववद् ध्यायात् ज्ञानसत्त्वं महोज्ज्वलम् ।
 तस्यैव हृदये मन्त्री वीजं चिह्नसमन्वितम् ॥
 ध्यानात् खिन्नो जपेन्मन्त्रं देवताकारयोगतः ।
 ततो विवक्षितां सिद्धिं प्राप्नोत्येव न संशयः ॥

तन्नायं मन्त्रराजः ॐ चण्डमहारोपणं हुँ फट् । अयं
 मन्त्रराजः सकृदुच्चारितः सर्वपापानि निर्देहति, सर्वत्र
 रक्षामावहति । मापादिभिस्ताडयन् भूतादिभयमप-
 हरति । 'शरावे 'खट्विकयाऽभिलिख्य द्वारे सम्भावयेत्' ।

१ Aβa अभावः ।

१ A मुक्तप०, Ba मुक्तप० ।

२ A स्फुरद्दुडां सुनिर्मलम् ।

२ A •योगं ।

३ B यौच्यमहा० ।

३ A •भयं हरति ।

४ A व्यासमशरावे, N व्यासशरावे

४ BCβa सट्टिचपा ।

५ Bβ वन्दयेत् ।

भिनवप्रस्तानां धामानां रक्षां करोति । मद्नेन
 त्तिकां कृत्वा चतुरङ्गप्रमाणतः तस्या हृदये साध्य-
 ममहितं भूर्जमन्त्रमभिलिख्य प्रक्षिपेत् । कण्टकेन
 सन्या मुखं कौलयेत्, प्रतिवादिमुखं कौलितं भवति ।
 दौ कौलयेत्, गतिं स्तम्भयेत् । हृदयं कौलयेत्, रौपं
 भयति । मानुषजहास्यिकौलकेन लोहकौलकेन वा नाम
 तीत्वा यान्यङ्गानि कौलयेत् तानि 'तस्य नश्यन्ति ।
 रद्वारे निखनेदुच्छादयेत् अभिमन्त्रितश्मशानभस्मना
 र'पटे निक्षिप्तेनोघाटयति । खड्गमभिमन्त्र्य संग्रामे
 वशन् जयमासादयति । यस्मिन् कार्ये समुत्पन्ने
 समुपसंघरेत् तत्, तस्य सिध्यति । यद् यद्विच्छति मनसै
 सर्वं शुभमशुभं वा कर्म करोति जपमात्रेण ।

लिखनाद् यन्मयाऽवाप्तं शुभं सत्त्वार्थसाधकम् ।
 तेनायं निखिलो लोको भूयात् सम्बोधिभाजनम् ॥

॥ चण्डमहारोपणसाधनं सकल्पं समाप्तम् ।
 । कृतिरियं प्रभाकरकीर्तिः ॥

१ ABa कण्टकेन ।

२ Ba stops abruptly here

३ A सत्त्वान् ।

४ Ba काचितं ।

५ ANC •पटके ।

६ A सत्त्वान् ।

भावयित्वा 'जगद्दिदं निःस्वभावस्वभावं ग्राह्यग्राहकविनि-
 स्सुक्तं स्वप्नमाद्योपमं बुद्ध्या' शून्यतां विभावयेत् ॐ
 शून्यताज्ञानवज्रस्वभावात्मकोऽहम् । तदनु अमलगगनाङ्गने
 अष्टदलकमनोपरि सूर्यमण्डले ह्यणहुंकारजतं मुष्टौ
 हुंकारं तद्गमिभिः सकलबुद्धमन्दोहमानीय हुंकारे
 प्रवेद्य ततो हुंकारसम्भवमनल्पकल्पानलज्वालामाम्ना-
 कृतं दृव्यारमारविध्वंसिनं महानीलजीमूतमङ्गागदेहं
 विकिराभरणस्यविभूषितं रत्नमस्यहर्मानिष्कुरत्पद्मयोर-
 कृमारं करानंसमुजगत्तुन्दमङ्गागदन्तौ सुषोडनाद् दृष्ट-
 मन्तामसोभसहृषण्यं भृशुष्टोदन्तरनिरीक्षणं युगपत्
 पातःशमन्दगिगणैर्ययं मेदिनीमण्डलाकृतमर्थकजानं
 अर्धविन्दुत्पत्तयामनामोनयामाद्दिगोत्थातुकामं दृशिण-
 पाणो हुंकारगर्भगतस्योत्पन्नं याममुष्टौ तज्जोतीतज्जित-
 प्त्वाहुंकारेकं हरिहरहरिहरम्यगर्भादिकेगण्डारि चन्द्रनाय
 चमर्दिहृत्सुषणंयागं जगदाब्धितानलमर्पातदाभिकरत्नं
 श्रीचन्द्रमहासागरं भावयेत् । महाकापराजाचलय
 भगवतेः शक्तिं पद्मस्यैत्यहुंकारमभयादिक्रममं स्रं
 दर्शयन् हुंकारजदितोयं चाण्डमहासागरं मृदयान्तमेत
 म्मन्त्रं चिन्तयेत् । तस्यापि श्रुत्ये पद्मस्यैत्यं हुंकार
 अन्तराष्ट्रहृत्सुषणं दूतगर्भस्रं तद्गमिममाकृष्टं ज्ञानमप
 मन्ददन्धवद् दृष्ट्वा अकारेणानयेत् आचमनप्रोक्षणादिकं

३. अ. १. १. १.

४. अ. १. १. २.

५. अ. १. १. ३.

६. अ. १. १. ४.

७. अ. १. १. ५.

१. अ. १. १.

२. अ. १. १. १.

३. अ. १. १. २.

४. अ. १. १.

दत्त्वा हुँकारेण तत्रैव प्रवेशयेत्, वँकारेण बन्धयेत्,
होःकारेण तोषयेत् । पयसि पय इव एकीभूतं नायकं
भावयेत् । भगवतः षष्ठुःश्रोत्रयोर्नासापुटयोर्मुखशिरसि
चित्ते यथायोगं वैरोचनाशोभ्यरत्नसम्भवामिताभामोघ-
मिद्धिं नैरात्म्यां पङ्क्त्येषु न्यसेत् । हृदयस्थितहुँकारा-
न्निर्गतपञ्चतयागतदेवोगणं रश्मिभिरानीय पञ्चामृतपूर्ण-
कुम्भैः स्नापयित्वा मैसौ अशोभ्यं देवीभिर्नानाविधन्त्य-
वाद्यादिविविधपूजादिभिरानन्दयेत् । ततो भगवान्
परार्थोद्यतः सर्व्यसत्त्वान् रागद्वेषमोहादिभिः हरिहर-
हरिण्यगर्भकन्दर्पादिभिर्महामोहजालैर्महाद्वेषजालैर्महा-
रागजालैरविद्यान्धकारेण भवचक्रे भ्राम्यतस्तान् पश्येत् ।
ततो हृन्मन्त्रस्फुरितैर्महाक्रोधराजैरनेकस्थान् मारदृन्दान्
ससैन्यान् दिगम्बरान् मुक्तकेशान् कन्दमानान् अचाणान्
वज्रपाशेन बद्धाऽऽनीय विध्वंस्य विचूर्ण्य तौष्टणेन खड्गेन
च्छित्त्वा मैत्रोचित्तेन पुनर्निर्माय धर्मं विनेतुं स्वपदान्तिके
स्यापयेत् । ध्यानात् खिन्नो मन्त्रं जपेत् । चित्तं 'ध्रुवो-
रन्तराले समारोप्य विश्वैकतत्त्वमूर्तिर्महा'चण्डमहारोपण-
नाथस्य मन्त्रजपमात्रेण दुर्हान्तदान्तिं जगद्वशयशान्तिं
रक्षणं वर्द्धनं तुष्टिं पुष्टिं तथोच्चाटनाकर्षणमारुचामनं
सर्व्यकर्म कुर्वीत । ॐ चण्डमहारोपण हुँ फट् ।

॥ इति चण्डमहारोपणसाधनं समाप्तम् ॥

- A •महाभाष्ये • ।
• A विचिन्नेत् ।
• A •चण्डरोपणम् • ।

- •शोष • droppens in A
• A ध्रुवो • ।
• AN •दन्तिं • ।

भावयित्वा 'जगदिदं निःस्वभावस्वभावं आद्यग्राहकविनि-
 र्मुक्तं स्वप्नमायोपमं बुद्ध्या' शून्यतां विभावयेत् ॐ
 शून्यताज्ञानवज्रस्वभावात्मकोऽहम् । तदनु अमलगगनाङ्गने
 अष्टदलकमलोपरि सूर्यमण्डले क्षणहुंकारजखंडमुष्टौ
 हुंकारं तद्रश्मिभिः सकलबुद्धसन्दोहमानीय हुंकारे
 प्रवेश्य ततो हुंकारसम्भवमनल्पकल्पानलज्वालामाला-
 कुलं दुर्वारमारविध्वंसितं महानौलजीमूतमङ्गाशदेहं
 विविधाभरणरत्नविभूषितं रत्नमम्बुद्वैमौलिस्फुरत्पञ्चवीर-
 कुमारं करालसमुल्लसत्कुन्दमङ्गाशदन्तौष्ठपीडनाद् दुष्ट-
 सन्तामबोभत्सरूपत्रियं भृकुटीदन्तुरनिरीक्षणं युगपत्
 पातालसन्दर्शितनेत्रद्वयं मेदिनीमण्डलारूढमर्थकजानुं
 अरविन्दस्वर्त्रयासनामीनवामाद्विणोत्पातुकामं दक्षिण-
 पाणी हुंकारगभञ्जलनीलखड्गं वाममुष्टौ तर्जनीतर्जित-
 व्याकुलानेकं हरिहरहिरण्यगर्भादिकेशवन्दारिं वन्धनाय
 वज्राङ्कितसुवर्णपाशं जगद्वाञ्छितानन्तमम्पत्तिदानंकरत्नं
 श्रीचण्डमहारोपणं भावयेत् । महाक्रोधराजाचमत्य
 भगवतो हृदि पद्मसूर्यस्य हुंकारसम्भवाङ्कितगर्भं खड्गं
 परिणम्य हुंकारत्रद्वितीयं चण्डमहारोपणं हृदयान्तर्गत-
 भगवन्तं चिन्तयेत् । तस्यापि हृदये पद्मसूर्यस्य हुंकार-
 जातचक्रुत्पणतदङ्कितगर्भं खड्गं तद्रश्मिममाकृष्टं ज्ञानमर्च्यं
 ममयमच्यवद् हृष्टा जःकारेणानयेत् आचमनप्रोक्षणादिकं

१ A जगदि स्वभावः ।

२ A अष्टदलः ।

३ A •दंष्ट्रां • ।

४ AC •वन्दनाय

५ AC अचमनः ।

६ C मन्द्या ।

७ A •समुष्टमः ।

८ A •काङ्क्षोदेहः ।

९ A •कर्णः ।

पर्यङ्गनिपणां चिन्तयेत् । समयमुद्रां बन्धयेत् । 'हस्त-
द्वयेन सम्पुटाञ्जलिं कृत्वा तर्जनीद्वयेन मध्यमे पिधा-
याङ्गुष्ठाग्रसमे' विकचोत्पलमुद्रा । ततः ॐ तारे तुत्तारे
तुरे स्वाहा इति मन्त्रं जपेत् ।

॥ महत्तरीतारासाधनं समाप्तम् ॥

91.

ममलागपे ।

पूर्ववत् शून्यतापर्यन्तं विभाव्य पँकारजविश्वकमल-
मध्ये अकारजचन्द्रे श्यामतांकारजां तारां श्यामवर्णां
सर्वान्तरधरां वामे नीलोत्पलवतीं दक्षिणे वरदां
अर्धपर्यङ्गनिपणां दक्षिणपार्श्वे अगोककान्तां पौतां नाना-
रत्नमकुटां यामदक्षिणहस्तयोरगोकपल्लवकुलिशधरां तथा
महामायुरीं पौतां वामेतरकरयोर्मयूरपिच्छिकाचामर-
धारिणीं वामपार्श्वे एकजटां खर्वां कृष्णां व्याप्राजिनधरां
चिनेचां दंष्ट्राकरालवदनां ज्वलत्पिङ्गलोर्ध्वकेशां कर्चि-
कपालधारिणीं तथा आर्यजाङ्गुलीं श्यामां वामदक्षिण-
हस्तयोः कृष्णोरगचामरधारिणीं विभावयेत् । एवं च
ध्यानात् खिद्यो मन्त्रं जपेत् । ॐ तारे तुत्तारे तुरे
स्वाहा ।

॥ इति 'वरदतारासाधनं समाप्तम् ॥

१ वल्लभेन found only in Ab

२ AC एषुटा ।

३ N वायुशात् ।

४ ANC •दुष्टाशुदी ।

५ AbBa •विद्यो ।

६ Ab तात् ।

89.

नमस्कारायै ।

पूर्ववच्छून्यतापर्यन्तं विभाव्य पद्मचन्द्रे तां वै
 गतेन्द्रीवरं तां वै जगभं, तत्परिनिष्पन्नां हरिता
 मिद्धिमकुटीं^१ वरदोत्पलधारिदक्षिणवामकरां
 कान्तामारौचेकजटाव्यग्रदक्षिणवामदिग्भागां
 कुमारौमलङ्कारवतीं ध्यात्वा ज्ञानमत्त्वेन सर्वं
 ॐ तारे तुत्तारे^२ तुरे स्वाहा इति मन्त्रं जप्त्वा त
 यथेष्टं विहरेत् ।

॥ इत्यार्यखदिरवर्णी तारासाधनम् ॥

90.

नमस्कारायै ।

प्रथमं स्वहृद्दीन्दुमध्यस्थतां वै जविनिर्गतस्मिन्नि
 नान् गुरुबुद्धबोधिसत्त्वान् ध्यायात् । तांश्च वाह्या
 पूजाभिः सम्पूज्य तदग्रे सप्तविधानुत्तरपूजां कुर्यात्
 शून्यतां विभाव्य ॐ स्वभावशुद्धाः सर्वधर्माः
 शुद्धोऽहमित्युच्चारयेत् । ततश्चन्द्रे तां सम्भूतां सितो
 तांकारोद्भूतां तारां श्यामां द्विभुजां दक्षिणे
 वामे मनान्दिन्द्रीवरधरां सर्वाभरणभूषितां पद्म-च

१ B •मकुटी ।

२ A नयय • ।

३ A •तुत्तारे • ।

४ वाम • dropped in A.

५ A •रौ माल • ।

६ Ab •गदिगतास •, A य

मातृमण्डलमध्यस्थां तारादेवीं विभावयेत् ।
 अष्टबाहुं चतुर्वक्त्रां सर्व्वालङ्कारभृपिताम् ॥
 कनकवर्णनिभां भव्यां कुमारौलक्षणोज्ज्वलाम् ।
 पञ्चबुद्धमहामकुटीं वज्रसूर्य्याभिपेकजाम् ॥
 नवयौवनलावण्यां चलत्कनककुण्डलाम् ।
 विश्वपद्मममासीनां रक्तप्रभाविभृपिताम् ॥
 वज्रपाशं तथा शङ्खसच्छरोद्यतदक्षिणाम् ।
 वज्राङ्गुशोत्पलधनुस्तर्ज्जनीवामधारिणीम् ।
 वज्रपर्य्यङ्कयोगेन साधयेद् भुवनत्रयम् ॥
 पूर्व्वेण पुष्पतारां तु सितवर्णां मनोरमाम्^१ ।
 ॐकाराक्षरनिष्पन्नां पुष्पदामकराकुलाम् ॥
 द्विभुजामेकवक्त्रां च सर्व्वालङ्कारभृपिताम् ।
 दक्षिणे धूपतारां तु क्षणवर्णां सुरूपिणीम् ॥
 धूपशाखाकरव्यग्रां सर्व्वालङ्कारभृपिताम् ।
 पश्चिमे दीपतारां च दीपयष्टिकराकुलाम्^२ ॥
 पीतवर्णां महाभूषां चलत्कनककुण्डलाम् ।
 उत्तरे गन्धतारां तु गन्धशङ्खकराकुलाम् ॥
 रक्तवर्णनिभां देवीं भावयेद् गर्भमण्डले ।
 द्वारपान्थोस्ततो ध्यायाद्भुश्यादिप्रभेदतः ॥

पूर्व्वद्वारे वज्राङ्गुशोमेकवक्त्रां द्विभुजां वज्राङ्गुशोत्पल-
 हस्तां विहसतवदनां क्षणवर्णां, दक्षिणद्वारे वज्रपाशी

^१ A वचयोः ।

^२ AC omits.

^३ AC omits.

^४ A omits.

^५ B • दक्षिणं •, A • वज्राङ्गुशो ।

१२

तांकारजं तांकारां कान्तमध्यमिन्दोवरं
 तत्परिगतामार्यतारां ज्यामयणीं नामेनोत्पन्नां
 वरदां भद्रामनम्यतामसोषमिहमकुटो ध्यात्वा
 मत्वेनकील्य ॐ तारे तुतारे तुरे 'यमुत्तं यमुत्तं
 वगमानय स्वाहा इति माध्यनाममहागमनन्तरं
 संग्यानियमेन जपेत् । गरादिबिज्ञाभावेऽपि माध्यं
 मुत्पन्नेन बद्धा स्वगरीराकृणक्तिरगमध्यस्तच्छरीरम
 स्ववशे व्यापयेदिति ।

॥ 'यग्याधिकारतारामाधनं ममाप्तम् ॥

१३.

वमो वचनागये ।

अथातः सम्प्रवक्ष्यामि वज्रताराप्रसाधनम् ।

होमकर्म्मविधानेन सर्वकामार्थमाधकम् ॥

तत्रेमानि मन्त्रपदानि भवन्ति— नम आर्यावन्तो
 तेष्वराय वीधिसत्त्वाय महासत्त्वाय महाकारुणिक
 तद्यथा ॐ तारे तुतारे तुरे सर्वदुष्टप्रदुष्टान् मम
 जम्भय स्तम्भय मोहय बन्धय हुँ हुँ हुँ 'फट् फट्
 सर्वदुष्टंस्तम्भनि तारे स्वाहा ।

^१ A ताग०

^२ CAb omits

^३ ANC वदनाग०, Ab आर्येनाग०, B ताग० ।

^४ AC पद only.

^५ Ab •म्याम० ।

^६ A •गता० ।

^७ A स्तम्भता० ।

अथापरोऽपि प्रयोगो भवति । ॐ तारे तुत्तारे तुरे
अमुकाभिधानां कुमारीं मह्यं विवाहेन तस्याः पिता
प्रयच्छतु स्वाहा ।

मदनं चण्डबीजं च तथोन्मत्तकमेव च ।

अशोकपत्रं पुष्पं च जुह्यात् सहस्रपञ्चकम् ॥

एतमधुगुडहोमं 'कन्यासिद्धौ प्रशस्यते ।

सप्ताहेन तदा योगी लभेत् कन्यां स्ववाञ्छिताम् ॥

अथापरोऽपि प्रयोगो भवति । ॐ तारे तुत्तारे तुरे
अमुकाभिधानां स्वस्थानत आकर्षय ममान्तिके जः,
अनेन मन्त्रेण बदरीकण्टकानां पञ्चसहस्राणि स्वयम्भू-
कुसुमाक्तानि जुह्यात् । अनेन कृतेन नृपाणामपि
कन्यामाकर्षयेदिति ।

अथापरोऽपि प्रयोगो भवति । रजस्वलाकर्पटे भगवतीं
द्विभुजामेकाननामङ्कुशोत्पलपाशहस्तां विलिख्य तस्याः
पुरतः पूजां कृत्वा द्रुमे पुष्पाः शुभा दिव्या इत्यादिना
पथात् मन्त्रं जपेत् भावान्वितः— ॐ तारे तुत्तारे तुरे
अमुकीं मम ईप्सितस्वप्नं कथय हुँ फट् । पञ्चसहस्रेणा-
गच्छति । पाशेन गलके बद्धा अङ्गुशेन विदार्य च माध्यं
पादतले ध्यात्वा दासीरूपेण भुञ्जयेत् ।

अथापरोऽपि प्रयोगो भवति । ताराधारणीं सप्ताभि-
मन्त्रितां कृत्वाऽऽत्मनोऽष्टिद्वयं मार्जयेत् । राजकुलन्यान्तिके
प्रविशेत् । अथ स राजा शिष्यवद् गौरवं करोति, विरुहं

१. A सिद्धौ ।

१. A मन्त्रा ।

१. A •कुसुमादि ।

पौतवर्णां विद्यताननां एकवक्त्रां द्विभुजां वज्रपाशहस्तां,
पश्चिमद्वारे वज्रस्फोटौ रक्तवर्णां एकवक्त्रां द्विभुजां विद्यत-
वदनां वज्रस्फोटहस्तां, उत्तरद्वारे वज्रघण्टां श्वेतवर्णां
एकवक्त्रां द्विभुजां विद्यतवदनां वज्रघण्टाहस्तां; एता
आलीढपदस्थाः सूर्यासनाः सूर्यप्रभा ज्वालामाला-
कुलाः सर्पाभरणा द्रष्टव्याः ।

ऊर्ध्वं ऊष्णीपविजयामधः सुभां विभावयेत् ।

चक्रं च नागपाशं च ध्यात्वा मन्त्रं स्फुरन् जपेत् ॥

ॐ तारे तुत्तारे तुरे स्वाहा ।

दशाक्षरैर्दश देवत्यो दशपारमिताश्रयाः ।

भावनौयाः प्रयोगेन सर्वकार्यप्रसिद्धये ॥

एतन्मन्त्रवरं श्रेष्ठं सर्वबुद्धैर्नमस्कृतम् ।

पठितमिद्विकरं तीव्रं वज्रपञ्जरभाषितम् ॥

अनेन मन्त्रेण पटाञ्चलं सप्ताभिमन्त्रितं कृत्वा ग्रन्थिं
वद्ध्वा विन्ध्यायामपि गच्छन् न केनाप्यवलीयते । व्याघ्र-
चौरनक्रसिंहसर्पदन्तिमहिषभक्षुकगवयादयो नामस्मरण-
मात्रेण नश्यन्ति विलीयन्ते । अनेन मन्त्रेणोत्पलाना-
मष्टोत्तरशतं थावद् ऋह्यात् । ॐ तारे तुत्तारे तुरे
अमुकीं मे वशमानय स्वाहा, अनेनैव मन्त्रेण काक-
पक्षं द्वात्रिंशद् वारान् परिजप्यारिष्टहे गोपयेत् सप्ताहे-
नोच्चाटयति । ॐ तारे तुत्तारे तुरे चल प्रचल शीघ्र-
गामिनि देवदत्तमुच्चाटय हुं हुं फट् ।

अथापरोऽपि प्रयोगो भवति । चन्द्रोपरागममये ताराधारणीं जपन् मेवां कृत्वा तद्भूतलोकाेश्वरं यद्य शङ्खचूर्णं भावयेत् । प्रमदायै दातव्यम् । पञ्चतायामपि तमनुवर्त्तते ।

अथापरोऽपि प्रयोगो भवति । ताराधारणीमन्त्रेण मदनफलमष्टोत्तरशतवारान् परिजप्य तेन फलन द्य-
प्रीवेन साहं यां 'ग्रहति सा यस्या भवति ।

अथापरोऽपि प्रयोगो भवति । ॐ तारे तुत्तारे सुरे
अमुकन्य बन्धनमुक्तिं कुरु मुः स्वाहा, अनेन मन्त्रेणार्क-
टनं साध्यनामविदभिर्तं संमित्य कृत्वा रगतं ग्यापयेत्,
बन्धनमुक्तिर्भवति ।

॥ षडतारासाधनं समाप्तम् ॥

११

मन्त्रादि ।

अथातः सम्प्रवक्ष्यामि षडतारासाधनम् ।

होमकर्मविधानेन सर्वकामार्थसाधनम् ॥

तत्संमानि मन्त्रपदानि भवन्ति । तद्यथा, नम आद्या-
धनोक्तिेश्वराय बोधिमश्वाय महासत्पाय महाकारु-
काय, तद्यथा, ॐ तारे तुत्तारे सुरे सर्वदुष्टप्रदुष्टान् नम
एते जमाय भुमाय मोएय दन्त्य हुं हुं हुं फट् फट् फट्,
सर्वदुष्टान् भति तारे स्वाहा । तद्यथा तादन् स्वर्द्धि

' A १११० '

' A १११० '

' A १११० '

न वक्ति, प्रसादं च प्रयच्छति, प्रियालापं कुरुते, दास्यते, मुपैति, कुडोऽपि वशी भवेदिति हृष्टप्रत्ययः सङ्गतः ।

अथापरोऽपि प्रयोगो भवति । ताराधारणीं शक्यं शक्यं ऽवर्च्य द्विवदनाशीविपं भस्म कृत्वा रक्तवर्णगो(गावौ)शक्यं अर्कतूलेन वक्तिं कृत्वा प्रज्वाल्याञ्जनं पातयेत् । तमसः वज्रसूर्यवज्रधर्माभ्यां सम्मर्द्ध्यं परमान्त्रेन धूपयेत् । मन्त्रं साईमक्षिमञ्जयेत् । यां पश्यति चक्षुर्वज्रेण सा पद्मनर्तेश्वरं न रक्षति तदाऽहं तारा न भवेयम्, घटात् ताथ बुद्धा भगवन्तो मया भवेयुरिति ।

अथापरोऽपि प्रयोगो भवति । अद्ग्रनशिशुले शक्यं कृत्वा ताराधारण्या सप्ताभिमन्त्रितां कृत्वा मृद्ग्रन मूलेन गीरोचनया साईमेकीकृत्य ललाटे तिलकं परिष्कृत्य यां पश्यति, तां वश्यां कुरुते, नान्यं रमते, नान्यं गच्छति, स्वयं न त्यजति ।

अथापरोऽपि प्रयोगो भवति । उदरकौटं ताराधारण्या सप्ताभिमन्त्रितं कृत्वा वज्रधर्मेण साईं कुरुते, ताम्बूनेन दद्यात् । अभ्यवहते योगवरेण मुञ्चति, रमते, नान्यग्निन् गच्छति, स्वपतिं त्यजति ।

अथापरोऽपि प्रयोगो भवति । महातीर्त्तनात्मानमन्त्रं ताराधारणीं जपेद्युतमेकं भावनास्थितः । जपे शास्त्रिपिष्टकृद्मन्त्रां शक्युनिका यस्य दीयते, सा पश्यति तायामपि न मुञ्चति ।

१. मन्त्रं

२. मन्त्रं

३. AN' का वा ।

४. A कुम्भिका N कुम्भिका ।

५. परमाणु

६. AN' का वा ।

७. मन्त्रं

अथापरोऽपि प्रयोगो भवति । चन्द्रोपरागसमये ताराधारणीं जपन् सेवां कृत्वा तद्भृतनोक्तेश्वरं वृद्ध शङ्खचूर्णं भावयेत् । प्रमदायै दातव्यम् । पञ्चतायामपि तमनुवर्त्तते ।

अथापरोऽपि प्रयोगो भवति । ताराधारणीमन्त्रेण मदनफलमष्टोत्तरशतवारान् परिजप्य तेन फलेन ह्य-
ग्रीवेन माहं यां 'स्रष्टति मा वश्या भवति ।

अथापरोऽपि प्रयोगो भवति । ॐ तारे तुत्तारे तुरे
अमुकस्य बन्धनमुक्तिं कुरु मुः स्वाहा, अनेन मन्त्रेणार्क-
टलं माध्यनामविटभित्तं मन्त्रिस्थ कुलीरगर्भे म्यापयेत्,
बन्धनमुक्तिर्भवति ।

॥ वज्रतारामाधनं समाप्तम् ॥

94.

वज्रताराधनम् ।

अथातः सम्प्रवक्ष्यामि वज्रताराप्रमाधनम् ।

होमकर्मविधानेन सर्वकामार्थमाधनम् ॥

तत्रेमानि मन्त्रपदानि भवन्ति । तद्यथा, नम आर्या-
घनोक्तिश्वराय बोधिसत्त्वाय महामत्त्वाय महाकारुणि-
काय, तद्यथा, ॐ तारे तुत्तारे तुरे सर्वदुष्टप्रदुष्टान् मम
हृते जम्भय स्तम्भय मोहय बन्धय हुं हुं हुं फट् फट् फट्,
सर्वदुष्टस्तम्भानि तारे स्वाहा । तद्यथा तावन् स्वर्हाटि

* A ११०० ।

* AN १८६

* A १२७८ only

चन्द्रमण्डले तांकारबीजं ध्यात्वा तद्रिगमममाहृष्टगुरुबुद्ध-
 बोधिसत्त्वान् नानाविधपूजादिभिः मम्पूज्य पापदेगनादिकं
 कृत्वा विशरणगाथां पठेत् । ततश्चतुर्ब्रह्मविहारान् भाव-
 यित्वा ॐ शून्यताज्ञानवज्रस्वभावात्मकोऽहमिति मन्त्र-
 मुच्चारयेत् । ततः पंकारत्रयञ्च चन्द्रमण्डलोपरि तांकार-
 बीजं पुनरपि ध्यात्वा तत्परिणामेन—

मातृमण्डलमध्यस्थां तारादेवीं विभावयेत् ।

अष्टबाहुं चतुर्वक्त्रां सर्वान्मङ्कारभृषिताम् ॥

कनकवर्णनिभां भव्यां कुमारीमृगशशीञ्ज्वलाम् ।

विश्वपद्मममामीनचन्द्रामनमुमंस्थिताम् ॥

पीतकृष्णमितरक्तमध्यावर्त्तचतुर्मुखाम् ।

प्रतिमुखं त्रिनेत्रां च वज्रपर्यङ्कमंस्थिताम् ॥

रक्तप्रभां चतुर्बुद्धमकुटीं वज्रशरशङ्खवरदमदक्षिण-
 लसत्करां उत्पलचापवज्राङ्कुशवज्रपाशमतर्जनीवामम-
 ल्कराम्—

वज्रपर्यङ्कयोगेन साधयेद् भुवनत्रयम् ।

तद्ग्रतः पुष्पतारां सितवर्णां मनोरमाम् ॥

ॐकाराक्षरनिष्पन्नां पुष्पटामकराकुलाम् ।

द्विभुजां चैकवक्त्रां तु सर्वान्मङ्कारभृषिताम् ॥

दक्षिणे धूपतारां च कृष्णवर्णां सुरूपिणीम् ।

धूपघटीकरव्यग्रां सर्वान्मङ्कारगोभिताम् ॥

पश्चिमे दीपतारां च पीतवर्णां मनोहराम् ।

दीपयष्टिधरां दिव्यां चन्दत्कनककुण्डलाम् ॥

उत्तरे गन्धतारां च गन्धशङ्खकराकुलाम् ।

रक्तवर्णनिभां देवीं भावयेद् गर्भमण्डले ॥

एता एकवक्त्रा द्विभुजाः सर्व्वालङ्कारभृयिता
वज्रपर्य्यङ्गिन्यथेति । एताः पद् देव्य ईपत्करास्तवदना
नल्लिताष्टोपसंस्थिताः । एताः सर्व्वा मण्डलचक्रे ध्यात्वा
हृदीजरगिममानीतज्ञानचक्रं जः-हुं-वँ-होरित्यैतैराकप-
णादिकं कुर्यात् ।

पूर्व्वद्वारे ततो ध्यायाद् वज्राङ्गुणीं मितद्युतिम् ।

वज्राङ्गुणमचिह्नककरात्मकं मनोहराम् ॥

दृष्टिगद्वारे वज्रपाशौ कृष्णामतिरतिप्रियाम् ।

दिव्यालङ्कारभृपाङ्गीं वज्रपाशधरां वराम् ॥

वज्रस्फोटां पीतवर्णां वज्रस्फोटाङ्गमत्कराम् ।

'चिन्तयेत् पथिमे द्वारे नानालङ्कारभृयिताम् ॥

वज्रघण्टामुत्तरद्वारे' वज्रघण्टायुधामथ ।

रक्तवर्णां गुभां शश्वत् पश्येद् वै दिव्यरूपिणीम् ।

ऊर्ध्वं उष्णीपविजयां पीतवर्णां मरुपरिणीम् ।

ध्यायात् सम्बाधिफलदां मन्त्रौ चक्रधरां ततः ॥

तद्गर्भमण्डलन्याधः कृष्णवर्णां विभावयेत् ।

मुग्धां भास्वरमंद्रुपां नागपाशमत्कराम् ॥

द्विभुजा एकवदनाः सर्व्वा श्रेया मनोहराः ।

चत्वारिंशभिर्भयैता देवत्या दश निर्मिताः ।

दशपारमिताः शुद्धाः सर्व्वकर्म्मप्रसिद्धये ॥

तच्च दशपारमिताः— ॐ तारे तुत्तारे सुरे स्वाहा ।

AN दोष रे ।

* 1. ००११००

* ANC read शुभ्रिणी after दोषरे

* C omits चिन्तयेत्.... चक्रधरा ००१

* ANC ००११००

* 11. ००११००

चित्तवाङ्मायाधिष्ठानाभिषेकविन्दुस्तद्व्ययोगजापा-
पि ध्यातव्या इति ।

एतन्मन्त्रवरं श्रेष्ठं सर्व्वबुद्धैर्नमस्कृतम् ।

पठितसिद्धिकरं दिव्यं वज्रपञ्जरभाषितम् ॥

इति ।

अत्रायं उपचारः । अनेन मन्त्रेण पटाञ्चलं गृहीत्वा
अभिमन्त्रितं कृत्वा ग्रन्थिं बद्ध्वा 'विस्थाटवीमपि गच्छन्न
प्यवलीयते, व्याघ्रचौरनक्रमिंहमर्पदन्तिमहिषभक्षुक-
याश्वादयो नश्यन्ति विलीयन्त इति । तथा अनेन
वेणीत्पलानामष्टोत्तरशतं जुह्यात्, ॐ तारे तुत्तारे
अमुकीं मे वशमानय स्वाहा । यामिच्छति तां वश-
यति । तथा अनेन मन्त्रेण काकपष्टं द्वात्रिंशद्द्वारान्
जप्यारिष्टहे गोपयेत्, सप्ताहेनोच्चाटयति— ॐ तारे
तारे तुरे 'बल प्रबल शौघगामिनि देवदत्तमुच्चाटय हुं
इति उच्चाटनविधिः ।

अद्यापरः प्रयोगः । ॐ तारे तुत्तारे तुरे अमुकाभि-
तां कुमारीं महामुदाहेन तन्याः पिता प्रयच्छतु
हा ।

मदनं चाण्डवीजं च उग्नक्तकफलं तथा ।

अगोकपत्रं पुष्पं च जुह्यात् महामपश्यकम् ॥

एतमधुगुहहोमं च कन्यामिहो प्रगम्यते ।

सप्ताहेन ततो योगो भवेत् ॥ १॥ १११॥ ॥

इति ।

अथापरः प्रयोगः । ॐ तारे तुत्तारे तुरे अमुकाभि-
यानां स्वभ्यान्त आकर्षय समान्तिके जः इत्यनेन मन्त्रेण
वदरकण्टकानि पञ्च सहस्राणि स्वयम्भूकुसुमाङ्गानि
होतव्यानि । एतेन नृपाणामपि कन्यामाकर्षयति ।

अथापरोऽपि प्रयोगो भवति । रजःस्वलाकर्पटे भग-
वतीं द्विभुजामेकवक्रामङ्कुशपाशोत्पलहस्तां विलिख्य तस्याः
पुरतः पूजां कृत्वा इमे पुष्पाः शुभा दिव्या इत्यादिना
मन्त्रं जपेत् भावनान्वितः— ॐ तारे तुत्तारे तुरे अमुकीं
ममेप्सितं स्वप्नं कथय हुँ फट् । पञ्चसहस्रेणागच्छति ।

पाशेन गलकं बद्ध्वा अङ्कुशेन विदार्य च ।

चरणायुत्पलेनैव बद्ध्वाऽऽह्वय्य समन्ततः ।

माध्यं पादतले ध्यात्वा दासौरूपेण भुञ्जयेत् ॥

अथापरः प्रयोगः । ताराधारणीं सप्ताभिमन्त्रितां
कृत्वा अष्टिद्वयमञ्जयेत् । राजकुलस्यान्तिके प्रविशति, स
राजा गौरवादिकं करोति, एकान्ततो वश्यो भवतीति ।

अथापरः प्रयोगः । ताराधारणीं शतधाऽऽवर्त्य द्वि-
वदनमाशीविषं भस्म कृत्वा रक्तवर्णगो(गावी)ष्ठेतेनार्कतूलेन
घर्तिकां च कृत्वा प्रज्वालयाञ्जनं पातयेत् । तमञ्जनं सूर्य-
वजाभ्यां सम्पाद्य परमाग्नेन धूपयेत् । तद्भस्मना साईमष्टि
अञ्जयेत् । यां पश्यति चक्षुर्वज्रेण सा यदि पद्मनर्त्तेश्वरं
न रक्षति, तदाऽहं तारा न भवेयम्, घातिताय मे बुद्धा
भगवन्तो भवेयुरिति ।

१ ANC अनेन ।

२ A • सुमानि ।

३ A दुष्टि • ।

४ AN वक्ष्यन्तीभ्यां, B वक्ष्यन्तीभ्यां ।

५ ANC अस्ति ।

वज्रवेदिकायां चत्वारि महाभूतानि भावयेत् । लंकारजं
 पृथ्वीमण्डलं पीतं चतुरस्रं कौण्डिण्यु त्रिखण्डिण्यु कवचाङ्कितम्,
 तदूर्ध्वं वंकारजं वरुणमण्डलं गुह्यं वर्तुलघटाङ्कम्,
 तदुपरि रेफपरिणतमग्निमण्डलं त्रिकोणं कौण्डिण्यु रेफा-
 ङ्कितम्, तदुपरि यंकारपरिणतं वायुमण्डलमहचन्द्राकार-
 मन्तद्वयेन चन्द्रत्यताकाङ्कितं धूम्रवर्णं चिन्तयित्वा, तत्परि-
 णतं कूटागारं पञ्चरत्नमयं चतुरस्रं चतुर्द्वारं चतुस्तोरण-
 भूषितं हाराद्द्वारपट्टमग्निमण्डलं अष्टस्तम्भोप-
 णोमितं स्तम्भोपरि (वृत्त)वस्तुयवज्रावलीवृतं मध्यपुटेपु
 पञ्चसु द्वारेषु अध ऊर्ध्वं च विश्वपद्मम् । तत्र मध्यासने
 अकारादिषोडशस्वरपरिणामेन चन्द्रमण्डलमादर्गज्ञान-
 स्वभावं तदुपरि ककारादिचतुस्त्रिंशद्गुणैः सूर्यमण्डलं
 तयोरेकतां समताज्ञानं तदुपरि तांकारजात्यलकणि-
 कायां चन्द्रस्थतांकारं प्रत्यवेशणाज्ञानं तद्वीजरग्निभि-
 राकृष्टानां सर्वतथागतानां प्रवेशे कृत्यानुष्ठानज्ञानं
 तदनु भगवत्या निष्पत्तिः सुविशुद्धमंधातुज्ञानम् ।
 एवं पञ्चाकाराणि मन्वोधिकमेणैव तांकारनिर्गतस्ववीज-
 चिह्नपरिणामनिष्पन्नदशदेवत्या मद्देव निष्पन्नां तां
 भगवतीं चिन्तयेत् पीतवर्णां पीतरुष्णरक्तश्वेतमिति
 चतुर्वक्त्रामष्टभुजां वज्रपाशशङ्खशरवरदृष्टिगणकरां वज्रा-
 ङ्गुणोत्पलकाम्मुक्ततर्जनीवामकरां सर्वानलकारभूषितां
 रक्तप्रभाविभूषितां नवयीवनां वज्रपर्यङ्किनीं विश्वपद्मा-
 मनस्थितां पञ्चतथागतमुकुटिनीं ध्यायात् ।

पूर्वदले पुष्पतारां श्वेतां लंकारजां द्विभुजां पुष्प-
 मान्नाधारिणीं सर्वानलकारभूषिताम्, ताकारेण दक्षिणे

अपि स्फुरणयोगेन सर्व्वमेव विश्वं मायीपमस्वप्नोपमनिज-
चिन्ताधौनमाक[ल]य्य स्वहृद्दीजे प्रतिष्ठा ध्येया । तदनु
तद्दीजं रग्निपुञ्जाकारं क्रमावलीनं सूक्ष्मविन्दुरूपं महा-
सुखमयं ध्यात्वा तमपि निरुपलब्धिं कुर्यात् । पुनर्भटिति
आविर्भूतं मण्डलं दृष्ट्वा बलिं दद्यात् ॐ अकारो
मुखं सर्व्वधर्माणां आद्यमनुत्पन्नत्वात् । ॐ आः हुँ फट्
स्वाहा इत्यनेन मन्त्रेण दिक्पालेभ्यः । तदनु मन्त्रं
जपेत् ॐ तारे तुत्तारे तुरे स्वाहा । मालामन्त्रं वा ॐ
आर्य्यावलोकितेश्वराय बोधिसत्त्वाय महासत्त्वाय महा-
कारुणिकाय, तद्यथा, ॐ तारे तुत्तारे तुरे सर्व्वदुष्ट-
प्रदुष्टानां मम कृते जन्मय स्तम्भय मोहय बन्धय हुँ
हुँ हुँ फट् फट् फट् सर्व्वदुष्टस्तम्भनि तारे स्वाहा ।

विधाय वज्रतारायाः साधनं यन्मयार्जितम् ।
शुभं तेन जनाः सर्व्वे मन्त्रसम्बुद्धभास्कराः^१ ॥

॥ इति वज्रतारासाधनम् ॥

^१ Then follows the same *Prayogas* as given in the
२१ १२ *Sādhana*s of *Vajrātārā*

96.

ॐ नमो वज्रताराय ।

वज्रतारां नमस्कृत्य सितवर्णां मनोरमाम् ।
तत्साधनविधिं यश्चै सर्वसत्त्वार्थहेतुना ॥

इह भावनाधिकृतो योगी स्वहृदि चन्द्रमण्डले तांकारं विचिन्त्य मुखशौचादिकं कुर्यात् । अत्यन्तसुखामनोपविष्टः स्वहृद्दीप्तात् रश्मिं निश्चार्य्य तेन रश्मिनाऽऽक्षय्य ताराभट्टारिकां पुरतोऽन्तरीक्षेऽवस्थाप्य गुरुबुधयोपिसत्त्वाश्च पुरतः पापदेशनादिकं कुर्यात् । पापदेशना अकरणसंवरं अनुमोदना परिणामना विशरणगमनं योपिचित्तोत्पादनं मार्गाश्रयणं चतुर्गद्गविहारीभायना । ॐ शून्यताज्ञानवज्रस्वभावात्मकोऽहमिति शून्यताभावनां च विभाव्य यिम्बनिष्पत्तिभाषनां च भाषयेत् । ततः पैंकारपरिणतं सितमष्टदलकमलं तस्योपरि अकारपरिणतं चन्द्रं चन्द्रोपरि तांकारपरिणतं सितमुत्पलं उत्पलमध्ये चन्द्रं चन्द्रमध्ये तांकारं तांकाराद् गगनतलं यिश्च च तारारूपेण संस्फार्य्य तारारूपेण विभुयनस्थितान् सत्त्वान् व्यवस्थाप्य पुनस्तथैव तांकारे संस्फार्य्य उत्पलचन्द्रे तांकारपरिणतताराभट्टारिकारूपेणात्मानं पश्यति । सितवर्णां सितकमलोपरि चन्द्रासनम्यां वज्रपर्य्यङ्किनीं सितचन्द्राश्रितां षोडशान्दवपुंष्मतीं नानाभरणभूषितां दक्षिणे हस्ते वरदां यामेनोत्पलपारिणीं अशेषमारविध्वंसन्तीं स्वकायरोम-

१ AC • मष्टदलं ।

२ A मण्डलं, N मंजुष्यं ।

३ A • वपुः ।

.....

.....

.....

.....

97.

नमस्तारायै ।

प्रथमं तावन्नन्तौ स्वहृद्यकारपरिणतं चन्द्रमण्डलं तत्र स्थिततांकारं पीतवर्णं तत्परिणतं नवसूचिकवज्रं तद्वरटके तांकारं भावयेत् । तद्रश्मिभिरानीतज्ञानसत्त्वस्वभावां भगवतीं वक्ष्यमाणभुजचिह्नाद्यलङ्कतां अष्टभुजां चतुर्वक्त्रां वज्रपर्यङ्कनिपणां दशदेवतीपरिवृतां नभसि दृष्ट्वा स्वहृद्बीजनिर्गतपुष्पादिपञ्चोपचारपूजाभिः सम्पूज्य पाप-देशना-पुण्यानुमोदना-विशरणगमन-बोधिचित्तोत्पाद-मैत्रीकरुणामुदितोपेक्षा भावयेत् । ततः सर्वधर्मानात्मानं च स्वप्नोपमं निःस्वभावं आद्यमनुत्पन्नमधिमुच्य मन्त्रमुच्चारयेत् ॐ शून्यताज्ञानवज्रस्वभावात्मकोऽहम् । तदनन्तरं बोधिचित्तमनुस्मृत्य आकाशे रंकारपरिणतं सूर्यमण्डलं तत्र हुंकारपरिणतं त्रिसूचिकवज्रं तद्रश्मिसम्भूतं तावद्विच्छविस्तरं जाज्वल्यमानं वज्रप्राकारं तद्रश्मिनिर्मितवज्रपञ्जरं वज्रभूमिं बाह्यसमीमाबन्धं च ध्यात्वा तद्रश्मिभिर्विघ्नानुत्सार्य पञ्जरमध्ये आकाशस्वभावां धर्मोदयामेकाराकारां अथः 'स्रष्टमाग्रामुपरि विशालां शुक्लां विभावयेत् । तन्मध्ये गगनस्वरूपविश्वदलकमलकर्णिकास्थितत्रिसूचिकवज्रं तद्देदिकाव्यापीनि चतुर्म्हाभूतमण्डलानि । यंकारपरिणतं अर्द्धचन्द्राकारं नीलं 'वायुमण्डलं कटिद्वये लल-त्यताकाङ्कितम्, तदुपरि रंकारजं अग्निमण्डलं चिकोणं

१ AC • गृह • ।

२ A मृदामु०, N • खोपरे • ।

३ AC • गृह • ।

४ N on:

रक्तं कोणेपु^१ रेफाङ्गं तस्योपरि वंकारजं वरुणमण्डलं वर्तु-
मितघण्टाङ्गं^२ तदुपरि नँकारजं माद्देन्द्रमण्डलं पीतं
चतुरस्रं कोणेपु विस्वचिकवज्राङ्कितं तत्स्वभावं मायोपमं
विज्ञानं विदित्वा चतुर्म्महाभृतपरिणामजं परिशुद्धबुद्ध-
शेषसंश्लेषरूपं महामोक्षपुरं वैरोचनस्वभावं विश्ववज्र-
वेदिकामध्ये नानारत्नमयं कूटागारम्—

चतुरस्रं चतुर्द्वारमष्टस्तम्भोपशोभितम् ।

चतुर्वेदीपरिधिप्तं चतुस्तोरणमण्डितम् ॥

द्वाराद्द्वारपट्टा(घण्टा)दर्शचामरविचित्रपताकाघण्टा-
विभूषितम् । तस्य गर्भपुटे अष्टदंलं पद्मं सकेशरं वरुणको-
परि अकारपरिणतं चन्द्रमण्डलमादर्शज्ञानस्वभावं तस्यो-
परि ताँकारं पीतं समताज्ञानस्वभावं सूर्य्यमण्डला-
क्रान्तम्^३ । ततः ताँकारपरिणतं कनकवर्णं नवस्वचिकवज्रं
बीजगर्भप्रत्यवेक्षणस्वभावं तन्निर्गतरश्मिभिः स्फुरित्वा
दशसु दिक्षु भगवत्याकारैः^४ सत्चार्यं कृत्वा पुनस्तत्रैव
बीजचिह्नसंहरणकृत्यानुष्ठानस्वभावम् । ततो बीजचिह्न-
चन्द्रसूर्य्यपरिणतां भगवतीं सुविशुद्धधर्मधातुस्वभावाम्—

वज्रतारां चतुर्वक्त्रां सर्वालङ्कारभूषिताम् ।

अष्टभुजां कनकवर्णां कुमारीलक्षणोज्ज्वलाम् ॥

नवयौवनकान्तिमतीं चलत्कनककुण्डलाम् ।

चतुर्वुद्धमहामुकुटीं पद्मरागप्रभान्विताम् ॥

^१ A कोणेपु ।

^२ A • लक्ष्मणपद्मं ।

^३ A • कान्तं ।

^४ A • घण्टाका ।

^५ A वरुणपरिणतं ।

^६ NC • अशरीः ।

यज्ञपाशं शरं शङ्खं बिभ्रती दक्षिणैः करैः ।
 धामैः पीतोत्पलं चापमद्भुशं तर्जनीं तथा ॥
 हेमाभं प्रथमं यज्ञं शुक्रदक्षिणमुत्तरम् ।
 लोहितं पश्चिमं नीलं यज्ञपर्यङ्कमामनम् ॥
 मन्त्रो हृद्दीजसम्भूतो मण्डलाधिपतेर्मखात् ।
 निर्गतो दशदेवीनां विभक्तो बीजतां गतः ॥

ॐ तारे तुत्तारे तुरे स्वाहा । पूर्वदिग्दक्षिणेषु चन्द्र-
 मण्डलस्थानि ॐ तारेषु अक्षराणि पूर्वदिग्दक्षिणेषु
 सूर्यमण्डलस्थानि तारेषु अक्षराणि अर्द्धं सूर्य-
 मण्डलस्थं स्वाक्षरमधः सूर्यमण्डलस्थं दक्षरं तदोजाक्षर-
 परिणतानि चिह्नानि बीजगर्भाणि भावयित्वा तद्विभिभिः
 स्फुरणसंहरणं कृत्वा तदोजचिह्नपरिणता देव्यः—

विज्ञेया दश देव्यो दशभूमिस्वरूपतः ।
 यज्ञपर्यङ्कयोगिन्य शकास्या द्विभुजाय ताः ॥
 चन्द्रायां पुष्यतस्तारां शुक्रवर्णां विभूषिताम् ।
 पुष्यदामान्वितकरां भावयेत् प्रणवोद्भवाम् ॥
 दक्षिणे पूषतारां तु (लघ्नां) चन्द्रे ताकारसम्भवाम् ।
 पूषशाखांश्वितकरां सर्व्यालङ्कारभूषिताम् ॥
 पश्चिमे दीपतारां च पीतवर्णां सुभूषिताम् ।
 दीपदशांश्वितकरां चन्द्रे रेवारसम्भवाम् ॥
 चन्द्रे तुकारसम्भूतां गन्धतारां तथोत्तरे ।
 गन्धशङ्खोदतकरां रक्तवर्णां सुभूषिताम् ॥

* AN omit, but add 'erg.' before 'om' in the same line.

* A 'स्वितरेः' । * C drops the line. * A दुःखः.

रक्तं कौण्डेयु' रेफाङ्गं तस्योपरि वकारजं वरुणमण्डलं वर्तुलं
मितघण्टाङ्गं तदुपरि लकारजं माहेन्द्रमण्डलं पीतं
चतुरस्रं कौण्डेयु चित्तचिकवज्राङ्कितं तत्स्वभावं मायोपमं
विज्ञानं विदित्वा चतुर्भ्रमहाभृतपरिणामजं परिशुद्धबुद्ध-
द्वैवमंटेपरूपं महामौष्टपुरं वैरोचनस्वभावं विश्ववज्र-
वेदिकामध्ये नानारत्नमयं कूटागारम्—

चतुरस्रं चतुर्द्वारमष्टस्तम्भोपशीभितम् ।

चतुर्वेदोपरिदिशं चतुस्तोरणमण्डितम् ॥

द्वाराद्द्वारपट्टा(घण्टा)द्वर्गचामरविचित्रपताकाघण्टा-
विभुषितम् । तस्य गर्भपुटे अष्टदंभं पद्मं मकेशरं 'वरटको-
परि अकारपरिणतं चन्द्रमण्डलमाद्वर्गज्ञानस्वभायं तस्यो-
परि ताकारं पीतं ममताज्ञानस्वभायं द्वाय्यमण्डला-
कान्तम् । ततः ताकारपरिणतं कनकयज्ञं नवस्तचिकयज्ञं
योजगभंप्रत्यवेष्टाणाम्भयं तन्निर्गंतरश्मिभिः स्फुरित्वा
दृग्म् दिशु भगवत्याकारैः' सप्तार्थं कृत्वा पुनस्तत्रैव
योजचित्रमंहरणद्वयानुष्ठानस्वभायम् । ततो योजचित्र-
चन्द्रद्युत्यपरिणतां भगवतां सुविशुद्धधर्मंघातुस्वभायाम्—

यज्ञतारां चतुर्वक्त्रां मय्यांलङ्कारभुषिताम् ।

अष्टभुजां कनकयज्ञां कुमारीलशर्णाञ्जनाम् ॥

नवदायनकान्तिमतां चम्पकनककण्डलाम् ।

चतुर्वृद्धमहामुकुटौ पद्मरागप्रभाषिताम् ॥

* A. चोदितम् ।

* A. चतुर्वक्त्रां ।

* A. चतुर्वक्त्रां ।

* A. चतुर्वक्त्रां ।

* A. चतुर्वक्त्रां ।

* A. चतुर्वक्त्रां ।

काये चेष्यावजां तु मनो नैरात्म्ययोगिनी ॥

इति चक्षुराद्यधिष्ठानं कृत्वा कायवाक्चित्ताधिष्ठानं
ॐकारेण कायाधिष्ठानं आकारेण वागधिष्ठानं हुंकारेण
चित्ताधिष्ठानम् । ततः सर्वासां देवतीनां हृदि चन्द्र-
मण्डलस्थं बीजाक्षरं पश्येत् ।

ततो रश्मिभिरानीतं ज्ञानसत्त्वस्य मण्डलम् ।

पुष्पतारादिदेवताभिः स्फुरित्वा सर्वपूजाभिः पूजयेत् ।
ततो ज्ञानसत्त्वमण्डलं द्वारपान्थीप्रयोगेन समयमण्डले
प्रवेशयेत् ॐ वज्राङ्गुलि आकर्षय 'जः, ॐ वज्रपाणि
प्रवेशय हुं, ॐ वज्रस्फोट बन्धय वँ, ॐ वज्रावेश वशीकुरु
होः । तदनन्तरं स्वहृद्बीजनिर्गतरश्मिभिः वैधातुकस्थितान्
बुद्धानानीय सम्पूज्य मातृभिरनुनाथ्यते, अभिपिच्यन्तु
मां सर्वतथागता बुद्धज्ञानेनेति । ततस्तैर्बुद्धैः हेरुकरूपैः
पञ्चामृतभृतपञ्चतथागतात्मकैः कलशैः पञ्चभिरभि-
पिच्यते । अभिपिच्यमाने पुष्पकुङ्कुमवृष्टिर्दुग्धिशब्दय
भवति, देवताभिः पूज्यते ऋयते च । अभिपिक्ते मुद्गं
रत्नसम्भव उत्पद्यते, मध्यपुटदेवतीनां यथाक्रमं वैरो-
चनाद्योभ्यामिताभाऽमोघसिद्धिस्तथागता द्वारपान्थीनां
मुकुटेषु भवन्ति । उष्णीषाया रत्नेशः, सुम्भाया मुकुटे
थद्योभ्य उत्पद्यते । ततो भगवतीं निर्माणकायैः सर्वासु
दिक्षु सत्त्वायं कुर्वन्तीं हृद्वा मन्त्रं जयेत् ॐ तारे तुत्तारे
तुरे स्वाहा ।

१ नः dropped in N

२ A • नृयते, C • रयते ।

३ A वन • ।

४ A • धानुस्थि • ।

५ A • विद्यते ।

विदिग्दले तथा चिह्नमद्योभ्यादिप्रभेदतः ।
 वज्रचक्रं तथा पद्मं शङ्खं तद्वर्णभेदतः ॥
 द्वारपालीस्तथा ध्यायात् सूर्यस्याः सर्पभृपणाः ।
 पूर्वद्वारेऽङ्कुशीं शुक्लां बीजत्ताकारसम्भवाम् ॥
 दक्षिणे अङ्कुशधरां वामतो दुष्टतर्जनीम् ।
 दक्षिणे पार्शीं पीतां बीजरेकारसम्भवाम् ॥
 सपाशतर्जनीहस्तां रक्तमण्डलसंश्रिताम् ।
 स्फोटां च पश्चिमे रक्तां तुबीजाक्षरसम्भवाम् ॥
 वज्रालीं तर्जनीहस्तां वज्रमण्डलसुस्थिताम् ।
 श्यामामुत्तरतो घण्टां बीजरेकारसम्भवाम् ।
 वज्रघण्टान्वितकरां रश्मिस्थां वामतर्जनीम् ॥
 कोणभागेषु चिह्नानि मामक्यादिविशुद्धितः ।
 बोधिचित्तघटो मेरुर्वह्निंकुण्डं महाध्वजः ॥
 ऊर्ध्वं चोष्णीपविजयां सूर्य्यं स्वाकारसम्भवाम् ।
 शुक्लवज्रधरां शुक्लां वामे च रिपुतर्जनीम् ॥
 नागपाशधरां नीलां सूर्य्यं हाकारसम्भवाम् ।
 वामे च तर्जनीं घोरामधः सुम्भां विभावयेत् ॥

सर्वासां चक्षुराद्यधिष्ठानं मोहवज्रां न्यस्येत् ।

नेत्रद्वयेषु वज्रां च कर्णयोर्मात्सर्यिकां तथा ।

प्राणे वक्त्रे तु रागवज्रिकाम् ।

१ A बीजन् ।

२ N तद्गोभा० ।

३ N वचावनी, but this does not suit the metre.

४ A •गतो ।

५ A •कुण्डलं ।

६ A •साधार ।

धर्मदेशनामृतेन तान् मन्तर्पयन्ति । पुनः पुनर्नाना-
 प्रकारं जगद्ग्रंथं कृत्वा विश्वमपि तारारूपं निष्पाद्य तत्रापि
 पीततांकारबीजे तायान्तर्भवन्तीत्येवमादिस्फुरणमंहरण-
 क्रमेण यावत् वेदो न जायते तावद् भावयेत् । भावनातः
 खिन्नो मन्त्रं जपेत् । तत्रायं मन्त्रः ॐ तारे तुत्तारे तुरे
 स्वाहा । महाप्रभाव एवायं मन्त्रराजः सर्व्वैरेव तद्यागतै-
 र्वन्दितः पूजितः सत्कृतयेति ध्यानाद् व्युत्थिता जगत्
 तारारूपं दृष्ट्वा भगवत्वद्द्वारेण यथेष्टं विहरेदिति ।
 प्रायोऽमुना क्रमेण भगवतीं भावयतोऽष्टमहासिद्धयश्चर-
 ण्योर्निपतन्ति, किं पुनरन्याः सिद्धयः ! अपि तु तत्र
 सुतरामेव । यत्र विजनगिरिगुहासीनः मन् भगवतीं
 भावयेत् स खलु प्रत्यक्षत एव तां पश्यति । स्वयमेव
 भगवती तस्याः श्वासप्रश्वासादिकं ददाति । किं बहु
 वक्तव्यं, परमदुर्लभं बुद्धत्वमपि^१ करतलगतं तस्यावतिष्ठते ।

॥ इति किञ्चिद्विस्तरं तारासाधनं समाप्तम् ।

पुण्यं मया भगवतः खलु साधने यत्

प्राप्तं प्रकृष्टममलं विपुलं च तेन ।

तारे त्रिलोकविदिते वरसाधनं ते

कृत्वा जनो जिनपुरं त्वरितं प्रयातु ॥

तारायाः साधनं किञ्चिद्विस्तरं विरचय्य यत्^२ ।

सुखं तेन शुभं लोकः^३ प्रयातु शमपत्तनम् ॥

। कृतिरियं पण्डितस्वविरानुपमरक्षितानाम् ॥

^१ A व्यथितो ।

^२ A विलम्ब्य तत् ।

^३ A बुद्धत्वं रिपुकरः ।

^४ A लोकैः ।

११.

२४ आर्ष्याष्टमहाभयतारिण्यै ।

यस्याः स्मरणमात्रेण नष्टमष्टभयानकम् ।
 तां प्रणम्य प्रवक्ष्यामि साधनं च शिशो शृणु ॥
 ध्यात्वा गगनमध्ये तु तारामष्टभयापहाम् ।
 पूजां मनोमयीं कृत्वा कुर्यात् पापस्य देशनाम् ॥
 पुण्यानुमोदनां पश्चादात्मपुण्यस्य यातनाम् ।
 आत्मभावं ततो दद्यात् शरणानि त्रिधा पुनः ॥
 करोत्यकरणं पश्चात् शून्यतायास्त्वनन्तरम् ।
 स्वहृच्चन्द्रे^१ ततः पद्ममष्टदक्षविकाशिनम् ॥
 तन्मध्ये तां विचिन्त्यैव नीलाभमुत्पलं ततः ।
 तस्य मध्ये पुनर्बीजं वह्निरग्निप्रभास्वरम् ॥
 तेन देवीं समुत्पाद्य सर्वालङ्कारभूषिताम् ।
 सव्यतो वरदां देवीं वामे तूत्पलकरां तथा ॥
 एकवक्त्रां सुविम्बां च नवयौवनमंस्थिताम् ।
 सुगन्धिपुष्पकेशां च पद्मचन्द्रोपरिस्थिताम् ॥
 अर्द्धपर्यङ्कमवष्टभ्य रक्षयेद् भुवनत्रयम् ।
 अष्टदेव्यन्तराले च^२ भावयेत् ताररूपिणीम् ।
 स्फुरन्मन्त्रतया योगी कृत्वा ध्यानमनाविलः ॥

ॐ तारे तुत्तारे तुरे स्वाहा । ॐ ॐ स्वाहा पूर्व,
 ॐ ता स्वाहा दक्षिणे, ॐ रे स्वाहा पश्चिमे, ॐ
 तु स्वाहा उत्तरे, ॐ ता स्वाहा वह्निकोणे, ॐ रे
 स्वाहा नैऋत्यां, ॐ तु स्वाहा वायव्ये, ॐ रे स्वाहा
 शैशान्याम् ।

^१ N • चन्द्र ।

^२ A • न्तगर्भे च ।

सर्वोः शैलाः स्फुरद्गुणा यथा देवी तथा पराः
 ॐ नां तारिण्यै वज्रबुध्नं प्रतीष्ट स्वाहा पुण्यं दे
 वान्निवेद्यादिकं उच्यतेमुद्रया निवेद्येदिति ।

एत्वा साधनमेवेदं नवदेवीसमन्वितम् ।

एत्वाऽष्टभ्यं च सर्वं करीतु प्रगद्वारम् ।

। आवाहनेनहाभयतावाया साधनं समाप्तम् ।

100

पुनःकविभयेन शक्यातामात्रतातत्परं इत्युक्त्याःकार
 इत्युक्त्याःकारि मित्तर्ता कारकपदभाजने इत्युक्त्याःकारि
 इत्युक्त्याःकारि परिणामेन इत्या मागीतातामहादि
 इत्युक्त्याःकारि विनेयः इत्युक्त्याःकारि इत्याकारान्वयः
 इत्युक्त्याःकारि इत्युक्त्याःकारि इत्याकारान्वयः
 इत्युक्त्याःकारि इत्युक्त्याःकारि इत्याकारान्वयः
 इत्युक्त्याःकारि इत्युक्त्याःकारि इत्याकारान्वयः
 इत्युक्त्याःकारि इत्युक्त्याःकारि इत्याकारान्वयः
 इत्युक्त्याःकारि इत्युक्त्याःकारि इत्याकारान्वयः
 इत्युक्त्याःकारि इत्युक्त्याःकारि इत्याकारान्वयः

। इत्युक्त्याःकारि इत्युक्त्याःकारि इत्याकारान्वयः ।

। इत्युक्त्याःकारि इत्युक्त्याःकारि इत्याकारान्वयः ।

। इत्युक्त्याःकारि इत्युक्त्याःकारि इत्याकारान्वयः ।

। इत्युक्त्याःकारि इत्युक्त्याःकारि इत्याकारान्वयः ।

। इत्युक्त्याःकारि इत्युक्त्याःकारि इत्याकारान्वयः ।

। इत्युक्त्याःकारि इत्युक्त्याःकारि इत्याकारान्वयः ।

। इत्युक्त्याःकारि इत्युक्त्याःकारि इत्याकारान्वयः ।

। इत्युक्त्याःकारि इत्युक्त्याःकारि इत्याकारान्वयः ।

101.

प्रत्यासौढपदार्पिताह्निशवहृहोरादृष्टासा परा
 खड्गेन्दौवरकर्षिकार्पितभुजा हुंकारबीजोद्भवा ।
 खर्वा नीलविशालपिङ्गलजटाजूटोप्रनागैर्युता
 जाद्यं न्यत्य कपालके चिजगतां ह्यन्युप्रतारा स्वयम् ॥
 महाचोदनां नत्वा तारां चिभवतारिणीम् ।
 तत्साधनमहं वक्ष्ये यथा गुरूपदेशतः ॥
 एकलिङ्गे श्मशाने वा शून्यागारे च सर्वदा ।
 तत्रम्यः साधयेद् योगी विद्यां चिभवमोक्षणीम् ॥
 मृदुमस्तरकं(स)मासीनोऽन्येषु कोमलेषु वा ।
 विष्टरेषु समाश्रित्य साधयेत् सिद्धिमुत्तमां ॥
 भटित्याकारयोगेन चिवर्जं सुसमाहितः ।
 चिपु स्थानेषु तं ध्यात्वा रश्मिं विस्फारयेत् ततः ॥
 चिभवचारिणः सत्त्वानवभास्यानयेत् पुनः ।
 संहारे च पुनर्ध्यायाच्छून्यं विश्वं समन्ततः ॥

ततः—

पठेत् जिनमन्त्रकं ॐ शून्यतादिस्वभावकम् ।
 अन्तरीक्षं ततो ध्यायादाकाराद् रक्तपङ्कजम् ॥
 भूयस्तस्योपरि ध्यायात् टांकारात् पद्मभाजनम् ।
 तस्य मध्ये पुनर्ध्यायात् हुंकारं नीलमक्षिभम् ॥

१ A •होरा दृष्टा च ।

२ B मोक्षिणी ।

३ A व्यासा, B व्यासा ।

४ A •केति ।

५ C •मधुलक्ष, N •पुलक्ष ।

६ AC तादा ।

ततो हुँकारजं पश्येत् कर्त्रिकां बीजभूषिताम् ।
 कर्त्रिपरिणतं ध्यायादात्मानं तारिणीसमम् ॥
 प्रत्यालीढपदां घोरां मुण्डमालाप्रलम्बिताम् ।
 खर्व्वलम्बोदरां भौगां नीलनीरजराजिताम् ॥
 च्यम्बकैकमुखां दिव्यां घोराट्टहासभासुराम् ।
 सुप्रहृष्टां श्वारूढां^१ नागाष्टकविभूषिताम् ॥
 रक्तवर्तुलनेत्रां च व्याघ्रचर्मा^२ वृतां कटौ ।
 नवयौवनसम्पन्नां पञ्चमुद्राविभूषिताम् ॥
 ललज्जिह्वां महाभीमां सदंष्ट्रोत्कटभीषणाम् ।
 खड्गकर्त्रिकारां सव्ये वामोत्पलकपालधाम् ॥
 पिङ्गोयैकजटां ध्यायात् मौलावक्षोभ्यभूषिताम् ।
 भावनाचलनिष्पत्तौ भवेद् योगी महाकविः ॥
 जडोऽपि यदि मुखः स्याद् भावनारसतत्परः ।
 लभते 'मञ्जुवाणीं' तु लक्षमन्त्रस्य जापतः ॥
 'च्यष्टारोऽसौ महामन्त्रः' हुँकारान्तो हृदि स्थितः ।
 पञ्चरश्मिसमायुक्तो अज्ञानेन्धनदाहकः ॥
 तस्य द्वारविधिं वक्ष्ये योगाचारानुसारतः ।
 प्रथमं ह्यपरं दत्त्वा पतुर्यस्वरभूषितम् ॥

^१ A पञ्चष्टादशे वाक्ये

^२ A • वृता कर्त्रि, A • वृता कर्त्रि

^३ B reads 'घर्ष', which, though more grammatical, spoils the metre

^४ A मञ्जुवाणी

^५ A च्यष्ट

^६ C श्रुतं गान्धा, B श्रुतं गान्धा

^७ B म न्, ANC म पर

रेफारूढं स्फुरद्दीप्तमिन्दुबिन्दुसमन्वितम् ।
 'चकारं' च ततो दद्यात् चतुर्थेनैव भूपितम् ॥
 दीर्घाकार'समायुक्तं हँकारं योजयेत् पुनः ।
 हँकारं च ततो दद्यात् सम्पूर्णं सिद्धमन्त्रकम् ॥
 निरंशुमालिकां ध्यात्वा खड्गस्थाने विचक्षणः ।
 स्फुरत्संहारयोगेन संजपेत् मन्त्रमुत्तमम् ॥
 कल्पयेत् स्थिरचित्तेन पण्डितोऽहं महाकविः ।
 अजस्रभावनाभ्यासाद् भवत्येव न संशयः ॥
 तारायाः साधनं कृत्वा यन्मयो'पचितं शुभम् ।
 भवन्तु प्राणिनस्तेन पण्डिता जिनशासने ॥
 कृतिः शाश्वतवज्रस्य सेयं मेधाप्रसाधनी ।
 अगाधाः पण्डिता अत्र शन्तुमर्हन्ति साधवः ॥

॥ महाचीनक्रमतारासाधनं समाप्तम् ॥

१ C डं ।

१ C दीर्घाकार० ।

१ AN यन्ममा० ।

ततो हुँकारजं पश्येत् कर्चिकां वीजभृषिताम् ।
 कर्चिपरिणतं ध्यायाद्वात्मानं तारिणीममम् ॥
 प्रत्यालीढपदां घोरं मुण्डमान्नाप्रलम्बिताम् ।
 खर्व्वलम्बोदरां भीमां नीलनीरजराजिताम् ॥
 चम्बर्ककमुखां दिव्यां घोरादृहासभामुराम् ।
 सुप्रहृष्टां श्वारूढां नागाष्टकविभृषिताम् ॥
 रक्तवर्तुलनेत्रां च व्याघ्रचर्मावृतां कटौ ।
 नवयौवनसम्पन्नां पञ्चमुद्राविभृषिताम् ॥
 ललज्जिह्वां महाभीमां सदंष्ट्रोक्तटभीषणाम् ।
 खड्गकर्चिकरां मध्ये वामोत्पलकपालंधाम् ॥
 पिङ्गोऽग्रैकजटां ध्यायात् मौलावद्योभ्यभृषिताम् ।
 भावनाचलनिष्पत्तौ भवेद् योगी महाकविः ॥
 जडोऽपि यदि मुखः स्याद् भावनारसतत्परः ।
 लभते 'मञ्जुवाणीं तु लक्षमन्वस्य जापतः ॥
 'च्यक्षरोऽसौ महामन्त्रः 'हुँकारान्तो हृदि स्थितः ।
 पञ्चरश्मिसमायुक्तो अज्ञानेन्यनदाहकः ॥
 तस्य द्वारविधिं वश्ये योगाचारानुसारतः ।
 प्रथमं ह्यपरं दत्त्वा पतुर्थस्वरभृषितम् ॥

१ A पृष्टष्टाङ्गे वाच्यम् ।

२ B reads चर्चि, which, though more grammatical, spoils the metre

३ A मञ्जुवर्णम् ।

४ C हुँकारान्ता, B हुँकारान्ता

५ B मं मं, ANC मं मं ।

६ A वृता कर्चि, N • वृता कर्चि

७ A पृष्ट • ।

रेफारूढं स्फुरद्दीप्तमिन्दुबिन्दुसमन्वितम् ।
 'हंकारं च ततो दद्यात् चतुर्थेनैव भूपितम् ॥
 दीर्घाकारसमायुक्तं हंकारं योजयेत् पुनः ।
 हंकारं च ततो दद्यात् सम्पूर्णं सिद्धमन्त्रकम् ॥
 निरंशुमालिकां ध्यात्वा खड्गस्थाने विचक्षणः ।
 स्फुरत्संहारयोगेन संजपेत् मन्त्रमुत्तमम् ॥
 कल्पयेत् स्थिरचित्तेन परिणतोऽहं महाकविः ।
 अजस्रभावनाभ्यासाद् भवत्येव न संशयः ॥
 तारायाः साधनं कृत्वा यन्मयोपचितं शुभम् ।
 भवन्तु प्राणिनस्तेन परिणता जिनशासने ॥
 कृतिः ग्राथ्यतवज्रस्य सेयं मेधाप्रसाधनी ।
 अगाथाः परिणताश्च दान्तुमर्हन्ति साधवः ॥

॥ महाचौनकतारासाधनं समाप्तम् ॥

१ C डं ।

२ C शीर्षिका० ।

३ AN यन्ममा० ।

ततो हुँकारजं पश्येत् कर्चिकां वीजभृषिताम् ।
 कर्चिपरिणतं ध्यायादात्मानं तारिणीसमम् ॥
 प्रत्यालीढपदां घोरां मुण्डमालाप्रलम्बिताम् ।
 खर्व्वलम्बोदरां भीमां नीलनीरजराजिताम् ॥
 त्र्यम्बकैकमुखां दिव्यां घोराट्टहासभासुराम् ।
 सुप्रहृष्टां श्वारूढां नागाष्टकविभृषिताम् ॥
 रक्तवर्तुलनेत्रां च व्याघ्रचर्मावृतां कटौ ।
 नवयौवनसम्पन्नां पञ्चमुद्राविभृषिताम् ॥
 ललज्जिह्वां महाभीमां सदंघ्रोत्कटभीषणाम् ।
 खड्गकर्चिकरां सव्ये वामोत्पलकपालंधाम् ॥
 पिङ्गोऽथैकजटां ध्यायात् मीलावक्षोभ्यभृषिताम् ।
 भावनाचलनिष्पत्तौ भवेद् योगी महाकविः ॥
 जडोऽपि यदि मुखः स्याद् भावनारसतत्परः ।
 लभते 'मञ्जुवाणीं तु लक्षमन्त्रस्य जापतः ॥
 'अक्षरोऽसौ महामन्त्रः 'हुँकारान्तो हृदि स्थितः ।
 पञ्चरश्मिसमायुक्तो अज्ञानेन्धनदाहकः ॥
 तस्य द्वारविधिं वश्ये योगाचाराणुसारतः ।
 प्रथमं ह्यपरं दत्त्वा पतुर्यस्वरभृषितम् ॥

१ A दृष्ट्याङ्गे पाठ्या

१ A • हना कर्चि, N • हतकटि ।

२ B reads • घरां, which, though more grammatical, spoils the metre

३ A मञ्जुवर्धनं

३ A पञ्च० ।

४ C प्रकाशान्ता, B प्रकाशान्ता ।

५ B म मर, ANC मपर

104.

पूर्ववच्छ्रुत्यताद्यनन्तरं संस्कारपरिणतं नानारत्नमयं
सुमेरुं तदुपरि पंकारेण श्रेणपद्मं तदुपरि 'शकारेण
चन्द्रमण्डलं तन्मध्ये शुक्लह्रंकारनिष्यन्त्रां ताराभगवतीं
शुक्लां त्रिनेत्रां चतुर्भुजां पञ्चतशागतमुकुटीं नानालङ्कारां
भुजद्वयेनोत्पलमुद्रां दधानां दक्षिणभुजेन चिन्तामणि-
रत्नसंयुक्तवरदां मूर्ध्वमध्यानानाशां परिपूरयन्तीं वामे
नोत्पलमञ्जरीं विभाणां ध्यायात् । तस्या दक्षिणपार्श्वे
मारीचीं पीतां चन्द्रामनां नीलाम्बरां द्विभुजां वामेन
रक्तागोकपद्मवधरां दक्षिणेन सितचामरधरां रक्तकञ्चुका-
भरणां वामपार्श्वे महामायुरीं प्रियङ्गुश्यामां द्विभुजां
वामेन मधुरपिच्छधरां दक्षिणेन चामरधरां एवं विचिन्त्य
ॐ भगवति 'तारे मम हृदये' प्रविश स्वाहा इत्यात्मान-
मधितिष्ठेत् । ततो मन्त्रं जपेत् । ॐ नमस्तारे मनोहरे
ह्रं हरे' स्वाहा ।

॥ सिततारासाधनम् ॥

१ B • भावनाकार ।

२ A • पुष्प ।

३ AC हृदय ।

४ A सुंका, B अका • ।

५ A तारा ।

६ B हर ।

'उंकारमादितो दत्त्वा पथात् तारे' प्रयोजये
 तुत्तारे स्यात् तुरे पथात् स्वाहान्तः 'सार्वक
 ब्रह्मेन्द्रविष्णुचन्द्रार्करुद्रदिकालमन्मयैः ।
 अय्यखण्डितरोमाग्रो मृत्युं जयति मुक्तवत् ॥
 वल्निपलितद्रीर्भाग्यव्याधिदारिद्र्यमंशयः ।
 सिंहाद्यष्टमहाभीतिदुःखसन्दोहनाशनः ॥
 अथाचितां स्वरपानान्नहर्म्यैरत्नादिसङ्गमः ।
 'सुज्ञाञ्जनपादनेपभद्रकुम्भादिसिद्धयः ॥
 कविता 'वक्तृता मेधा प्रज्ञा चैकान्तनिर्मला ।
 अन्या च वाञ्छिता सिद्धियक्तादस्मात्' प्रजाय
 माधनं मितताराया मृत्युव्याधिविनाशनम् ।
 उद्दृश्य यच्छुभं तेन जगत् तारां स्वर्गं भवेत् ॥

॥ मृत्युयञ्जनमिततारामाधनम् ॥

१. अथ ११.

२. उंकारमादितो.

३. अथ १२.

४. अथ १३.

५. अथ १४.

६. अथ १५.

७. अथ १६.

८. अथ १७.

९. अथ १८.

106.

जाङ्गलीतारार्थं मम ।

नत्वा भगवतीं तारां जाङ्गलीरूपधारिणीम् ।
सत्त्वानामनुकम्पार्थं लिख्यते तत्रसाधनम् ॥

प्रथमं तावन्सन्त्री शुचिः स्नातः शुक्लमाल्याम्बरधरो
विजने सुलिप्ते प्रदेशे शुक्लसुगन्धितोयोपसिक्ते शुक्लपुष्प-
प्रकरावकीर्णे सुखासनोपविष्टो जगति मैत्रीं करुणं च
विभाव्य ॐ स्वभावशुद्धाः सर्वधर्माः स्वभावशुद्धोद्द-
मित्युच्चारयेत् । ततः शून्यतामामुखीकृत्य चिन्तयेत् शुक्ल-
पंकारजपद्मं शतपद्मं शुक्लं तदुपरि अकारजचन्द्रमण्डनो-
परि शुक्लहीकारं स्फुरदनेकरश्मिनिकरं तद्भवां जाङ्गलीं
भगवतीं भावयेत् शुक्लवर्णां चतुर्भुजां जटामुकटिनीं शुक्लां
शुक्लोत्तरीयां सितरत्नालङ्कारवतीं शुक्लसर्पैर्भूषितां सत्त्व-
पर्यङ्कासनासीनां मूलभूजाभ्यां षौण्डीं वादयन्तीं द्वितीय-
वामदक्षिणभुजाभ्यां सितसर्पाभयमुद्राधरां चन्द्रांशु-
मालिनीं ध्यायात् । शिरसि कण्ठे स्तनान्तरे नाभौ चन्द्र-
मण्डलस्थ-आः-हीः-हुंकारान् विभावयेदाखेटं यावत् ।
तदनु मन्त्रं जपेत् हीः । सप्तलक्षं जपेत्, सप्तायुतं जुह्यात्
सितपुष्पं सितरत्नालङ्कारधरः मन् । ततो भवति गरुडेश्वर-
प्रभावः कविः सर्वशास्त्रविशारद इति ।

॥ आर्यजाङ्गलीतारामाधनं समाप्तम् ॥

१ BN तस्य सा० ।

२ N मने उ० ।

३ A म० ।

४ AB omits

५ A म० ।

६ *च० dropped in AN

७ ANC ल०को च०

तमेव गुणवत्त्वाभावमात्मनः विकल्पितवस्तुदेवद्वेष-
विश्वतपस्विभक्तवत्प्रकाशादि विचिन्त्य तस्यापि संकारत-
पद्मोपरि अकारतवन्ते मितहंकारं मयोमोक्षं परमं ।
'तस्यैव' इति पूर्वकं तद्विशिष्टतां भगवतो मिततारो
विभूतां पद्भुतां पीतमोक्षदशितेभ्यश्चैव प्रमित्यं
विनेचौ मरुताशुचमर भद्रदशितानिकरौ उपलपयन्नाप-
धरमाशुपानिचमौ अहंपरंमिभगतां अन्तममवन्प्रभौ
अटामुकुटमितामोपनिधिं पद्ममुण्डविभूतितमसाकां अहं-
चन्द्रतजमेमरां मागाशुद्धारधरां दिरष्टयपारुतिमष्ट-
मागानमध्यामितां अचन्द्रमितामिजबोजमागामं विचिन्त्य
ममं जपेत् ॐ अचमे अमिमितारं हूं हूं फट् फट्
स्वाहा । पीपथेन पूजापुरःसरं चतुःसव्यायां मार्गिकं
'जपतः शान्तिकादि' भवतीति ।

॥ पद्भुज गुणतारासाधनम् ॥

* A पंचपद्मो ।

* AB चन्द्रो ।

* B omits 'अच' ।

* One चट् is dropped in B.

* B जपेत् ।

* A शान्तिकादि चि, C शान्तिकादि ।

* B युक्ततारा ।

यितव्यं यावत्सौ भगवती स्वयं न भवति । अत्र चोपदेशो
 हाहंतमोजालपटलविघटनापकरणीयः । तद्यथाऽग्निगु-
 [म]मध्यहरिणाङ्गवलयोपरि मायाबीजं सवत्सुधाधारिणं
 शुद्धार्कसन्निभं तदधो वातमण्डलीस्थाने तत्त्वबीजसूर्य-
 कोटिसमप्रभं देदीप्यमानं सर्वमोहान्धकारं दग्धिरगत-
 मामूलं शोधयन्तं मूर्ध्वबीजधारितामृतधाराभिः भव(न्यम)-
 मानं स्थिरमना दीर्घं भावयेत् । खिन्नश्च ततो जिह्वा-
 रुणाम्बुजदले गुरुरूपदेशतो बीजं ध्यात्वा ततो मन्त्रमालां
 निश्चरन्तीं मणिमन्त्रौपधिवलं तद्यागतज्ञानामृतं चाल्प्य
 जठररूपे प्रविश्य तान्यधो व्याप्य पुनरुद्धन्तीं निरीश-
 माणो योगी मन्त्रं जपेत् । यद्येवमयं करोति तदाऽन्य
 सपद्यनुभवो महान् भवति, एवमेव यदि मप्ताहोराधान्
 करोति हृदयानस्तदा महाप्राप्ते वाग्मी पटुः पद्यमुखभाषो
 गण्धोऽविरतवाक्यगद्यपद्यं करोति(कुहेडि) । मंस्कृतान्य-
 यत्नतो वक्त्रमूलं भवति, नाथ विकल्पः करणीय इति ।

अथ स्तुतिविधानमभिधीयते । योऽभृत् महापण्डितः
 श्रीसर्वज्ञमिषनामा भगवतीताराधरणेनाविष्टमानसः
 काश्मीरकविबुधजनचक्रवर्तिमित्तकस्तेन वक्त्रतोऽपि मङ्कट-
 गतेन तामेव भगवतीमार्यतारामाराध्य सरणाभिन्नाप-
 परायणेन मनसा हृतोर्द्धदृष्टिना हतकरपुटाश्रिनिना
 नवनृतिकुसुममालया हरिद्रन्य मम मन्दकर्मणः सग्धरा
 भव मातः परमिन्नपि जगन्नि भगवतीचरणकमललाभी
 भवेयमिति हतप्रणिधिना भगवच्चभिष्कृता तेन सग्धरेति
 नाम उपपद्यम् । सग्धरानाम्ना च हृत्तेन रचितत्वादन्त्याः
 स्तुतेः सग्धरेति नाम समुद्रितम्, तस्याया भगवत्याः

सगभाजो भगवत्प्रासादात् । कतिपयैः प्रकृतैः शम् ।

सर्वाङ्गानिमात्रानन्दोऽस्मिन्मया कल्पितः ॥

म्याने शूची मनोऽं मातो मन्वास्म्यंगतः शिन्वा ।

पुजोपचारयुक्तं तदभावे भावितं वापि ॥

पूर्वाभिमूलो योगी परहितमनसा विभाषिता देवोः ।

अर्जुननोरञ्जयन्ते म्यानमुपेतामनेरुत्तापहन्ताम् ॥

शरदिन्दुधामधवलौ नपर्यायनमण्डिताह्वनदमीकाम् ।

नीलोत्पलमदनयनां सीमान्तं भक्तनागमभ्रताम् ॥

कुण्डलरुचकाहृदके रमनामश्रोत्रपुपुरामदितैः ।

मङ्गोभिगाधयष्टिं मुक्ताफलमान्यचारुकुचयुग्माम् ॥

मण्डितदुकुलवमनां कर्णोत्पलहारिचाप[य]द्रुकाम् ।

चिन्तावचनविनोक्तनष्टत्पापां सर्वमध्यानाम् ॥

रत्नांशुशालवह्नितजाम्बूनटपट्टशोभिसूदानम् ।

अमिताभवुद्धमध्यां जटिकां दधतीं मनोहरामेवम् ॥

या भगवती सोऽहं योऽहं मा भगवतीत्यहङ्कार-
मुत्पादयेत् । सर्वत्र पूजाविधानस्य मन्त्राधिष्ठानमाय्य-
कर्मकेन मन्त्रनीतिप्रयोगेन न कर्तव्यम् । एतच्च चिन्त्यं
सर्वदा च नित्यस्नातेन गृहीतब्रह्मचर्येण विघ्नपरि-
वर्त्तनतत्परेण दशकुशलकर्मपरिहारवता सर्वाकुशलपक्ष-
कर्मपरिहयायीकृतेन मनसा साधकेन तावदविरतं भाव-

¹ This Sādhanā is found only in B. See Fol. 79 A.

यितव्यं यावदसौ भगवती स्वयं न भवति । अत्र चोपदेशो
 हार्दतमोजालपटलविघटनापकरणियः । तद्यथाऽस्त्रिगु
 [म]मध्यहरिणाङ्गवलयोपरि मायाबीजं सवत्सुधाधारिणं
 शुद्धार्कसन्निभं तद्धो वातमण्डलीस्थाने तत्त्वबीजसूर्य-
 कोटिसमप्रभं देदीप्यमानं सर्वमोहान्धकारं दशदिग्गत-
 मामूलं शोधयन्तं मुहुर्बीजघरितामृतधाराभिः अव(न्यत्र)-
 मानं स्थिरमना दीर्घं भावयेत् । खिन्नश्च ततो जिह्वा-
 रुणाम्बुजदले गुरूपदेशतो बीजं ध्यात्वा ततो मन्त्रमालां
 निश्चरन्तीं मणिमन्त्रौपधिवलं तथागतज्ञानामृतं चाकथ्य
 जठरकूपे प्रविश्य तान्यधो व्याप्य पुनरुद्धन्तीं निरीक्ष-
 माणा योगी मन्त्रं जपेत् । यद्येवमयं करोति तदाऽस्य
 सपद्यनुभवो महान् भवति, एवमेव यदि सप्ताहोराधान्
 करोति दृढध्यानस्तदा महाप्राज्ञो वाग्मी पटुः पद्यमुखभाषो
 गणज्ञोऽविरतवाक्यगद्यपद्यं करोति(ङ्कुहेडि) । संस्कृतान्य-
 यत्नतो यत्कृतं भवति, नात्र विकल्पः करणीय इति ।

अथ स्तुतिविधानमभिधीयते । योऽभृत् महापण्डितः
 श्रीमर्व्वज्ञमिचनामा भगवतीताराचरणेनाविष्टमानसः
 काश्मीरकविबुधजनचक्रवर्त्तिसकस्तेन वक्तोऽपि सङ्कट-
 गतेन तामेव भगवतीमार्थतारामाराध्य सरणाभिलाष-
 परायणेन मनसा कृतोर्द्धदृष्टिना कृतकरपुटाञ्जलिना
 नवनुतिकुसुममालया दरिद्रस्य मम मन्दकर्मणः सगंधरा
 भव मातः परस्मिन्नपि जन्तानि भगवतीचरणकमललाभी
 भवेयमिति कृतप्रणिधिना भगवत्यभिष्कृता तेन सगंधरेति
 नाम उपपन्नम् । सगंधरानाम्ना च वृत्तेन रचितत्वाद्स्याः
 स्तुतेः सगंधरेति नाम समुदितम्, तन्नाम्ना भगवत्याः

स्तुतित्वाद् वा, उभयथाऽपि वा तन्नामानयोस्त्यन्त्रमिति
वार्त्ता ।

इह हि प्रज्ञापारमिता साक्षादधिगन्तुकामो योगी
विद्याधरोऽर्धमामं कालत्रयं पूर्वोक्तविधानसमापन्नः
पूर्वोक्तसकलव्रताचारानुपालक एकमना विजने भगवतीं
स्त्रयादजस्रमविच्छिन्नम् । तत्र चीपदेशः पठनवेलाया-
मुच्चारणमातरिमूलावस्यप्राग्नेषु यथाक्रमं तच्चबीजशक्ति-
बीजमायाबीजानि विन्यस्य भगवतिविदा काल[त्र]यो-
च्छलितरश्मिसुस्रातः सन्नहमिति—

कृत्वा विधिमतियुक्तं तारायाः स्रग्धराया यत् कुशलम् ।
तेन समस्तं भृथाज्जगदाशु तारिणीसदृशम् ॥

॥ स्रग्धरायाः स्तुतिविधिः समाप्ता ॥

110.

प्रणम्य तारिणीं भक्त्या सर्वसम्पत्तिवर्द्धनीम् ।

लिख्यते साधनं तस्या यथान्वायं समासतः ॥

प्रथमं तावत् योगी सुरभिगन्धपुष्पादिमनोहरध्याना-
गारादिकं प्रविश्य सुखासने पर्यङ्कं बद्धा स्वहृदये
श्रकारपरिणतं चन्द्रमण्डलं तस्योपरि पीततांकारबीजं
तत्किरणाकृष्टमभिमुखमाकाशदेशे भगवतीचक्रमवलोक्य
स्वहृद्बीजनिःसृतपुष्पादिदेवीः संस्कार्य्य पुष्पादिभिः पूजां

१ A •दिभिर्मं • ।

१ A ध्यानाशा • ।

१ N पुष्पादिभिर्दे • ।

विदधात् । ततस्तस्यैव भगवतौचक्रस्याग्रतः पापदेशना-
दिकं कुर्यात् । सर्व्वमात्मनः पापं प्रतिदेशयामि, सर्व्व-
बुद्बोधिमस्वार्थ्यपृथग्जनानां सर्व्वकुशलमनुसोदे^१ सर्व्व-
धात्मनः कुशलमनुत्तरायां सम्यक्त्वबोधौ परिणामयामि,
एषोऽहमाबोधेर्बुद्धं शरणं गच्छामि द्विपदानामग्युम्, धर्मं
शरणं गच्छामि समग्रं महायानम्, सहं शरणं गच्छामि
अवैवर्त्तिकबोधिमस्वगणम्, अहो वताहमनुत्तरां सम्यक्त्वं-
बोधिमभिसंबुद्धेयं सर्व्वं सर्व्वमस्वानामर्थाय हिताय सुखाय
यावदत्यन्तनिष्ठे निर्व्वान्णधातौ बुद्बोधौ प्रतिष्ठापनाय च,
एषोऽहमनुत्तरसम्यक्त्वंबोधिमार्गमाश्रयामि यदुत वज्र-
यानम् । ततस्त्रिशरणगाथां पठेत् । ततः सर्व्वमक्षेपु
सुखोपसंहाराकारां मैत्रीम्, सर्व्वदुःखापनयनाकारां
करुणाम्, दिव्यसुखावियोगनियमाकारां मुदिताम्, क्लेश-
प्रतिपक्षमार्गोपसंहाराकारां उपेशां भावयेत् ।

ततः सर्व्वधर्म्मान् मनसाऽवलम्ब्य विचारयेत् । चित्त-
मेवतत् तेन तेनाकारेण धान्तं प्रतिभासते । यथा स्वप्ने
नास्ति चित्तात् बाह्यचित्तं बाह्यग्राह्याभावात् चित्तमपि
ग्राहकं भवति । तस्माच्चित्तशरीराः सर्व्वधर्म्माः तेषां
ग्राह्यग्राहकशून्यता परमार्थ इत्येवमेकान्तेन निश्चित्य
धान्तिसमारोपितं धान्तिचिह्नं सर्व्वधर्म्माणामाकारमप-
चाय तेषां 'प्रकृतिमेव केवला'मदयविद्यत्तिलक्षणां

^१ A • कुशलमाह ।

^२ A • ज्ञानाय ।

^३ C • कारो ।

^४ N चित्ते ।

^५ NC • नामद्वयम् ।

^६ A • पितृ ।

^७ AN omit

^८ A • यज्ञमापेयम् ।

^९ AC प्रतिप्रति ।

शुद्धस्फटिकसङ्काशां शरदमलमध्याह्नगनीप
 पश्येत् । इदमुच्यते लोकोत्तरं शून्यताज्ञानं
 निर्विकल्पम् । ततस्तन्मन्त्रेणाधितिष्ठेत् ॐ शून्य
 वज्रस्वभावात्मकोऽहम् । सैव भगवती प्रज्ञा
 सैव परमा रक्षा । ततस्तस्य निष्यन्दभृताम्
 रक्षां शुद्धनीतिकज्ञानस्वभावां भावयेत् । त
 स्यैव पुरतो विभाव्य तस्मिन् रवो ह्युभवं
 तेनैव वज्रेण विभावयेच्च प्राकारकं वज्रपञ्चर
 विश्ववज्रकिरणैः प्रमथानमदुःसहैः सव्यतः
 घनीभूय रचितं तिर्याक् । चतुरस्रं जगदज्ञप्र
 रिष्टाण यज्ञपञ्चरमपस्तात् वज्रमयो भूमिम
 रिशितां पश्येत् । ततो रवियशयज्ञाभ्या
 'दग्निदिग्नि स्फुरित्वा घनीभूय यद्विदारे गोमा
 दग्नि शोकार्थे । तस्यार्थे प्राकाशमहाभुगमना
 दगाशं महापञ्चरसभायं शरद्वृत्तपरधयस
 तपरि विगतस्य विक्तोणं अन्तर्गमनमरूपं तस्यार्थं
 जगत्कर्तृकार्यात्यन्तविपुलाविशेषज्ञं सद्देहिताय
 महाभुगान्तं चतुर्भुजलाकाराणि चतुर्भुवो
 तपर्यन्तं पश्येत् । तत्रादौ येकारेण यायया
 यययये कोटिद्वये अलतायाकारकम्, ततो रं
 दिने, ल इज रं, लयु इकारकम्, ततो यकार
 वरुणे निम्नोत्पाकम्, ततो अकारेण माण्डूयकारकम्

पौतं कोणेषु चिस्त्रचिक'वजाङ्गम्, तदुपरि भ्रुंकारञ्च चक्रं
भावकस्त्विदानौ तदेव लोकोत्तरं ज्ञानं व्यापकत्वेन म्यितं
ततो विश्ववज्रं वैदिकामध्ये चतुर्भ्रुवाभृत'परिणामञ्च परि-
शुद्धशुद्धोच्चं मंष्टोपरूपं महामोक्षपुरं वैरोचनम्बभावं
नानारत्नमयं कूटागारम्—

चतुरस्रं चतुर्द्वारं अष्टस्तम्भां पञ्चोभितम् ।

चतुर्वेदीपरिष्ठितं चतुस्तोरणमण्डितम् ॥

द्वाराद्वारपट्टमग्नितानादर्श्यामरै रुचिरवज्रस्रष्टय
स्फुरद्बुधबोधिमंशुभिः चन्द्रधिवपताकाघघण्टामुखर द्विद्वामं
परमैः पञ्चकामोपहारैश्च दर्पणं द्विपुटं किञ्चान्कन भावय-
देकं चिकोणनापरं स्मृतम् । तन्मध्ये द्विगुणान्निपरि णतं
चन्द्रं तदुपरि तार्कारपरिणतं वज्रं तद्वरटके तार्कारं
ततोऽपि द्विगुणोपेतं ङद्वदधयलोपेतद्विगुणकान्निपरिणतं
सर्व्यं ह्योग्मेला महासुखं परमानन्दम् ।

आदर्शज्ञानवायन्त्रः स तावान् सप्तगणिक ।

चौर्लैद्यिर्ः स्वदेव्याथ प्रचवेद्यागमुजते ।

सर्व्यैरेवशानुष्ठानं निष्पत्तिः शुद्धधर्मता ॥

इति पञ्चाकाराभिः सम्बोधिः । तदीजरश्मिभिः सञ्चा-
नाहाय स्वैदेवताचक्रं तद्यैव प्रवेद्य च योगी चिज्जदीज-
परिणतां तारादेवीं विभावयेत्—

१ AC विपुषः ।

१ A २५५ ।

२ ANC २७७५५५ ।

२ AC ६७० ।

३ A द्विगुणपरि, N द्विगुणान्निपरि ।

४ A २५५५५५ ।

५ AC ७७५५ ।

स्पर्शं मात्सर्यवज्रां वै' सर्वक्लेशतमोऽपहाम् ।
 आयतनेषु विज्ञेया हृद्या नैरात्म्ययोगिनी ॥

इति चक्षुराद्यधिष्ठानम् ।

द्विभुजायैकवक्त्राः स्युर्नाना'रूपा हि योषितः ।
 कर्त्रिकपालकरव्यथा गतप्राणोर्द्ध्वसंस्थिताः ॥

ततः कायवाक्चित्ताधिष्ठानम् ।

ॐकारोऽयं महावज्रो' कायवज्रविभूषणः ।
 (हुँकारः) चित्तवज्रो 'मोहवज्रो वज्रसत्त्वपदे स्थितः ॥

आःकारं परमं तत्त्वं बाह्यं चोद्घाटकं मतम् ।
 सर्वासामेव मातृणां हृदि ज्ञानमयं न्यसेत् ॥

सत्त्वज्ञानप्रयोगेन बुद्धबोधिमवाप्नुयात् ।

स्वमन्वादारसम्भूता मुद्राचिह्नस्य कल्पना ॥

स्फुरणं मंहरणं कृत्वा माण्डलानां तु सम्भवः ।

आकाशधातुमध्यस्थं भावयेद् ज्ञानमण्डलम् ॥

पञ्चज्ञानगुणाकीर्णं नानारूपं समन्ततः ।

पूजयेत् सर्व्वपूजाभिर्मानयेच्च न हापयेत् ॥

द्वारपालीप्रयोगेन ज्ञानोदधिं प्रसाधयेत् ।

समयचक्रे समावेश्य ज्ञानचक्रं महोऽज्ज्वलम् ।

सर्व्वबुद्धसमो योगी अद्वयौ भवति शम्भवात् ॥

ॐ वज्राङ्गुली आकर्षय जः, ॐ यज्रपाणी प्रवेशय

१ A सर्व्वेभ्यो मयं ज्ञानम्

२ A इच्छाम्यर्वात्मनः, N इच्छाम्यर्वात्मनाः

A मन्वादाः ।

३ A मन्वादाः ।

४ A वाक्चर्याध्यायः, N वाक्चर्याध्यायः ।

५ A: समस्तम्

A सर्व्वविधिं

हुं, ॐ वज्रस्फोट बन्धय वै, ॐ वज्रावेगे वशीकुरु होः ।
स्वहृद्दीजनिःसृतरश्मिभिरङ्कुशाकारैस्वैधातुकम्यितान्
बुद्धानाकृष्याष्टमातृभिः संपूज्यानुनाथ्यते । अभिपिञ्चन्तु
मां सर्वतथागताः—

बोधिवज्रेण बुद्धानां यथा दत्तो महामहः ।

ममापि प्राणनार्थाय खवज्राद्यं ददाहि मे ॥

इत्यभिपेकयाचनम् ।

अभिपेकं महावज्रं वैधातुकनमस्कृतम् ।

ददामि सर्व्वबुद्धानां त्रिगुह्यालयसम्भवम् ॥

इति पठद्भिर्वृद्धैर्हेरुकैरूपैः पञ्चासृतभृतपञ्चतथागता-
त्मकैः कलशैः पञ्चभिरभिपिच्यते । अभिपिच्यमाने पुष्प-
दृष्टिर्भवति, दुन्दुभिगन्दयोच्छलति, कुङ्कुमदृष्टिर्भवति,
रूपवज्रादिभिः पूज्यते, यज्रगीत्या लोचनादिभिः श्रव्यते,
अभिपिच्यमाने मुद्गि वज्रस्वर्य्य उत्पद्यते । मुकुटन्य चतुर्दिशु
वैरोचनाष्टोभ्यामिताभामौघमिहयस्तथागता मध्यपुट-
चतुर्द्वेषीनां मुकुटेऽपि यथाक्रमं द्वारपालीनामपि, उष्णी-
पाया रत्नेशः, 'मुम्भाया मुकुटे श्रेष्ठाभ्यः ।

द्वेषवज्रि नमस्तुभ्यं मोहवज्रि नमोऽस्तु ते ।

मात्सर्य्यवज्रि मां चाहि रागवज्रि प्रयच्छ मे ॥

महामात्रे महेर्ष्येति सर्व्ववज्रि प्रसीद मे ।

सर्व्वयज्रममयनाथा सर्व्वकर्मप्रसाधिका ॥

स्तुतिः ।

¹ N omits एतादृशो , सर्व्वबुद्धानां ।

² A चादौ ।

³ A सर्व्वथाप, N सर्व्वथोऽप्यं ।

⁴ AC = निदिष्टम् ।

⁵ A मुम्भाया ।

⁶ A इत्यामोर्निः ।

इमे पुष्पाः शुभा दिव्याः शुचयः शुचियोनयः^१ ।
मया निवेदिता भक्त्या प्रतिगृह्य प्रसीद मे ॥

पुष्पम् ।

वनस्पतिरमो हृद्यो गन्धाद्यो धूप उत्तमः ।
मया निवेदितो भक्त्या प्रतिगृह्य प्रसीद मे ॥

धूपः ।

रद्योग्रथ पवित्र्य तमोभिदः मनःशुभः ।
मया निवेदितो भक्त्या प्रतिगृह्य प्रसीद मे ॥

दीपः ।

इमे गन्धाः शुभा दिव्याः शुचयः शुचियोनयः ।
मया निवेदिता भक्त्या प्रतिगृह्य प्रसीद मे ॥

गन्धः ।

तदनु नीलपङ्कारपरिणतधन्वाभ्यजाङ्कितवायुमण्डले
रक्तश्रीरञ्जसम्भूतत्रिकोणाग्नेयमण्डलोपरि रक्तश्रीःकार-
सम्भूतपद्मभाण्डे वुं-श्रीं-जीं-खं-हुं-बीजपरिणतं तदीजा-
पिष्टितगन्धाकंचन्द्रभेषज्यवारिन्मशणं यथाऽमंग्येयं पञ्च-
तयागतम्भारवं पञ्चामृतं गोकुटदहनार्थं च पञ्चबीजं
ध्यात्वा तदुपरि यितस्निमात्रमतिक्रम्य चन्द्रम्यङ्कार-
सम्भूतशुक्रपञ्चस्रचिक्रमद्यावजं ध्यात्वा तदथ ओंकारं
विचिन्त्य वायुप्ररिताग्नेयमण्डन्नाग्निना उपरि यजाग्निना
च तत् सर्वं परिणतं हृष्टा तदाप्यम्यर्गेन प्रणयं यजयिन्मीमं
तस्मिन्नेवामृते 'नवनौतवत् ममरमोभुतं ध्यात्वा तदु-
परि शुक्रतांकारंरिमिभिस्त्रैलोक्योदरवर्षिभिव्यामृतमाह्वय

१. शुचयोऽनयः

१. शुचयोऽनयः

१. शुचयोऽनयः

१. शुचयोऽनयः

तच्चान्तर्भाव्य धर्मधातुममतया सर्व्वतथागतहृदयवर्त्ति-
ज्ञानामृतमाह्वय तैरेव सदैकौकृत्य तदुपरि चित्तस्य
ध्यात्वा तेनैवाभिमन्य सर्व्वमाण्डनेयहृदये मण्डनचक्रं
ध्यात्वा तज्जिह्वासु शुक्रहृकारञ्जं यवफलप्रमाणं शुक्रयज्ञं
ध्यात्वा तेन पञ्चामृतेन माण्डनेयानात्मानं च मन्तर्प्ये-
दिति । एतेन मण्डनं निष्पन्नं चिमन्थं भावनां कृत्वा
तिष्ठेत् । मततं देवतामूर्त्त्यां स्यात्तद्यम् । तत्रायं अपमन्यः
ॐ तारे सुत्तारे तुरे स्वाहा ।

एतन्मन्त्रवरं श्रेष्ठं सर्व्वबुद्धेर्नमस्कृतम् ।

पठितमिद्विकरं तीव्रं वज्रपञ्चरभापितम् ॥

अथापरोऽपि पारिणीमन्त्रः, नम आख्यांशंजाकितेश्व-
राय षोडश्याय महाश्याय महाकाशिकाय, तद्यथा,
ॐ तारे सुत्तारे तुरे सर्व्वदुष्टप्रदुष्टान् मम हते जम्भय
स्तम्भय मोहय बन्धय हूं हूं हूं पद् पद् पद् सर्व्वदुष्ट-
स्तम्भनि तारे स्वाहा ।

दशहाराण्य विधानम्— अनेन मन्त्रेण पटाव्यमं
सप्ताभिमन्त्रितं कृत्वा घन्टिं बद्ध्वा विन्धायामपि गच्छन् न
केनाप्यवलीयते । व्याघ्रचौरनक्रमिंहसर्पदन्तिमहिषभक्षु-
गवयादयो नामस्मरन्मन्त्रं नश्यन्ति विलीयन्ते ।

अनेन मन्त्रेण उत्पन्नानामष्टोत्तरशतं शक्यं जुह्यात् ।
ॐ तारे सुत्तारे तुरे अमुकं मे वशमानय स्वाहा ।
पुनस्तेनैव मन्त्रेण काकपक्षं द्वाविंशदारान् परिज्ज्यारि-

AC ३३६ ।

AN ५२५० ।

१ A ५२५० ।

१ A ५२५० ।

१ AC ३३६ ।

अथापरोऽपि प्रयोगो भवति । चन्द्रोपरागममये तारा-
धारणीं जपमानः सेवां कृत्वा ततः समुद्रतं लोकेश्वरं
संगृह्य शङ्खचूर्णेन भावयेत् । ततः प्रमदायै दातव्यम्,
पञ्चतां यावदनुवर्त्तते तमेव परमिच्छति नान्यम् ।

अथापरोऽपि प्रयोगो भवति । ताराधारणीमन्त्रेण
मदनफलमष्टोत्तरशतवारं परिजप्य तेन मदनफलेन
हयग्रीवेण मार्द्धं यां स्रष्टव्यं मा वश्या भवति ।

अथापरोऽपि प्रयोगो भवति । ॐ तारे तुत्तारे तुरे
अमुकस्य बन्धनमुक्तिं कुरु मुः स्वाहा इत्यनेन मन्त्रेण
अर्कदले माध्यनामविदर्भितं लिखित्वा कुलीरगर्ते गोप-
येत् । तस्यावग्रं बन्धनमुक्तिर्भवति ।

माधनं यज्जतारायाः मंलिष्य यदुपार्जितम् ।
तेन पुण्येन नाकोऽयं व्रजतां सोमतीं गतिम् ॥

॥ वज्रतारामाधनं समाप्तम् ।

॥ रत्नाकरशान्तिपादानाम् ॥

111.

संपूज्य देवीं 'करवीरपुष्पै-
रष्टौ शतान्येव जपेत् त्रिसन्ध्यम्' ।
दृष्टं वरं याचितमेकमेव
मासेन दद्याद् भुवमार्यतारा ॥

ॐ जप्ते मोहे स्वाहा, नमस्तारायै, नम आर्याव-
लोकितेश्वराय बोधिमध्याय महामध्याय महाकारुणिकाय,
नमो भगवत्यै आर्यतारायै, ॐ तारे तुत्तारे तुरे वीरे
दुर्गादुत्तारय ह्रीं ह्रीं ह्रीं सर्वदुःखान्मोचनि भगवति
दुर्गाचारिणि महायोगेश्वरि ह्रीं नमोऽस्तु ते स्वाहा ।
एतां भगवतीं दुर्गाचारिणीतारां मुष्टुः श्यामां चतुर्भुजां
वामेन पाशं दक्षिणेनाङ्कुशधारिणीं भक्तमाश्यामयन्तीं
दक्षिणेन वरदां दिव्यमान्नाम्बरधारिणीं यामेन नीला-
त्पलहस्तां सितवस्त्रप्राद्यतदेहां पद्मामनस्यां विकल्पं
ध्यायेत् । सर्वदुःखेभ्य उत्तारयति । बन्धनात् मोचयति ।
शृङ्खलाविनिवेशितं पाशेन बद्धं घटपत्तं वा उत्तारयति ।
बन्धस्येन जप्तव्या । महस्रमष्टशतं वा दिने दिने जपेत्
मोचयति । यदि न मुञ्चति तदा मूर्धानं 'स्पुटति
[भृश्यां] लुठति । स्वस्यो वदति अमुकं मुञ्चेति । तं यदि
न मुञ्चति तदा शिरोवेदना भवति, श्वरो महान् भवति,
विषमा विरहचिक्का भवति, माधकन्य दर्शनं ददाति,
सप्तमे दिवसेऽवश्यं मोचयति । एषा भगवती दुर्गाचारिणी

* N omits करवीर* ।

* AC' चाभिमत* ।

* AC' omit.

* AC' कर्णिक रुट

* AC' रेदो ।

* AC' कृटि ।

मुद्राधरां एकवक्रां सर्वालङ्कारभूषितां पार्श्वद्वयेनोत्पल-
शोभां सुवर्णमिंहासनोपरि अथाश्रयादिशोभां नाना-
पुष्पाशोकचम्पकनागेश्वरपारिजातकादिभीराजिताममोघ-
मिद्धिमकुटिनीम् ।

महाश्रीतारायाः पार्श्वे एकजटामर्द्धपर्यङ्गीपविष्टां
नीलवर्णां कर्षिकपालधरां सक्रोधां लम्बोदरां पिङ्गलजटा-
विभूषितां व्याघ्रचर्माम्बरधराम्, दक्षिणे पार्श्वे अशोक-
कान्तां पीतवर्णां रत्नमकुटिनीं वज्राशोकधराम्, पुनर्वामे
आर्य्यजाङ्गुलीं श्यामवर्णां सर्पवरदहस्ताम्, दक्षिणे महा-
मायूरौ मयूरपिच्छवरदहस्ताम् । भावनावसानसमये
उत्पलमुद्रां बन्धयेत् । ततोऽस्नातचक्राकारं पश्यन् मन्त्रं
जपेत् ॐ तारे तुत्तारे तुरे धनं ददे' स्वाहा ।

राजलीला स्थिता देवी महाश्रीः करुणान्विता ।

इति महाश्रीतारिण्याः साधनं समाप्तम् ।

१ •दयं ।

२ Nb दस ।

३ B •मलिता • ।

४ This *Sadhana* is found in Nb and B only; see for instance, B Fol. 81 A.

गणेशचर्मवसना सर्पमण्डितमेखला ।
 आशीविपमुम्भनिका दृष्टिविपावतंसिका ॥
 खादन्ती विपपुण्याणि पिबन्ती मास्तुतालताम् ।
 सांमानयति लारयति (!) गृह्ण वत्स शृणोहि मे ॥
 जाह्नुलीनामाहं विद्या उत्तमा विपनाशनी ।
 यत्किञ्चित् मम नाम्ना हि तत्सर्वं नश्यते विपम् ॥

तद्यथा, ॐ इल्लिमित्ते तिल्लिमित्ते इल्लिल्लिमित्ते दुम्बे
 दुम्बालीय दुम्बे 'दुम्बालीय तर्के तर्करणे मर्मे मर्मरणे
 कश्मीरे कश्मीरमुक्ते अघे अघने अघनाघने इल्लि इलीय
 मिल्लीय इल्लिमिल्लीय अक्वाइय अप्याइय श्येते श्येततुण्डे
 अननुरक्ते स्वाहा ।

द्वयमस्माकं भिष्टवो विद्या सर्व्वश्येतां सुदक्षिणा । य
 इमां विद्यां रुह्यत् शृणोति स सप्त वर्षाणि अहिना न
 दृश्यते । न चास्य काये विपं संक्रमिष्यति । य इमां
 विद्यां भिष्टवो धारयिष्यति स यावज्जीवमहिना न दृश्यते,
 न चास्य काये विपं संक्रामति । यथैनमहिर्दंशेत् 'तस्य
 सप्तधा स्फुटेत् मूर्धा अर्जकान्येव मञ्जरी ।

इमानि च मन्त्रपदानि सर्पस्य पुरतो न वक्तव्यानि
 यत्कारणं सर्पा म्रियन्ते । तद्यथा, दृर्णा" चिर्णा चकी वकी"

१ A •दुम्भनिका, Ba •पुम्भनिका ।

२ Ba दुम्बे ।

३ ANC add इलो after this

४ N सर्व्वं च यता ।

५ *C •दंशेत् ।

६ la इला ।

७ Ba •वर्षाणा ।

८ Ba दुधा •

९ Ba श्येति ।

१० Ba दंशते ।

११ ANC एतस्य ।

१२ ANC omit.

कोडा 'कोडति मोडा मोडति कुरुडा कुरुडति निकुरुडा
निकुरुडति पुरुडा पुरुडति निपुरुडा निपुरुडति फुट्टे
फुट्टरहे फुट्टुट्टुण्डरहे' नागे नागरहे नागट्टुण्डरहे
मर्षे मर्षरहे मर्षट्टुण्डरहे अच्छे अच्छले इलं विकल-
विपे" शीते शीतवत्तले हले हलले तुण्डे तुण्डे तण्डिते
तण्डितट्टे तट्टु स्फुट्टु "स्फुट्टु" विपं स्वाहा ।

इति हि भिक्षवो जाङ्गुल्या महाविद्यायाः सर्वदेवासुर-
नागयक्षभूतममागमे भाषितनपितमुदीरितं प्रव्याहृतं
सर्वं तत् तथा अवितथा नान्यथाभूतं सत्यतथ्यम् । तथा
यथावद्विपरीतं अविपर्यस्तं बुद्धसत्यमनुस्मर धम्मसत्य-
मनुस्मर सङ्गसत्यमनुस्मर सत्यवादिनां सत्यमनुस्मर ।
अनेन सत्येन सत्यवचनेन इदं विपं अविपं भवतु, दातारं
गच्छतु, दष्टारं गच्छतु, अग्निं गच्छतु, कुद्यं गच्छतु, जन्तुं
गच्छतु, स्तम्भं गच्छतु, शान्तिं गच्छतु, स्वस्ययनं गच्छतु
भूम्यां निपततु, विपं स्वाहा । इदमवोचत् भगवानानन्दते
च भिक्षवः मा च सर्व्यावती पर्यत् सर्वमानुपासुरगरुड-
गन्धर्व्वकिन्नरमहोरगयक्षानागपर्यट्ट भगवतो भाषितमभ्य-
नन्ददिति ।

॥ आर्यजाङ्गुलीमहाविद्या समाप्ता ॥

ANC कोडति ।	' Ba निवडा
' Ba निवडे०	' Ba फुट्टे ।
' ANC षपट्टु षट्टु दुण्डरहे ।	' AC' • नृदण्डे० ।
' A • हरे, Ba • हडे ।	' A मर्षट्टु० ।
' N इलं विकल० ।	' • कलविपे found in N
" स्फुट्टे ।	" भगवतो found in Ba
" A विपं ।	

अथ भगवत्या हृदयकल्पं व्याख्यास्यामः । ॐ असि-
जिह्वे शूलजिह्वे वज्रकाये ग्रस ग्रस ज्वल ज्वल महाज्वाले
महायोगेश्वरि हुं हुं फट् फट् स्वाहा । दशसहस्रजापात्
सर्वविषकर्म्मशमनसमर्थो भवति । जपस्थानेन विधिना
कर्त्तव्यः । शिकालस्रायी मद्यमांसवमापलाण्डुतैललवण-
विवर्जितस्त्रिकालं जपेत् यावद् दशसहस्राणि ।
ततः सिद्धो भवति । पथात् कर्माणि कारयेदनेन
विन्यासेन ।

प्रथमं तावन्मन्त्री आत्मानमीदृशं चिन्तयेत् कुमार्या-
कारं हरितवर्णं सप्तफट्विराजितमूर्धजं चतुर्भुजं एकमुखं
एकहस्तेन त्रिशूलं द्वितीयेन मयूरपिच्छं तृतीयेन सर्पं
चतुर्थे प्रसारिताभयम् । सर्वाङ्गेन नूपुरमेखलावलय-
कुण्डलादीन् सर्पाकारान् चिन्तयेत् । एकैकस्मात् रोम-
विवरात् अग्निज्वालां समन्तान्निष्काशमानां विचिन्तयेत् ।
एवमात्मनि कल्पयेत् अहं तावद् देवता । ततः सर्पदृष्टकं
पुरतः संस्थाप्य ताम्नादिभाजने उदकं प्रतिष्ठाप्यानया
विमलमस्रवागभिमन्त्रितं तं सप्त वारान् शिरःप्रभृति-
दि कृष्य तं दृक् एव प्रक्षिपेत् पुनः पुनः । एतेन
लोपो भवति । चक्षुः च विषं यं यमेवाङ्गं मुञ्चति
न तस्मिन् याने मृत्तिकया सप्तजप्तया धारणीबन्धं
धारवद्दृष्टेन कात् । एतौ मुद्गौ सर्पाकारौ ।

हुःकारं मुञ्चेद् दृष्टकस्याङ्गे पिवन्तमिव विपं चिन्तयेत् ।
एवं कर्मसिद्धिर्भवति नान्यथा ।

॥ इत्यार्यजाङ्गुल्या भगवत्याः कल्पः समाप्तः ॥

122.

'दमो भगवन्ध्याय्यजाङ्गुल्ये ।

नत्वा भगवतीं तारामार्य्यजाङ्गुलिरूपिणीम् ।

• सत्त्वानामनुकम्पाय लिख्यतेऽस्याः प्रमां धनम् ॥

प्रथमं तावन्नन्वी शुचिः स्नातः शुक्तमाल्याम्बरधरः

शुक्तगन्धानुलितो विजने सुलिते प्रदेशे शुक्तसुगन्धि-

तोयोपसिक्ते शुक्तपुष्पप्रकरां वकीर्णे सुखासनोपविष्टो जगति

मैत्रीकरुणामुदितोपेक्षां विभाव्यं ॐ स्वभावशुद्धाः सर्व-

धर्माः स्वभावशुद्धोऽहमित्युच्चार्य्य जगद् ग्राह्यग्राहकरहितं

पश्येत् । तदनन्तरं चिन्तयेत् "पङ्कारं शुक्तवर्णं तत्परि-

णतं" पद्मं सितं विकसितशतपत्रं" तद्वरटके शुक्ताकारेण

1 N मुञ्चेद् • ।

2 Ba पिवन्तो •

This *Namaskāra* is found only in Ab

3 Ab जाङ्गुलीरूपधारिणी •

4 ANCBa लिख्यते तत्रमा • ।

5 शुक्तगन्धानुलितो is found only in Ab

A • गन्धिते ।

6 Ab • प्रकाश • ।

7 Ab • स्वभावं विभावयेत्

ANC Ba • आश्चर्येण

8 Ab पश्यति •

9 Ab अकार •

10 Ab • अन्ते

11 ANCBa omit विकसित •

चन्द्रमण्डलं दृष्ट्वा तदुपरि शुक्रवर्गश्रीःकारजात्मा
 आर्यजाह्नवीरूपां सर्वशुक्रां चतुर्भुजां एकमुखां जटा
 मुकुटिनीं शुक्रां शुक्रनिवसनोत्तरीयां मितरत्नान्धार
 भृषितां शुक्रमर्षव्विभृषितां सत्त्वपर्यङ्के उपविष्ट
 मूलभृजाभ्यां वीणां वादयन्ती द्वितीयवामभुजेन मित
 सर्षधारिणीं अपरदृष्टिणेनाभयप्रदां चन्द्रांशुमालिनीं
 ध्यायात् । शिरसि कण्ठे स्तनान्तरे चन्द्रमण्डले आः 'श्री
 हुंकारान् विभावयेत् । तदनु श्रीःकाररश्मिनाऽऽरूप
 गगनस्यान् ज्ञानसत्त्वसमयसत्त्वान् एकौल्य विभावयेत्
 अः हुं वे हो प्रयोगेणेति । पुनरपि श्रीःकाररश्मिनाऽऽरुपा
 'सर्वतथागता गगनस्थाः सत्त्वार्थोद्यतं मामभिपिच्यन्तु
 मुचिरं वहन्नकायं चिन्तयेत् । एवं ध्यात्वा जपेत्सन्त्रम्
 श्रीः इति जापमन्त्रः सप्तलक्षं जपेत्, सप्तायुतं मितपुष्प
 जुह्यात् मितान्धारभृषितः । अनेन क्रमेण गरुडेश्वरत्वं
 कवित्वं सर्वशास्त्रविशारदत्वं सर्वविपद्हरत्वं भवति न
 मन्देहः ।

॥ आर्यजाह्नवीमाधनं समाप्तम् ॥

^१ Ab 'वली' 'जाह्ना' ।

^२ ANCBa 'शुक्रवर्गश्रीः' ।

^३ ANCBa 'सर्वशुक्राः' ।

^४ Ab 'दृष्ट्वा' ।

^५ Ab 'श्रीः' ।

^६ Instead of सर्वतथा.....पदेवात्मम्, Ab has सर्वतथा...
 इत्येवात् (सर्वतथा...पदेवात्मम्) इति मितपुष्पजुह्यात्

^७ Bc 'हृषिताः' ।

^८ Ab 'मुचिरं' ।

123.

नम एकजटाये ।

अतः परं प्रवश्यामि यथाकल्पोपदेशतः ।

तारामेकजटाम्नायां नत्वा तन्याः प्रसाधनम् ॥

ॐ हुं वज्राङ्गे मम रक्ष रक्ष फट् स्वाहा इत्यनेनात्म-
 रक्षां कृत्वा प्रथमं तावद् योगी मुखगौचादिकं कृत्वा
 क्वचिद् विजने घनशमशानचत्वरादौ सकलजगदभ्युद्धरणो-
 त्साहवत्सलः परमसुखाभ्यामोनः स्वहृदि रक्तपद्मोपरि
 चन्द्रमण्डले कृपाहुंकारं मरुग्निकं ध्यायात् । तस्य रग्मिना-
 ऽऽकाशे गुरुयुद्धबोधिमत्त्वान् दृष्ट्वा पूजयेत् । पापदेशना-
 पुण्यानुमोदनाचिगरणगमनबोधिचित्तोत्पादादिकं कृत्वा
 आत्मभावनिर्यातनामार्गाश्रयणं चाशयविशुद्धिरहङ्कार-
 ममकारपरित्यागश्चेति मैत्रीकरुणामुद्रितोपेशां च भाव-
 येत् । ततश्च—

चित्तमात्रं तु वै तिष्ठेत् बोधिमभारभावनैः ।

प्रतिभाममात्रं ज्ञानं ॐ शून्यताज्ञानवज्रस्वभावात्मको
 ऽहं स्वपरं विभाव्य शून्यं प्राक्प्रणिधिमनुस्मरेत् । रेफेण
 छर्यं पुरतो विभाव्य तग्मिन रयां ह्येभययिययजं यिय
 वज्रान्तर्गतं छर्यमण्डलं छर्यमण्डलम्योपरि चन्द्रमण्डले
 स्फुरद्द्वयप्रदोपमिव हुंकारं नियमं ध्यायात् । ततस्त्वात्माद
 त्रिनिमृत्य नौमपोतरक्तहरितनानायणंरग्मिनिकरं राम

1. अजटायां

2. As a little at other part

3. अजटा

4. अजटायां

5. लिखत वाच्य साधन

6. As a little at other part

7. As a little at other part

विवरविनिर्गतौ रक्तपंकारजं रक्तकमलं रक्ततनु वैरो-
चनादिपरमाणुमयैः पूर्वादिदिक्षु चक्रमणेन यमान्तका-
दयस्तधानीय संपृज्य तच्चपुजादिभिः विशरगगमनादिकं
ध्यायात् तान्येव प्रवेशयेत् इति बुद्धोपसंहारो नाम
समाधिः ।

ततः करुणास्रैडितहृदयो यथाक्रमं नरकतिथ्यं-
प्रेतमनुष्यासुरदेवतामवलोक्य तद्विनिर्गतनानारश्मिभिः
संस्पृश्य वैरोचनादितधागतरूपेण निष्पाद्य तत्रैव प्रवेश-
येदिति समयसत्त्वोपकारो नाम समाधिः ।

तत आकाशदेशे रक्तपंकारजं रक्तकमलं विश्वदलं
केशरान्वितं तन्मध्ये रक्तपंकारपरिणतं सूर्यमण्डलं तन्यो-
परि क्षणाक्षरं रक्तं सूर्यं, सूर्यस्यर्द्धकारोद्भयं करुण-
वज्रं यवंप्रमाणं वज्रमयं रश्मिकोणं सकलमारमन्थ-
विनाशयमानं विचिन्तयेत् । ततो भाभिरुद्भूताभिर्धज
पञ्जरं पार्श्वगताभिर्वज्रप्राकारं वज्रवितानमधोगताभि-
र्वज्रमयी भूमिं विदध्यात् । तन्मध्ये शरदिन्दुधवनां अन्त-
शुपिरामूर्द्धस्थितत्रिकोणां पंकारजां धर्मोदयां भाषयेत् ।
तद्गगनकुहरान्तर्गतं रंकारपरिणतं धन्वाकारं क्षणाभं
वायुमण्डलं धजाङ्कितम्, तदुपरि रंकारजं पीतं चिन्ता-
रेफाङ्कितं अग्निमण्डलं तन्योपरि वंकारपरिणतं श्वेतवर्णं
चक्राकारं आपोमण्डलं घण्टाङ्कितम्, तदुपरि लंकारजं

१ A अदिक्षुचने ।

२ ANC निष्पाद ।

३ A अथा ।

४ अन्त • dropped in A.

५ B१ आषः, A अथा ।

६ A अदि, B१ अदि ।

७ ANC अथा ।

८ ANC अन्तमा ।

९ B१ omits.

१० ANC अथा ।

श्यामवर्णं चतुरस्रं पृथ्वीमण्डलं विश्ववज्राङ्कितम्, तत्रोपरि
सुँकारपरिणतं महामुमेरुपर्वतराजं चतुरत्वमयं अष्ट-
शृङ्गोपशोभितम्, तस्योपरि भ्रुटिति रक्तकमलं विश्वदलं
यावदिच्छाविस्तरं^१ तत्किञ्चल्के^२ रविशशिमंपुटयोर्मध्ये
हुँकारं हुँकारेणात्मानं विभावयेत् कायवाक्चित्तात्मकं
कृष्णहुँकारम् । पुनः कृष्णहुँकारपरिणतं विश्ववज्रं विश्व-
वज्रपरिणामजं कूटागारम्—

चतुरस्रं चतुर्द्वारमष्टस्तम्भोपशोभितम् ।

हारार्द्धहारसंयुक्तं वज्रसूचैरलङ्कितम् ॥

तस्मिन् मण्डलचक्रान्तर्गतं रविशशिमंपुटयोर्मध्ये
धर्मोदये^३ गगनकुहरान्तर्गतं कृष्णहुँकारं ध्यायात् । तत
आकारेण सूर्यमण्डलं भावयेत् तदुपरि पौतहुँकार-
परिणतं महावज्रधरं सितवर्णं ध्यायाद् एकवक्त्रं द्विभुजं
त्रिनेत्रं वज्रघण्टाधरं ध्यानस्थमात्मानं तस्य हृदये कृष्ण-
हुँकारं नानारश्मिन् निश्चार्य दशदिगंनन्तपर्यन्ताव-
स्थितान् तथागतान् बुद्धबोधिसत्त्वविद्यादेवत्यः क्रोधादीन्
सञ्चोद्य पुनरागत्य तस्मिन्नेव सूर्यं प्रविशन्तं चिन्तयेत् ।
तमेव महावज्रधरं तानेव तथागतादीन् एकलोलीभूतं
सूर्यं प्रविशन्तं पश्येत् । ज्वलद्भासुराकाराद्य योजन-
महस्र^४ व्यापिनं तदुपरि कृष्णहुँकारं नानारश्मिसंयुतं
ततो हुँकाराद् रश्मिं निश्चरन्तं पश्येत् । पुनस्तत्रैव प्रवेश्य

^१ A ध्वजा० ।

^२ A० ल्केन ।

^३ All MSS read धर्मोदयायां ।

^४ ANC वज्रधर० ।

^५ बुद्ध० dropped in N

^६ दिच्छाविस्त्राङ्क ।

^७ Ba विश्व० ।

^८ AC व्याका० ।

^९ N दशदिशा० ।

^{१०} AC० व्यापिनं ।

ॐ आः हुँ कायवाक्चिन्ताधिष्ठानं कुर्यात् । ॐ
 ह्रीं च्रीं हुँ वायुवरुणमाहेन्द्राग्निमण्डलेषु बीजं यथो-
 पदेशतः एवम्भूतं भगवत्यात्मको मन्त्रो पुनर्गगनकुहरे
 ज्ञानचक्रमाकृष्याग्रतः स्फुटीकृत्यावलीय स्वमयचक्रे
 प्रवेशयेत् । प्रवेश्य एकौकृत्य देवताहंकारमुद्ब्रह्मान-
 स्वकार्यविनिर्गतरश्मिममृहं तयागतबोधिमत्त्वविद्यादेवतौ-
 क्रोधादिभिः पञ्चामृतपरिपूर्णकलशजलैर्भिषिच्यमानं
 विविधपूजाविशेषैः सम्पूजयेत् आत्मानं भावयेत् । उपणीषे
 हुँ ललाटे ॐ कण्ठे आः हृदि ह्रीं नाभौ च्रीं नाभितले
 हुँ गुह्ये वां पादयोः ॐ अः फट् स्वाहा इत्यङ्गन्यासः ।
 एवं समयौ भूत्वाऽनेन विधिना यान्धेव मन्त्राष्टराण्युच्चा-
 र्यन्ते तानि देवतीमुखान्निर्गतानि सरश्मिकानि स्वमुखं
 प्रवेश्य कुलिशमार्गेण निश्चार्य देवीपद्मप्रविष्टानि पुन-
 र्हे"वीमुखात् स्वमुखमनेन क्रमेणाविच्छिन्नं मन्त्रमावर्त्तयेत् ।
 एवमाखेदपर्यन्तं परिजप्य ततः स्वहृदये रश्मिपुञ्जाकारं
 क्रमेण दीपशिखेव यावदनुपलब्धिकं कुर्यात् । यथोक्तां
 उत्पलमुद्रां बद्ध्वा "शिरसि ललाटकण्ठनाभिनाभितलगुह्य-
 पादहृदयेषु विन्यस्य मन्त्रं जपेदनिमित्तयोगेन । तत्रायं
 मन्त्रः— ॐ ह्रीं च्रीं हुँ फट् मूलमन्त्रः, ॐ ह्रीं च्रीं हुँ
 हुँ फट् स्वाहा हृदयमन्त्रः, ॐ ह्रीं च्रीं हुँ उपहृदय-

१ C झ ।

२ N omits, A has न only.

३ ABa ० चरेषु ।

४ ANC चनमेरु ।

५ AC ममयभूतो ।

६ ANC ० रंरुगे ।

१ A हो ।

२ A वंनय० ।

३ A ० लयाह०

४ A ह ।

५ AC विधिनाये न

६ AC मशिर०

ॐ आः हुं कायवाक्चित्ताधिष्ठानं कुर्यात् । ॐ
 ह्रीं च्रीं हुं वायुवरुणमाहेन्द्राग्निमण्डनेषु वीजं यथो-
 पदेशतः ष्वम्भृतं भगवत्यात्मको मन्त्रो पुनर्गगनकुहरे
 ज्ञानचक्रमाकृष्याग्रतः स्फुटीकृत्यावलीय स्वममयचक्रे
 प्रवेशयेत् । प्रवेश्य षकौकृत्य देवताहंकारमुद्दहमानः
 स्वकायविनिर्गतरग्निममृहं तथागतबोधिमत्त्वविद्यादेवतो-
 क्रोधादिभिः पञ्चानृतपरिपूर्णकलशजलैर्भिषिच्यमानं
 विविधपूजाविशेषैः सम्पूजयेत् आत्मानं भावयेत् । उपोष्य
 हुं ललाटे ॐ कण्ठे आः हृदि ह्रीं नाभौ च्रीं नाभितले
 हुं गुह्ये चां पादयोः अं अः फट् स्वाहा इत्यङ्गन्यासः ।
 एवं समयौ भूत्वाऽनेन विधिना यान्येव" मन्त्राश्राय्युवा-
 र्थन्ते तानि देवतीमुखाद्निर्गतानि सरग्निमानि स्वमुखं
 प्रवेश्य कुलिशमार्गेण निश्चार्य देवीपद्मप्रविष्टानि पुन-
 र्हे"वौमुखात् स्वमुखमनेन क्रमेणविच्छिन्नं मन्त्रमावर्त्तयेत् ।
 एवमाखेदपर्यन्तं परिजप्य ततः स्वहृदये रग्निपुञ्जाकारं
 क्रमेण द्रौपशिखिवेव यावदनुपलब्धिकं कुर्यात् । यथोक्तां
 उत्पलमुद्रां बद्धा शिरसि ललाटकण्ठनाभिनाभितलगुह्य-
 पादद्वयेषु विन्द्यस्य मन्त्रं जपेदनिमित्तयोगेन । तत्रायं
 मन्त्रः— ॐ ह्रीं च्रीं हुं फट् मूलमन्त्रः, ॐ ह्रीं च्रीं हुं
 हुं फट् स्वाहा हृदयमन्त्रः, ॐ ह्रीं च्रीं हुं उपहृदय-

१ C झ ।

२ N omits, A has ऋ only.

३ ABa •षकेषु ।

४ ANC कलशमेरुः ।

५ AC ममयभूतोः ।

६ ANC •हेरतोः ।

७ A ह्रीं ।

८ A वंनमः ।

९ A •कृत्याषः ।

१० A हुं ।

११ AC विधिनान्ये ष ।

१२ AC मशिरः ।

ईषद्वंद्वाकरालास्या ललज्जिष्ठा भयङ्करी ।
 नीलमर्ष्यः सुषोरैय मण्डिता तीव्ररश्मिभिः ॥
 केयूरनूपुराद्यैः किङ्किणीभिः प्रमण्डिता ।
 वामहस्ते कपालं च दक्षिणे कर्षिशोभना ॥
 उत्पलं चापरे हस्ते कलिकानालसंयुतम् ।
 पुनर्दक्षिणहस्ते च खड्गं विभाव्य यत्नतः ॥
 खड्गपरिणामयोगेनाक्षमास्त्रा च दृश्यते ।
 आस्रौठ स्थानरक्ता च कपालमध्यदेशतः ॥
 प्रलयानलपुञ्जाभा रश्मिज्वालासमन्विता ।
 ध्यानं यः कुरुते नित्यं देव्या भक्तिसमन्वितः ॥
 जापं च कुरुते यो हि 'साधांश्वरचतुष्टयम् ।
 तस्य वश्यं' जगत् सर्वं यथा बुद्धेन देशितम् ॥
 पुनः कपालमध्ये च साध्यं प्रयात्य यत्नतः ।
 शिरः पादौ च सम्पीड्य पद्भ्यां स्थानेन तेन च ॥
 निग्रहं क्रियते नूनं यदि ध्यानमयं मनः ।
 मन्त्रय कथ्यते सम्यक् यथा देवीप्रबोधकः ॥
 हान्तं हुताशनस्थं च चतुर्थस्वरभेदितम् ।
 विन्दुमन्तकसंभिन्नं खण्डेन्दुमद्वितं पुनः ॥
 एतद् बीजं महद्बीजं द्वितीयं शृणु साम्प्रतम् ।
 तान्तं वह्निसमायुक्तं पुनस्तेनैव भेदितम् ॥

१ A केयुराद्यैः ।

२ AC • कालवन् • ।

३ A • गन्धरक्ता च, NBa • स्थानरक्ताद्य ।

४ AC साधंश्वरः, Ba साधांश्वरः ।

५ Ba वश्यं ।

६ A पदुम्याः ।

७ AC वह्निसमायुक्तं ।

८ A घान्तं ।

नादविन्दुसमायुक्तं द्वितीयं भवति 'स्थिरम् ।
 तृतीयं तु पुनर्वीजं कथयामि प्रयत्नतः ॥
 हान्तं पष्ठ'स्वराक्रान्तं नादविन्दुसमन्वितम् ।
 एतद् वीजवरं श्रेष्ठं त्रैलोक्यदहनात्मकम् ॥
 कथयामि चतुर्थं च यथा बुद्धेन भाषितम् ।
 'फान्तं शुद्धं सुतेजाद्यं सर्वसिद्धिप्रदायकम् ॥
 शृणु अर्द्धाक्षरं सम्यक् मन्त्रनिष्पत्तिकारणम् ।
 टान्त'मविहीनं तु उच्चारणे तु रक्षणम् ॥
 देव्या एकजटायास्तु मन्त्रराजो महाबलः ।
 अस्य श्रवणमात्रेण निर्विघ्नो जायते नरः ॥
 सौभाग्यं जायते नित्यं विलयं यान्ति शत्रवः ।
 धर्मस्कन्धो भवेन्नित्यं बुद्धतुल्यो न मंगयः ॥
 ॥ इदमेकजटायास्तु साधनं 'सुष्ठु समाप्तम् ॥

AC १३५४

* A वा च

* NCB ३ ०४० बन्धु नु नद्वय

* ANC' प्रान्तवदु०

* A नानामसिद्धिनावन

* AC' नष्टं, B३ लिख

स्फुरत्तारायलीकान्तो भारगेदृशमानिहान् ।
 रक्तपुर्णकपालन्य मध्य चानोदमंग्यिताम् ॥
 प्रलयानन्वदृग्मिजानान्तपंतिप्रदाम् ।
 ध्यायादेकजटां देवो स्फुरन् मन्त्रं जपेत् ततः ॥
 मन्त्रस्त्वचिन्त्यमामर्थ्यः सायशंरचतुष्टयः ।
 'जगत्शाभवशावेगः वाम'रुद्र बुद्धभाषितः ॥
 आलीढपद्मानामाक्रम्य माध्यं मूर्ध्नि पट्टये ।
 पद्मभाण्डे विभाव्यं धांगो मन्त्रं 'स्फुरन् जपेत् ॥
 मन्वस्तु कथ्यते मिश्रः सम्यग् देवोप्रबोधकः ।
 आद्यमप्रिर् यासूत्रं हान्तमोस्वर भेदितम् ॥
 उदरेदृशचन्द्रार्धचिन्दुभुषितमस्तकम् ।
 द्वितीयं तु तथा किन्तु 'तान्तरूपेण भेदयेत् ॥
 हान्तमेव तृतीयं च' पष्ठस्वर'समन्वितम् ।
 पूर्ववच्छीर्षशोभं च चतुर्यं स्यात् फडन्तकम् ।
 जपेन्मन्त्र'मिमं मन्वो ह्रीं चैं हुं फडितीदृशम् ॥
 ॥ आर्थ्यैकजटासाधनं समाप्तम् ॥

- 1 A • तारायलान्तो ।
 2 A • चिन्तमावेद्य ।
 3 A जगद्धौ भवमावेद्यः ।
 4 Ba विभाव्यं ।
 5 AC मिश्रः ।
 6 Ba • वेदितः ।
 7 A तृतीयपद्यः ।
 8 AC फडन्तकम् ।
 9 A ह्रीं ।

- 1 AC मन्त्रः ।
 2 ACBa साद्वान्तः ।
 3 ANC • रुद्रार्धः ।
 4 A मन्त्रः ।
 5 A • मद्रिमया ।
 6 ANC • हान्तः ।
 7 AC • मन्त्रिणः ।
 8 Ba • मविच्छिन्नः ।
 9 N • वृद्धः ।

126.

पूर्वोक्तविधानेन शून्यताभावानन्तरं विश्वपद्मोपरि
टांकार'परिणतकपालमध्ये हुंकारं स्फुरणसंहरणपूर्वकं
तत्परिणामेन भगवतीमेकजटां सर्वाङ्गरूपां चतुर्भुजैक-
मुखीमारक्तचिन्तयनां व्याघ्रचर्मवसनां कपालमालाशिरः-
पिङ्गोर्दशकेशां दंष्ट्राकरान्मलज्जिह्वां लम्बोदरौ नीलभुजग-
विचित्राभरणां द्विरष्टवर्षां पीनोन्नतपयोधरां चारकेयूर-
किङ्किणीस्रग्दामान्वितमितसकलावयवां दक्षिणभुजाभ्यां
खड्गकर्चिधारिणीं वामभुजाभ्यां उत्पलकपालधारिणी-
मात्मानं भटिति निष्पाद्य मन्त्रं जपेत् ॐ ह्रीं [त्रीं]
हुं फट् ।

॥ इत्येकजटासाधनम् ॥

127.

ॐ आः हुं ॐ वज्रयोगिनि प्रतीच्छेमं वलिं श्रीं हुं
हहहहं हं हः फट् मम शान्तिं कुरु स्वाहा, ॐ आः
'शरस्त्रि होः' इत्यादीनुच्चारयेत् ।

अथातः संप्रवक्ष्यामि द्विभुजैकजटासाधनम् ।
पिङ्गोर्भ्रैकजटां देवीं कर्चिकरोटधारिकाम् ॥

१ A वा[का]र० ।

२ A omits.

३ N चरले, AC चरलि ।

४ ANC •दिमुधा० ।

५ A कोलज्जं० ।

६ AC •हुं, N •हुं ।

७ A होमि० ।

तारायाः साधनं कृत्वा पुण्यमासादितं मया ।
'तेनैव प्राणिनः सर्वे भवन्तु तारिणीसमाः ॥

॥ एकजटासाधनं समाप्तम् ।

। 'श्रार्य्यनागार्जुनपादैः भोटेषु उद्धृतमिति ॥

128.

१म शुक्रकण्टाये ।

पद्मावस्थितपद्मभाजनवरे हुंकारजाता सिता
साध्यालीढपदस्थिता गुरुकुचा संरक्तचक्षुर्दया ।
मत्पिङ्गकजटा निरंशुसहिता सव्येऽक्षमालाधरा
वामे नीलपयोजकोरकधरा देवी सदा पातु वः ॥
भीमाष्टनागसहिता करुणावशेन
पूर्णातिलोलरसना भयकारिहासा ।
चित्तेशशोभितशिरा मृगशचुचर्म-
वस्त्रा भवस्यं च निहन्तु तमांसि तारा ॥
श्रीमद्द्वयवज्रस्य गुरोर्नत्वा पदाम्बुजम् ।
श्रीमल्ललितगुप्तेन तारासाधनमुच्यते ॥

• ANC तेन प्राणिनः ।

• This part of the Colophon is not to be found in ACBA.

• This Sadhana is found only in B, see Fol. 82 ff.

• MS वभस्य ।

• MS शुद्धेव ।

ककांठको नीलः, कण्ठावाभरणं तक्षको रक्तः, नन्दोपनन्दौ
 कर्णकुण्डली पीतौ, ब्रह्मसूत्रं अनन्तो सितः, कटिसूत्रं
 वासुकौ शुक्लः, दक्षिणभुजे वलयं कुलिकः पारावतवर्णः,
 इतरभुजे वलयं शङ्खपालो धवलः, नूपुरौ पद्ममहापद्मौ
 रक्तौ; हारनूपुरकेयूरकिङ्किणीमखलादिमण्डितां शवोपरि
 प्रत्यालोढपदस्थितां अत्यन्तभीमरूपां इंपदंद्राललज्जिह्वां
 श्रीमदक्षोभ्यालङ्कृतमुकुटां महामैत्रीकरुणाविष्टमानसाम् ।
 ततः स्वहृदये शुक्लहंकारं तद्रश्म्याकृष्टज्ञानमण्डलं पश्येत् ।
 पथात् जः हुं व होः इत्यनेन क्रमेणाकृष्य प्रवेश्य बद्ध
 तोपयेत् । ततो नीरशौरवत ज्ञानमत्त्वसमरसं भावयेत् ।

ततो भट्टारिकाहृदये कमलोपरि चन्द्रे हौंकारं शुद्ध-
 स्फटिकमंकाशं रश्मिकोटिशतसहस्रं (रश्मीन्) निथरन्तं
 पश्येत् । भावनातः खिन्नो मन्त्रं जपेत् । पुनर्मन्त्रमहा-
 सामर्थ्यमण्डलं न द्रुतं न विलम्बितं नास्पष्टं न मात्राहीनं
 मनसाभिलिख्यम् । तत्रायं मन्त्रोद्धारः—सप्तमस्य चतुर्थे
 वह्निसंयुक्तं ईंकारभेदितं अर्द्धेन्दुबिन्दुभूषितं इत्थं जपेत् ।
 नाभिमध्ये अष्टदलकमल तदुपरि चन्द्रे देदीप्यमानं
 हौंकारं जिह्वोपरि अकारेण चन्द्रमण्डलं तदुपरि हौं-
 कारं पश्येत् । अक्षसूत्रगुलिकं च हौंकारेण ग्रन्थिकाः
 तायाविच्छिन्नं मुखान्निःसृत्य नाभिमार्गेण प्रविशन्ति च
 स्वमुखान्निर्गच्छन्ति चिन्तयेत् । एकाक्षरोऽयं मन्त्रराज-
 थिन्तामणिकल्पः पापव्याधिनाशनो विशेषेण जगदक्षोभ्य-
 बुद्धभाषितं मन्त्रमावर्त्तयेत् । दृढमतिः एवं मन्त्रं जपेत् ।
 लक्षजापेन महाकविर्भवति श्रुतिधरो वाग्मी च, वज्रवर्षी
 च लभते । महापदो दीर्घायुः सर्व्व[शास्त्रवि]शारदो

गरुडेश्वर इव त्रिभुवनं निर्विषं करोति । शीघ्रं च व
 मभिसम्भोत्स्यते नास्ति अत्र सन्देहः । ॐ आः ह्रीं
 हः अयं मन्त्रराजो बुद्धत्वं ददाति किं पुनरन्याः सिद्ध
 ॐ आः ह्रीं हुं घातय घातय सर्वदुष्टान् हुं फट् स्
 इमं वलिं दद्यात् सर्वमारविनाशनम् ।

॥ गुह्यकजटासाधनं समाप्तम् ।
 ॥ क्षतिरियं ललितगुप्तपादानाम् ॥

129.

'नमचुन्दाये

नत्वा 'सम्यग् जिनांस्तांश्च चुन्दा देवीं महर्द्धिकाम्
 तस्या आराधनं वक्ष्ये संक्षेपात् क्षिप्रसाधनम् ॥

प्रथमं तावन्मन्त्री स्वहृद्दीन्दुमध्ये बीजं तृतीयवर्गा
 प्रथमपञ्चमेन पूरितं अर्द्धेन्दुविन्दुभृषितं शरच्चन्द्रांशु
 मालिनं सर्वबुद्धैरधिष्ठितं दिव्यं ततो रश्मिभिर्निष्पन्न
 भगवतीं गुरुसंबुद्धादींश्च दृष्ट्वाऽभिवन्द्यानेन मन्त्रेण पूजयेत्
 ॐ वज्रधूपे हुं, ॐ वज्रपुष्पे हुं, ॐ वज्रदीपे हुं, ॐ
 वज्रगन्धे हुं, ॐ वज्रनैवेद्ये हुं । ततो—

¹ This Namaskāra is absent in N. A omits वम
पूरितं । चुन्दा is uniformly spelt as चुण्डा in Ba

² N सर्वान् जि०, Ab सर्वान् जिनाना ।

³ NC चुन्दा ।

⁴ Ba •मध्यबीजं ।

⁵ A •निष्ठित ।

रत्नचयं मे शरणं सर्वं प्रतिदिगाम्यघम् ।

अनुमोदे जगत्पुण्यं बुधवाधौ दधे मनः ॥

इत्यादि पठेत् । ततः गिधिपुर्व्वकंप्र सर्वधर्मनैरात्म्यं भावयेदनेन मन्त्रेण ॐ शून्यताज्ञानवज्रस्वभावात्मकोऽहम् । ततो' —

बीजं मायोपमाकारं चैधातुकमशेषतः ।

ॐ स्वभावशुद्धाः सर्वधर्माः स्वभावशुद्धोऽहम् । ततः पूर्व्वोक्तबीजनिष्पन्नश्रीचुन्दा देवीरूपेणात्मानं भावयेत् शरच्चन्द्राभां चतुर्भुजां दक्षिणेन वरदां वामे पुस्तकाङ्कित-पद्मपरां करद्वये पाचपरां सर्व्यालङ्कारभूषितां पद्मचन्द्रा-सनस्यां भावयेत्, पथात् मुद्रां बन्धयेत् । इन्द्राङ्कुर-मूर्त्तिसु रक्षां कृत्वा जपं कुर्यात् । तपयं मुद्रा, इस्तद्वयेन चञ्चलिं कृत्वा तर्जनीद्वयं मध्यमान्धे कुण्डलाकारेण समं चञ्चुष्टौ पार्श्वतः । इयं चुन्दाया मुद्रा, मन्त्रध्यायम्—
ॐ चले चुले चुन्दे स्वाहा ।

॥ चुन्दासाधनं समाप्तम् ॥

* AC *भोव ।

* ANCRa ५५६'५०

* Ab adds तत्पुण्य ।

* ANC' adds तत्पुण्य

* ANC' *हा ।

* चुन्दा is differently spelt as चुन्दा, चुन्दा चुन्दा in different MSS

* *चन्दे* found only in Ab

* Ab ५५६'५० ।

* AC ५६ ।

* चुन्दे omitted in Ab only

प्रथमं हृदि चन्द्रे शुक्लचुंकारबीजं दृष्ट्वा तद्रग्निभिर्वृद्धा-
दीनभिपूज्य प्रणम्य संस्तुत्य च पापदेशनादिसप्तविधा-
नुत्तरपूजानन्तरं त्रिशरणगाथां पठित्वा क्षमयित्वा चतु-
ब्रह्मविहारान् विभाव्य शून्यतां ध्यायात् । ततो विश्वदल-
पद्मचन्द्रे पुनः निजबीजं ध्यात्वा तत्परिणामेनार्यबुद्धां
शरच्चन्द्राभामेकमुखां चतुर्भुजां वरदक्षिणभुजां पुस्तका-
ङ्कितपद्मवामभुजां पात्रधारिशेषभुजद्वयां नानाभरण-
विभूषितां वज्रसत्त्वमुकुटां अनेकसत्त्वार्यकारिस्फुरद्वि-
ग्रहां आत्मानं भूटिति निष्पाद्य निजबीजं च हृदि
विचिन्त्य मुद्रां त्रिषु स्थानेषु न्यसेत् । हस्तद्वयेनाञ्जलिं
कृत्वा तर्ज्जन्यार्मध्ये कुण्डलाकारेण लग्नमङ्गुष्ठद्वयं पार्श्वतो
विदध्यात् । मन्त्रः ॐ चले चले चुन्दे स्वाहा ।

॥ इति चुन्दासाधनम् ॥

* A • नामासिद्ध • ।

* C • १३५ • ।

* A • ३५१ • ।

131.

नमश्चुन्दायै ।

प्रथमं हृदीन्दुमध्यस्थं बुबोजविनिर्गतविचित्ररश्मिभि-
 र्निष्पन्नान् गुरुबुद्धबोधिसत्त्वान् दृष्ट्वा 'पुरतः पूजादिकं
 कुर्यात् ॐ वज्रपुष्पे हूं इत्यादिमन्त्रैः । ततः चिगरस-
 गाथामुच्चारयेत् । तदनन्तरं शून्यतां विभाव्य ॐ शून्यता-
 ज्ञानवज्रस्वभावात्मकोऽहमित्युच्चारयेत् । ततश्चेतिष्पद्यां
 चुन्दां शरच्चन्द्रप्रभां चतुर्भुजां सर्वाङ्गधारभृतितां दक्षिणे
 वरदां वामे पुस्तकपद्मपरां शेषभुजाभ्यां पाद्मपरां पद्म-
 चन्द्रे साक्षपर्व्यङ्गामीनां भावयेत् । पथान्मुद्रया हृदुणा-
 कण्ठमूर्धसु संस्पृश्य रक्षां कृत्वा जपं कुर्यात् ॐ चने पुने
 पुन्दे स्वाहा । तत्रेयं मुद्रा— हस्तद्वयेनाग्रलिं कृत्वा
 तर्ज्जन्योर्मध्ययोर्मध्ये कुण्डलाकारेण ललावद्गुणं पार्श्वतः
 स्थिती ।

॥ इति चुन्दासाधनम् ॥

• A पुणे, B पुणे

• ANC नव पु ।

• AC ६० ।

• AN २६३ ६०० ।

132.

नमः 'मारोषे' ।

पूर्वांक्तविधिना पंकारजवियपद्मोपरि चन्द्रे सितमां-
कारजां मारीचीं येतां पञ्चमुक्तो दशभुजां चतुशरणां
भटित्यात्मानं चिन्तयेत् । तत्र प्रधानमुखं येतं दक्षिणं
ऊष्णं वामं वाराहं रक्तं पयान्मुखं हरितं मन्तकोपरि मुखं
पीतं नानारत्नपिरचितं त्रिशिखालङ्कृतजटामुकुटो दक्षिण-
पञ्चभुजेषु सूर्यमण्डलवज्रशरश्चक्रुशस्त्रचीहस्तां वाम-
पञ्चभुजेषु चन्द्रमण्डलचापाशोकपल्लवसपाशतर्जनीसूत्र-
हस्तां विविधालङ्कारधरां कुमारीं नवयौवनां सित-
कञ्चुकोत्तरीयां चैत्यगर्भस्थां सप्तशूकररयारूढां विष्णुवन्द-
शङ्करब्रह्माक्रान्तचतुशरणाम् । तद्रयमध्यावस्थितमकर-
समाक्रान्ताऽन्यतमा भगवतो रूपणा शूकरमुखी वज्र-
तर्जनीधरदक्षिणवामकरा ; दक्षिणदिशि अपरा भगवती
रक्ता शूकरमुखी चतुर्भुजा अक्रुशस्त्रचीधरदक्षिणहस्तद्वया
सपाशतर्जनीसूत्रधरवामहस्तद्वया दिव्यालङ्कारधरा चेति ;
वामदिश्यपरा भट्टारिका रक्ता शूकरमुखी आकर्ण-
पूरितचापशरा' वज्राशोकपल्लवधारि'शेषदक्षिणवामभुजा
विचित्राभरणा चेति । रथवाहकशूकराणामथ आदि-
त्यादिनवग्रहा नानेत्युपद्रवरोगसङ्कुलाश्च मनुष्यरूपे-
णाधःपतिताश्चिन्तनीयाः । ततो ह्यचन्द्रस्थितमांबीज-

१ मारोषे is also spelt as मारिचि, मारिषी and मारोषि ।

२ Ba • धानेन ।

३ ANCBa • रत्नचित्र • ।

४ AB • नौकवध • ।

५ • कमल • in A.

६ B • चापधरा • ।

७ • शेष • found in Ba only

८ आदिनव • in A.

९ A नान्य त्वम् •, N नानाम् त्वम् •

रग्निभिस्तथागतानानीयाभिपेकं गृहीत्वा वैरांचनमुद्रिता
भवति । ततो हृदीजादेवाश्लेषाकारेण मन्त्राश्रयाम्
नियार्थं मुखान्नाभौ नाभेर्मुखं मुखात् पुनरपि नाभावि-
त्यादिकचक्रमणक्रमेण मन्त्रमावर्तयन्त । तत्रायं मन्त्रः-
ॐ मारीच्यै मां हुं हुं फद् फद् स्वाहा । स्वरीत्राधिपितं
च सर्वभोजनादिकमनुप्रेयम् । खेदे च शताश्रमन्त्र-
मुद्यार्थं यथामुखं विहरेदिति ।

॥ कल्पोक्तं दशभुजसितमारीशोभाधनम् ॥

133

मारीशोभाधनम् ।

अथ शून्यताभायनानन्तरं चन्द्रं पीतमभिवाशोक-
नवकं तदुपरि मां तत्परिणता पीता द्विभुजकमुखी वैरां-
नमनाथरत्नमुकुटिनी कनकनिभशुकरपृष्ठविश्रपद्मचन्द्रं
नीलमुद्रंस्थिता अशोकशशाङ्कशशाङ्कशशाङ्कशशाङ्क-
शशाङ्करा धारादिभूषिताङ्गी नवधौवनकाम्या चरति ।
मेनां ध्यात्वा हृदि मां श्रीअश्वारितरश्मिसनाक-
रनिकरैर्दृष्टान् 'सगमर्षं सभार्यमनेकविधं च विधाय
मारीच्यै' मां स्वाहा इति मन्त्रं श्रेयते ।

॥ इति अशोककान्तामारीशोभाधनम् ॥

ANC' कुशादेवोवाप ।
The word is dropped in ANC'
... in B
... B ...
...
ANC' ...
A ...
A ...
AC' ...
...

134.

रमो मारौच्यं ।

'निरुत्तरसुखासङ्गप्रज्ञापारङ्गतान् गुरुन् ।

प्रणम्य कल्पमारौच्याः साधनं लिख्यतेऽधुना ॥

तत्रादौ तावद् योगी सकलजगद्भ्युद्धरणाध्याशयः ॐ
 फडिति मन्त्रेण हृत्कण्ठोर्णामूर्धसु क्रोधमुष्टिं दत्त्वा ॐ
 मारौच्यं विघ्नानुत्सारय हुँ फडित्यनेन च विघ्नान् विमर्श
 स्वहृदये 'आकारपरिणतसूर्ये' पीतमांकारं ध्यात्वा तदि-
 निर्गतरश्मिनिवहैराकाशे संमाह्वय भगवतीमग्रतः
 स्वापयेत् गौरीं त्रिमुखां त्रिनेत्रामष्टभुजां रक्तदक्षिण-
 मुखां नीलविद्यतवामवाराहमुखां वज्राङ्कुशशरसूचीधारि-
 दक्षिणचतुष्करां अशोकपल्लवचापसूत्रतर्जनीधरवामचतु-
 ष्करां वैरोचनमुकुटिनीं नानाभरणवतीं चैत्यगर्भस्वितां
 रक्तान्वरकञ्चुकोत्तरीयां सप्तशूकरं रथारूढां प्रत्यालीढपदां
 यंकारजवायुमण्डले हंकारं ~~रक्तवर्णां~~ ~~वि~~ ~~ने~~
 ममधिगच्छामहे ॐ ॐ ॐ

दक्षिणभुजां वज्रपाशदक्षिणवामकरां कुमारीरूपिणीं
नवयौवनालङ्कारवतीम्, तथा पयिमे वरालीं शुक्लां वज्र-
सूचीवदक्षिणभुजां पाशाशोकधरवामकरां प्रत्यान्वीढपदां
सुरूपिणीं चेति, तद्योत्तरदिग्भागे वराहमुखीं रक्तां
त्रिनयनां चतुर्भुजां वज्रशरवदक्षिणकरां चापाशोकधर-
वामकरां दिव्यरूपिणीम् ; ध्यात्वा पूजाप्रणामस्तुतिपाप-
देशनापुण्यानुमोदनापरिणामनायाचनात्रिशरखगमन-
बोधिचित्तोत्पादमार्गाश्रयणादिकं कृत्वा चतुर्ब्रह्मविहाराय
भावयित्वा ॐ शून्यताज्ञानवज्रस्वभावात्मज्ञोऽहमिति
शून्यतासमाधिमात्मन्वयेत् ।

ततः सूर्यमण्डले ॐकारजं वैरोचनं सिंहासनमयं शुभं
जटामुकुटपरं 'बोधङ्गीमुद्रापरं' शान्तं सर्वालङ्कारभूषितं
तस्य हृदि चन्द्रे पञ्चविंशत्यक्षरपरिवारमांकारबीजपरि-
निष्पन्नागोकपल्लवं तदुपरि चन्द्रे मांबीजं शतसम्ब-
परिणामेन यथोक्तवर्णभुजादिलक्षणं मारीचौरूपमात्मानं
भूयति ध्यात्वा ॐ मारीच्यै वत्तासि वदासि वरासि
वराहमुखि आकर्षय जः स्वाहेत्यनेन वत्तासीं पूज्यस्यां
दिशि न्यसेत् । तथा ॐ मारीच्यै वत्तासि वदासि
वरासि वराहमुखि सर्वदुष्टप्रदुष्टानां मुखं बन्ध बन्ध
हुं स्वाहेत्यनेन दक्षिणत्यां वदासीम् । तथा ॐ
मारीच्यै वत्तासि वदासि वरासि वराहमुखि सर्वदुष्ट-

१. ANC • रक्षिणवाम • ।

२. पदाशोऽपरा..... वामकरां omitted in A

३. NCB • वराहमुखी • । * A • वराहो मुखः ।

४. AC बोधङ्गी, N बोधङ्गी, B३ बोधङ्गी ।

५. A बुद्ध, B बुद्धः । * A३ वत्तासि, B वत्तासि

६. ANCB वाहेति । * A वत्ताः ।

प्रदुष्टानां मुखं स्तम्भय वँ स्वाहेति पथिमायां वरालीम् ।
 तथा ॐ मारीच्यै वर्त्तान्ति वदालि वरान्ति वराहमुखि
 सर्व्वसत्त्वान् वशमानय होः स्वाहेत्यनेन चोत्तरस्यां वराह-
 मुखीं चेति । ॐ मारीच्यै माँ हुँ हुँ फट् फट् स्वाहेति
 भावनानन्तरं मन्त्रजापः । एवं मन्थात्रयमधिष्ठाय देवता-
 योगेन विहर्त्तव्यमिति ।

॥ कल्पोक्तमारीचीमाधनं समाप्तम् ॥

135.

नमो मागेच्छे ।

प्रथमं तावत् स्वहृदि चन्द्रे शुक्लमाँकाररग्निसमाकृष्टां
 भगवतीं नानोपहारेणाभिपूज्य पापदेशनादिकं च
 कृत्वा चतुर्व्रह्मविहारान् भावयेत् । ॐ शून्यताज्ञानवज्र-
 स्वभावात्मकोऽहमित्युच्चार्य्य पँकारजविश्वपद्मोपरि चन्द्र-
 मण्डले पुनरपि सितमाँकारपरिणतां मारीचीं कुन्देन्दु-
 सन्निभां पञ्चमुखीं दशभुजां चतुश्चरणां भूटित्यात्मानं
 चिन्तयेत् । तत्र प्रधानमुखं शरीरवर्णं दक्षिणमुखं
 कृष्णं वाममुखं वाराहं रक्तं पथ्यान्मुखं 'हरितं मस्तकोपरि
 मुखं पीतं नानारत्नविचित्रत्रिशिखजटामुकुटिनीं दक्षिण-
 पञ्चभुजेषु सूर्य्यमण्डलनौलवज्रशराङ्कुशसूचिहस्तां वाम-
 पञ्चभुजेषु चन्द्रमण्डलचापाशोकपल्लवसपाशं तर्जनीसूच-

१ NCAb •दुष्टानां । A omits सर्व्वदुष्टा•.....वराहमुखि ।

२ Ab omit.

३ Ab omit.

४ A नामोपहारेणभि• ।

५ A हरितचण्डं ।

६ AN •सूर्य्यमण्डल• ।

७ AC •तर्जनीसूचिणां ।

हस्तां विविधरत्नविरचितकुण्डलकेयूरचूडाकिङ्किणी वस्त्र
भूषितशरीरां नवयौवनां मितकञ्चुकोत्तरीयां चैत्यगभन्व
मत्तशूकररघारूढां विष्ण्वन्द्रशङ्करब्रह्माक्रान्तचतुश्चरणाम्
तस्याय रथमध्ये स्थितमकरममाक्रान्ताऽन्यतमा भगवती
सा च कृष्णा शूकरमुखी वज्रतज्जनीदक्षिणवामभुजा
दक्षिणदिशि अपरा भगवती सा च रक्ता शूकरमुखी
चतुर्भुजा अङ्गुशरूचिदक्षिणद्वयहस्ता मपागतज्जनीदक्ष
वामद्वयहस्ता दिव्यान्ङ्कारभूषिता चेति, वामद्विन्दपरा
भट्टारिका सापि च रक्तवर्णा शूकरमुखी आयुष्पुत्रित-
चापशरवज्राङ्गकपात्रवदक्षिणवामभुजा विविचवभता-
भरणा चेति, रथवाहकशूकराणामप आदित्यादिनवपदा
नानामृत्युपद्रवरोगमङ्गुलाय पतिता मनुष्यरूपेण भन्ति ।
एवंरूपां भगवतीं ध्यात्वा हृद्यन्ते मारिकरविनिगंतरश्मि-
भिस्तयागतानानीयाभिषेकं गृह्णीत्वा शिरसि बंधने-
नाह्वयेत् । ततो हृदीजादेवाद्यध्वाकारेण मन्वाह्वया-
ग्निथार्यं मुखाम्नाभौ नाभिर्मुखे मुखात् पुनरपि नाना-
षित्यादिकचक्रमण्डलभङ्गं मन्त्रमावर्तयन् पिशोरितयतां
मनसि कुर्यादिति । तथायं मन्त्रः— ॐ भारीचं मां हं
फद् स्वाहा । स्वबीजापिष्ठितं च मन्त्रं भोजनादिकमनु-
ष्ठेयम् । वेदे च शताष्टरमन्त्रमुच्चार्य यद्यामुखं विहरेदिति ।

॥ कल्प्योक्तविधिना मितमारीचोसाधनं समाप्तम् ॥

A १०१०११११०
 १ A १०१०११११०
 २ AN १०११०

AN १०१०११११०
 ३ A १०११०
 ४ A १०११०

136.

नमो मारीच्यै ।

ॐ आः ह्रीं^१ स्वाहा इति शिरोललाटकण्ठहृदयजानु-
 द्वयेषु आत्मनो विभाथ ॐकारात् सर्व्वं पूर्व्ववत् शुद्धि-
 पाठपर्यन्तं^२ विधिं विधाय ॐकारेण निष्पन्नां च वज्र-
 धात्वीश्वरीं मारीचीं द्वादशभुजां रक्तां पद्ममुखीं लम्बोदरां
 ज्वलत्पिङ्गलोर्ध्वकेशां कपालमालिनीं सर्पमण्डितमेखलां
 व्याघ्रचर्मांबरधरां^३ चरणयुगनिपतितानेकविघ्नसन्ततिं
 चैत्यगर्भसूर्य्यमण्डले प्रत्यालीढस्थितां वैरोचनसनाथां
 नानावराहाक्षप्यमाणरथां रक्तक्षणाहरितपीतसितप्रथ-
 मादिपञ्चमुखीं ऊर्ध्वक्षणावराहैकमुखीं दक्षिणे खड्गमुपल-
 शरश्चक्रुशकसूचिकवज्रपरशुन् वामे सपाशतर्जनीकपाल-
 अशोकपल्लवव्रह्मशिरश्चापत्रिशूलानि धारयन्तीं विनेत्रां
 ललज्जिह्वां करालवदनामतिभयानंकाकारां चिन्तयेत् ।
 रथमध्ये द्विभुजां तर्जनीअशोकपल्लवहस्तां रथवाहिकां
 प्रत्यालीढासनां भीषणां चिन्तयेत् । स्फुरणादिकपूर्व्वकं
 स्तम्भयन् मोहयन् धातयन् दुष्टसत्त्वान् ॐ वज्रधात्वीश्वरि
 सर्व्वदुष्टसत्त्वान् 'इन इन दह दह पच पच ॐ मारीच्यै
 "हुं फट् स्वाहेति मन्त्रं जपेत् ।

॥ वज्रधात्वीश्वरीमारीचीं साधनम् ॥

^१ B ह्री, Ab ह्रीः ।

^२ A पाठपर्यन्त ।

^३ ANC ज्वलत्पिङ्गलो, B ज्वलत्पिङ्गलो ।

^४ Ab समया ।

^५ Ab •मरा ।

^६ Ab रक्तहरिताक्षव्य •

^७ B •वज्राया ।

^८ A मोहयेत् । B omits

^९ ANC हर हर ।

^{१०} ANCAb ॐ ह ।

^{११} B वज्रधात्वीश्वरीसाधनं, A •मारीच्यै साधनं, Ab मारीच्यैसाधनं ।

प्रथमं तावन्नन्तौ सुखासनोपविष्टौ वामकोधमुष्टिना
 हृद्दूर्णाकण्ठमूर्धसु ॐ फट् इति मन्त्रेण संस्पृश्य दक्षिण-
 कोधमुष्टिमुन्नाम्य निर्विघ्नं चिन्तयेत् । ततो मुखशौचादिकं
 कृत्वा पुनरुपविश्य स्वहृदये रात्रिदिनभेदेन अकारा-
 कारनिष्पन्नौ शशिसूर्य्यौ हृद्वा तदुपरि पौतं ॐकारं
 विभाव्य तद्रश्मिनिष्पन्नां भगवतीमग्रतो हृद्वा यथालब्ध-
 ष्यादिभिः सम्पूज्य तदग्रतः पापदेशनादिकं कृत्वा सकलं
 न्यं विभावयेत् । तत ॐ स्वभावशुद्धाः सर्वधर्माः
 भावशुद्धोऽहमित्युच्चार्य्य तदाकारपरिणतमष्टारचक्रं
 ध्यायित्तमोकारं परिणम्यात्मानं वैरोचनरूपं पौतवर्णं
 मुकुटधरं रक्ताम्बरं शान्तं पद्मगर्भमिहासने वज्र-
 ष्यं सर्वाभरणभूषितं बोध्यज्ञौ वडमुद्रकं ध्यायात् ।
 हृदये चन्द्रस्यमांकारपरिणतं अशोकपुष्पं तदुपरि
 रं तद्रश्मौन् नित्यार्य्य सकलसत्त्वार्थं कृत्वा तत्रैवांनीय
 त् । ततोऽग्रत आकारपरिणतं सूर्य्यमण्डले मांका-
 भगवतीमष्टभुजां रश्मिमयीमुपदेशतो ध्यायात् ।
 रं ॐ मामिति मन्त्रमुच्चारयन्नात्मानं चैत्यगर्भस्थां
 रयारूढां मारीचौ विभावयेत् । रघस्याधस्ताद्
 आयुमण्डले हंकारनिर्मितो राहुः । तत्र भगवतीं

शुद्धं

- १. निवभ्य भेदेन NC ० निवभेदेन ।
- २. अतमात्मा ।
- ३. ०, NC बोध्यो ।
- ४. आरवोत्र ।
- ५. मुच्चार्य्य वा. Ab ० मुच्चारयेत् ।
- ६. Ab ० मूर्धसु ।
- ७. A शरीरमुख्यं ।
- ८. NC ० अरधरं
- ९. ANCAb तेषां ।
- १०. A देशतो, NC देशतो ।

रत्नमुकुटां अष्टभुजां त्रिनेत्रां त्रिमुखीं मृषीतां मूलमुद्रं
 पीतं बन्धकजवाकुमुममहगाधरं दक्षिणं रक्तं वर्तुलं वामं
 वाराहं 'सरोपं नीलं ननज्जिह्वं विकृतवदनं भीषणं
 भृकुटीकरालं वामे तर्जनिकापागं धनुरगोकपल्लवं सूत्रं
 च दक्षिणे सूच्यङ्गुगं शरं वज्रं च नानावल्लयादिसर्वा-
 भरणभूषितां विचित्ररक्तकञ्चुकोत्तरीयां प्रत्यालीढस्यां
 चतुर्देवती'परिदृतां चिन्तयेत्। पूर्वतो वर्तुलीं 'आलीढ-
 स्थितां चतुर्भुजां वराहैकमुखीं रक्तां दक्षिणे सूच्यङ्गु-
 धरां वामे पाशपल्लवौ', दक्षिणे वदानीं प्रत्यालीढस्थितां
 चतुर्भुजां वराहैकमुखीं पीतवर्णां दक्षिणे मपुष्पागोक-
 पल्लवससूत्रं सूचीधरां वामे पाशवज्रधराम्, पश्चिमे' वरालीं
 आलीढस्यां चतुर्भुजां "पीतवर्णां वराहैकमुखीं दक्षिणे
 वज्रसूचीधरां वामे पाशागोकपल्लवधराम्, तथैवोत्तरे
 वराहमुखीं रक्तां उदितादित्यवर्णाञ्ज्वलां प्रत्यालीढस्थितां
 चतुर्भुजां दक्षिणे शरवज्रधरां वामे चापागोकपल्लवधराम्।
 सर्वा एताथैत्यकूटागारस्या नाना'लङ्काररत्नमुकुटरक्त-
 कञ्चुकोत्तरीयास्त्रिनेत्रा' विचित्राभरणा ध्येयाः'। ततो जः
 हुं वै होः ज्ञानसत्त्वप्रवेशे" मुद्रां बन्धयेत्।

A मूर्ध्नि ।

1 B वामे ।

2 Ab वेताली ।

3 A मृषी ।

4 ANAb • सूत्र ।

5 N omits

6 A • उत्तरीयास्त्रिया ।

7 Ab • प्रवेशः ।

8 A इतः ।

9 ANCB • ह्रीः ।

10 C प्रत्यालीढः, Ab • लीडस्य ।

11 A • वही ।

12 A omits पश्चिमे.. पल्लवधरा ।

13 A नानारत्नाः ।

14 A वेताः ।

उभौ हस्ती मर्मा कृत्वा अञ्जन्याकारमिश्रितौ
 कुर्यात् विकमितावया वभावङ्गुणामितौ ॥
 मध्यमाङ्गुलिसमाद्यष्टौ कुण्डलाकारचिह्नितौ ।
 पर्यङ्केणापविष्टेन नाभिदेशे तदा न्यसेत ॥
 ततो भावनापूर्वं क्रम मन्त्र जपेत् ॐ मारौच
 स्वाहा । न्युनाधिकं विधि शताक्षरमन्त्रेण पुरयेत् ॐ
 जसत्त्वेत्यादि । विमर्जनकाले तु ॐ मारौ चै मुरिति
 मुद्रा मुञ्चेदिति ।

॥ अष्टभुजपीत मारौचौसाधनम् ॥

138.

त्रोडियानमारौचौसाधनं भवति । प्रथमं तावत्
 मन्त्री स्वहृदि आकारपरिणत स्वर्यमण्डलं तस्योपरि
 प्रथमस्य चयोदशं बीजमर्द्धेन्दुविन्दुभृषितं तथैव सर्वं पाप-
 देशनादिकं कृत्वा तेनैव निष्पन्नं मांकारं तत्सर्वपरिणतां
 मारौची रक्तवर्णां पणमुखा द्वादशभुजां प्रथममुख रक्तं
 द्वितीयं कृष्णं तृतीयं श्यामं चतुर्थं पीतं पञ्चमं सितं

M • मण्डितौ

A अथमा •

A • विष्टा च

B तथा

This Mantra is omitted in Ab

N • कविधि

N मुद्रिति ।

AN • omit मन्त्रो

A • मितगौड •

A • रभेणा •

A • तम, B • इमो •

A • चि ।

Ab मण्डित •

शिरःस्थितं तदूर्ध्वं वाराहकृष्णं पष्ठमुखम्, अशोकचैत्या-
 लकृतां पीतवेरोचननायां लम्बोदरीं कपालमाना-
 विभूषितां ऊर्ध्वपिङ्गलकेशां व्याडैर्विभूषितां व्याघ्रचर्म-
 निवसनां प्रत्यालीढस्थितां 'शूकराक्रान्तविघ्नां दक्षिणशरै-
 र्भङ्गं वज्रं' मुपलं शरं एकसूचिकवज्रं परमुं वामे तच्च-
 निकापागं कपालं अशोकपल्लवं ब्रह्मशिरयापं चिशूलं
 चिनेत्रां रक्तवर्तुलां 'दंष्ट्राकरालवदनां रथमध्ये स्थितां
 अपरां देवीं द्विभुजां तर्ज्जनिकापाशपल्लयसहितां भावयेद्
 अष्टमेव भगयती' । ततो मुद्रां ग्रन्थयेत् ।

यगाग्रनिं समापाय मध्यमेऽथ निकुञ्चनात् ।

अङ्गप्रदयपर्यङ्ककुञ्चिताग्राम् विग्रहाम् ॥

मन्त्रः— ॐ मारोथ्ये ॐ मां भूं भूं फद् फद् स्वाहा ।

। शदयभुजस्तयगोत्राडियानमारोचोसाधनं समाप्तम् ॥

१. ॐ मारोथ्ये

२. ॐ मां भूं भूं फद् फद् स्वाहा ।

३. ॐ मारोथ्ये ॐ मां भूं भूं फद् फद् स्वाहा ।

४. ॐ मारोथ्ये

५. ॐ मारोथ्ये

६. ॐ मारोथ्ये ॐ मां भूं भूं फद् फद् स्वाहा ।

७. ॐ मारोथ्ये ॐ मां भूं भूं फद् फद् स्वाहा ।

८. ॐ मारोथ्ये ॐ मां भूं भूं फद् फद् स्वाहा ।

पूर्वोक्तविधानेन पापदेशनानन्तरं शून्यतां विभाव्य
 विश्वपद्मसूत्र्यै रक्तमांकारबीजपरिणतां श्रीविद्यानमारीचौ
 रक्तवर्णां पंशुखीं हादशभुजां प्रतिमुखं विनेत्रां रक्तकृष्ण-
 शुक्लहरितपीतदक्षिणावर्त्तपञ्चमुखां ऊर्ध्वकृष्णाश्रुकरमुखां
 प्रथमपद्दक्षिणभुजेषु यथाक्रमं खड्गचक्रमुपलशरपरशुशक
 त्रिचक्रवज्राणि वामभुजेषु तर्जनीपाशावद्वाङ्कपाश-
 शृङ्गकपत्रवज्राग्निशरयापविश्रुम्भानि वैद्यगर्भस्यांमष्ट
 नागेन्द्रभूषणशरीरामूर्ध्वपिङ्गलकेशां दंष्ट्राकरान्मवदनी
 गुष्कपञ्चमुण्डमान्मामौनिकां विगल्मन्मण्डमान्माम्भ
 म्बितकन्धरां अनेक रत्नविरचित रथाधोविधिषु मम
 शूकरारूढां बहिरष्टं गमगानपरिहृतां रथमध्याग्यता
 पर्यङ्गनिपणां वज्रत्रिचक्रशृङ्गकतर्जनीधारिणीं (रा) रक्त-
 वर्णमारीचौ पीतकश्रुकां नानारत्नाभरणी व्याघ्रध्वं-
 षमनभूयितां रक्तप्रभां स्फुरत्यश्रुतद्यागतां भर्तृति ध्यात्वा
 तद्बृहदयसूत्र्यै सर्वाबीजविनिःसृतरश्मिशतसमानोत्तुङ्गवोधि
 सत्परभिषेकं पृथीत्वा वैरोचनमुकुटिनीमात्मानं चिन्त-
 येत् । ततो निजबीजप्रसाधितयथात्मन्य ममयद्रथसेवा-

१ AC ५५१०	B ५५११
२ N ५५१००	others read ५५१०
३ AC ५५१०	A ५५१०
४ A ५५१०	AC ५५११
५ A ५५१०	A ५५१० B ५५१००
६ N ५५१०	AN ५५१००
७ AC ५५१०	A ५५१००
८ AC ५५१०	A ५५१०, etc. ५५१०

पूर्वकं मन्त्री तद्दीजाच्च विनिर्गताद्यस्त्रवमानाकारेण
 हृदयान्निर्गत्य' नाभौ नाभेः' पुनः हृदय इत्यनेन चक्र-
 भ्रमणयोगेन मन्त्रं जपेत् ॐ मारीच्यै मां हूं हूं फट्
 फट् स्वाहा । उत्तरकाल'समाध्युप'संहारे 'जप्त्वा तद्योग-
 नैव ययासुखं विहरेदिति ।

॥ त्रिाडियानंमारीचोसाधनम् ॥

140.

आदौ हृदि सूर्यासने हुंकारकिरणैरानीय भगवती-
 मनेकविधपूजाभिः सम्पूज्य पापदेशनादिकं कृत्वा
 शून्यताभावनानन्तरं विश्ववज्राकारं चेतः' मंचिन्य
 तत्परिणामेन वज्रभूमिं वज्रप्राकारादिकं ध्यात्वा तन्मध्ये
 श्रीत्रिाडियानपीठं" त्रिकोणमारक्तं तन्मध्ये सूर्यस्वपञ्च-
 सूचिकवज्रं ॐकाराधिष्ठितवरटकं तत्परिणामेन बोधि-
 चित्तरूपां महाप्रलयानलविस्फुलिङ्गदुर्दुर्षामट्टाट्ट"हासां
 समाक्रान्तचतुर्भारां" प्रत्यालीढपदां द्वादशभुजां परमुखीं

¹ A •यनिर्गं० ।

¹ A omits

² AC •दिनेन ।

² A •कारं ।

³ AC समाधाय ।

³ A omits जप्त.....विहरे० ।

⁴ Instead of त्रिाडियान A reads रक्तवर्णद्वादशभुजा० ।

⁵ A •तानन्त० ।

⁵ A चिभंवत० ।

⁶ A •त्रिाडियानं पीठं, B •त्रिाडि० ।

⁷ A •मत्ताद्वाट्ट०, B •मट्ट० ।

⁷ ANC •माणा ।

त्रिनेत्रां रक्तवर्णां प्रथमदक्षिणपद्भुजेषु खड्गवि-
 वज्रकर्त्तृचिकवज्रपरशुशरमुपलान् दधानां वाम-
 भुजेषु मतर्ज्जनीपाशिका विशूलशोकपल्लवचापपाश-
 ब्रह्मशिरोधारिणीं नरशिरोमालाप्रलम्बितसर्वाङ्गावयव-
 शोभां व्याघ्रचर्मोत्तरीयवाससं मूलमुखं रक्तं सितकृष्ण-
 वाममुखद्वयं पीतकृष्णं दक्षिणमुखद्वयं कृष्णोर्ध्ववाराह-
 मुखं ललज्जिह्वामूर्ध्वज्वलितपिङ्गलकेशां वैरोचनमुकुटिनीं
 भुजगाष्टाभरणभूषितां निजकिरणैः सर्वतो मारविध्वं-
 सिनीं दशदिक्पालायमानाङ्किनीभूतवेताडफेत्का र-
 हाहारवभौषणपरिवेष्टितशशानाष्टकमण्डितां श्रीमदो-
 ष्ठीयानमारौचीमात्मानं भूटिति निष्पाद्य शिरःकण्ठ-
 हृदयेषु ॐ आः हुं सर्वाङ्गेषु फकारं चिन्तयेत् । ततो
 नाभेरुपरि विश्वकमले "चन्द्रसूर्यसम्पुटमध्ये हुंकारात्
 मृणालतन्तु"स्वभावं विश्ववर्णमक्षरं चिन्तयेत् । ॐ वज्र-
 सत्त्वेश्वरि" सर्वदुष्टान् "हन हन दह दह पच पच ॐ
 मारीच्यै मां हुं हुं "फद् स्वाहा हृदयमन्त्रः । ॐ आः हुं
 भावनामन्त्रः । ॐ वज्रवेतालि" हुं फद् जापमन्त्रः । ॐ

1 B reads .सट्टाङ्गः ।
 2 N omits .सूचिकः ; other MSS read .सूक्तः ।
 3 B .लदधाः ।
 4 AC .लालम्बितः ।
 5 A .अनस्थाः, NC .अनास्थाः ।
 6 AC .दिशि पः ।
 7 AC .ताणः ।
 8 Ba .कारः ।
 9 N omits चन्द्रः ।
 10 B .शरीः ।
 11 Ba पद् पद् ।
 12 AB .भोषिकाः ।
 13 B .वराहः ।
 14 A .लायमानः ।
 15 AC .हत्वाः ।
 16 AC .मन्तोभिः, N .मन्तोभिः ।
 17 B .शरीः ।
 18 A .हर हर ।
 19 A .वेतालि, B .वेताली ।

मारौचि ॐ माँ हुँ हुँ फट् द्वितीयजापमन्त्रः । त
 चतुःसन्ध्यासु वलिमन्त्रः ॐ 'अललि होः जः हुँ वँ होः
 वज्रडाकिनि समयस्त्वं दृश्यहोः ख ख खाहि खाहि स
 यक्षराक्षसभूतप्रेतपिशाचोन्मादा'पस्मारडाक'डाकिन्याद
 दमं वलिं गृह्णथ पिवथ जिघ्रथ' मातिक्रमथ महासु
 विष्ट'इये मम सहायंका भवथ' हुँ हुँ फट् फट्' स्वाह
 भोजनादिकं च ह्रीःकारेण हुँकारादिना वा' संशोध्य
 चरेदिति ।

॥ "द्वादशभुजरक्तवर्णश्चाडियानस्वाधिष्ठान-
 क्रम'मारीचीसाधनम् ॥

- A चन्द्र० ।
 • A आचयिद्विदि, B •आरक्षि, N आरक्षि, C आरक्षि । The
 Mantra given in Ba is here upheld.
 • A •द्वितीयो । • •दाह० is found only in Ba
 • Ba इह । • निप्रथ found only in Ba
 • ANCB, पट० । • A नञ्च ।
 • Ba मन्त्र । " The second पट is omitted in B
 • ANCB च । " B omits द्वादशभुजरक्तवर्ण० ।
 • A •गुह्य० ।

स्वहृदि विश्वपद्मे चन्द्रोपरि पीतमांकारं विन्दन्त्य तर्ध्वं सर्व्वं प्रतिभासमावमात्मानं चाकलय्य ॐ स्वभावशुद्धा-
 सर्व्वधर्माः स्वभावशुद्धोऽहमिति पठेत । ततस्तन्मांकारेण
 परिष्कृतमशोकस्तवकं पुनर्मांकारं तत् सर्व्वं परिणमय्य
 भगवतीं पीतवर्णां द्विभुजां एकमुखां वैरोचनोपगोभित-
 शिरोभागां रत्नमुकुटिनौ देदोष्यमानां कनकवर्णां
 शूकररूपां विश्वपद्मचन्द्रे नीलयाम्भितां नवध्यावनोद्धता
 ऊर्ध्वस्थितां वामकरेणशोकदृष्टाशाखाविलग्नां दक्षिणेन
 वरदां हारादिविभृषिताङ्गां श्वेतवस्त्रनिषमनां स्वहृदि
 मांकारादनेकशूकराकाररश्मिम्फुरणेन दुष्टान् नियार-
 यन्तीं विचिन्तयेत् । ॐ मारीच्यां स्वाहा । ततो यथावद्
 विसर्ज्य यथासुखं विहरेद् इति । देशान्तरगमने तु श्वेतं
 मन्त्रेणात्मोत्तरीयाञ्चलं गृहीत्वा मम वारान् परित्रप्य
 महायस्यं च वस्त्रान् गृहीत्वा यथावद् ग्रन्थिं कृत्वा
 गच्छेत् । शीरादिभिर्न मुष्यते । प्राप्ते अभिमते देशे
 ग्रन्थिं मोचयेदित्युपदेशः । यथावद् ग्रन्थिं कृत्वा मम
 वारान्भिमन्वितमुत्तरीयाञ्चलं कृत्वा दिशो दश व्यबलाज्य
 दुष्टानां मुखचक्षुर्वन्धं करोमि इति विचिन्त्य श्यामं निवार्य्य
 अन्तर्जाल्याकारेण मन्त्रमुच्चारयन् ग्रन्थिं बध्नीयादिति ।

॥ अशोककान्तामारीच्याः साधनं समाप्तम् ॥

142.

सम्यक् प्रणम्य मारोचौ वैरोचनकुलोद्भवाम् ।

कल्पोक्तविधिना तस्याः कथ्यते साधनक्रमः ॥

तत्र तावत् श्रीमारोच्युदयमण्डलाभिपिक्तो मन्त्रो स्व-
मंभयसंवरपरिपालनशुद्धचित्तः सकलसत्त्वाभ्युद्धरणाय
'ॐ' फट् इत्युच्चारयन् क्रोधमुष्टिं हृदूणामूर्धसु विन्यस्य
मुखशौचादिकं कृत्वा देवगृहं प्रविश्य पटादिगतमूर्तिं
भगवतीमवताय्य मारोचौविघ्नोत्सारणमन्त्रेण गन्धोदकं
परिजप्यानेनैव पञ्चोपहारादिकं प्रपूज्यम् । तत्रायं विघ्नो-
त्सारणमन्त्रः— ॐ मारोच्यै हुँ सर्वविघ्नानुत्सारय हुँ फट् ।
ततः स्वहृदयाक्षरेण निशि चन्द्रमण्डलं दिवा सूर्यमण्डलं
आकारेण ध्यात्वा तस्योपरि प्रथमत्रयोदशबीजं अर्द्धेन्दु-
विन्दुभूषितं तप्तचामीकराभम् । ततो विश्वरग्नीन् नित्यायं
ते रग्निभिर्निष्पन्नां भगवतीं मूर्द्धि गुरुबुद्धबोधिसत्त्वाय
हृष्टा पूजयित्वा अभिवन्द्य च अनेन मन्त्रेण, ॐ मारोच्यै
पुष्यं प्रतीच्छ स्वाहा, ॐ मारोच्यै धूपं प्रतीच्छ स्वाहा,
ॐ मारोच्यै स्वाहेत्यर्घं परिजप्य ॐ मारोच्यै अर्घं
प्रतीच्छ स्वाहा, अभावे सति ध्यानेन वा । ततः—

रत्नत्रयं मे शरणं सर्वं प्रतिदिगाम्ययम् ।

अनुमोदे जगत्पुण्यं बुद्धबोधी दधे मनः ॥

१ A • वा १६० ।

२ AN १० ।

३ A • वा १६० ।

४ AC ४६० ।

५ A • वा १६० ।

६ A • ५५५० ।

७ AN omit.

८ A विभिदि ।

९ AC • मध्यवावा •

आबोधेः शरणं यामि बुद्धं धर्मं गणोत्तमम् ।

बोधौ चित्तं करोम्येष' स्वपरार्थप्रसिद्धये ॥

उत्पाद्यामि' वर'बोधचित्तं

निमन्त्रयामि बहु'सर्वसत्त्वान् ।

इष्टां चरिष्ये' वरबोधिचारिकां

बुद्धो भवेयं जगतो हिताय ॥

इति चिरुच्चार्यं प्रणिधिपूर्वकं सर्वधर्मनैरात्म्यं भाव-
येद् अनेन मन्त्रेण । ॐ शून्यताज्ञानवज्रस्वभावात्मको-
ऽहमिति पठित्वा—

बीजं मायोपमाकारं' वैधातुं च' विशेषतः ।

दृश्यते स्पृश्यते चैव यथा माया हि सर्वतः ।

न चोपलभ्यते चैव सर्वस्य जगतः स्थितिः ॥

इति पठित्वा' प्रतिभासमात्रमवगम्य' ततो अनादि-
कारणासत्कल्पनावीजमपनीय स्वभावशुद्धोऽहमित्यधि-
मुञ्चेत् । स्वभावशुद्धाः सर्वधर्माः स्वभावशुद्धोऽहमिति
वारचयमुच्चार्य ततः पूर्वोक्तबीजनिष्पन्नं चन्द्रं तस्योपरि
ॐ"कारं तत्सर्वं परिणम्य श्रीमद्द्वैरोचननाथं पद्मगर्भ-
सिंहासनस्थं वज्रपर्यङ्कनिषण्णं सुवर्णचन्द्रे बोध्यङ्गी"-
समाधिसमापन्नं जटामुकुटधरं शान्तं सर्वालङ्कारभूषितं
ध्यायात् । ततः स्वहृदि चन्द्रमण्डलं तस्योपरि पञ्च-

1 A चित्तान्तरोपः ।

2 AC add परमं after this

3 A omits वरः ।

4 AN अहं ।

5 MSS चरिष्यामि, which makes the metre faulty.

6 A •माकारं ।

7 AC read विषय before चेदाः ।

8 A बुद्धः ।

9 C omits.

10 A •समाधिमवगम्य ।

11 AC अः ।

12 AC बोध्यङ्गीः, N बोध्यङ्गीः ।

विंशतिकमद्यरं परमहृद्यं प्रथमस्य द्वितीयेन ममायुक्तं
 अर्द्धेन्दुविन्दुभूपितं विभाव्य निष्यन्त्रमशोकमन्तवकं तल्योपरि
 चन्द्रस्थभाकारं ध्यात्वा तत्सर्वपरिणतमात्मानं मारीचौ-
 रूपेण भावयेत् अहमेव मारीचौ भगवतौ इति । सुपीतां
 जाम्बूनदप्रभाकारां दीप्तदेहां चैत्यगर्भस्यां रक्ताम्बर-
 धरां रक्तकञ्चुकोत्तरीयां नानावलयसर्वालङ्कारभूषितां
 कटंकुण्डलकटिसूत्रकिङ्किणीनूपुररवां अष्टभुजां त्रिमुखां
 त्रिनेत्रां ज्वलत्स्फुरद्रग्निमालिनीं बन्धूकजवाकुसुमसदृशा-
 धरां वैरोचनकतमूर्द्धजां अशोकमाला शिरसि भूषितां
 वामकरैरक्षसूत्राशोकचापधरां दक्षिणे स्फुरद्बज्रसूत्रिका-
 ङ्कुशशरोल्ललनप्रियां प्रथमं मुखं सौम्यं विकसिताननं
 सुपीतकनकावदातं उत्फुल्ललोचनं सिन्दूररेणुं रञ्जिता-
 धरं शृङ्गाररसविभ्रमं वाममुखं वाराहं सरोपविहृतं
 विकटोत्कटभूषणं इन्द्रनीलप्रभाकारं द्वादशार्कं समप्रभ-
 मुरुं भृकुटिकरालं ललज्जिह्वं भयस्यापि भयङ्करं दक्षिणमुखं
 सुरक्तं दिव्यज्वलद्भासुरमिव, हर्म्योत्थितां शोकतरुं कुसुम-
 मालावकीर्णां तस्याः शिरसि वैरोचनं नाथं पूर्वार्क्त-
 वर्णं मुद्रोपेतं मधःस्तात् सप्तशूकररयगतां प्रत्यालीढस्थितां
 कुमारीं नवयौवनस्याम्, रथवाहकशूकराणां अधस्तात्

१ A • नन्द • ।

२ A • कटञ्च • ।

३ AC • जाम्बू • ।

४ A • दानं • ।

५ AC • सिन्दूरवोज्वल • ।

६ AC • सुभ • ।

७ A • वर • ।

८ A • शोपम • ।

९ AC • पञ्च • ।

१० A • नवा • ।

११ A • नारदन • ।

१२ A • वदना • ।

१३ AC • शाकार • ।

१४ A • हर्म्यस्थिता • ।

१५ • पञ्च • in A.

कन्यांक्तमागौषोभाधनम् ।

वं वायव्यमण्डले इंकारपरिणतं राहुग्रहं हस्ताभ्यां
तं चन्द्रसूर्यां दिवा दिनकरं निशितं चन्द्रमसं देवी-
तुष्टयपरिवृतां ध्यायात् ।

तत्र पूर्वेण ॐ मारीच्यं वर्त्तालि वदालि वरालि
वराहमुखि सिद्धिमाकर्षय जः स्वाहेति एवं देवीं रक्तवर्णां
वराहैकमुखीं चतुर्भुजां रक्तकञ्चुकोत्तरीयां वामे पाशा-
शोकहस्तां दक्षिणे वज्राङ्गुशस्त्रचिधरां सर्वाभरणभूषितां
कल्पोक्तविधिना अभिप्रतसिद्धिमाकर्षयन्तीं ध्यायात् ।

ॐ मारीच्यं वर्त्तालि वदालि वरालि वराहमुखि
सर्वदुष्टप्रदुष्टानां मुखं बन्ध बन्ध हुं स्वाहा । वदालीं
देवीं पूर्वोक्तवस्त्राभरणतद्रूपां पीतवर्णां वामे पाशवज्रधरां
दक्षिणे पद्मवस्त्रचिधरां दुष्टानां मुखचक्षुषीं सौवन्तीं
दक्षिणतो भावयेत् ।

ॐ मारीच्यं वर्त्तालि वदालि वरालि वराहमुखि
सर्वदुष्टान् स्तम्भय वं स्वाहेति वरालीं देवीं तद्वत्
वस्त्राभरणवर्णां तुं दक्षिणे वज्रस्त्रचिहस्तां वामे पाशा-
शोकधरां सर्वदुष्टान् स्तम्भयन्तीं पश्चिमे न्यसेत् ।

ॐ मारीच्यं वर्त्तालि वदालि वरालि वराहमुखि
सर्वसत्त्वान् मे वशमानय होः स्वाहेति वराहमुखीं
देवीं रक्तवर्णां तथावस्त्राभरणां च सव्येन वज्रशर-
धारिणीं वामे श्लोकचापधरां सर्वसत्त्वानुपसर्पयन्तीं
उत्तरस्यां दिशि न्यसेत् ।

- १ N मन्त ।
२ A •धमपि ।
३ A धर्मादिन् ।
४ A •मष्टय • ।

- ५ A •धि ।
६ A •वा ।

- ७ A वराह • ।
८ AN च ।
९ A omits.
१० AC •नपुराद्य • ।

ततो वज्राङ्गुश्यादिभिर्मुद्राभिः तन्मन्त्रैयाकर्षणादिकं
 कुर्यात् । ज्ञानसत्त्वमाक्षय्य प्रवेश्य वद्धा वशीकृत्य साधयेत् ।
 तर्ज्जन्यङ्गुश्वन्धेन कनिष्ठया महाङ्गुशी बाहुग्रन्थिकटा-
 ग्राभ्यां शृङ्खलापृष्ठयोश्च पीडनादिति । ॐ वज्राङ्गुशि ङ-
 इत्यनेन ज्ञानसत्त्वमाक्षय्य पुरतो अर्घपाद्यादिकं दद्यात् ।
 मारीचौमुद्रणम् । ततः ॐ वज्रपाश ह्रं इत्यनेन प्रवेशयेत्,
 ॐ वज्रस्फोट वं अनेन बन्धयेत्, ॐ वज्रावेश होः
 अनेन तोषयेत् । ततः समयदेवताभिः सदाऽद्वयं कुर्यात् ।
 तत्रेयं मुद्रा--

उभौ इस्तौ समौ कृत्वा अञ्जल्याकारमिथितौ ।

कुर्यात् विकसितावग्रावुभावङ्गुष्ठनामितौ ॥

मध्यमाङ्गुलिसमाश्लिष्टौ कुण्डलाकारबन्धितौ ।

पर्यङ्केनोपविष्टेन नाभिदेशे तदा न्यसेत् ॥

एषा मुद्रा वरा श्रेष्ठा सर्वकर्मसु योजयेत् ।

ततोऽभिपेकं गृह्णीयात् महामुद्रया अनया ॥

अङ्गुष्ठसत्त्वपर्यङ्का कुञ्चिताग्राग्रविग्रहा ।

सममध्यमोत्तमाङ्गा श्रेष्ठा वज्राञ्जलिप्रभा ॥

इति मूर्द्ध्नि स्थाप्य ॐ भूः खं मां अभिषिञ्चेति मन्त्रेण
 वैरोचनः कनकाभो बोध्यङ्गवस्यितः शिरसि ध्येयः ।
 भावनाखिन्नो जपेन्मन्त्रम् । स्वहृदि चन्द्रस्यं मन्त्रं देदीप्य-
 मानं ॐ मारीच्यै स्वाहेति दृष्ट्वा जपेत् । यथाशक्त्या

१ A •याद्या• ।

१ A अष्टा• ।

२ A •माङ्गा•, N •माङ्गा•, C •माङ्गा• । See Infra

•ANC •यात• ।

१ A अषवेत् ।

भावनापूर्वङ्गमं' सर्वां देवतीं 'समुत्तजयन्तीं पश्यन्
मन्त्रं जपेत् । पद्याच्चूनाधिकविधिः' 'शताक्षरेण पूरयेत्
तत्रायं मन्त्रः— ॐ वज्रसत्त्व समयमनुपालय, वज्रसत्त्व
त्वेनोपतिष्ठ, हृदी मे भव, सुतोष्यो मे भव, अनुरक्तो मे भव
सुपोष्यो मे भव, सर्व्वसिद्धिं मे प्रयच्छ, सर्व्वकर्मसु च मे
चित्तं श्रेयः कुरु, हुँ हृहृहृहृहोः भगवन् सर्व्वतथागतवज्र
मा मे मुञ्च, वज्रीभव महासमयसत्त्व आः । विसर्जनकाले
तु सर्व्वमेतत् कुशलं परिणम्य अभिप्रेतां सिद्धिमभियाच
स्वमुद्रां शिरसि मुञ्चेत् ॐ मारीच्यै भुरिति । स्वाधि-
देवतयोगेन भोजनस्नानदानशयनादिकं सर्व्वं प्रकल्पयेत्
इत्यनेन क्रमेण कायवाक्चित्तरशां कृत्वा यथामुक्त
विहरेदिति ।

मारीच्याः साधनं कृत्वा यच्छुभं समुपाञ्जितम् ।

प्राप्नुवन्तु यदं सत्त्वा' मारीचीघाननिर्भ्रमम् ॥

ॐ ख ख खादि खादि यत्न यत्न यत्नन्तु माख्य-
भौतिका" बलिं मम शान्तिं कुर्व्वन्तु स्वाहेति बलिमन्त्रः ।

॥ कल्पोक्तमारीचीसाधनं समाप्तम् ।

। कृतिरियं पण्डिताचार्य्यगर्भपादानाम् ॥

1 A ०गमर्भे ।

2 Only in N

3 A ०काले ।

4 A ०दिधि ।

5 AC ०००० ।

6 AC add मा सत्त्वं कुरु after वज्रसत्त्व, which is obviously
redundant as the letters of the Mantra go beyond
hundred in that case.

7 ANC omit.

8 A ०००० ।

9 A ०००००००००० ।

10 A ०काले ।

11 N ०००००० ।

143.

नमो मारीच्यै ।

प्रथमं सूर्यमण्डलं तस्योपरि प्रथमत्रयोदशं बीजमर्द्धन्दु-
विन्दुशोभितं तन्निष्पन्नां मारीचीं रक्तवर्णां पण्मुखां प्रथमं
रक्तं द्वितीयं कृष्णं तृतीयं श्यामं चतुर्थं पीतं पञ्चमं सितं
षष्ठमूर्द्धं वराहमुखं कृष्णं अशोकचैत्यालङ्कृतां लम्बोदरीं
कपालमालाशोभितां ऊर्ध्वकेशां व्याडैर्विभूषितां व्याघ्र-
चर्मनिवसनां विघ्नघातिनीं नानावर्णशूकररथारूढां सव्ये
खड्गवज्रमूपलशरणकस्तूचिकवज्रपरशून् धारयन्तीं वामे
तर्ज्जनिकापाशं अशोकपल्लवव्रह्मशिरश्यापं विशूलं च
द्वयं द्वादशभुजां चिनेत्रां रक्तवर्णवर्तुलां मुखोच्चल-
त्कारां रथमध्ये द्विभुजां तर्ज्जनिकापल्लवगृहीतां पुरतो
द्वितीयां भावयेत् । अहमेव मारीची भगवतीति ततो
मुद्रां बन्धयेत् ।

वज्राञ्जलिं समाधाय मध्यमेऽयं निकुञ्चनात् ।

अद्भुष्टद्वयपर्यङ्गकुञ्चितायाग्रविग्रहाम् ॥

ॐ मारीच्यै मां हुं हुं फट् स्वाहा ।

॥ मारीचीसाधनं समाप्तम् ॥

AC • पञ्चद, N • पञ्चद ।

A omits.

A मूलाक्ष, N मूलाक्ष •

AN • नाचं, C • नाचं ।

All the three MSS. A, N and C read नमस्तुभ्यं which gives no meaning. This emendation is proposed on the strength of other similar stanzas

AC • मूलाक्ष

AC • इवचं

AC • मोद ।

144.

'शासने 'कल्पमात्रोत्ये सर्वोपद्रव शान्तये ।
 मारीचीं भावयेत् 'प्राज्ञः सर्वज्ञांकारप्राप्तये ॥
 'सर्वकथध्वसम्बुद्धमध्यवर्तिगुरोः पुनः ।
 माँह्रचन्द्रात् समापूज्य विधिवद्देशं नादिकम् ॥
 प्रतिदिशाम्यपं सर्वमनुमोदे जगच्छुभम् ।
 चिरत्नशरणं यामि सम्बोधो विदधे मनः ॥
 इयासद्भावतः' शून्यं निर्निमित्तमहेतुतः ।
 अतो हेतोः प्रणिहितं त्रियिमोक्षं जगत् स्वयम् ॥
 धर्मधातुस्थिते चैत्ये धातुद्धद् बुं इयत्तनि ।
 स्फुरदुद्धीपखव्यापिचतुरसादिसंयुते ॥
 बहिरन्तयतुष्कोणे विशूकाङ्गेन्दुमण्डले ।
 दुष्टसञ्चतलाकान्तगिरिराजप्रतिष्ठिते ॥
 भावयेत् तत्र मातस्व'मशोकस्तवकोद्भवाम् ।
 शृङ्गारवीरस'इयं'जम्बूनदसमप्रभाम् ॥
 मध्येन्द्र'नीलवर्णा'स्यां भयबीभत्सरौद्रकैः ।
 करुणाद्भुतशान्तैय स्फटिकेन्दितराननाम् ॥

¹ A सामव० ।

² AC ० प्रायाव ।

³ ACN सर्वज्ञता० ।

⁴ AC ० पुत्र ।

⁵ AC ० सम्भवात् ।

⁶ A omits ० मय० ।

⁷ AC ० लोहश० ।

⁸ AC वक्रा०, N वक्रा० ।

⁹ AC लव० ।

¹⁰ AC वक्रा० ।

¹¹ AC श्रुतारिक्थापं० ।

¹² A ० वरदा० ।

¹³ AC ० वक्र० ।

¹⁴ AC ० विष्णोः ।

¹⁵ AC ० लव० ।

¹⁶ A ० वि० व० व० ।

त्रिविमोऽक्षमुखैस्त्र्यक्षां धर्मसम्भोगनिर्मिताम् ।
 पीता(क्ष)भरणसदस्त्रां मयूखं सुखवामिनीम् ॥
 सूच्याक्षांस्यानि सौवन्तीं वधन्तीं मुखचक्षुषी ।
 हृद्गलेऽङ्कुशपाशाभ्यां विन्धन्तीं वाणकामुकैः ॥
 वज्रेण दुष्टहृद् भित्त्वाऽशोकैनासेचनापराम् ।
 विमोक्षाष्टाष्टभिस्तान् दुष्टान् नष्टान् प्रभावयेत् ॥
 पादविकाशसंकीचादात्मदृष्टिं च तद्रतिम् ।
 प्रज्ञोपायपदाक्रान्तां भारीचीं भावयेद् व्रती ॥
 सर्वदिक्त्र्यध्वभावात्मस्फुरत्संहारकारकान् ।
 जः हुं वै होः ब्रुवंस्तस्मिन् सर्वबुद्धान् प्रवेशयेत् ॥
 बुद्धाङ्गोद्भवविद्याभिर्भृतकुम्भाभृतान्बुधिः ।
 रत्नमुकुटपट्टाङ्गां पश्येत् शश्वतसेकधाम् ॥
 सर्वपूजाकरव्यग्रधूपपुष्पादिवज्रिभिः ।
 पूजां स्तुतिं च कुर्याद् वै तेन पश्येदिमां ततः ॥
 स्तम्भयन् कायवाक्चित्तमामन्त्र्य पिचुवां जपेत् ।
 सर्वदुष्टप्रदुष्टानां चतुर्थान्तं सशङ्कया ॥
 चतुःसन्ध्यं त्रिसन्ध्यं वा प्रातर्वाऽष्टयतं जपेत् ।
 भावयंस्तां महाविद्यां महार्थे तु सहस्रकम् ॥

१ AC • छात्राभा ।

२ A मृष्याभ्या • ।

३ A • वरा • ।

४ AC • छात्राभा • ।

५ AC • बुद्ध्या • ।

६ A • वृत्तं • ।

७ A omit •

१ N मग •

२ A बुद्धे च •

३ AC रिभा •

४ N omitt •

५ AC • पूष •

६ AC चतुर्थे

जप्त्वा पूजास्तुतिं कृत्वा विनाम्य शुभमर्थतः ।
 निवेश्यात्मनि' सम्बुद्धान् गतसङ्गो विसर्जयेत् ॥
 विसर्जनमधिष्ठानं सामान्यं त्र्यक्षरं स्मृतम् ।
 प्रतिष्ठासमये तन्त्रे कायवाक्चित्तसाधने ॥
 सन्धान्तरेऽपि पूजादिपुरःसरमितो जपेत् ।
 प्राग्विधिना पुनः प्रातर्देवोसङ्गौतिचोदितः ॥
 दमां विद्यां तथा चान्यां भावयेत् स समाजपन् ।
 तन्वाम्नायेन सन्मन्त्री रुचितः साधयेद् भृशम् ॥
 पिचुवावेशसंलेखाद् यत् पुण्यं समुपार्जितम् ।
 तेन' लोकोऽस्तु सर्वाशः त्यामहं मञ्जुराद् स्वयम् ॥

॥ श्रीमारीचौपिचुवा'साधनं समाप्तम् ॥

145.

नत्वा च मारीचीं देवीं सर्वदुष्टप्रमर्हनीम् ।
 तस्याः साधनं वश्येऽहं सर्वकर्मप्रसाधकम् ॥
 सत्त्वपर्यङ्कमासीनां हृदीन्द्रावो'कारभूपिताम् ।
 रक्तवर्णां' ज्वलद्दिव्यां' विश्वरश्मिममाकुलाम् ॥

१ AC • छान्दोगि ।

२ A प्राण्य ।

३ A विद्यादेवदेखा •, N विचुवावेशसंलेखा •, C' पिचुवादेशं लेखा • ।

४ AN अनेन ।

५ A • विद्या • ।

६ A • दोन् ॐ • ।

७ N • सर्वा ।

८ AC • दोषं ।

तेनिष्पादिताः संवृत्ताः बोधि मत्वा महर्त्रिशाः ।

वन्दित्वा सम्पुञ्जाभिमन्य नैवेद्यादि निवेदयेत् ।

अनेन मन्त्रेण— वज्रपुष्पं वज्रपापे 'वज्रदोषे वज्रगर्भे
वज्रनैवेद्ये ॐ हूं इति मन्त्रेण । ततो रत्नत्रयं मे गरुडं
बोधिचित्तोत्पादनं च । प्रणिधिपुष्पकं मन्त्रेणैवैरात्वं
भावयेद् अनेन ॐ शून्यताज्ञानवज्रस्वभावात्मकोऽहम् ।
ततः स्थिरचल मन्त्र्यभावस्वभावान् विचिन्त्यं योजं च तद्गु
ॐ स्वभावशुद्धाः मन्त्र्यधर्माः स्वभावशुद्धोऽहम् । तदोत्र-
निष्पन्नचक्रं तस्य वरटके भानुमण्डनं तस्योपरि पञ्च
पञ्चमयोजं आकारद्वन्द्वचिन्दुशोभितं तत्सर्वं निष्पन्ने सति
मारोचोरूपेणात्मानं विचिन्तयेत् रक्तवर्णां वक्रद्विगुण-
भुजां ललितव्याघ्रचर्मनिवसनां ऊर्ध्वाववद्वजटां "रत्न-
मुकुटिनीं त्रिमुखीं उभयवराहाननां प्रथममुखं सौम्यं
प्रहसिताननं सशृङ्गाररसविभ्रमं सर्व्वं त्रिनेत्रां वामं
रक्तं वाराहं वज्रमुद्गरगृहीतनमस्कृतं दक्षिणमुखं वाराहं
सैन्धवच्छायं वज्रपाशगृहीतपुरन्दरवन्दितं चैत्यगर्भकृष्ण-
कोडालीढेन स्थितां अधो हरिहरब्रह्मादयो मर्हिता
वसुलोकपालाः सर्व्वे भीतास्वस्ता भट्टारिकावन्दनामाज्ञां
च कुर्व्वन्तः स्थिताः, आकर्णपुरितधन्वी" अशोककलिका-

1 A गुरुबुद्धबोधि ।

2 AC न निवे ।

3 A वचराधे ।

4 A धिरित्य ।

5 A रक्तवर्णवस्त्रा ।

6 N रक्त ।

7 A वन्द., N मन्द. ।

8 AN निवे. ।

9 A omits.

10 A •वर ।

11 AC omit •विन्द. ।

12 A ऊर्ध्वाववद्वजटा, N उर्ध्वद्वजटा ।

13 AC वक्र. ।

14 A •दधौ ।

। हृदि विन्ध्यन्तीं विचिन्तयेत् ;
 त्र्यलङ्कारभूषितां अशोकवह्मकुटां
 सुपुष्पघृतां हृदि तर्जनीस्थितां
 त्रिशिरोभद्रघटगृहीतहस्तां दक्षिणे
 त्रखण्डकर्विवज्रदण्डकुलिशहस्तां नृपा-
 मर्द्धरोचनं वज्रपर्यङ्कबोध्यङ्गीसमा-
 शान्तं ज्ञानोन्मीलितचक्षुषं शिरसि
 मारभेत । यद्योपदेशतः ज्ञानसत्त्व-
 ङ्गा वशीकृत्य साधयेत् । अभिपेक्षां
 तं च कृत्वा यथात् जायं समारभेत ।
 । 'प्रदीपो अकम्प्यमानानिलप्रयुक्तः'
 " शरीरे एकाग्रचित्तस्य जपे रतस्य ।

।ङ्गा कुञ्चिताश्रागविग्रहा ।

राज्ञा श्रेया वज्राञ्जलिप्रभा ॥

अथस्याप्यानेन ॐ मारीच्यै हुं
 फट् । अष्टमस्य तृतीयचतुर्थयोस्तृतीयं
 [तां] प्रथमद्वितीयेन भूषितां, शुद्धं
 यमया शान्तिमन्त्रं प्रकाशितम् । ॐ

। N • पक्ष १ • ।

बोधयो • ।

before समा • ।

मारौच्यै^१ देवदत्तस्य शान्तिं कुरु स्वाहा । प्रथमस्य त्रयोदशं
 बीजमर्द्धेन्दुविन्दुशोभितं प्रत्यूषे मध्यमया पीतं कौबेराननं
 पौष्टिके मन्त्रमुदाहृतम् । ॐ मारौच्यै देवदत्तस्य पुष्टिं
 कुरु ॐ । अष्टमस्य चतुर्थं च प्रथमस्य त्रयोदशं षोडशेन
 समायुक्तं अर्द्धरात्रौ वाऽन्यत् रक्ताऽनामि(का)कया वश-
 वणंप्रभेदितम् । ॐ मारौच्यै देवदत्तस्य वशमानयः शोः ।
 हपरं पष्ठेन संयुक्तमर्द्धेन्दुविन्दुशोभितं मध्यसाध्यप्रवेशितं
 पष्ठस्य तृतीयकं चतुर्थीचर्यिनं कृष्णयाम्यास्यो मध्याह्ने
 अभिचारं तर्ज्जन्या एष मन्त्रः प्रचोदितः । ॐ मारौच्यै
 देवदत्तं मारय हुं फट् । तृतीयातृतीयकं बीजं षोडशेन
 समायुक्तं सर्वार्कपणमुत्तमम् । ॐ मारौच्यै अमुकस्य
 सिद्धिमाकर्षय जः । मारौच्या मण्डलाभिपिक्तो गुरुभक्तो-
 ऽय सत्ययाह सिध्यति । तस्य देवताजप्तविद्यस्य न संशयः ।
 ऋटिप्रापेन मन्त्रः स्यात् । पटत्याग्रतः सुजप्तेन सिध्यन्ति
 मन्त्रैः कर्माणि मनोऽभिरुचितं यद्भवेत् ।

मारौच्यद्वयतन्त्रस्य लिखितं साधनं यरम् ।

अनेन कुशलमूलेन मत्स्या भवन्तु सौगताः ॥

॥ मारौच्याः साधनम् ॥

१ ०१५

१ ०१५ १/२ १५

१ ०१५ १/२ १५

१ ०१५ १/२ १५

१ ०१५

A omits ०१५०

१ ०१५ १/२ १५

१ ०१५ १/२ १५

१ ०१५ १/२ १५

१ ०१५ १/२ १५

146.

ममारौचीसाधनं विधीयते । स्वहृदि चन्द्रे माँकारं
 तद्रग्निभिर्निष्पन्नान् गुरुबुधबोधिसत्त्वान् अग्रतो
 वन्दित्वा संपूज्य पापदेशनादिकं कुर्यात् । ततः
 र्ममात्मानं च मायोपमाकारेण प्रतिभासमात्रं बोजं
 न्य स्वभावशुद्धिं पठेत् । ततः शून्यताधिमोक्षं
 त् । ततस्तद्विजपरिणतं अशोकस्तवकं तदुपरि
 स्वमाँकारं एतत् सर्वं परिणम्यात्मानं मारीचोरूपं
 त् । तत् 'पीतवर्णां त्रिमुखां' त्रिनेत्रां अष्टभुजां
 तम्बरधरां रक्तकञ्चुकोत्तरीयां सर्वालङ्कारभूषितां
 रोचनकृतमूर्द्धजां स्फुरद्रग्निमालाकुलां बन्धूकजवा-
 सुमसदृशाधरां वामकरे तर्जनीपाशचापाशोकपद्मव-
 र्णधरां दक्षिणे वज्रशरश्ङ्कुशस्त्रचीधरां चैत्यगभस्थितां
 मत्तशूकररथगतां प्रत्यालीढपदां कुमारीं यौवनस्थितां
 'उत्फुल्ललोचनाम्' । तदस्या मूलमुखं सौम्यं समृद्धारं वामं
 दक्षिणमुखं सुरक्तं चटुलं पद्मरागसन्निभं हर्म्यस्थिता-
 शोकतरुकुसुमावकीर्णां अधस्ताद् वायुमण्डलं हंभवराहुं
 चन्द्रसूर्यां प्रसमानं चतुर्द्वीपरिदृतां भगवतीं ध्यायात् ।
 तत्र पूर्वेषु वर्त्तलीं देवीं रक्तवर्णां चतुर्भुजां वाम-
 कराभ्यां पाशाशोकीं दक्षिणाभ्यां वज्राङ्कुशस्त्रचीधरां

1. X पोता ।
 2. A मन्धूकजो० ।
 3. X adds शिवा ।
 4. A यथा० ।

5. AC omitt.
 6. AC ०३३-रोवारावो ।
 7. चतुर in all MSS.

दक्षिणतो वदालीं देवीं 'पीतवर्णां चतुर्भुजां 'वामकराभ्यां
 पाशवज्रौ दक्षिणे अङ्कुशैकस्त्रचिधरां' पश्चिमतो वरालीं
 देवीं तद्वद्रूपधरां वामकराभ्यां पाशाशोकौ दक्षिणाभ्यां
 वज्रस्त्रचिधरां उत्तरे वराहमुखीं देवीं रक्तवर्णां चतुर्भुजां
 वामकराभ्यां अशोकचापौ दक्षिणाभ्यां शरवज्रधरां
 ध्यायात् । सर्वाद्यैता रत्नमकुटा वराहैकमुखाः विनेत्रा
 विचित्राभरणा रक्तकञ्चुकोत्तरौया ध्यायात् । ततो वज्रा-
 ङ्कुश्यादिमुद्राभिस्तन्मन्त्रैर्ज्ञानसत्त्वत्याकर्षणादिकं कुर्यात्
 जः हुँ वँ होः इत्यनेन । ज्ञानसत्त्वमाह्वय प्रवेश्य बद्धा
 वशीकृत्य तोषयेत् । ततो मारीचैमुद्रयाऽद्वयं कुर्यात् ।
 भावनापूर्वकं जापं कुर्यात् ॐ मारीचै स्वाहा । सर्व-
 कुशलं परिणम्य विमर्जयेत् ॐ मारीचै मुरिति ।

॥ संक्षिप्तमारीचैसाधनं समाप्तम् ॥

147

रमो नागैः ।

सत्त्वपर्यङ्कस्थितो धीमान् आलम्बितमहाकृपः ।
 'प्रातः सायं च हृच्चन्द्रे सितौंकारेण भावयेत् ॥
 वैरोचनास्यमात्मानं तत्करैः सर्वतः सितम् ।
 प्राकारं चतुरं' चैत्यभूषितो'र्द्धं ज्वलत्प्रभम् ॥
 रक्षार्थं पुरतः पथात् सव्ये वामेऽथ मुहुनि ।
 क्रमान्नात्रादि' दारादि मातुलादि सुतादि च ॥
 प्रतिमापटं कल्पेन मिश्रपुष्पादिसम्भवात् ।
 ततो हृच्चन्द्रं मांपीतं नाराशोकच्छटो'द्भवा ॥
 चिन्तयेदार्यमारोचौं सूचीत्त्रवधरारूपाम् ।
 उत्थानाभिनयां सव्ये नानारन्ध्रेण तां पुनः ॥
 संस्थाप्य न्यूतनेवात्यदुष्टान् प्राकारतो वहिः ।
 कुर्वाणाननकृन्नद्वयोध्यङ्गीधारणीं पठेत् ॥
 तत ॐ' आदि' नारीचै स्वाहा मन्त्रो यथावन्तम् ।
 त्रयोऽर्धमन्त्रविद् वाम' नानारन्ध्रेण तां हृदि ॥

¹ Ba omits from the beginning up to कृवांवा मीनवन्तं ।

² Instead of this line A has आर्यं चन्द्र सितौःसर्गस्य भावयेत् ।

³ N *मं ।

⁴ AC *मुनी० ।

⁵ AC नृद्धि ।

⁶ N *दाब्धादि० ।

⁷ N *इत्या ।

⁸ A *माभिन० ।

⁹ नामं ।

¹⁰ A *अतोम० ।

¹¹ AC omit.

¹² A नाटि ।

¹³ A सिद्धनु० ।

सिनीं सर्वालङ्कारधरां पर्यपिच्छिकावसनां नव-
 वीवनोदतां पौनां 'खर्व्वलम्बोदरीं' ललज्जिह्वां दक्षिणभुजैः
 जपरशुशरधारिणीं वामभुजैः सतर्जनिकापाशपर्णपि-
 च्छिकाधनुर्धारिणीं पुष्पावबद्धजटामुकुटस्थाष्टोभ्यधारिणीं
 र्थप्रभामण्डलिनीं अधो विघ्नान् निपात्य सितपद्म-
 सासने प्रत्यालौढस्थां 'हृदाममुष्टितर्जन्याधो विघ्न-
 न् सन्तर्ज्यं दक्षिणवज्रमुष्टिप्रहाराभि नयाम् । अथ
 चतुर्भुजां वामभुजयोः सतर्जनिका पाशपर्णपिच्छिके
 णभुजयोर्वज्रपरशुधारिणीमतिभयदां भावयेत् । ततो
 जपेत् ॐ पिशाचि पर्यश्वरि सर्व्व 'मारिप्रशमनि
 । ततो यथावद् विसर्ज्य यथासुखं विहरेदिति ।

॥ पर्यश्वरीसाधनम् ॥

शोभं ।

वाष्पता, Ab •बोदता ।

खर्व्वोदरीं ललज्जिह्वां found only in Ab.

omits •धरः ।

omits. A' •पद्मः ।

रः । Ab omits

omits after this •वज्रेण सत्याम् कवचा मुद्रया हृत्कारक-

मुद्रया आभाविद्युत्पावसम्पदप्रद्वारिक विद्याय हृत्पावसु-

समन्ता सर्व्वोपदवदाद्यं मन्त्रो विष्णवेत् ।

omits.

तपदा । " A omits पादः ।

दि । • Ab •सा ।

यानि कानिचित् भयान्युत्पद्यन्ते याः काश्चित् माय्यां
 याः काश्चित् 'महामाय्यां' याः काश्चिदौतयो ये केचि-
 दुपद्रवा ये केचिदपाया ये केचिदाध्यात्मिका भया ये
 केचिदुपसर्गा उपसर्गसम्बन्धा वा 'उत्पद्यन्ते' मव्याणि तानि
 मव्यास्ताः सर्वे ते' बालत गव्योत्पद्यन्ते न परिणतत. ।
 तदनेन सत्येन 'सत्यवचनेन सत्यवाक्येन ज्ञः ज्ञः ज्ञः ज्ञः
 शभिः' परिणताधिष्ठितैर्मन्त्रपदैर्मम सर्वमप्याना च रथा
 कुरु, परिचाणं' कुरु, परिग्रहं कुरु, परिपालन कुरु, गान्नि
 कुरु, स्वस्त्य'यनं कुरु, दण्डपरिहार कुरु, शस्त्रपरिहारं
 कुरु, यावद् विपट्टपणं' कुरु, अग्निपरिहार कुरु, उटक-
 परिहारं कुरु, काखोर्द्ध'च्छेदनं कुरु, मीमावन्थ कुरु, परणी-
 वन्थं कुरु । तद्यथा, अमृते अमृते अमृतोद्भवे अमृतसम्भव
 आयन्ते आयन्ताङ्गे मा मर मा मर मा मर मा मर शम
 प्रशम उपशम सर्व्व्याधीनुपशम सर्व्व्याकालगृह्यनुपशम
 सर्व्वेनद्यच्चद्विदीपानुपशम सर्व्वदंष्ट्रिणा चंपशम भगवति
 पर्याशवरि तुन्न' तुन्न वितुन्न वितुन्न तुण तुण तुमुन्न

1 AC' माय्यां । N काश्चित् महामाय्यां
 2 A 'मया' । B' उपपद्यन्ते
 3 AC' मरेते । 4 AC' Ra वदिते
 5 AC omit. 6 The Ra 'व' is omitted in A
 7 ANCB' वदिते । AC' वदिते
 8 ANC घान्निमव्यं । AC omit दण्डपरिहारं कुरु
 9 N 'द्विपरिहार' । AC' omit उटकपरिहारं कुरु
 10 A काखोर्द्ध, NC' काखोर्द्ध, the meaning is not found in
 dictionaries. The word may be cancelled as काखोर्द्ध
 11 B' 'दुष्टाया' । A दुष्ट, N दुष्ट
 12 One 'नु' is dropped in all other MSS except B
 13 B' दुष्टाया ।

स्वाहा । ॐ गौरि गान्धारि' चण्डालि मातङ्गि पृक्तसि
 स्वाहा । ॐ अङ्कुरे मङ्कुरे 'कुरुकुरे पर्यंशवरि स्वाहा ।
 ॐ नमः सर्वेश्वराणां महाश्वराणां भगवति पिशाचि
 पर्यंशवरि 'पिशाचि 'पर्यंशवरि पिशाचि पाशपरशु-
 धारिणि यानि कानिचिद् भयानि(यौ) स्वाहा । ॐ
 पिशाचि पर्यंशवरि ह्रीः 'हः हुँ फट् पिशाचि स्वाहा ।

॥ आर्यपर्यंशवरौ ताराधारणौ समाप्ता ॥

151.

ॐ नम आर्यप्रज्ञापारमिताये ।

अथातः सम्प्रवक्ष्यामि प्रज्ञापारमितोदयम् ।
 'यस्यां भावितमात्रायां' "निग्रहः सर्ववादिनाम् ॥
 द्विभुजामेकवदनां सितवर्णां मनोरमाम् ।
 अर्द्ध"चर्चरकेशां च श्रेताम्भोरुहसं"स्थिताम् ॥
 पद्मं दक्षिणहस्ते तु रक्तवर्णं विभावयेत् ।
 प्रज्ञापारमितां वामे वज्रपर्यङ्कमंस्थिताम् ॥

१ B कुरुरे ।

२ A •सरावा ।

३ AC omit.

४ पर्यंशवरि.....द्वयो(?) is omitted in all MSS except B.

५ AC न ।

६ NC omit तारा ।

७ B परिणो ।

८ Ab यया ।

९ ACBAb भाषित० ।

१० Ab •मात्रया ।

११ Ab सर्वपरप्रसादिविषयो भवेत् ।

१२ A •चन्द० ।

१३ Ab •वृत्तसं० ।

सर्वालङ्कारसम्पूर्णां भावयेन्नाभिमण्डले ।
 अङ्कारज्ञानसम्भूतां परमानन्दकारिणीम् ॥
 'समयसत्त्वं निष्पाद्य ज्ञानसत्त्वन्व भावना ।
 पणमासाभ्यासयोगेन प्रज्ञापारमिता भवेत् ॥
 सप्तरात्रप्रयोगेण सर्वशास्त्र विगारदः ।
 लक्षजापप्रयोगेण शतश्लोकं दिने दिने ।
 करोति चाप्रयत्नेन शतग्रन्थं च धारयेत् ॥

तत्र मन्त्रपदानि भवन्ति— ॐ पिचु पिचु प्रज्ञावर्द्धनि
 ज्वल ज्वल मेधावर्द्धनि धिरि धिरि बुद्धिवर्द्धनि स्वाहा ।
 'अनेन मन्त्रेण सप्ताभिमन्त्रितं कृत्वा 'अथाचितमारनाम्
 पणामं 'यावत् पिबेत् । महाप्राज्ञो भवति । ॐ प्रं
 स्वाहा अयं' मन्त्रः । अष्टोभ्यमुद्रिता वयम् ।

॥ इति शुद्धप्रज्ञा पारमितासाधनम् ॥

१. •मुद्रिताद्वौ ।

१. Ab •निष्पाद्यौ ।

२. AN मन्त्रं नन्वंमन्त्र विनिष्पाद्य, C' नन्वंमन्त्र etc., B नमपदस्य
 विनिष्पाद्य

३. C' भावयन्म् ।

ANC •नन्वम् ।

४. AC प्रलोका, N प्रलोको, B प्रलोकान् ।

A लिहिते, N लिहि, C' लिहि ।

Ab adds *अथावर्द्धिते before अनेन*, this appears to
 be redundant.

५. B१ अद्याम् ।

Ab ५. अद्यां अद्याम् ।

६. B अद्याम् ।

६. B इति अद्याम् Ab अद्याम् ।

पूर्वोक्तविधानेनाकारजचन्द्रे पीतधीःकारजविश्वपद्मे
 पीतहंकारमकारादिषोडशस्वरपरिवेष्टितं बहिः कका-
 रादिद्वात्रिंशद्गणं परिवेष्टितं भावयेत् । ततः त्र्योन्नात्या माल्या
 नृत्या गीता पुण्या धूपा दीपा गन्धा इत्यष्टौ 'योगिनीः ।
 एतत्सकलपरिणामेन ज्ञानचन्द्र उदेति प्रभाभास्वरः तदु-
 परि पद्मं तदुपरि प्रज्ञापारमितापुस्तकं तदुपरि द्वितीयं
 चन्द्रमण्डलं तदुपरि द्वितीयपुस्तकम् । सर्वमेतत् परिणम्य
 भगवती प्रज्ञापारमिता पीतवर्णा दिभुजैकमुखी पञ्च-
 तथागतमकुटौ व्याख्यानमुद्रावती विश्वदलपद्मे चन्द्रा-
 सनामीना सर्वालङ्कारवस्त्रवती वामदक्षिणपार्श्वे उत्पल-
 म्यप्रज्ञापारमितापुस्तकधारिणी । मन्त्रः— 'ॐ आः' धीः
 हुं स्वाहा । पीत ॐकारी ललाटे, शुक्लं आःकारः ५ ।
 पीतधीःकारो हृदि, कृष्णहंकारो नाभाविति ३।५
 चत्वार्यष्टाराणि अनुचिन्तयेत् ।

॥ इति कनकवर्णं प्रज्ञापारमितामाधनं समाप्तम् ॥

- A १४ १४
- A १४ १४
- A नवकायः १४ १४
- A १४ १४ B १४ १४
- A १४ १४
- B १४ १४ after १४
- A १४ १४

ANCAB १४ १४
 B १४ १४

पूर्वोक्तविधानेन शून्यताभावनानन्तरं रक्तपद्मे चन्द्रस्य-
पीतधीःकारपरिणतां प्रज्ञापारमितां पीतां श्रद्धाभ्या-
न्तःस्यजटामुकुटिनीं व्याख्यानमुद्राधरां पुस्तकमहितनीला-
त्यलं वामपार्श्वे धारिणीं पट्टांशुक्रोत्तरीयां दिव्यवस्त्रा-
लङ्कारिणीमित्येवं ध्यात्वा ॐ धीः श्रुतिमूर्तिविजयं स्वाहा
इति मन्त्रं जपेत् ।

॥ पीतवर्गमंष्टिप्तप्रज्ञापारमितामाधनं समाप्तम् ॥

प्रज्ञापारमिताया योगं तदुच्यते । पूर्वोक्तविधानेन
स्वप्नदि सितारविन्देन्दुमण्डले सितप्रकारं विन्दस्य तद्वैव
पूर्ववत् सर्वं विधाय पंकारपद्मपरिणतां भगवतां
द्विभुजां एकमुखां युक्तां आगमाधिगमरूपां रत्नमुकुट-
धारिणीं प्रज्ञापारमितापुस्तकाङ्कितकमलदया शान-

1. A omits

A. मण्डपं, B. लक्षणं

B. ५११०१ ।

From the *Nama-kara* to *सदुच्यते* is found only in A.

A. ५०, N. ५१०, C. ५०, Ab. ५० ।

A. ५०, Ab. ५०, B. ५०

सदुच्यते after *शुक्तां* is wrongly added in Ab.

Ab. ५११०१, A. ५११०१, C. ५११०१ ।

सर्वालङ्कारभूषितां शुभ्राम्बरधरां मनानरक्तकमलकृत-
 दक्षिणपाणिपल्लवां तदन्यकरेण^१ हृद्यविनिम्बितपुस्तकां
 आत्मानं प्रज्ञापारमितास्वभावमुत्पाद्य नाभिमण्डले ग्व-
 मपरामपि भगवतीं सर्वालङ्कारधारिणीं भावयेत् ।
 अन्याय हृदि पद्मे चन्द्रबीजं ततः स्फुरन्तीभिः प्रभाभि-
 रङ्कुशाकाराभिरनादिमंमिद्धां भगवतीं जः इति मन्त्रेणा-
 क्य^२ समभ्यर्च्य हं इति प्रवेग्य वं इति बद्धा होः इति
 सन्तोषयेत् । तदनु बीजात् स्फुरणेन निर्गतान् अनेक-
 लोकधातुस्थानां सत्त्वानामर्थं कृत्वा अनन्तान् प्रज्ञापार-
 मितानिर्माणकायान् पुनस्तत्र तान् मंहरन् भावयेत् ।
 खिन्नः स्फुरणं संहृत्य भगवत्यहङ्कारेण व्यवहरेत् । एवं
 मध्यसन्ध्यायां अवसानसन्ध्यायां तु स्फुरणं विभाव्य आहृत्य
 तदहङ्कारेण सुष्यादिति । पुनः प्रभातसन्ध्यायां मुःकारेण
 विसृज्य तथैव भावयेत् । तत्रायं जपविधिः । हृद्बीजाक्षर-
 मध्याद् वहिर्देवीमुखविवरेण निःसृतानि नाभिमण्डलेन
 तत्रैवानुप्रविष्टानि स्फटिकाक्षमालाकाराणि युक्तानि
 मन्त्राक्षराणि स्फुरणमुपसंहृत्य देवताहङ्कारेण जपेत् ।
 तत्रायं जप्यो मन्त्रः— ॐ पिचु पिचु प्रज्ञावर्द्धनि ज्वलं
 ज्वलं मेधावर्द्धनि धिरि धिरि बुद्धिवर्द्धनि स्वाहा । एवं
 भावयन् योगी अचिरेणैव कालेन सर्वशास्त्रकोविदो
 भवति । इति प्रज्ञापारमिताभावनाक्रमः ।

^१ AC add ऊं after •करेण ।

^२ ANC पद्मचन्द्र•

^३ A ममया-इत्यां ।

^४ After this AC repeat •य समभ्यर्च्य.....सन्तोषयेत्

^५ •मन्त्रा• is dropped in C.

^६ A पुष्या• ।

^७ A omits.

विधायामादितं पुण्यं प्रज्ञापारमितोदयम् ।

'यत् तेनेदं जगत् भूयात् प्रज्ञापारमितोदयम् ॥

॥ शुद्धप्रज्ञापारमितासाधनम् ।

। कृतिरियं पण्डितश्रोपद्मवर्द्धनपादानाम् ॥

150

स्वहृदये अकारोत्थचन्द्रमण्डने धीकार 'बन्धन्
 तस्माद् विनिर्गतरिगभिर्गुरुबुद्धिर्वाधिमत्त्वान् मध्याद्याना
 याप्रतो विचिचामनोपविष्टान् दृष्ट्वा मनसा बन्धनापुत्रा
 पापदेशनापुण्यानुमोदनाचिशरणगमनवाधिचिभात्याद
 पुण्यपरिणामनाशमापना कुर्यात् । ततो मध्याकरुणः
 मुदितोपेष्टाभावना । ततः शून्यताज्ञानवज्रस्वभावात्मको
 इहं इत्युक्त्वा शून्यतां भावयेत् । ततस्तदेष चित्त कृतिरिति
 चन्द्रस्यपीःकारं दृष्ट्वा तत्परिणता प्रज्ञापारमिता जटा
 मुकुटिनीं चतुर्भुजां एकमुखां हस्तद्वयेन धम्ममुद्राधा
 नानारत्नाभरणभूषितां सुवर्णवर्णाञ्जलिं वामभुजामक्र-
 मज्ञापारमितान्वितनीलात्मधरा विचित्रवस्त्रपरिधानो-
 त्तरीयां दक्षिणहस्तेनाभयप्रदा रत्नपद्मापरि चन्द्रमने
 वज्रपर्याङ्कर्यां भगवतो विभाव्य ततो दृष्ट्वा ह्यार कुर्यात्

१ AC ६३० ।

२ धम्ममुद्रा which is found in all MSS. etc. etc. to be a contracted form of धम्मवज्रमुद्रा

हुं स्वाहा, ॐ वज्रधूपे हुं स्वाहा, ॐ वज्रगन्धे हुं स्वाहा,
 ॐ वज्रदौषे हुं स्वाहा, ॐ वज्रनैवेद्ये हुं स्वाहा, इति
 सर्व्वं दातव्यम् । तस्याग्रतः ॐ नमो वैरोचनाय ॐ, ॐ
 वज्रपुष्पे हुं स्वाहोति, तथात्थैव दक्षिणे पार्श्वे ॐ नमो
 रत्नसम्भवाय वां ॐ वज्रपुष्पे हुं स्वाहा, तथा पश्चिमे
 ॐ नमोऽमिताभाय ह्रीः ॐ वज्रपुष्पे हुं स्वाहा, तथा
 वामे ॐ नमोऽमोघसिद्धये ॐ खं ॐ वज्रपुष्पे हुं स्वाहा,
 इत्यमेषां पूजां कृत्वा वैरोचनरत्नसम्भवयोर्मध्ये लोचना-
 देवीः पूजयेत् । ॐ नमो लोचनायै लां ॐ वज्रपुष्पे हुं
 स्वाहा, 'रत्नसम्भवामिताभयोर्मध्ये ॐ नमः' मामकं मां
 ॐ वज्रपुष्पे हुं स्वाहा, 'पुनरमिताभामोघयोर्मध्ये ॐ
 नमः पाण्डुरायै पां' वज्रपुष्पे हुं स्वाहा, पुनरमोघसिद्धि-
 वैरोचनयोर्मध्ये ॐ नमन्तारायै तां ॐ वज्रपुष्पे हुं
 स्वाहा । ततोऽथोभ्यस्य म्याने ॐ नमः प्रज्ञापारमितार्यै
 धीः ॐ वज्रपुष्पे हुं स्वाहेति त्रिधा सर्व्वपुष्पादिकं दद्यात् ।
 ॐ सर्व्वतयागतपूजावज्रस्वभावात्मकोऽहमिति नाना-
 विधां दिव्यपूजां कारयेदिति ।

माण्डलकर्म इदानो एव चिन्तयति । अमी हि मत्वा
 भवद्भ्योपइताः मन्तः पुनः पुनः संमारे समरन्ति ।
 अहोवत कष्टमेयामिति करुणाचित्तमुत्पाद्य एवं हृदि

- A ४ । १ Ba omits वैरोचना. संघट ।
 १ Instead of २३.....संघटे, Ba has वैरोचन ।
 २ A omits ॐ नमः, C omits नमः ।
 ३ Instead of २३.....संघटे, Ba has २३ संघटे ।
 ४ A omits. १ ॐ नमः dropped in A
 ५ AC २३३१ ।

करोति । प्रज्ञापारमितायोगमागम्यानुत्तरां सम्यक्सम्बोधिं
 प्राप्य एतेऽपि मया तच्च व्यवस्थापयितव्या यथैषां पुनर्दुःखं
 न भवति, संसारात् मुच्यन्ते, सुखिताय भवन्तीति' प्रणि-
 पानलक्षणं चित्तमुत्पादयति । ततः स्वहृदि नोद्धारहार-
 हरहामनिभं मुधममृतराग्निसिव चन्द्रमण्डलं पश्येत् ।
 ततो धीःकारं कनकवर्णसदृशं अनेकराग्निसदृशसदीपित-
 चिमाहसलोकधातुं अनेकबुद्धकोटिनियुतशतसहस्राणि
 विस्फुरितानि द्रष्टव्यानि । अथैव प्रज्ञापारमिताऽपि
 मोचनाद्याय देव्यः कल्याणमिचय अनेकाय पुष्पधूपदीप-
 गन्धर्ववेद्यचक्ररत्नगरत्नाय, रत्नस्वीरत्नपुरुपरत्नादयश्च ;
 तद्देसां बुडानां भगवतां सर्वासां च देवीनां कल्याण-
 मिचय च दिव्यपूजामण्डपैरेव मनोनिर्यातिः पुष्यादिभिः
 कुर्यात् आत्मनिर्यातनां विशरणगमनं पापदेशनां
 पुण्यानुमोदनां च । ततो बुडा भगवन्तो मोचनाद्याय
 देव्यो विस्फुरन्ति मंहरन्तीति' अनिशं ध्यायात् । एवं
 ध्यायतः प्रस्थानलक्षणं चित्तमुत्पद्यते ।
 ततः ॐ स्वभावशुद्धाः सर्वधर्माः स्वभावशुद्धोऽहमिति
 गाथा पठितव्या । तत आत्मानमेकमेव पश्यन्नन्तरौत्सगतं
 स्फुरदमृतपुञ्जमिव निर्मलं पूर्णिमाचन्द्रमिव सकलकला-
 कलापपरिपूर्णं द्रैदीप्यमानं तत ॐ शून्यताज्ञानवज्र-
 स्वभावात्मकोऽहमिति पठितव्यम् । पश्यन्नात्मानं "न रूपं

१. A योगम्यानु० ।

२. A ० चते ।

३. AC तुष्ट० ।

४. AC ० वती ।

५. A ० वन्ति ।

६. A प्राप्यते ।

७. A ० तीति ।

८. ० रोप० is omitted in A.

९. AC दिव्यो ।

१०. AC गाद्येयम्० ।

११. AC अक्षरः ।

161.

नमो वज्रमरुतैः ।

नत्वा वज्रसरस्वतीं गुणमयीं संवुद्धवाणीन्द्रदां
 स्फुञ्जैर्हुर्जयवादसुन्दररसां स्वाराधकानां^१ द्विताम् ।
 घोरान्जानतमोऽपह्नां भवभिदं^२ तस्याः समाराधनं
 वक्ष्ये सत्त्वहिताय 'सूक्तविधिना दुर्वोधवुद्धिं प्रति ॥
 आदावेव मुखादिशुद्धिमगमत्^३ प्रातः कृपावान् श्रमौ
 मैत्रौमोदमदेन यो^४ मुदितवान् मन्त्रौ शुचांवासने ।
 'स्थाने चापि मनोहरे रहसि वा दृष्ट्वा स्वहृत्पङ्कजं
 तस्मिन् निर्मलमांभवं^५ शशधरं सम्भावयेत् तत्र च ॥
 दोःकारं किरणैर्द्दिगन्तरमितथापूरयन्तं ततो
 दृष्ट्वा बुद्ध^६समूहमग्रत इदं पूजादिकं भावयेत् ।
 पुण्याद्यैरथ वन्दनां पुनरसौ पापप्रकाशं तथा
 पुण्यानामनुमोदनां विशरणं सम्यग् व्रजेन्मन्त्रवित् ॥
 इत्याद्यप्रणिधानतः सुकृतिनं चा^७त्मानमालम्ब्य सः ।
 शून्यं सर्वविकल्पजालमखिलं विश्वं ततो भावयेत् ॥
 एकानेकवियोगवत्परिकथाशुद्धं च सं^८ज्ञानवित्
 पठेत् - - ॐ शून्यताज्ञानवज्रस्वभावात्मकोऽहम् ॥ (!)

१ A वाणीमुदा ।

२ AC कादा ।

३ AC भवतोद, N भगवतो ।

४ AC युक्त० ।

५ AC •मगति ।

६ AC •मदनया ।

७ Ab मुदितो ।

८ A तुषा० ।

९ N omits.

१० A •मातरं, N •तमात्, C •माहं, Ba •मातं ।

११ Ab मूर्त्त० ।

१२ Ba •मुषा ।

१३ A omits च सं०, BAb मद्०, N गत ।

शून्योद्भूतसरोजचन्द्रनिहितं दोः'काररक्तं पुनः
 नानारग्निमसमूहसुन्दरतरं तेनाष्टपत्राङ्गजम् ।
 तस्माद् रक्तमहाशुतिं भगवतीं सद्भूषणालङ्कतां
 प्रत्यालौढपदस्थितां चिवदनां पद्बाहुभिर्भूषिताम् ॥
 सव्ये नीलमुखां विभर्त्ति च करे पद्मासिकत्रौ'य वै
 वामे शुक्ल'मुखां च पात्रसहितां सद्रत्नचक्रं तथा ।
 हृत्पद्मस्थितचन्द्रमध्यनिहितं तस्याथ दोर्भास्वरं
 नानाज्ञानतमोऽपद्मैश्च किरणैरापूर्यमाणं जगत् ॥
 संहृत्य' स्वहृदौन्दुबीजविहितां दृष्ट्वा पुनर्निःसृतिं
 तस्यैवेति मुहुर्मुहुः प्रतिदिनं ध्यायात् सदाऽतन्द्रितः ।
 ध्याने' खिन्न द्रतीह बीज'समर्थैः संहृत्य मन्त्रानसौ
 हारादोलदिवाकरक्रमसरन् मन्त्रं जपेदौदृशम् ॥
 ॐ पिचु पिचु प्रशावर्द्धनि ज्वल ज्वल मेधावर्द्धनि
 धिरि धिरि बुद्धिवर्द्धनि स्वाहा ।
 देवीरूपमनाः' सदा प्रमुदितः सन्धासु सर्वाम् वै
 मन्त्रं संपरिजप्य सूक्तविधिना सत्त्वार्थहेतोरिमम् ।
 पुर्यं वा परिणाम्य कार्यकरणे ध्यानकनिष्ठथरैर्द
 यावन्न ह्यमयूरितं भवति चापुर्ये' च कर्मक्रमः ॥

1 Ba दो०

2 Ab 'पद्मपद्म', this seems to be a better reading but it spoils the metre

3 A पद्माश्रितः, N पद्मपाश्रुभिः ।

4 Ab दोत० ।

5 CBBa 'सुर', Ab 'सुरा' ।

6 A अष्टपत्रः ।

7 A 'सहिता', Ab 'सिहिता' ।

8 B तन्त्रः ।

9 ANCAb ध्यायात् । " A 'समाप्त', N 'समस्त', BBa 'समस्त' ।

10 A 'समाप्त' ।

11 Ab 'पुष्टे' ।

162.

मामर्थे नम ।

पूर्वोक्तिविधानेन शून्यतां यावदभिमुखीकृत्याधिष्ठाय च
 सितकमलं सप्तहस्तप्रमाणं तदुपरि शशिमण्डलं तन्मध्ये
 शीःकारं युक्तं तेन सितकमलं स्वबीजगर्भं भावयेत् ।
 तेन च भगवतीं महाभरतस्वतीमनुविचिन्तयेत् शरदिन्दु-
 'कराकारां सितकमलोपरि चन्द्रमण्डलमग्यां दृष्टिगकरंग
 वरदां वामेन मनालसितसरोजपरां स्मरमुखीमतिकरुण-
 मयां श्वेतचन्दनकुसुमवसनपरां मुक्ताहारोपशोभितहृदयां
 नानारत्नलङ्कारवतीं द्वादशवर्षाकृति मुद्रितकुचमुकुम्ब-
 दन्तुरोरस्तटीं स्फुरदनन्तगर्भस्तिव्युहावभामितभोजकषयाम् ।
 ततस्तत्पुरतो भगवतीं प्रष्टां दृष्टिगतां मेधां पश्चिमतो
 मतिं वामतः स्मृतिं गताः स्वनायिकामभानवर्णादिकाः
 सम्मुखमवस्थिताश्चिन्तनीयाः । ततः स्वनाभिप्रदेशे चन्द्र-
 मण्डले सितमो'कारं ध्यात्वा ततो निश्चरन्तोभयं-
 पाद्भयमान्नामविच्छिन्नप्रवाहां चिन्तयन् मन्त्रमावर्तयेत् ।
 तत्रायं मन्त्रः— ॐ श्रीः महाभायाङ्गे महाभरतस्यै नमः ।
 त्वं पापधिको भूत्वा मौनादवतिष्ठन् निरन्तरं देवदा-
 कारमुद्वहन् मन्त्रमप्यावर्तयन्नन्यकर्मणा मांसेन सार-

1 AC' सुवर्णिका ।
 2 A. चन्द्रिका ।
 3 AC' सप्तहस्त, AI Bā सप्तहस्त
 4 It taken this सप्तहस्तं च चन्द्रिकायां चन्द्रिकायां
 new Nikāya.
 5 AC' n II k... to... AC' to...
 62

पालने ब्रह्मचर्यस्य मद्याचारस्य वर्जने ।
 अन्वयव्यतिरेकाभ्यां समानफलता स्मृता ॥
 तस्मादिष्टफलाशंसी सम्पूर्णविधिमाचरेत् ।
 विश्वविस्मापने शक्तिरस्मात्स्योपजायते ॥
 आसनाभोरुहवर्णा रुचयश्च सिता मताः ।
 'अकाकरुदितं' तज्ज्ञा भा'स्वतोऽनुदयं विदुः ॥
 अन्वयव्यतिरेकं वा विद्यात् सिद्धिर्यथाययम् ।
 दीपस्य दर्शनात् स्वप्ने विभ्रुता विभ्रुतस्य च ॥
 पिवेदकाकरुदिते वत्सराईमयाचितम् ।
 'आरनालैकचुलुकं स्वमन्त्रेणाभिमन्त्रितम् ॥
 स्वयं ग्रहः स्वसङ्केतैरन्यैराख्यानमेव वा' ।
 यत्र नास्ति तमेवाहुरयाचित विधिं बुधाः ॥
 प्रज्ञादिसाधनमिदं सुगतोपदिष्टं
 आख्याय नः सुविपुलं कुशलं यदासौत् ।
 तेनाशु विस्मयकरं च निरुत्तरं च
 सर्वज्ञताऽपि षट्मस्य जनस्य भूयात् ॥
 ॥ [वज्रसरस्वतीसाधनम्] ॥
 । कृतिरियं आर्यावलोकितेशक्रमकमलानतिधीत-
 कल्पस्य मतिनयविद्रुप उदारकीर्त्तिप्रभव-
 मनोरयरदितस्य भिक्षोः ॥

१ AC मता ।

२ AC षष्ठा ।

३ A omits विदुः ।

४ AC इति ।

५ A आकाशमुदितं ।

६ AC आकाशं, N आकाशं ।

७ AC च ।

८ AC बुधाः ।

९ N अन्वयः ।

आदौ चक्रधरस्ततः पिचुयुगात् प्रज्ञान्वितो वर्द्धनि
 तस्माच्च ज्वलयुगमन्य तु परे मेधापरो वर्द्धनि ।
 एतस्माच्चरमं धिरिदयमतो बुद्धिस्तथा वर्द्धनि
 स्वाहान्तः कथितः स एष सुगर्भमन्त्रः कवित्वादिभूः ॥

धर्मपादं प्रणम्यादी प्रज्ञातज्योपदेशकम् ।
 सारस्वतमिदं वक्ष्ये चक्रं लोकहितोदयम् ॥
 क्वचित् सुखामनस्योऽसौ योगौ शून्यं विभावयेत् ।
 यथाविधि ततो बीजं बीजादजं तर्धव च ॥
 सप्तमस्य द्वितीयमष्टमस्य चतुर्थकम् ।
 प्रथमस्य चतुर्थेन भूषितं तत् सविन्दुकम् ॥
 तदुद्भवा सरस्वती पीणावादनतत्पराम् ।
 चन्द्रायदातनिर्भासा सर्व्यालङ्कारभूषिताम् ॥
 निष्पाद्य तां महादेवीं चिन्तयेत् तद् छदि स्थितम् ।
 'द्या-इत्यक्षरनिष्पद्यचक्रमक्षरभूषितम् ॥
 तन्मध्ये चन्द्रबिम्बस्य तदीशं चिन्तयेत् स्थिरम् ।
 तत्र तस्यावभासेन द्योतयेदात्मविषयम् ॥
 ततस्तं रामरूपेण निधार्थाशेषमल्लभन् ।
 अज्ञानतिमिरं हत्वा पुनस्तस्मिन् प्रवेशयेत् ॥

Ha ३५०.

A ३५०.

A ३५०.

10 वादः

A ३५०

A ३५०

A ३५०

Ha ३५०

पञ्चमाधःस्थितः षष्ठः स्वरो विन्दुद्वयाङ्कितः ।
 'आ ई पूर्वं तथा ऊ ऐ औ अस्तद्वदुदाहृतम् ॥
 हृदि शिरसि शिखायां कण्ठे नेत्रे च स्कन्धके ।
 न्यासमित्यं विधानेन प्रकुर्याद् ब्रह्मचर्यतः ॥
 तदनु भ्रामयेच्चक्रं हृदयस्यमहर्निशम् ।
 नियन्त्रं तु स्वहृदोजं भावयेत् स्थिरबुद्धिमान् ॥
 सदाजापं ततः कुर्यात् सप्तसङ्ख्यासमन्वितम् ।
 प्रसन्ना विचरेत् तस्य हृदि देवो सरस्वती ॥
 गणपद्यमयागेषं' द्वितीय इय गोप्यतिः' ।
 भ्रानात्यवृष्टपूर्वं च सर्व्यैर्भ्यादियाद्भयम् ॥

इदं हि चक्रं कविराजतार्थिभि-
 निषेवितव्यं वर्षाहंमुद्यतिः ।
 निषेव्यमाणं स्वरमस्वरूपं
 ममपेयिष्यत्यचिरादनुन्यम् ॥

१ वज्रयोगामरस्यतोसाधनम् ॥

166.

वज्रशरदामाधनम् ।

वृद्धाऽकारं हृदि विनिहितं चिन्तयेच्चन्द्रबिम्बं
 तस्मिन् पद्मं तदुपरि लसद् श्लो० कृतिं तत् समन्तात् ।
 पथाद् रोमावलिबिलगतं भावयेद् बाह्य रग्निं
 देवी तत्र प्रभवति महाबुद्धिबीजाङ्करथीः ॥
 शुभा'म्बुजोपरि लसत्तनुमादधानां
 नेत्रत्रयं मुकुटसंस्थितमर्द्धचन्द्रम् ।
 वामेन पुस्तकपराम्बुजमन्यहस्ते
 पथात् स्वदेहसमतामनयत् प्रयत्नात् ॥
 ततस्तु ध्यानखिन्नोऽसौ जपेन्मन्त्रं समाहितः ।
 गुर्वादेशवशात्सन्धं शुचिंसाधारतां गतः ॥
 हान्तरान्तसमायुक्तं मान्तमोस्वरशोभितम् ।
 इन्द्रवर्षविन्दुनाऽऽक्रान्तं लिपिं वृद्धा जपेद् गुरी ॥

॥ वज्रशरदामाधनं समाप्तम् ॥

167.

भास्वत्प्रवालमणिसन्निभदिव्यकान्तिं

वक्त्रचयां कुलिशपूर्वसरस्वतीं ताम् ।

पद्मासिकर्चिसितचक्रनवांशरत्न-

'ब्रह्माब्जभाजनधरां शिरसा नमामि ॥

मनोऽनुकूले विजनप्रदेशे मृदुमहूरकादावुपविश
 स्वहृदि चन्द्रमण्डलमादिस्वरसम्भवं भावयेत् । तदुपरि
 दोःकारबीजं पद्मरागमणिप्रभं ततो रश्मीन् निश्चार्य
 रश्मिभिर्गुरुबुधबोधिसत्त्वान् सञ्चोद्य पुरोवर्तिनः कुर्यात्
 ततो वज्रपुष्यादिभिर्मन्त्रैर्मनोमयीभिः पूजाभिः पूजयेत्
 ततः 'पापदेशनादिकं कुर्यात् । ततः ॐ 'स्वभावशुद्धौ
 सर्वधर्माः स्वभावशुद्धोऽहमिति सप्तधा पठेत् । ॐ
 शून्यताज्ञानवज्रस्वभावात्मकोऽहमिति सर्वधर्मशून्यता
 विभावयेत् । ततः पुरतो रक्तपद्मं सप्तहस्तप्रमाणं विभा-
 वयेत् । तदूर्ध्वं चन्द्रमण्डलं ईषद्रक्तं अकारसम्भवं तदूर्ध्वं
 'दोःकारसम्भवं पङ्कजं पुनः पद्मस्योपरि चन्द्रमण्डलं तदूर्ध्वं
 दोःकारं पुनः । ततो रश्मिभेद्यं निश्चार्य पङ्कतिसंगृहीतान्
 सत्त्वान् अनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ प्रतिष्ठाप्य वज्रसर-
 स्वत्याकारेण दोःकारे प्रवेशयेत् । ततः स्वयं प्रविशेत् ।

1 ANC ० प्राणिकः ।

2 ANC ब्रह्माब्जः ।

3 ANC ० ममः ।

4 Ba होः ।

5 C omits पापः ततः here, but states the omitted portion after पद्मं ।

6 AN omit स्वभावशुद्धौ सर्वधर्माः ।

7 AN अकारः, Ba ताकारः ।

8 Ba होः ।

स्वयं प्रविष्टमासेषु सर्व्वं परिगम्य त्रिमुखां पद्भुजां
 देवीं नानाम्पङ्कारभृपितां पिङ्गोर्द्धकेर्गौ प्रत्यास्तीढपदेन
 रक्तचन्द्रोपरिस्थितां विभावयेत् । तस्याः प्रथमं मुखं रक्तं
 दक्षिणं शुभ्रं वामं कृष्णं प्रथमदक्षिणभुजे कमलं प्रज्ञा-
 पारमितापुम्नकाङ्कितं द्वितीये अग्निं तृतीये कर्को^१ प्रथम-
 वामभुजे सितचक्रमष्टारं द्वितीये नवांशरत्नं तृतीये
 ब्राह्मकपानम् । यथा शून्यतासमा ध्यनन्तरं देवतानिष्पत्तये
 बीजाष्टारं तथा पुनर्भगवत्या हृदि विभावयेत् । ततो
 बीजाद् रग्नौन् नित्यार्थं ज्ञानसत्त्वमानीय पूजयेत्
 प्रवेग्येषु । ततो मन्त्रं जपेत् मन्त्रो सुसमाहितमानसः ।
 लुष्टद्वयं तु जप्त्वा ततः प्रारभ्यते क्रिया । तत्रायं मन्त्रः—
 ॐ पिबु पिबुं प्रधावर्द्धनि ज्वल ज्वल मेधावर्द्धनि धिरि
 धिरि बुद्धिवर्द्धनि स्वाहा । शुक्लपद्मप्रतिपदमारभ्य चन्द्र-
 मममालोकयन् संस्कृतं कुर्याद् यावद् अस्तमेति चन्द्रमाः
 यावत् पूर्णमासीम् । पूर्णिमायां टिवाशायौ यावत् कर्म
 तावद् भावयेत् । ततोऽयुतपूर्वाण्यपि शाम्वाण्यभि-
 मुखीभवन्ति, महस्रग्रन्थं धारयेद् दिने दिने, सर्व्ववादि-
 प्रमर्दकः, प्रियो देवमनुष्यानाम् ।

॥ कृष्णयमारितन्वोद्भूतवज्रसरस्वतीसाधनं समाप्तम् ॥

168.

नमो वज्रमरस्वत्यै ।

चतुर्विंशत्यक्षरक्रमेण साधनं लिख्यते । पूर्ववद् अकारं ध्यात्वा हृच्चन्द्रे पापदेशनादिशून्यताबोधिपर्यन्तं पैकारज-
येताञ्जेन्द्री अंबीजात् स्फुरणादिना सम्भूतां सितवर्णां
मनीरमां दक्षिणेन रक्ताम्बुजधारिणीं वामेन प्रज्ञा-
पारमितापुस्तकधारिणीं 'वज्रसमाजमुद्रया ॐ वज्र-
समाज जः जः जः ज्ञानसत्त्वप्रवेशादिपूर्वकं' प्रज्ञापार-
मितां वज्रपर्यङ्कसमासीनां भावयेत् । तस्या हृदयचन्द्रस्य
अकारं ध्यात्वा स्फुरणसंहरणक्रमेण मन्त्रं जपेत् ॐ पिचु
पिचु प्रज्ञावर्द्धनि ज्वल ज्वल मेधावर्द्धनि धिरि धिरि
बुद्धिवर्द्धनि स्वाहा । प्रदीपपङ्क्तिमिव ज्वलन्तीं मुखा-
न्निर्गत्य नाभिमण्डलं प्रविशन्तीं विचिन्त्य एवमन्येषां
द्रष्टव्यम् । तथा चोक्तम्—

प्रथमं शून्यताबोधिं द्वितीयं बीजसंयुतम् ।
तृतीयं विम्बनिष्पत्तिं चतुर्थं न्याममष्टरम् ॥

॥ इति वज्रमरस्वतीसाधनं समाप्तम् ॥

169.

पूर्वाङ्कविधानेन पीतभृङ्कारनिष्पन्नां चतुर्भुजैकमुखीं
पीतां चिनेषां नवयीवनां वरदाष्टसूत्रधरदक्षिणकरां
'चिद्गण्डीकमण्डलुपरवामकरां अमिताभमुद्रितां पद्म-
चन्द्रामनभ्यां भगवतीं ध्यात्वा मुद्रां बन्धयेत् । प्रसारित-
हस्तदयानुष्ठाभ्यां कनिष्ठिकानखद्वयं 'पिधाय ततो मन्त्रं
जपेत् ॐ भृङ्' स्वाहा ।

॥ भृकुटीसाधनम् ॥

1. AC भृङ्, B इ० ।

2. Repeated in Ba.

3. Ba omits from पिधाय to the end of the Sādhana.

4. ANC भृकुटी ।

5. ANC करपरी ।

6. Ba शिखा ।

170.

'रमो भृकुषे ।

पूर्वोक्तविधानेन स्वहृदीन्दुमध्ये वीजं पष्ठन्य चतुर्थं
 प्रथमाष्टमेन पुरितं 'शून्यदेवेनाक्रान्तं अर्द्धेन्दुना शिरसि
 भूपितं तेनैव निष्पन्नां भृकुटीं पीतवर्णां चतुर्भुजां
 जटामकुटधरां शान्तां दक्षिणे वरदां अक्षत्रधरां
 वामेन त्रिदण्डौकमण्डलधरां पद्मचन्द्रासनस्यां भावयेत् ।
 ततो मुद्रां बन्धयेत् । 'पूर्ववद् हस्तद्वयप्रसारितेनाङ्गुष्ठेन
 कनिष्ठिकानखं पिधाय पृथक् पृथक् श्रेया वज्रलक्षणाः,
 'द्वयं भृकुटीमुद्रा । पश्चात् मन्त्रं जपेत् ॐ 'भृं स्वाहा ।

॥ भृकुटीसाधनम् ॥

END OF VOLUME ONE

' This Namaskāra is found only in Ab

' B मू० । ' ANC • दण्ड • ।

' Ba omits पूर्ववद्.....भृकुटीमुद्रा ।

GAEKWAD'S ORIENTAL SERIES.

Critical editions of unprinted Sanskrit Works, edited by
competent scholars and published by the Central
Library, Baroda

	Rs &
1 Kāvya-mīmāṃsā by Rājasekhara Re-issue 1924	2-4
<i>This book has been set as a text-book for the Acharya Examination of the Patna University</i>	
2 Naraṇīrāyaṇānanda by Vasuḍhā edited by C D Dalal, M.A., 1916	1-4
3 Tarūkasamgraha by Anandapaṇi or Anandagiri edited by T. M. Tipstha, B.A. 1917	2-0
4 Pārthaparākrama by Prahladaśaunderya edited by C D Dalal, M.A., 1917	0-6
5 Rājśraughavamsā-Mahākāvya by Rudrakavi edited by E. Krishnamacharya Introduction by C D Dalal, M.A., 1917	1-12
6 Līṅgśūśāsana by Vāmana edited by C D Dalal, M.A., 1918	0-8
7 Vakantavilāsa by Bātaḥandyaśūri edited by C D Dalal, M.A., 1917	1-8
8 Rupakāṣṭaka by Vatsarāja, edited by C D Dalal, M.A., 1918	2-4
9 Mūhaparājaya by Vasuḍhā edited by Muni Chatur Vyayaji Introduction and appendices by C D Dalal 1918	2-0
10 Hamirāmanādamardana by Jayasimhasēri edited by C D Dalal, M.A., 1920	2-0
11 Udayasundarikathā by Soḍḍala edited by C D Dalal, M.A., and E. Krishnamacharya 1920	2-4
12 Mahāvīdyāvīḍambana by Bhatta Vāmidra edited by M. R. Telang 1920	2-8
13 Prācīnagurjarakāvya-samgraha collection of old Gujarati poems—12th to 15th centuries edited by C D Dalal, M.A., 1920	2-4
14 Kumārapālaparītibodha by Saṃprabhācārya, edited by Muni Jinasūryaji, 1920	7-8
15 Gaṇakārikā by Bhāṣyaṇya edited by C D Dalal, M.A., 1920	1-4
16 Saṅgītamakaranda by Nṛsīṅha, edited by M. R. Telang, 1920	2-0

17. Kavindrācārya's List : List of works in the collection of Kavindrācārya, a 17th century Pandit, edited by R. A. Shastri, with a foreword by Dr. Ganganatha Jha 1921 0-12
18. Vārāhagṛhyasūtra, edited by Dr. R. Shama Shastri, 1921 0-10
19. Lekhapaddhati : Specimen Sanskrit letters, etc., 8th to 15th centuries, edited by C D Dalal, M.A. and G. K. Shrigondekar, M A (shortly)
20. Pañchamikahā or Bhasisayattakahā, by Dhanapala edited by C D. Dalal, M.A and Dr P D. Gune, M.A Ph D, 1923 6-0
21. A Descriptive Catalogue of the palm-leaf MSS and Important Paper MSS in the Bhandars at Jaisalmere, compiled by C D Dalal M.A., and edited by L B Gandhi 1924 3-4
- 22, 23. Parasurāmakalpasūtra : with commentary by Rāmesvara and Paddhati by Umananda edited by A Mahaleva Shastri, B A Director Adyar Library 2 vols 1923 11-0
24. Tantrarāhasya, edited by Dr R Shama Shastri B A Ph D Curator, Government Oriental Library Mysore, 1923 1-8
25. Samarāṅgana, a work on architecture by King Bhojadeva, edited by Mahamahopadhaya T Ganapati Shastri Ph.D M R A S 2 vols—vol I, 1924 5-0
26. Sādhanamālā, edited by Benoytosh Bhattacharya, M.A. General Editor Gaekwad's Oriental Series 2 vols—vol I 1925 5-0

BOOKS IN THE PRESS.

1. Tattvasamgraha : a Buddhist philosophical work of the 8th century by Sitarakṣita, with Pañpikā by Kamalasila edited by E. Krishnamacharya 2 vols

2. Nyāya-Praveśa : earliest work on Buddhist logic by Dharmaga, with commentaries of Haribhadra Sūri and Paravadeva edited by A. B. Dhruva, M A, LL.B., Pro-Vice-Chancellor of the Hindu University Benares

3. Sādhanamālā (Vol. II) : a Buddhist Tantra text of rituals, dated 1165 A.D. consisting of more than 700 small works composed by distinguished writers edited by Benoytosh Bhattacharya, M.A. (Illustrated)

4. Nāyāsāstra of Bharata, with commentary by Abhinava Gupta of Kashmir edited by M Ramkrishna Kavi M A Illustrated 4 vols

5. Catalogue of Sanskrit Manuscripts in the Central Library, Baroda. Vol I (Vedic) Compiled by G. K. Shrigondekar M.A. and K. S. Ramaswamy Sastri, assisted by other members of the Editorial Staff.

- 6 *Advayavajrasaṃgraha* consisting of twenty smaller works on Buddhist philosophy by Advayavajra a Buddhist savant belonging to the 11th century AD edited by Mahamahopadhivaya Pandit Harnprasad Shastri M A C I E F A S B
- 7 *Kalpadrūmakōṣa of Kesava*, a standard work on Sanskrit Lexicography edited by Pandit Ramavatare Sriniv Sahityacharya M A, of Patna
- 8 *Mānava-Gṛhyasūtrabhāṣya of Aṣṭāvakra* edited by Pandit Rāma-Kṛṣṇa Harshaji of Ahmedabad with introduction by Prof B C Lal M A of Banala
- 9 *Nalavāḥsa* a drama by Rāmachandra Sūri pupil of Hemachandra Sūri edited by Messrs G. K. Shrivastekar M A and L. B. Gandhi of the Central Library Department
- 10 *Apabhraṃśa-Kāvya-travī* consisting of three works the *Curari* *Uparasanāyana* and *Kālavastupi Kulaka* by Jayadatta Sūri (12th century) with commentaries edited by Pandit L. B. Gandhi of the Central Library Department
- 11 *Mānasolāsa alias Abhilasitārtha-Cintāmaṇi* divided into one hundred chapters treating of one hundred different topics by Chalukya Somāvaradeva (12th century) edited by Mr G. K. Shrivastekar M A of the Central Library Department
- 12 *A Descriptive Catalogue of MSS in the Jain Bhandars at Pattan* (in two volumes) edited from the notes of the late Mr C. D. Dalal by Pandit L. B. Gandhi of the Central Library Department
- 13 *Samarāṅgana of King Bhoja (Vol II)* edited by Mr Gagapati Sastri of Trivandrum

Ready January, 1925

Supplement (or Khatimae) to the *Mirat-i-Ahmadi* translated from the Persian of Ali Mahomed Khan the last Muzhal Dewan of Gujarat by Syed Nawabali M A Professor of Persian Baroda College Fellow of Bombay University author of *Tarikh-i-Solar* *Tarikat ul-Mustafa* etc and Charles Norman Sheldon ICS (retired), late Revenue Minister Baroda State with notes appendices and three illustrations—270 pages demi size cloth Price about Rs 8

This work gives an interesting description of the city of Ahmedabad and the Province of Gujarat in the middle of the 18th century

- 17 **Kavindrācārya's List**: List of works in the collection of Kavindrācārya, a 17th century Pandit, edited by B. A. Shastri with a foreword by Dr. G. S. Ghoshal. Jha 1921 0-12
18. **Vārāhagṛhyasūtra**, edited by Dr. R. Shama Shastri 1921 9-10
- 19 **Lekhapaddhati**: Specimen Sanskrit letters, etc., 8th to 15th centuries, edited by C. D. Dalal M.A. and G. K. Shrivastekar M.A. (sketchy)
- 20 **Pañchamikāhā or Bhavisayattakāhā**, by Dharmapala, edited by C. D. Dalal M.A. and Dr. P. D. Gune M.A. Ph.D. 1921 1-0
- 21 **A Descriptive Catalogue of the palm-leaf MSS and Important Paper MSS in the Bhandars at Jaisal-mere**, compiled by C. D. Dalal M.A. and edited by L. B. Gandhi 1924 2-4
- 22, 23 **Parasurāmakalpāsūtra** with commentary by Rāmesvara and Padhhati by Umananda, edited by A. Mahadeva Shastri, B.A. Director Adyar Library 2 vols 1923 11-0
- 24 **Tantrarāhasya**, edited by Dr. R. Shama Shastri B.A. Ph.D. Curator, Government Oriental Library Mysore, 1923 1-5
- 25 **Samarāṅgaṇa**, a work on architecture by King Bhoj-deva, edited by Mahamahopadhyaya T. Ganapati Shastri Ph.D., M.R.A.S. 2 vols—vol. I 1924 3-0
26. **Sādhanamālā**, edited by Benoytosh Bhattacharyya M.A. General Editor, Gacwad Oriental Series 2 vols—vol. I 1925 3-0

BOOKS IN THE PRESS.

1. **Tattvasaṃgraha**: a Buddhist philosophical work of the 5th century by Sāntarakṣita with Pañjikā by Kamalasila, edited by E. Krishnamacharya 2 vols

2 **Nyāya-Praveśa**: earliest work on Buddhist logic by Dinnāga, with commentaries of Haribhadra Sūri and Pārsvadeva, edited by A. B. Dhruva, M.A. LL.B., Pro-Vice-Chancellor of the Hindu University, Benares

3. **Sādhanamālā (Vol. II)** a Buddhist Tantric text of rituals, dated 1165 A.D. consisting of more than 200 small works composed by distinguished writers, edited by Benoytosh Bhattacharyya, M.A. (Illustrated)

4. **Nāṭyaśāstra** of Bharata, with commentary by Abhinava Gupta of Kashmir, edited by M. Ramkrishna Kavi M.A. Illustrated 4 vols

5. **Catalogue of Sanskrit Manuscripts in the Central Library, Baroda. Vol. I (Vedic)**. Compiled by G. K. Shrivastekar M.A. and K. S. Ramaswamy Sastri, assisted by other members of the Editorial Staff.

6 **Advayavajrasamgraha** consisting of twenty smaller works on Buddhist philosophy by Advayavajra a Buddhist savant belonging to the 11th century AD edited by Mahamahopadhyaya Pandit Haraprasad Shastri M A C I F F A S B

7 **Kalpadrūmakōṣa of Keśava** a standard work on Sanskrit Lexicography edited by Pandit Ramavaram Sarma Sahityacharya M A, of Patna

8 **Mānava-Gṛhyasūtrabhāṣya of Aṣṣāvakra** edited by Pandit Rama Krishna Harshaji of Ahmedabad with introduction by Prof B C Lele M A of Baroda

9 **Nalavilāsa** a drama by Rāmachandra Sūri pupal of Hemachandra Sūri edited by Messrs G K Shrivomlekhar M A, and L B Gandhi of the Central Library Department

10 **Aparāhiraśa-Kāvya-trayā** consisting of three works the *Carurā* *Uparasuracūyana* and *Kalavirūpa Kalaka* by Jaydatta Sūri (12th century) with commentaries edited by Pandit L B Gandhi of the Central Library Department

11 **Mānasolāsa alaukic Abhilasitārtha-Cintāmani**, divided into one hundred chapters treating of one hundred different topics by Chalukya Somavaradeva (12th century) edited by Mr G K Shrivomlekhar M A of the Central Library Department

12 **A Descriptive Catalogue of MSS in the Jain Bhāndars at Pattan** (in two volumes) edited from the notes of the late Mr C D Dalal by Pandit L B Gandhi of the Central Library Department

13 **Samarāṅgana of King Bhoja (Vol II)** edited by Mr Ganapati Sastri of Trivandrum

Ready January, 1925

Supplement (or Khatimae) to the Mirat-i-Ahmadi translated from the Persian of Mir Mahamad Khan the last Moghul Dewan of Gujarat by Syed Nawabali M A Professor of Persian Baroda College Fellow of Bombay University author of *Tarikh-i-Sofar*, *Tazkirat ul-Mustafi* etc and Charles Norman Seddon I C S (retired), late Revenue Minister Baroda State with notes appendices and three illustrations 270 pages demy 8vo cloth Price about Rs 8

This work gives an interesting description of the city of Ahmedabad and the Province of Gujarat in the middle of the 18th century

- 17 **Kavindrācārya's List**: List of works in the collection of Kavindrācārya, a 17th century Pandit, edited by R. A. Shastri with a foreword by Dr. Ganganatha Jha. 1921 0-12
- 18 **Vārāhagṛhyasūtra**, edited by Dr. R. Shama Shastri, 1921 0-10
- 19 **Lekhapaddhati**: Specimen Sanskrit letters, etc., 8th to 15th centuries edited by C D Dalal, M.A. and G. K. Shrigondekar, M.A. (shortly)
- 20 **Pañchamikahā or Bhasiyattakahā**, by Dhanapala, edited by C D. Dalal, M.A. and Dr P D Gune, M.A. Ph.D., 1923 6-0
- 21 **A Descriptive Catalogue of the palm-leaf MSS and Important Paper MSS in the Bhandars at Jaisalmer**, compiled by C D Dalal M.A., and edited by L B Gandhi 1924 3-4
- 22, 23 **Parasurāmakaṅkasūtra**: with commentary by Rāmesvara and Paddhati by Umananda edited by A Mahadeva Shastri, B.A. Director Adyar Library 2 vols 1923 11-0
- 24 **Tantrarahasya**, edited by Dr R Shama Shastri B.A. Ph.D. Curator, Government Oriental Library Mysore, 1923 1-8
- 25 **Samarāṅgaṇa**, a work on architecture by King Bhojadeva edited by Mahamahopadhaya T Ganspati Shastri Ph.D. M.R.A.S. 2 vols—vol I, 1924 5-0
- 26 **Sādhanamālā**, edited by Benoytosh Bhattacharyya, M.A., General Editor, Gaekwad's Oriental Series 2 vols—vol I 1925 5-0

BOOKS IN THE PRESS.

1 **Tattvasamgraha**: a Buddhist philosophical work of the 8th century by Sāntarakṣita, with Pañjikā by Kamalaśīla edited by E. Krishnamacharya 2 vols

2 **Nyāya-Praveśa**: earliest work on Buddhist logic by Dhānśga, with commentaries of Haribhadra Sūri and Paravadeva edited by A B Dhruva, M.A. LL.B., Pro-Vice-Chancellor of the Hindu University, Benares

3 **Sādhanamālā (Vol. II)**: a Buddhist Tantric text of rituals, dated 1165 A.D. consisting of more than 300 small works composed by distinguished writers edited by Benoytosh Bhattacharyya, M.A. (Illustrated)

4 **Nāṅyāsāstra of Bharata**, with commentaries by Abhinava Gupta of Kashmir edited by M. Ramkrishna Kavi M.A. Illustrated 4 vols

5 **Catalogue of Sanskrit Manuscripts in the Central Library, Baroda. Vol. I (Vedic)** Compiled by G. K. Shrigondekar M.A. and K. S. Ramaswamy Sastri, assisted by other members of the Editorial Staff.

6 *Advayaajrasamgraha* consisting of two or smaller works on Buddhist philosophy by Advayavajra a Buddhist saint belonging to the 11th century A.D. edited by Mahammad Jafar Khan Pahlit Haraprasad Shastri M.A. C.I.I. F.A.S.B.

7 *Kalpadrūmakōṣa of Keśava* a standard work on Sanskrit Lexicography edited by Pahlit Ramvatar Sarma Sahitya Charvan M.A. of Patna.

8 *Mānava-Gṛhyasūtrabhāṣya of Astavakra* edited by Pahlit Rama Krishna Harshap of Ahmedabad with introduction by Prof. B. C. Loh M.A. of Baroda.

9 *Nalavāḍā* a drama by Rāma Kaviśa Saivya pupil of Hemachandra Sūri edited by Messrs. K. Shree, Golkar M.A. and L. B. Gandhi of the Central Library Department.

10 *Aparihantāśa-kāvyaṭraṭi* consisting of three works, the *Parant*, *Uparantavāṭana* and *Kalavāṭra* edited by Pahlit Rama Sarva (12th century) with commentaries edited by Pahlit L. B. Gandhi of the Central Library Department.

11 *Mānasolāsa* also *Abhisarathā-Uttamant* divided into one hundred chapters treating of one hundred different topics by Chalukya Somavanshva (12th century) edited by Mr. C. K. Shreegolkar M.A. of the Central Library Department.

12 *A Descriptive Catalogue of MSS. In the Jain Bhandaṛa at Patna* (in two volumes) edited from the notes of the late Mr. C. D. Dalal by Pahlit L. B. Gandhi of the Central Library Department.

13 *Samarāṅgaṇa of King Bhoja* A.D. 1010-11 A.D. Ganapatt Sastry of Tiruvannamur.

Ready January 1925.

Supplement (or Khattimac) to the *Mitakā-Mitakā* collected from the Person of Mr. Mahammad Khan (1882) of Gujrat by Saad Nawabali M.A. Professor of Islamic Law in College, Fellow of Bombay University and also Lecturer in Firkhat of Mustafa etc. and Charles Nourban Saheb (1882) Late Revenue Minister Baroda State with a preface by the Hon. Mr. Justice D. N. S. 270 pages, 1000 Rs. 100.

This work gives an account of the law of inheritance in the Punjab and the Province of Gujrat in the years 1882-1883.

- 17 Kavindrācārya's List : List of works in the collection of Kavindrācārya, a 17th century Pandit, edited by R. A. Shastry, with a foreword by Dr. Ganganatha Jha. 1921 0-12
18. Vārāhagṛhyasūtra, edited by Dr R. Shama Shastry. 1921 0-10
19. Lekhapaddhati : Specimen Sanskrit letters etc. 8th to 15th centuries, edited by C D Dalal, M.A. and G. K. Shrigondekar, M A (Shortly)
20. Pañchamīkahā or Bhaṭṭisayattakahā, by Dhanapala. edited by C D Dalal, M.A and Dr P. D. Gune, M.A., Ph.D., 1923 6-0
- 21 A Descriptive Catalogue of the palm-leaf MSS and Important Paper MSS in the Bhandars at Jaisalmer, compiled by C D Dalal. M.A., and edited by L B Gandhi, 1924 2-4
- 22, 23 Parasurāmakaṭpasūtra : with commentary by Rāmeśvara and Paddhati by Umananda edited by A Mahaleva Shastry, BA Director Adyar Library 2 vols. 1923 11-0
- 24 Tantrarahasya, edited by Dr R Shama Shastry BA Ph D Curator, Government Oriental Library Mysore, 1923 1-8
- 25 Samarāṅgaṇa, a work on architecture by King Bhojadeva edited by Mahamahopadhaya T Ganspati Shastry Ph D M R A S 2 vols—vol I, 1924 2-0
- 26 Sādhanamālā, edited by Benoytosh Bhattacharyya. M.A., General Editor, Gackwad Oriental Series 2 vols—vol I 1925 2-0

BOOKS IN THE PRESS.

1 Tattvasamgraha. a Buddhist philosophical work of the 8th century by Santarakṣita, with Pañjikā by Kamalasila edited by E. Krishnamacharya 2 vols

2 Nyāya-Praveśa : earliest work on Buddhist logic by Dhānōga, with commentaries of Haribhadra Sūri and Pārśvaladeva edited by A B Dhruva, M.A LL.B., Pro-Vice-Chancellor of the Hindu University, Benares

3. Sādhanamālā (Vol. II). a Buddhist Tantric text of rituals, dated 1165 AD consisting of more than 300 small works composed by distinguished writers edited by Benoytosh Bhattacharyya, M.A. (Illustrated)

4 Nāṭyāśāstra of Bharata, with commentaries by Abhinava Gupta of Kashmir edited by M Ramkrishna Kavi M.A. Illustrated 4 vols

5 Catalogue of Sanskrit Manuscripts in the Central Library, Baroda Vol I (Veda) Compiled by G. K. Shrigondekar M.A. and K. S. Ramaswamy Sastri, assisted by other members of the Editorial Staff.

6 *Advayaajrasamgraha* consisting of twenty smaller works on Buddhist philosophy by Advayaajra a Buddhist savant belonging to the 11th century A.D. edited by Mahamahopadhyaya Pandit Haraprasad Shastri M.A. C.I.E. F.A.S.B.

7 *Kalpadrumatkosa* of Keśava a standard work on Sanskrit Lexicography edited by Pandit Banayataca Satya Sahityacharya M.A., of Patna.

8 *Mūnyā-Gṛhasūtrabhāṣya* of Aṣṭāvakra edited by Pandit Rama-Kṛṣṇa Wārshap of Ahmedabad with introduction by Prof. B. C. Lale M.A. of Baroda.

9 *Nalavilāsa* a drama by Rāmachandra Sūri pupil of Rāmachandra Śrī edited by Messrs G. K. Shrigondekar M.A. and L. B. Gandhi of the Central Library Department.

10 *Apabhraṃśa-Kāvya-trayī* consisting of three works the *Curari Upadesarasiyana* and *Kālasaurajī Kulaka* by Jayadatta Suri (12th century) with commentaries edited by Pandit L. B. Gandhi of the Central Library Department.

11 *Mānasolāsa* also *Abhilasitārtha-Cintāmaṇi* divided into one hundred chapters treating of one hundred different topics by Chālukya Somāśaradeva (12th century) edited by Mr. G. K. Shrigondekar M.A. of the Central Library Department.

12 *A Descriptive Catalogue of MSS in the Jain Bhandara at Patan* (in two volumes) edited from the notes of the late Mr. C. D. Dalal by Pandit L. B. Gandhi of the Central Library Department.

13 *Samurāṅgana* of King Bhoja (Vol. II) edited by Mrs. Gajapati Sastri of Trivandrum.

Ready January, 1925

Supplement (or Khatimae) to the Mirat-i-Ahmadi translated from the Persian of Ali Mahamud Khan the last Moghul Dewan of Gujarat by Syed Nawabali M.A. Professor of Persian Baroda College, Fellow of Bombay University author of Tarikh-i-Solar Tarkhat ul-Mustafti etc. and Charles Norman Seddon I.C.S. (retired) late Revenue Minister British State with notes appendices and three illustrations. 270 pages demy 8vo cloth. Price about Rs. 8.

This work gives an interesting description of the city of Ahmedabad and the Province of Gujarat in the middle of the 18th century.

- 17 **Kavindrācārya's List**: List of works in the collection of Kavindrācārya a 17th century Pandit, edited by R. A. Shastri with a foreword by Dr. Ganzanatha Jha 1921 0-12
- 18 **Vārāhagṛhyasūtra**, edited by Dr. R. Shama Shastri, 1921 0-10
- 19 **Lekhapaddhati**. Specimen Sanskrit letters etc. 8th to 15th centuries, edited by C. D. Dalal M.A. and G. K. Shrigondekar M.A. (shortly)
- 20 **Pañchamīkahā** or **Bhavisayattakahā**, by Dhanyapala, edited by C. D. Dalal M.A. and Dr. P. D. Gune M.A. Ph.D. 1923 2-0
- 21 **A Descriptive Catalogue of the palm-leaf MSS and Important Paper MSS in the Bhandars at Jaicalmere**, compiled by C. D. Dalal M.A. and edited by L. B. Gandhi 1924 2-4
- 22, 23 **Parasurāmakalpasūtra** with commentaries by Ramesvara and Paddhati by Umananda, edited by A. Mahadeva Shastri, B.A. Director Adyar Library 2 vols 1923 11-0
- 24 **Tantrarahasya**, edited by Dr. R. Shama Shastri B.A. Ph.D. Curator Government Oriental Library Mysore 1923 1-5
- 25 **Samarāṅgana**, a work on architecture by King Bhoja deva, edited by Mahamahopadhyaya T. Ganapati Shastri Ph.D. M.R.A.S. 2 vols—vol. I 1924 2-0
- 26 **Sādhnamālā**, edited by Benoytosh Bhattacharyya M.A. General Editor Gaeckwad's Oriental Series 2 vols—vol. I 1925 2-0

BOOKS IN THE PRESS.

1. **Tattvasamgraha**: a Buddhist philosophical work of the 8th century by Śāntarakṣita, with Pañjikā by Kamalaśīla, edited by E. Krishnamacharya. 2 vols.
2. **Nyāya-Praveśa**: earliest work on Buddhist logic by Dinnāga, with commentaries of Haribhadra Sūri and Pārsvadeva, edited by A. B. Dhruva, M.A., LL.B., Pro-Vice-Chancellor of the Hindu University, Benares.
3. **Sādhnamālā (Vol. II)**. a Buddhist Tantric text of rituals, dated 1165 A.D. consisting of more than 200 small works composed by distinguished writers, edited by Benoytosh Bhattacharyya, M.A. (Illustrated.)
4. **Nāṭyaśāstra** of Bharata, with commentaries by Abhinava-Gupta of Kashmir: edited by M. Ramkrishna Kavi M.A. Illustrated 4 vols.
5. **Catalogue of Sanskrit Manuscripts in the Central Library, Baroda. Vol. I (Vedic)**. Compiled by G. K. Shrigondekar, M.A. and K. S. Ramaswamy Sastri, assisted by other members of the Editorial Staff.

- 6 *Advayaśāstravivṛtī* consisting of twenty smaller works on Buddhist philosophy by Advayaśāstra a Buddhist savant belonging to the 11th century A D edited by Mahamahopādhyaya Pandit Harprasad Shastri M A C I E F A S B
- 7 *Kalpadrūmakosa* of Kesava a standard work on Sanskrit Lexicography edited by Pandit Ramavataia Srinivasaśāstrī M A of Patna
- 8 *Mānava-Gṛhyasūtrabhāṣya* of Yājñavalky edited by Pandit Rama Krishna Harshap of Ahmedabad with introduction by Prof B C Lale M A of Banars
- 9 *Nalavilāsa* a drama by Hemachandra Sūri edited by Messrs C. K. Shrivasthkar M A and L. B. Gandhi of the Central Library Department
- 10 *Apabhraṃśa-Kāvyaśāstrā* consisting of three works the *Carurī*, *Uḍḍharā* and *Kāśīśāstrā* edited by Javadatta Sūri (12th century) with commentaries edited by Pandit L. B. Gandhi of the Central Library Department
- 11 *Mānasolāsa* or *Ashtasāstha-Cintāmani* divided into one hundred chapters treating of one hundred different topics by Chalukya Somavardeya (12th century) edited by Mr G. K. Shrivasthkar M A of the Central Library Department
- 12 *A Descriptive Catalogue of MSS in the Jain Bhāndars at Patan* (in two volumes) edited from the notes of the late Mr C. D. Dalal by Pandit L. B. Gandhi of the Central Library Department
- 13 *Samarāṅga* of King Bhoja (Vol II) edited by Mr Gagapati Saxtri of Travancore

Ready January, 1925

Supplement (or Khatma) to the Mirat-i-Ahmadi translated from the Persian of Ab Mahamud Khun the last Muzhal Dewan of Gujarat, by Syed Nawabali M A Professor of Persian, Banars College, Fellow of Bombay University author of *Tarikh-i-Solar*, *Tarikat-ul-Mustafa* etc and Charles Norman Siddon I C S (retired), late Revenue Minister Banars State with notes appendices and three illustrations 270 pages demi size cloth Price about Rs 8

This work gives an interesting description of the city of Ahmed-
 abad and the Province of Gujarat in the middle of the 18th century

17. **Kavindrācārya's List** : List of works in the collection of Kavindrācārya, a 17th century Pandit, edited by R A Shastri with a foreword by Dr. Ganganatha Jha 1921 0-12
18. **Vārāhagrhyasūtra**, edited by Dr R Shama Shastri, 1921 .. 0-10
19. **Lekhapaddhati** : Specimen Sanskrit letters, etc., 8th to 15th centuries edited by C D Dalal, M.A. and G K Shrigondekar M.A. (shortly)
20. **Pañchamikāhā** or **Bhavisayattakāhā**, by Dhanapala, edited by C D Dalal M.A. and Dr P D Gune, M.A. Ph.D. 1923 6-0
21. **A Descriptive Catalogue of the palm-leaf MSS and Important Paper MSS in the Bhandars at Jaisal-mere**, compiled by C D Dalal M.A., and edited by L B Gandhi 1924 3-4
- 22, 23. **Parasurāmakalpasūtra** with commentary by Rāmesvara and Paddhati by Umananda edited by A Mahadeva Shastri, B.A. Director Adyar Library 2 vols 1923 11-0
24. **Tantrarāhasya**, edited by Dr R Shama Shastri B.A. Ph.D. Curator, Government Oriental Library Mysore, 1923 1-8
25. **Samarāngana**, a work on architecture by King Bhoja deva edited by Mahamahopadhaya T Ganapati Shastri Ph.D. M.R.A.S. 2 vols—vol I 1924 5-0
26. **Sādhanamālā**, edited by Benoytosh Bhattacharyya M.A. General Editor Gaekwad's Oriental Series 2 vols—vol I 1925 5-0

BOOKS IN THE PRESS.

1. **Tattvasamgraha** : a Buddhist philosophical work of the 8th century by Santarakṣita, with Pañjikā by Kamalasīla edited by E. Krishnamacharya 2 vols

2. **Nyāya-Praveśa** : earliest work on Buddhist logic by Dharmaja, with commentaries of Haribhadra Sūri and Paravadeva edited by A B Dhruva, M.A. LL.B., Pro Vice Chancellor of the Hindu University, Benares

3. **Sādhanamālā (Vol. II)** : a Buddhist Tantra text of rituals, dated 1105 A.D. consisting of more than 300 small works composed by distinguished writers edited by Benoytosh Bhattacharyya, M.A. (Illustrated)

4. **Nāṭyasāstra of Bharata**, with commentary by Abhinava Gupta of Kashmir edited by M Ramkrishna Kavi M.A. (Illustrated) 1 vol.

5. **Catalogue of Sanskrit Manuscripts in the Central Library, Baroda** Vol I (Vedic) Compiled by G. K. Shrivastava M.A. and K. S. Rao, Secretary, assisted by other members of the Editorial staff.

6. *Advayaśāstrasamgraha* consisting of twenty smaller works on Buddhist philosophy by Advayaśāstra a Buddhist saint belonging to the 11th century A.D. edited by Mahamahopadhyaya Pandit Haraprasad Shastri M.A. C.I.E. F.A.S.B.

7. *Kalpadrūmakōṣa of Keśava* a standard work on Sanskrit lexicography, edited by Pandit Ramavataia Sarma Sahitya Charya M.A., of Patna

8. *Mānava-Gṛhyasūtrabhāṣya of Aśvāsakra* edited by Pandit Rama Kṛṣṇa Haishaji of Ahmedabad with introduction by Prof. B. C. Lal, M.A., of Baroda

9. *Nalavāḍa* - a drama by Rāmachandra Śūra pupil of Hemachandra Śūra edited by Messrs G. K. Shrivasthakar M.A. and L. B. Gauthi of the Central Library Department

10. *Apabhraṃśa-Kūṣātṛayī*, consisting of three works the *Current*, *Epithet* and *Kabir* edited by Pandit L. B. Gauthi of the Central Library Department

11. *Mānasaśāstra Abhiśāstārtha-Cintāmaṇi* divided into one hundred chapters treating of one hundred different topics by Chakraka Somāśāstra (12th century) edited by Mr. G. K. Shrivasthakar, M.A., of the Central Library Department

12. *A Descriptive Catalogue of MSS in the Jain Bhandaṛa at Patan* (in two volumes) edited from the notes of the late Mr. C. D. Dalal by Pandit L. B. Gauthi of the Central Library Department

13. *Saurāṅgaga of King Bhoga* (Vol. II) edited by Mr. Ganapati Shastri of Tirunelveli

Ready January, 1925

Supplement (or Khatma) to the *Mīrat* L. Ahmad trace-
dated from the Pension of Mr. Mahamad Khan the last Mughal Emperor
of Gujarat by Syed Anwarul M.A. Professor of His an Urdu
College, Fellow of Bombay University author of *Tarikh-e-Suat*
Parkust of Musala etc. and Charles Newman S. H. in 1888 etc. etc.
late Revenue Minister Baroda State with notes, apparatus and
three illustrations. 270 pages in six Nos. cloth. Price Rs. 15/-
This work gives an interesting description of the city of Surat
ahad and the Province of Gujarat in the middle of the 18th century

170.

'नमो भृकुच्ये ।

पूर्वोक्तविधानेन स्वहृदीन्दुमध्ये वीजं पष्ठत्य चतुर्थं
 प्रथमाष्टमेन पूरितं 'शून्यदेवेनाक्रान्तं अर्द्धेन्दुना शिरसि
 भूपितं तेनैव निष्पन्नां भृकुटीं पीतवर्णां चतुर्भुजां
 जटामकुटधरां शान्तां दक्षिणे वरदां अक्षसूत्रधरां
 वामेन त्रिदण्डौ कमण्डलुधरां पद्मचन्द्रासनस्यां भावयेत् ।
 ततो मुद्रां बन्धयेत् । 'पूर्ववद् हस्तद्वयप्रसारितेनाङ्गुष्ठेन
 कनिष्ठिकानखं पिधाय पृथक् पृथक् शेषा वज्रलक्षणां,
 'इयं भृकुटीमुद्रा । पश्चात् मन्त्रं जपेत् ॐ 'भृँ स्वाहा ।

॥ भृकुटीसाधनम् ॥

END OF VOLUME ONE.

¹ This *Namaskāra* is found only in *Ab.*

² B सूच्ये ।

³ ANC •दण्ड• ।

⁴ Ba omits पूर्वव•.....भृकुटीमुद्रा ।

⁵ A इति ।

⁶ A म, NBBa भृ ।

GAEKWAD'S ORIENTAL SERIES.

Critical editions of unprinted Sanskrit Works, edited by
competent scholars and published by the Central
Library, Baroda

1.	Kāvya-mīmāṃsā by Rājasekhara	Re-issue 1924	Rs. 2-4
	<i>This book has been set as a text book for the Archarya Examination of the Patna University</i>		
2.	Narānārāyaṇānanda by Aṣṭapāla	edited by C. D. Dalal	M. A. 1916
3.	Tarḥasamgraha by Anandajāna or Anandakṛm	edited by T. M. Tripathi	B. A. 1917
4.	Pārthaparākrama by Prāhṛtsuanaka	edited by C. D. Dalal	M. A. 1917
5.	Rājyaudhavaṃśa-Mahākāvya by Rudrakavi	edited by E. Krishnamacharya	Introduction by C. D. Dalal
M. A. 1917
6.	Līṅgānuśāsana by Yamana	edited by C. D. Dalal	M. A. 1918
7.	Yasantavilāsa by Bāṭchandraśūri	edited by C. D. Dalal	M. A. 1917
8.	Rupakāṣṭaka by Vatsaraja	edited by C. D. Dalal	M. A. 1918
9.	Mohaparājaya by Yashpāla	edited by Muni Chatur Vijayaji	Introduction and appendices by C. D. Dalal
1918
10.	Hammīramadamardana by Jayasambhūti	edited by C. D. Dalal	M. A. 1920
11.	Udayasundarikathā by Nāṭhala	edited by C. D. Dalal	M. A. and E. Krishnamacharya 1920
12.	Mahāvīdyāvidāmbana by Bhāṭṭa Vādula	edited by M. R. Tripathi	1920
13.	Prāchinagurjarakāvya-samgraha	selection of old Gujarati poems—12th to 15th centuries	edited by C. D. Dalal, M. A. 1920
14.	Kumārāpālprartibodha by Somaprabhakarva	edited by Muni Jina Vijayaji	1920
15.	Gagakīrikā by Dhatsaraja	edited by C. D. Dalal	M. A. 1920
16.	Sāṅgītamakaranda by Narada	edited by M. R. Tripathi	1920

170.

'नमो भृकुथे ।

पूर्वोक्तविधानेन स्वहृदीन्दुमध्ये वीजं पठत्य चतुर्थं
 प्रथमाष्टमेन पुरितं 'शून्यदेवेनाक्रान्तं अर्द्धेन्दुना शिरसि
 भूपितं तेनैव निष्पन्नां भृकुटीं पीतवर्णां चतुर्भुजां
 जटामकुटधरां शान्तां दक्षिणे वरदां अक्षसूत्रधरां
 वामेन त्रिदण्डौकमण्डलुधरां पद्मचन्द्रासनस्थां भावयेत् ।
 ततो मुद्रां बन्धयेत् । 'पूर्ववद् हस्तद्वयप्रसारितेनाङ्गुष्ठेन
 कनिष्ठिकानखं पिधाय पृथक् पृथक् श्रेया वज्रलक्षणां,
 'इयं भृकुटीमुद्रा । पश्चात् मन्त्रं जपेत् ॐ 'भृँ स्वाहा ।

॥ भृकुटीसाधनम् ॥

END OF VOLUME ONE

¹ This *Namaskāra* is found only in Ab

² B सूत्रं ।

³ ANC •दृष्टं • ।

⁴ Ba omits पूर्ववत्.....भृकुटीमुद्रा ।

⁵ A इति ।

⁶ A भ, NBBa भृ ।

GAEKWAD'S ORIENTAL SERIES.

Critical editions of unprinted Sanskrit Works, edited by
competent scholars and published by the Central
Library, Baroda

	Rs. &
1 Kāvya-mīmāṃsā by Rājasekhara Re-issue 1924	2-4
<i>This book has been set as a text-book for the Acharya Examination of the Patna University</i>	
2 Naranārāyaṇānanda by Vastupāla, edited by C. D. Dalal, M.A., 1916	1-4
3 Tarhasaṃgraha by Anandajñāna or Anandagiri edited by T. M. Tripathi B.A., 1917	2-0
4 Pārthaparākrama by Prabhātanandeva, edited by C. D. Dalal, M.A., 1917	0-6
5 Rāṣṭraudhavaṃśa-Mahākāvya by Rudrakavi, edited by D. Krishnamacharya. Introduction by C. D. Dalal, M.A., 1917	1-12
6 Liṅgānuśāsana by Vāmana, edited by C. D. Dalal, M.A., 1918	0-5
7 Vasantavilāsa by Bhaṭṭachandrasūri, edited by C. D. Dalal, M.A., 1917	1-5
8 Rupakāṣṭhaka by Vatsarāṇa, edited by C. D. Dalal, M.A., 1918	2-4
9 Mohaparājaya by Yaśhpāla, edited by Muni Chatur-Vijayaṃ. Introduction and appendices by C. D. Dalal, 1918	2-0
10 Hammīramadamardana by Jayasimhasūri, edited by C. D. Dalal, M.A., 1920	2-0
11 Udayasundarikāthā by Sohilāla, edited by C. D. Dalal, M.A., and E. Krishnamacharya, 1920	2-4
12 Mahāvīdyāvilāmbana by Bhaṭṭa Vālmīka, edited by M. R. Telang, 1920	2-5
13 Prāchinagurjarakāvya-saṃgraha: collection of old Gujarati poems—12th to 15th centuries, edited by C. D. Dalal, M.A., 1920	2-4
14 Kumārāpālprarātibodha by Somaprabhācarya, edited by Muni Jnānavijayaṃ, 1920	7-5
15 Gagakārikā by Bhāṣavajña, edited by C. D. Dalal, M.A., 1920	1-4
16 Sadgītamakaranda by Nārada, edited by M. R. Telang, 1920	2-0

170.

'नमो भृकुषे ।

पूर्वोक्तविधानेन स्वहृदीन्दुमध्ये बीजं पष्ठस्य चतुर्थं
 प्रथमाष्टमेन पुरितं 'शून्यदेवेनाक्रान्तं अर्द्धेन्दुना शिरसि
 भूपितं तेनैव निष्पन्नां भृकुटीं पीतवर्णां चतुर्भुजां
 जटामकुटधरां शान्तां दक्षिणे वरदां अक्षस्त्रधरां
 वामेन विद्दण्डीकमण्डलुधरां पद्मचन्द्रासनस्थां भावयेत् ।
 ततो मुद्रां बन्धयेत् । 'पूर्ववद् हस्तद्वयप्रसारितेनाङ्गुष्ठेन
 कनिष्ठिकानखं पिधाय पृथक् पृथक् श्रेया वज्रलक्षणां,
 'इयं भृकुटीमुद्रा । पश्चात् मन्त्रं जपेत् ॐ 'भृं स्वाहा ।

॥ भृकुटीसाधनम् ॥

END OF VOLUME ONE

askāra is found only in Ab

' ANC •दण्ड• ।

पूर्ववद्.....भृकुटीमुद्रा ।

' A भ, NBBa भृः ।

GAEKWAD'S ORIENTAL SERIES.

Critical editions of unprinted Sanskrit Works, edited by
competent scholars and published by the Central
Library, Baroda

	Rs A
1 Kāvya-mīmāṃsā by Rāṅgabhāṣya Re-issue 1924 <i>This book has been set as a text-book for the Acharya Examination of the Patna University</i>	2-4
2 Naranārāyanānanda by Vastupāla, edited by C D Dalal, M A, 1916	1-4
3 Tarakasamgraha by Anandajāna or Anandagiri edited by T M Tripathi B A, 1917	2-0
4 Pārthaparākrama by Prahādaanandeva edited by C D Dalal, M A, 1917	0-6
5 Rāṅgāraḍha-samśā-Mahākāvya by Rudrakavi edited by E. Krishnamacharya Introduction by C D Dalal, M A, 1917	1-12
6 Liṅgānuśāsana by Vāmana edited by C D Dalal M A, 1918	0-5
7 Vasantasillāsa by Bhaṭṭachandrasūri edited by C D Dalal, M A, 1917	1-8
8 Rupakāṣṭaka by Vatsarāja edited by C D Dalal, M A, 1918	2-4
9 Mohaparājaya by Yasahpāla, edited by Muni Chatur- Vijaya Introduction and appendices by C D Dalal, 1918	2-0
10 Hammīramadamardana by Jayasimhasūri, edited by C D. Dalal, M A, 1920	2-0
11 Udayasundarikāthā by Sobhala edited by C D Dalal, M A, and E Krishnamacharya 1920	2-4
12 Mahāvīdyāvidāmbana by Bhāṭṭa Vadināra, edited by M R Telang 1920	2-8
13 Prāchīnagurjarakāvya-samgraha: collection of old Gujarati poems—12th to 15th centuries, edited by C D Dalal, M A, 1920	2-4
14 Kumārapālprarītibodha by Somaprabhākarva, edited by Muni Jnavaivajaya, 1920	7-5
15 Ganakārikā by Bhīṣṭavajña, edited by C D Dalal, M A, 1920	1-4
16 Saṅgītamakaranda by Nārada, edited by M, R Telang, 1920	2-0

170.

'वमो मृकुथे ।

पूर्वोक्तविधानेन स्वहृदीन्दुमध्ये वीजं पष्ठत्य चतुर्थं
 प्रथमाष्टमेन पुरितं 'शून्यदेवेनाक्रान्तं अर्द्धेन्दुना शिरसि
 भूपितं तेनैव निष्पन्नां मृकुटीं पीतवर्णां चतुर्भुजां
 जटामकुटधरां शान्तां दक्षिणे वरदां अक्षस्रवधरां
 वामेन त्रिदण्डौकमण्डलुधरां पद्मचन्द्रासनस्यां भावयेत् ।
 ततो मुद्रां बन्धयेत् । 'पूर्ववद् हस्तद्वयप्रसारितेनाङ्गुष्ठेन
 कनिष्ठिकानखं पिधाय पृथक् पृथक् शिष्या वज्रलक्षणाः,
 'द्वयं मृकुटीमुद्रा । पथात् मन्त्रं जपेत् ॐ 'भूं स्वाहा ।

॥ मृकुटीसाधनम् ॥

END OF VOLUME ONE

* This *Namaslara* is found only in Ab

* B मृकु० ।

* ANC ०२४० ।

* Ex omnia पूर्वोक्तं... मृकुटीमुद्रा ।

* A ३११ ।

* A न, NBBs मृ० ।

GAEKWAD'S ORIENTAL SERIES.

Critical editions of unprinted Sanskrit Works, edited by
competent scholars and published by the Central
Library, Baroda.

	Rs A
1 Kāvya-mīmāṃsā by Rājasekhara Re-issue 1924 <i>This book has been set as a text-book for the Acharya Examination of the Patna University</i>	2-4
2 Naranārāyaṇānanda by Vastupāla, edited by C D Dalal, M A, 1916	1-4
3 Tarkasamgraha by Anandajana or Anandagiri edited by T. M. Tripathi, B A, 1917	2-0
4 Pārthaparākrama by Prahlādanandadeva edited by C D Dalal, M A, 1917	0-6
5 Rāṅgeśudhavaṃśa-Mahākāvya by Rudrakavi edited by E. Krishnamacharya Introduction by C D Dalal, M A, 1917	1-12
6 Lūṅānuśāsana by Vāmana edited by C D Dalal M A, 1918	0-8
7 Vasantavilāsa by Bītachandrasūri edited by C D Dalal, M A, 1917	1-5
8 Rupakāṣṭaka by Vatsarāja edited by C D Dalal, M A., 1918	2-4
9. Mohaparājaya by Yasahpta edited by Muni Chatur- Vijayaḥ Introduction and appendices by C D Dalal, 1918	2-0
10 Hammīramadamarāḍana by Jayasimhasūri edited by C D Dalal, M A, 1920	2-0
11 Udayasundarikāthā by Sōkhalā, edited by C D Dalal, M A, and E. Krishnamacharya, 1920	2-4
12 Mahāvīdyāvidāmbana by Bhāṭṭa Vāḍinsra edited by M B Telang, 1920	2-5
13 Prāchīnagurjarakāvya-samgraha : collection of old Gujarati poems—12th to 15th centuries, edited by C. D. Dalal, M A, 1920	2-4
14 Kumārāpālaprartibodha by Somaprabhācarya edited by Muni Jinavijayaḥ, 1920	7-5
15 Gaṇakārikā by Bhāṭṭaraja, edited by C D Dalal, M A, 1920	1-4
16 Saṅgitamakaraḍa by Nārada edited by M B Telang, 1920	2-0

170.

'नमो भृकुट्यै ।

पूर्वोक्तविधानेन स्वहृदीन्दुमध्ये बीजं पष्ठत्य चतुः
 प्रथमाष्टमेन पुरितं 'शून्यदेवेनाक्रान्तं अर्द्धेन्दुना शिरसि
 भूपितं तेनैव निष्पन्नां भृकुटीं पीतवर्णां चतुर्भुजां
 जटामकुटधरां शान्तां दक्षिणे वरदां अक्षसूत्रधरां
 वामेन त्रिदण्डीकमण्डलधरां पद्मचन्द्रासनस्यां भावयेत्
 ततो मुद्रां बन्धयेत् । 'पूर्ववद् हस्तद्वयप्रसारितेनाङ्गुष्ठेन
 कनिष्ठिकानखं पिधाय पृथक् पृथक् शिपा वज्रलक्षणाः
 'इयं भृकुटीमुद्रा । पथात् मन्त्रं जपेत् ॐ 'भृं स्वाहा ।

॥ भृकुटीसाधनम् ॥

END OF VOLUME ONE

* This *Namaskara* is found only in Ab

* B मृत् ० । * ANC ०६४४ ० ।

* Ba omits पूर्ववत्..... स्वहृदीमुद्रा ।

* A इति । * A B, NBBa ४० ।

GAEKWAD'S ORIENTAL SERIES.

—••—

Critical editions of unprinted Sanskrit Works edited by
competent scholars and published by the Central
Library, Baroda

		Price
1	Kāvya-mīmāṃsā by Rājasekhara. Re-issue 1924	2/4
	<i>This book has been set as a text book for the A. B. degree of the Patna University</i>	
2	Narandīrya-gānandī by Anandapala. Edited by C. D. Dalal, M.A. 1916	1/4
3	Tarkasaṃgraha by Anandapala. Edited by T. M. Tripathi B.A. 1917	1/4
4	Pārthaparākrama by Prabhakara. Edited by C. D. Dalal, M.A. 1917	1/6
5	Rājyaudhayaṃśa-Mahākavya by Jayasena. Edited by E. Krishnamacharya. Introduction by C. D. Dalal, M.A. 1917	1/2
6	Līlā-gānāsana by Vamanā. Edited by C. D. Dalal, M.A. 1918	1/2
7	Vasantavilāsa by Bīlāchārabasa. Edited by C. D. Dalal, M.A. 1917	1/2
8	Rupakāśaka by Anantaprasāda. Edited by C. D. Dalal, M.A. 1918	1/4
9	Mahaparājaya by Yasodhara. Edited by M. V. Vasudeva Varma. Introduction and Appendix by C. D. Dalal, 1918	1/2
10	Hammīlāmadatamāṅga by Jayasena. Edited by C. D. Dalal, M.A. 1920	1/2
11	Udayasundarikāthā by Nityananda. Edited by C. D. Dalal, M.A. and E. Krishnamacharya. 1920	1/2
12	Mahāvīdyāyāmbana by Jayasena. Edited by M. R. Das. 1920	1/2
13	Prachīnaguruparākavyasāhityakā. Edited by C. D. Dalal, M.A. 1920	1/4
14	Karmasūtradipratibodha by Nityananda. Edited by M. R. Das. 1920	1/2
15	Garbhakārikā by Jayasena. Edited by M. R. Das. M.A. 1920	1/2
16	Saṅgītoṃkaraṇandī by Nityananda. Edited by M. R. Das. 1920	1/2